

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
EVANGELICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

Diplomová práce

**Dosavadní duchovní služba Armády
České Republiky**

Petra Náhlovská

Katedra: Praktické teologie
Vedoucí práce: ThDr. Ladislav Beneš
Studijní program: Teologie (M6141)
Studijní obor: Evangelická teologie

Praha 2013

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci s názvem Dosavadní duchovní služba v Armádě České republiky napsala samostatně a výhradně s použitím uvedených pramenů.

Souhlasím s tím, aby práce byla zveřejněna pro účely výzkumu a soukromého studia.

V Pardubicích dne 13. 7. 2013

Petra Náhlovská

Bibliografická citace

Dosavadní duchovní služba v Armádě České republiky:

Diplomová práce / Petra Náhlovská; vedoucí práce: ThDr. Ladislav Beneš,

Praha, 2013. 85 s.

Anotace

Tato práce pojednává o dosavadní duchovní službě v Armádě České republiky.

Práce je rozdělena do dvou částí, teoretické a praktické.

Teoretická část práce je soustředěna na poslání, cíle a význam duchovní služby v Armádě České republiky. Dále zkoumá její vývoj a představy zástupců jednotlivých církví, jak by dle nich měla duchovní služba v armádě vypadat až po její současnou strategii. Také obsahuje představení činnosti vojenských kaplanů od výběru kandidátů na pozici vojenského kaplana, jeho náplň práce, potřebné vzdělávání a následně srovnání jeho pozice s pozicí vojskového psychologa.

Praktická část zahrnuje vymezení výzkumného problému, cíle výzkumu a výzkumné otázky pro rozhovory s vojenskými kaplany, které jsou součástí kvalitativního výzkumu, který je zaměřen na duchovní službu očima vojenských kaplanů.

Klíčová slova

Duchovní služba, vojenský kaplan, necombatant, etika.

Summary

Nowadays pastoral care in the Czech army:

Diploma Thesis / Petra Náhlovská, Leader of work: ThDr. Ladislav Beneš,
Praha, 2013. 85 p.

This work is focused on nowadays pastoral care in the Czech army. All work is divided into two parts, theoretical and practical.

The theoretical part is interested in mission, meaning of pastoral care in the Czech army. There are also ideas of conception pastoral care in the point of view through the specific churches representatives. Importance is given to the idea of mission the army chaplain from their selection to the real situation inside the army.

The practical part includes research problems with specific questions aimed to the attitude to army chaplains in real situations.

Keywords

Pastoral care, army chaplains, noncombatant, ethics.

Poděkování

Touto cestou bych ráda poděkovala svému vedoucímu diplomové práce ThDr. Ladislavu Benešovi za odborné vedení práce. Dále potom děkuji konzultantce Dr. Bohumile Baštecké za vstřícný přístup, cenné rady a připomínky k praktické části. Především ale za její trpělivost.

Mé poděkování patří také vojenským kaplanům, kteří se spolupodíleli na kvalitativním výzkumu. Bez jejich zkušeností, názorů a připomínek by tato práce nemohla být napsána.

Dále děkuji svým spolužákům, kteří mě podporovali v těžkých chvílích.

Ale především mé díky patří Bohu za to, že i přes drobné překážky, mi bylo dovoleno práci dokončit.

Obsah

Úvod	7
1 TEORETICKÁ ČÁST	10
1.1 Duchovní služba.....	10
1.1.1 Poslání a cíle duchovní služby	10
1.1.2 Význam duchovní služby v Armádě České republiky.....	15
1.1.3 Teologická východiska duchovní služby v Armádě České republiky	18
1.1.4 Vývoj duchovní služby v Armádě České republiky	21
1.2 Vojskový kaplan.....	30
1.2.1 Proces přijetí vojenského kaplana do duchovní služby Armády České republiky.....	30
1.2.2 Postavení vojenského kaplana v Armádě České republiky	31
1.2.3 Náplň práce vojenského kaplana v Armádě České republiky.....	32
1.2.4 Nástroje vojenského kaplana k realizaci duchovní služby v Armádě České republiky.....	34
1.2.5 Rizika spojená s výkonem práce vojenského kaplana	36
1.2.6 Vzdělávání vojenského kaplana	37
1.3 Srovnání profese vojenského kaplana s vojskovým psychologem	41
2 PRAKTICKÁ ČÁST.....	45
2.1 Vymezení výzkumného problému	45
2.2 Cíl výzkumu	45
2.3 Výzkumné otázky.....	46
2.4 Charakteristika vzorku	48
2.5 Metodologie výzkumu	49
2.6 Interpretace rozhovorů	51
2.7 Příběhy vyplývající z výzkumu.....	64
2.8 Diskuse	75
Závěr	78
Seznam použitých zkratk	81
Seznam literatury	82
Přílohy	85

Úvod

Motto:

„Seděli jsme s jedním kolegou, který byl takový jakoby trochu odtažitý v pohledu na vojenského duchovního a vím, že na začátku mise jsme někde spolu seděli v jídelně a byl tam i ještě velitel kontingentu. Prostě se jen tak debatovalo, říkal, hele já vůbec vlastně nevím, proč ty jsi vlastně tady. To by mně fakt zajímalo, na co tady vlastně potřebujeme kaplana. Jako pochopím, že tady je psycholog, pochopím, že tady je velitel kontingentu, každý tady má nějakou roli, ale vůbec nechápu, proč jsi tady ty.“

Mgr. Václav Hudousek

Téma této práce nese název „*Dosavadní duchovní služba v Armádě České Republiky*“.

První impuls pro výběr tématu vyšel z osobních rozhovorů s vojáky, kteří se účastnili válečných zahraničních misí. Po návratu zpět museli čelit střetu s civilním světem a v této souvislosti zvládnout adaptaci na středoevropské poměry. O pomoc přitom nežádali vojskového psychologa, ale vojenského kaplana. Jejich volba se stala základem pro tuto práci, kde zkoumáme dosavadní duchovní službu v Armádě České Republiky z pohledu vojenských kaplanů.

Práce je rozdělena na dvě části: teoretickou a praktickou. V první kapitole teoretické části popisujeme poslání, cíle a význam duchovní služby podle vybraných autorů, protože se domníváme, že je nejdříve potřebné vymezit, čím se duchovní služba obecně zabývá a jakými metodami pracuje, abychom

následně mohli představit duchovní službu ve specifickém prostoru, jímž Armáda České republiky je. Duchovní služba je péče, která je poskytována představiteli církví, proto uvádíme i teologická východiska a přibližujeme zde její vývoj. Neopomíjíme také představy jednotlivých církví, které vedly k jejímu vzniku a zaměřujeme se na její současnou strategii v rámci Armády České republiky. Druhá kapitola je věnována vojenským kaplanům, kteří duchovní službu poskytují. Popisujeme proces přijetí vojenského kaplana do duchovní služby a jeho postavení u přidělené jednotky, dále potom uvádíme náplň práce, která je ukotvena v dohodě mezi Ekumenickou radou církví, Českou biskupskou konferencí a Ministerstvem obrany. Kapitola též detailně popisuje čtyři nástroje nezbytné k realizaci duchovní služby v armádě. Pro hlubší pochopení problematiky zaměřujeme svoji pozornost na rizika, která jsou s výkonem práce vojenského kaplana spojena. Zaměřujeme se také na vzdělávání, samovzdělávání a obsahy etických seminářů, které vojenští kaplani lektorují. Teoretická část je zakončena kapitolou s názvem: Srovnání profese vojenského kaplana s vojskovým psychologem s ohledem na silné a slabé stránky těchto profesí, neboť se domníváme, že v praxi dochází ze strany samotných vojáků k jejich záměně. Tuto část zakončujeme návrhy možných doporučení jak eliminovat napětí mezi těmito profesemi.

Praktická část má za cíl popsat problematiku duchovní péče v Armádě České republiky očima vojenského kaplana, který ve své roli nemůže na armádním poli šířit evangelium tak, jako duchovní ve sborech a farnostech. Cíl naplňujeme prostřednictvím dvou dílčích cílů: analyzovat postoj k porozumění vlastní seberealizace vojenského kaplana uvnitř společenství majícího pevně stanovená pravidla a získat vhled pro porozumění jak služba duchovního v armádě ovlivňuje jeho víru a naopak. Následně uvádíme výzkumné otázky, které jsou nástrojem pro naplnění výše stanovených cílů. Výběr komunikačních

partnerů popisujeme v následující kapitole. Následně v metodologii výzkumu vysvětlujeme proces, jak výzkumné šetření probíhalo a jak byly plánovány osobní rozhovory. Následně interpretujeme jednotlivé rozhovory prostřednictvím výzkumných otázek. Na základě stanovených kategorií tvoříme příběhy jednotlivých komunikačních partnerů, které otevírají prostor pro následnou diskusi o zjištěných faktech a která je uzavřena naším doporučením jak je toto téma možné dále zkoumat a rozkrývat.

1 TEORETICKÁ ČÁST

1.1 Duchovní služba

V současném světě je těžké pro křesťana i nekřesťana nepochybovat nebo dokonce neztratit víru ani smysl života. Obzvlášť je to těžké pro lidi, kteří jsou nezdědka vystaveni mezním situacím a prožijí tak šokující událost, např. ve válce nebo při přírodních katastrofách. V těchto situacích nabízejí církve svoji účast, podporu a pomoc prostřednictvím duchovní služby.

1.1.1 Poslání a cíle duchovní služby

Duchovní služba je péče, kterou poskytuje církev v různých oblastech života na základě Ježíšova přikázání lásky k bližnímu. Využívá ve své praxi mnohé nástroje z oblastí psychologie, sociologie a teologie, aby v odlišných sférách, které mají svá daná specifika, mohla přiměřeně a nenásilně poskytovat svoji službu. Definování obsahu duchovní péče přineslo a stále přináší bohaté varianty, které vyzdvihují jednotlivé prvky ve službě. Profesor Kozák, psycholog, se přiklání ke stanovisku, že pojem duchovní péče nemá zcela jasný a přesně ohraničený význam. Tudíž existuje široké spektrum definic, které vymezují duchovní péči z mnoha různých úhlů.¹

Salajka chápe duchovní péči jako médium, „jež na základě svých cílů, didaktických postupů a terapeutických i emancipačních snah chtějí pomoci člověku k jeho osobní odpovědnosti a zralosti“.² Duchovní péče dle něj nese

---

¹ Srov. KOZÁK, Jaroslav, *Východiska a perspektivy duchovní služby u policie*, JCU: Karolinum 2012, s. 127.

² SALAJKA, Milan, *Teologie a praxe církve - Praktická teologie křesťanského západu - Ekumenismus*, UK, Praha: Karolinum, 2000, s. 81.

rys svědecký a vyznavačský, stará se o obsahovou čistotu a o životnost víry z hlediska teologické jistoty o spáse dosvědčené svatými Písmy.³

Salajka ve své definici zdůrazňuje osobní odpovědnost člověka. Úloha duchovní péče spočívá v tom, že člověku umožní překonat momentálně prožívanou krizi a vzít si z ní životní poučení a zkušenost do dalšího života. Cílem duchovní péče je vedení člověka ke zralosti jemu přirozené a k převzetí zodpovědnosti za sebe i za svůj život a k uvědomění si svých povinností vůči společenskému povědomí. V péči se uskutečňují prověřené emancipační a terapeutické postupy, které spočívají v postupném ulevování duši z jejího aktuálního trápení a v tom, že dodávají klientovi zdravou sebejistotu a posilují pocit jeho důstojnosti. Na poli duchovní péče jsou si všichni rovni, není tedy ponížených ani povýšených. Rámec, ve kterém se odehrává duchovní péče, je křesťanství, přičemž pro Salajku je důležitá obsahová čistota a věrnost křesťanským postojům, pravidlům a ideovým principům. Církev ve své činnosti zvěstuje kérygma⁴, tj. evangelium, které přináší zvěst o spáse.⁵

Klessemann duchovní péči označuje za „*nízkoprahovou nabídku církve k mezilidskému doprovodu, setkávání a smyslu života v horizontu křesťanské víry s cílem posilovat životní jistotu a jistotu víry lidí*“.⁶ Pro Klessemanna je důležitý moment nízkoprahovosti, která spočívá v nevytváření pomyslných zdí a žádných příčin k překážkám mezi duchovním a člověkem. Tato přístupnost

---

³ Tamtéž, s. 81.

⁴ Kérygma = Je to hlásání základního jádra evangelijního poselství («smrti a vzkříšení Ježíše Krista»), které z Božího pověření uskutečňuje církev a které se předkládá jako výzva k víře. <http://www.iencyklopedie.cz/kerygma/>

⁵ Spása = není dílem člověka, ale děje se, přichází k člověku, je mu darována.

Laňka, Jiří, *Východiska a perspektivy duchovní služby u policie*, JCU: Karolinum 2012 s. 117.

⁶ KLESSEMANN, Michael, *Seelsorge : Begleitung, Begegnung, Lebensdeutung im Horizont des christlichen Glaubens : ein Lehrbuch*, Neukirchen-Vluyn : Neukirchener, 2008, s. 8.

není nijak svazována rituály, zvláštními požadavky a nároky, ale je dostupná a poskytována člověku bezprostředně v průběhu osobního rozhovoru. Je mu nabídnuta služba provázení a poukazování na smysl života v horizontu víry. Poskytovatel duchovní péče je služebník církve, který vykonává pastýřskou péči. Podobně jako Bůh doprovází církev, tak i duchovní doprovází potřebné. Toto pojetí vychází ze žalmu 23,1, kde je Hospodin označený jako pastýř svého lidu. Úlohou, ba dokonce povinností duchovního, je tedy všemi silami podporovat potácející se nebo jinak zeslabené v křesťanské víře a poskytovat jim duchovní oporu a útěchu. Ve své službě duchovní vychází z křesťanských základů a zprostředkovává pomoc člověku a účast v duchu křesťanské lásky a poselství, tj. vše se zohledňuje v rámci evangelia.

Podle Křivohlavého *„duchovní péče staví člověka a všechny problémy do světla Božího slova. V tomto světle vše vidí a prohlédá. Tím dochází k opravdovému a správnému porozumění člověku a k vnitřnímu setkání s ním“*.⁷ Toto je nástrojem, jak pomoc bližnímu vidět svět v Božím světle. Výsledek však není jen naší zásluhou, ale je cele Božím dílem. Centrum duchovní péče podle Křivohlavého je Boží Slovo, které umožňuje nazírat člověku jeho aktuální problémy a starosti v jeho optice. Dává mu odpovědi na všechny bytostné otázky, na jeho místo a úlohy v tomto světě, tj. duchovní péče přispívá člověku dívat se na sebe, na svět a dění v něm úhlem pohledu Božího Slova. A na základě toho porozumět své identitě na tomto světě. Náplň duchovní péče pak dělí do tří oblastí:

1. *„Problémy (víry), které má člověk sám se sebou.*
2. *Problémy (víry), které má člověk s druhým člověkem.*
3. *Problémy (víry), které má člověk s Bohem.“*⁸

---

⁷ KŘIVOHLAVÝ, Jaro, *Pastorální Péče*, Praha: Oliva, 2000, s. 18.

⁸ Tamtéž, s. 19.

Opatrný ve své knize *Pastorace postmoderní společnosti* poukazuje na to, že je třeba k duchovní péči jasně definovat předpoklady. Pokud tyto předpoklady dobře nedefinujeme, nepoznáme, kým jsme, kam jdeme, kam chceme jít a co máme činit a učinit pro to, abychom poznaným směrem mohli směřovat dál. Hrozí však nebezpečí, že budeme zaměňovat přání za skutečnost, budeme přinášet odpovědi na otázky, které si lidé nekladou, a nebudeme odpovídat na otázky skutečné. Těmi předpoklady jsou:

- „*Problémy a očekávání jedince;*
- *odpověď evangelia na prožívané problémy;*
- *směr cesty, po níž lze jedince doprovázet.*“⁹

Opatrný se také zaměřuje na to, že služba se poskytuje v nějakém kontextu situace, v reálném dění. Na tomto musí duchovní pracovat v těsné sounáležitosti s principy, vycházejícími z kořenů křesťanství, protože poskytuje péči právě duchovní, nikoli pouze světskou. Úloha duchovního spočívá ve vyslechnutí člověka a poskytnutí mu odpovídajícího slova útěchy, jež je očekáváno a nepřímo se tak nabízí. Ve své činnosti vychází z biblických příběhů a evangelia, přičemž cílem je, aby porozumění příběhu mohlo být řešením pro jeho danou situaci, jak se vyrovnat s nastolenými problémy. Smyslem rozhovorů je zasadit podobenství, která člověku mohou nabídnout odpovídající východisko, plynoucí přímo z životní situace jedince anebo mu poskytnout pomoc při hledání majoritní cesty k řešení problémů.

Kozák definuje duchovní péči jako „*činnost zaměřenou na člověka, jeho doprovázení, utěšující přítomnost, společné snášení obtíží, které je v posledku*

---

⁹ OPATRŇÝ, Aleš, *Pastorace postmoderní společnosti*, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2001, s. 9.

*zaměřeno pouze na to, aby bylo umožněno každému člověku lidské bytí“.*¹⁰

Duchovní péče se stává podstatnou pomocí v životních krizích, v otázkách nacházení smyslu života, k podpoře vědomí k vlastní odpovědnosti i sebejistotě, identity a v neposlední řadě k uschopnění lidí vnímat sebe sama.

Za důležité považuje Kozák utěšující přítomnost, která znamená, že člověk ZDE není jen sám se sebou a se svými bolestmi, starostmi a utrpením, ale je vedle něho zastoupen člověk, duchovní, který už jen svou přítomností ulevuje druhému a přináší mu pocit jistoty a sounáležitosti s ostatními lidmi, což eliminuje osamělost a mírní strach. V tom spočívá prvotní účinek duchovní péče. Dalším účinkem přítomnosti duchovního je probíhající rozhovor, v jehož průběhu si člověk ujasňuje svoji situaci nebo dostává patřičné rady, podporu a útěchu.

Všichni výše uvedení autoři mají společný zájem, a tím je člověk, který tápe, hledá. Služba se odehrává prostřednictvím rozhovoru, v němž je kladen důraz na osobní rozměr a péči o člověka. Služba má být poskytována bezprostředně, přičemž Klessemann zdůrazňuje její nízkoprahovost. Každý z autorů definuje rámeček a obsah duchovní péče, tj. rozdílnou váhu přikládá roli církve a Písma.

Pro Křivohlavého je podstatné Boží Slovo, které má osvětlovat situaci a nabízet řešení problémů. Evangelium představuje dle Opatrného odpověď na problémy člověka v rozličných a nezřídka mezních situacích a pro Salajku je důležitý moment vyznavačský a svědecký, přičemž zároveň zdůrazňuje osobní zralost a zodpovědnost člověka. Klessemann považuje za podstatný úkol předjímání smyslu života v horizontu křesťanské víry. Společné snášení

---

¹⁰ KOZÁK, Jaroslav, *Východiska a perspektivy duchovní služby u policie*, JCU - Karolinum 2012 s. 128.

problému představuje pro Kozáka základ pro duchovní péči, přičemž Písmu ani církvi nepřikládá pro duchovní péči podstatnější váhu.

1.1.2 Význam duchovní služby v Armádě České republiky

Svět armády je tvořen souborem pravidel, který byl zformulován na základě nasazování vojáků do konfliktních situací. Struktura této činnosti se přizpůsobila skutečnosti a vytvořila si hierarchický systém s uspořádaným vedením. Vznikl tak prostor, který je vizuálně oddělen od zbytku společnosti pouhým nošením uniformy a přidělováním hodností.

Tyto charakteristiky naplňuje Armáda České republiky, která je hlavní složkou ozbrojených sil České republiky. Armáda byla vytvořena „za účelem účasti na zajištění bezpečnosti České republiky“.¹¹ Vznikla k 1. lednu 1993, přičemž prošla v posledním období několika reformami. Jednalo se jak o koncepční přeměnu z komunistické lidové armády¹² na armádu demokratického státu, tak o diverzifikaci spojenou s dělením Československa. V roce 2005 byla realizována její tzv. profesionalizace¹³, kde podle Rašky šlo o dva základní pilíře procesu. Za první šlo o profesionalizaci výkonů a za druhé šlo o změnu náhledu na armádu, kdy se „vojenská služba vykonávaná jako zaměstnání, za

---

¹¹ PERANICA, Bohuslav, *Profesionalizace ozbrojených sil: trendy, teorie a zkušenosti*, Praha: MO ČR, 2007, s. 23.

¹² Odpolitizování armády zrušením stranických organizací a politického aparátu ve složkách armády, zákaz členství vojáků z povolání v politických stranách a propuštění některých generálů a důstojníků. Viz DP: *FENOMÉN NÁBOŽENSTVÍ V OZBROJENÝCH SLOŽKÁCH, Možnosti kaplanství u PČR na základě reflexe zkušeností DS AČR*, Praha 2010 s. 15.

¹³ Profesionalizace armády byla realizována na základě zákona zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon) a český stát definitivně odstoupil od mírového výkonu branné povinnosti. Po 130 letech byla zrušena všeobecná branná povinnost.

kerou jsou profesionálové i příslušně odměňováni.“¹⁴ Profese vojáka se tedy stala zaměstnáním, které je vykonáváno na základě smlouvy a má být přiměřeně tomu odměněná. K tomu je nutná řádná příprava vojáka, tj. voják během svého působení v armádě prochází řadou výcviků, v nichž je simulován boj, ve kterém musí „Na povel“ sbalit výstroj, přemístit se do terénu, splnit úkol a je-li třeba vykonat i rozkaz, který zní „Zabít“. Monsignor Holub konstatuje, že výcviky „vedou k potlačení emočních reakcí a k významu týmové spolupráce“.¹⁵ Výsledkem výcviku má být tedy vytvoření a posílení týmového ducha, což má mezi vojáky vytvářet hlubinné vazby.¹⁶

Ve vojenském společenství vidíme prostor pro realizaci duchovní péče, neboť vojáci jsou také lidští jedinci, kteří potřebují mít ve svém zaměstnání patřičnou podporu s duchovním rozměrem. Jako argument proto uvádíme koncepci Opatrného o duchovní službě, která vychází z Matouše (Mt 28,19-20a): „*jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky, křtěte je ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého a učte je, aby zachovávali všechno, co jsem jim přikázal*“. V tomto verši je dle něj zřetelně vyřčeno, že ke všem národům, ke všem lidem, do všech míst, kde lidé žijí, napříč spektrem všech vrstev lidské společnosti má přijít Ježíšovo poselství.¹⁷

Pro Martina Bocka je důležité zachovat v armádě náboženskou dimenzi, a proto navrhuje jako alternativu termín „náboženská služba v ozbrojených

---

¹⁴ PERANICA, Bohuslav, *Profesionalizace ozbrojených sil: trendy, teorie a zkušenosti*, Praha: MO ČR, 2007, s. 5.

¹⁵ HOLUB, Tomáš, *Pastorační služba v Armádě České republiky*, Praha: Pastorační středisko, 2007, s. 5.

¹⁶ Hlubinné vazby vojáků jsou pro civilní svět v jádru své jedinečnosti mnohdy nechápané. Paradoxně ženami vojáků.

¹⁷ Srov. OPATRNÝ, Michal, *Východiska a perspektivy duchovní služby u policie*, JCU: Karolinum 2012, s. 53.

*silách*¹⁸, neboť i vojáci mají své duchovní potřeby a otázky. Uskutečňovanou duchovní péčí vnímá Bock, jako „*specificky křesťanský způsob konání*“,¹⁹ který se projevuje v činnosti vojenských kaplanů mezi skupinami vojáků či jednotlivci. Dle Zimera zahrnuje „*více než jen osobní finanční příspěvek v osobní pastoraci*“²⁰. K tomu patří bohoslužby a organizace v oblasti obrany, jakož i spolupůsobení při výuce životního rytmu a s tím souvisejícími dovednostmi. Úkolem duchovní péče v armádě není tedy pouze osobní rozhovor mezi kaplanem a dotyčným vojákem, ale má i veřejný rozměr, který se projevuje konáním bohoslužeb. Potřebnost duchovní péče pro vojáky stanovil i Dekret o pastýřské službě biskupů v církvi *Christus dominus*, který v článku 43. stanovuje:

*„Protože vojenská duchovní správa vzhledem k zvláštním životním podmínkám vojáků vyžaduje obzvláštní péči, ať je podle možnosti v každé zemi zřízen vojenský vikariát. Jak vikář tak i vojenští duchovní se mají ve svorné spolupráci s diecézními biskupy horlivě věnovat tomuto těžkému dílu.“*²¹

Dekret uznává, že profese vojáků je vykonávána ve specifických podmínkách a to vyžaduje péči, která bude přizpůsobena vojenskému prostoru. Pro zabezpečení tohoto úkolu umožňuje zřízení vojenského vikariátu, který toto bude zabezpečovat. V Čechách se Česká biskupská konference vzdala této možnosti a přistoupila k dohodě s Ekumenickou radou církví, na základě které byla zřízena ekumenická vojenská duchovní služba.

---

¹⁸ „Religiöser Dienst in (den) Streitkräften“

¹⁹ BOCK, Martin, *Religion im Militär - Soldatenseelsorge im internationalen Vergleich*, München: Olzog 1994, s. 100.

²⁰ ZIEMER, Jürgen, *Seelsorge, Eine Einführung für Studium und Praxis*, Göttingen: Vandenhoeck and Ruprecht, 2000, s. 334

²¹ Dokumenty II. Vatikánského koncilu, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství: 2002, s. 296.

Tato služba má dvě roviny. První rovina služby, tj. se týká, působení duchovního na půdě armády, kde se zúčastňuje každodenního běhu jednotky bez služby liturgických úkonů, a také významných událostí v armádě, kterou je např. žehnání praporu. Druhou platformou je působení vojenského kaplana na půdě kontingentu za hranicemi ČR při jejích misích. V zahraničním působení, kde je jeho činnost rozšířena v liturgických úkonech dle patřičného denominačního zařazení.

1.1.3 Teologická východiska duchovní služby v Armádě České republiky

Křesťanství vychází z učení Ježíše Krista, který svým životem a svou smrtí přinesl světu nové měřítko hodnot. Přišel, aby sloužil člověku, přijal ho v jeho nedokonalosti a nahotě, bez ohledu na jeho hříšnost. Chodil mezi celníky a nevěstky a hlásal, že i oni a ony jsou dětmi jeho Otce a i jim je určena jeho zvěst o Božím království. Z toho lze tedy poznat, že žádná profese nebránila Ježíši k přijetí člověka, tedy k bytosti, jíž byl i On sám.

Církev, která vychází z jeho učení, se stala domovem těm, kteří se rozhodli následovat cestu Kristovu. Svě trvalé poslání podle Salajky získala církev založením Kristovým, tj. „*setrvávat v následování Kristových apoštolů zvěstně, svědecky a misijně, a to mezi všemi národy a jejich generacemi, po všechny časy.*“²² Služba tvoří poznávací znamení Jeho následovníků. Církev má být na základě dokumentu *Lumen gentium* „*znaméním a nástrojem vnitřního spojení s Bohem a jednoty celého lidstva*“²³. Z jednoho úhlu pohledu definuje dokument úlohu církve být znaméním pro člověka tápajícím ve tmě, který

---

²² SALAJKA, Milan, *Teologie a praxe církve - Praktická teologie křesťanského západu - Ekumenismus*, UK, Praha: nakladatelství Karolinum, 2000, s. 9.

²³ *Lumen gentium*, čl. 1.

hledá Boha a na straně druhé svou službou přinášet pokoj všem národům. I slova proroka Izajáše „*zkují meče své v motyky, a oštípy své v srpy. Nepozdvihne národ proti národu meče, a nebudou se více učití boji.*“ (Iz, 2, 4.) vybízí k tomu, aby vládcové zemí hledali řešení problémů mírovou cestou. Vládcové zemí a to platí i dnes nesou přímou zodpovědnost za životy lidí v jejich zemi. Pro pořádek a bezpečí v zemi vládcové vždy hledali podporu z řad obyvatel státu k jeho obraně. Kvůli těmto hrozbám se v průběhu dob postupně formovala profese vojáka, jehož hlavní úlohou je obrana daného území.

Ve své profesi se často voják střetává s násilím a konfliktními situacemi, které přímo vyplývají ze situací, ve kterých se ocitne. Posouzení a následné řešení těchto mnohdy mezních situací není jednoduché, protože jsou rozdílné a specifické, není tedy možné použít způsob hodnocení měřením jedním metrem. Daná situace má zásadní vliv na výběr nástrojů a jejich užití při odpovědi na střet s tématem násilí. Ojedinelý problém v armádě představuje neuposlechnutí vojenského rozkazu. Střetávají se tu dva rozměry. V prvním se zohledňuje postoj vojáka, jako člověka, který má svědomí a není pouhým automatickým strojem na plnění rozkazů a ve druhém se zohledňuje jeho profese, která je založená na jejich plnění.

Tato profese svou činností nabízí i širší otázky, týkající se problematik jako např. jaký je zaujat postoj křesťanství k politice a společenskému zřízení nebo jak církve vnímá legitimitu a spravedlnost ve světě organizovaného násilí. Na tyto otázky se nabízí dle Mičky „*množství odpovědí na škále od pomyslného "pacifismu" až k jakémusi "militantnímu" přístupu.*“²⁴ Zástupci jednoho proudu

---

²⁴ MIČKA, Roman, *Východiska a perspektivy duchovní služby u policie*, JCU: Karolinum 2012, s. 18.

argumentují nepřipustným spojením církví se světskou mocí a pro druhé je podstatná ochrana zájmu, která se může realizovat i formou za použití zbraně. Dále hrozí dle jeho názoru nebezpečí, že „*pacifistická tradice věci náboženské a věci politické příliš odděluje a militantní tradice zase naproti tomu příliš spojuje*.“²⁵ Největší hrozbu v tomto případě shledáváme ve ztrátě dialogu mezi různými teologickými přístupy. Proto je nezbytné, aby byl vojenský kaplan dobře obeznámen s touto problematikou křesťanských tradic nazíranou různými pohledy, aby tak jeho neznalost neměla neblahé důsledky pro porozumění v pastoraci, armádě a sborech.

Teologická diskuse je tematicky velmi obsáhlá. Pro ilustraci uvádíme příklad klasické koncepce, která se snaží hledat odpověď na otázku oprávněného užití násilí. Tato koncepce je obsažena v doktríně o tzv. spravedlivé válce, kterou zformuloval Tomáš Akvinský, přičemž stanovil tři podmínky legitimního vyhlášení války. První podmínka se vztahuje na oprávněnou autoritu, kterou může být buď stát, nebo jiná kompetentní moc. Druhá podmínka se váže k příčině války, tj. příčinou může být obrana anebo vymáhání práva a poslední podmínka se kloní k úmyslu, ve smyslu vést války je možné buď ve prospěch dobra anebo k odvrácení zla.

V podobném duchu jako doktrína se vyjadřuje i pastorální konstituce o církvi v dnešním světě *gaudium et spes* v čl. 79 : „*Ti, kteří slouží vlasti ve vojsku, ať se považují za služebníky bezpečnosti a svobody národů. Když tento úkol správně plní, opravdu přispívají k upevnění míru.*“²⁶ Vojáci tedy jsou v tomto dokumentu přirovnáni k služebníkům bezpečnosti, jejichž úlohou je především přispívat k míru a ke svobodě národů.

---

²⁵ Tamtéž, s. 18.

²⁶ Dokumenty II. Vatikánského koncilu, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství: 2002, s. 296.

Z výše uvedeného je zřejmé, že probíhající diskuse o násilí a jeho přiměřeném užití jsou a stále budou v centru řešení do doby, než se celosvětově prosadí Ježíšova koncepce o lásce k bližnímu a národy nebudou používat válku jako zásadní způsob řešení svých problémů.

1.1.4 Vývoj duchovní služby v Armádě České republiky

Duchovní služba v AČR během posledních sto let prošla znatelným vývojem, protože procházela obdobím, kdy mohla být poskytována a dobou, kdy její činnost byla zakázána. Časová rozmezí, kdy duchovní služba byla živou součástí armády²⁷, je období první Československé republiky (1918 – 1939) a v průběhu let 1946-1950. Opačná situace nastala po nastolení vlády, vedené Komunistickou stranou Československa, která zaujímala silný nepřátelský postoj k myšlence náboženství. Proto nebylo oficiálně možné duchovní péči poskytovat. Situace se změnila po politickém převratu roku 1989, kdy byly umožněny podmínky pro obnovu pastorační služby v armádě.

Ministerstvo obrany, tehdejšího federativního státu, stálo před úkolem zapracovat do struktury armády duchovní službu. Touto úlohou byl pověřen PhDr. F. Novotný²⁸, který byl ve funkci poradce náměstka ministra obrany pro

---

²⁷ Nejvyšší řídicí orgán duchovní služby se nalézal v duchovním oddělení všeobecně vojenského odboru MNO, tj. Ministerstvo národní obrany, které se dělilo od r. 1922 na tři skupiny podle náboženských vyznání: skupina katolická, skupina evangelická, skupina církve československé. Byl i částečně převzat Rakousko-uherský systém správy duchovenské služby, který se během duchovenské služby u armád Rakouska-Uherska osvědčil. Viz DP: *FENOMÉN NÁBOŽENSTVÍ V OZBROJENÝCH SLOŽKÁCH, Možnosti kaplanství u PČR na základě reflexe zkušeností DS AČR*, Praha 2010, s. 15.

²⁸ V letech 1950 až 1970 sloužil v armádě: stal se redaktorem dějin a sociálních věd, mj. ve vojenskopolitickém časopise *A-revue*. Po vpádu vojsk Varšavské smlouvy byl z armády propuštěn a pracoval nejdříve jako skladový dělník a později jako pedagog v Ústředním domu pionýrů a mládeže. Po odchodu ze služeb Ministerstva obrany se stal pedagogem na Katolické teologické fakultě a spolupracoval s Fakultou sociálních věd UK <http://publication.fsv.cuni.cz/publication.php?id=7811>

sociální a humanitární věci a vypracoval koncepci duchovní péče v armádě nazvanou „*Humanizace armády pomocí univerzitního vzdělávání a duchovní péče*“. Tato koncepce byla zformulována velmi obecně, protože dle Laňky²⁹ existovala „*absurdní obava z toho, že zrušenou marxisticko-leninskou přípravu a politické školení nahradí povinná výuka náboženství*“,³⁰ tak aby se tato problematika nestala konfliktním prvkem tehdejší celospolečenské morálky.

Jeho koncepce byla zamítnuta, ale myšlenka obnovy duchovní péče pokračovala tím, že MO začalo jednat se zástupci registrovaných církví a náboženských společenství. Účelem těchto jednání bylo objasnění, jakou konkrétní podobu bude mít poskytování duchovní péče v Armádě České republiky. Na starosti to měl monsignor Josef Šupa, jehož úkolem byla „*pomoc při demokratizaci armády a humanizaci vojenské služby*“.³¹ Výsledkem jednání mezi MO a církvemi bylo zpracování dokumentu s názvem *Postoje hlavních církví vůči armádě*, který vzniknul na základě vzájemné korespondence. Byl vypracován příslušnými pracovníky MO České republiky v roce 1993.

Představy jednotlivých církví o duchovní službě v AČR

Z dopisů církví vyplynulo, že církve vnímají cíl pastorační služby rozdílně, ale existuje mezi nimi shoda o potřebě prosté lidské přítomnosti a sdílení lidské skutečnosti v armádním prostředí, kterou by měl zprostředkovávat vojenský kaplan. Katolická církev zastoupená F. Lobkowiczem vyjadřovala zájem

---

²⁹ Mjr. Mgr. et Mgr. Jiří Laňka římskokatolický jáhen. Jeden ze zakládajících členů Křesťanské policejní asociace. Pracuje u Policie ČR u Útvaru rychlého nasazení.

³⁰ Viz DP: *FENOMÉN NÁBOŽENSTVÍ V OZBROJENÝCH SLOŽKÁCH, Možnosti kaplanství u PČR na základě reflexe zkušeností DS AČR*, Praha 2010 s. 17.

³¹ DUS, Jaromír, přednáška *Historie Duchovní služby v Kostelním Vydří* 2012 [nepublikováno].

o „prohlubování spolupráce s armádou, jak v oblasti náboženských potřeb příslušníků armády, tak i na převzetí části odpovědnosti na přeměně ducha armády“,³² neboť v ní viděli důležité misijní pole, kterému se chtěla intenzivně věnovat.

Církev Československá husitská v listech zdůrazňovala především aspekt pastorační a pedagogický. Její spolupráce s armádou se měla dle ní odehrávat na úrovni vojenských posádek a v duchu odpovědnosti své církve a „všech církví“, za všechny vojáky v armádě, nikoli jen za příslušníky vlastní církve. Také v listě navrhovali možnost vzdělávání vojáků formou přednášek a diskusí, jejichž obsahem měly být vlastenecké a etické otázky.

Českobratrská církev evangelická³³ vyzdvihovala moment pastorační, zároveň ale vyjadřovala obavu, že „případným začleněním představitelů církve přímo do struktury armády, by byla omezena jejich nezávislost“³⁴. Prosazovala model, ve kterém by duchovní nebyli interně zaměstnání v armádě, ale pravidelně by docházeli k posádkám ze svých sborů.

Pravoslavná církev navrhovala nejprve zabezpečit přítomnost duchovních v armádě, především při vojenských přísahách a při oslavách státních svátků. Následně by dle ní měla, být ustanovena komise ekumenické rady církví, která by vyzývala duchovní všech církví k ochotě při těchto příležitostech veřejně promluvit a podporovat tak vlastenecké uvědomění vojáků.

---

³² Dopis biskupa F. Lobkowicze ze 6. 10. 1993.

³³ Církev se touto otázkou zaobírala na svém 28. synodě, kde přijala stanovisko na podnět armády.

³⁴ Dopis tajemníka M. Brože z 15. 10. 1993.

Církev bratrská, ústy svého zástupce žádala, aby byla ve vojenských posádkách zřízena jakási „místa bezpečí“, místnosti k tomu určené, kde by byla k dispozici jak duchovní literatura, bible a církevní časopisy, tak i možnost každého vojáka nerušeně si odpočinout, vzdělávat se a stýkat s duchovním za účelem individuálního osobního rozhovoru.³⁵

Vznik duchovní služby v AČR

Na základě těchto dopisů, které dokumentují představy církví o fungování duchovní služby v AČR, se podařilo prosadit experimentální ověření modelu humanitní služby, které se uskutečnilo v první polovině roku 1995.³⁶ Tato forma byla zvolena kvůli obavám ze strany politiků. Ověřování skončilo úspěšně a na základě rozkazu ministra obrany č. 59/1995 bylo vytvořeno oddělení humanitní služby. Zástupce oddělení humanitní služby monsignor Tomáš Holub byl vyslán jako první vojenský kaplan v novodobé historii na vojenskou misi³⁷ do Bosny a Hercegoviny, kde mu byli přiděleni na starost všichni příslušníci kontingentu bez rozdílu vyznání.³⁸

Tato zkušenost se stala základním podkladem pro rozhodnutí generálního štábu AČR, aby touto institucí byla zřízena duchovní služba v AČR s garantem v podobě Mgr. Tomáše Holuba. Současně Holub byl jmenován poradcem náměstkyně ministra obrany Demlové v otázkách zabezpečení činnosti

---

³⁵ DUS, Jaromír, přednáška *Historie Duchovní služby v Kostelním Vydří 2012* [nepublikováno].

³⁶ V tom sejném roce byl požádán o konzultaci Keith Jenkins, generální sekretář Evropské ekumenické komise pro církev a společnost Keith Jenkins, který ve svém dopise z roku 1995 uváděl, že se „nepodařilo najít nějakou evropskou organizaci, která by jednotlivé duchovní služby zastřešovala a mohla poskytnout ucelený obraz toho, jak jsou vojenské duchovní služby v jednotlivých zemích organizovány“³⁶.

³⁷ Začátek této mise je datován k 29. 7. 1996.

³⁸ Jako vojenský kaplan spadl pod velení vojenského kontingentu, měl hodnost podporučíka a nosil vojenský stejnokroj s náboženskou insignií.

vojenských kaplanů v zahraničních misích. Ekumenická rada církví se připojila a přihlásila k ustanovení duchovní služby v armádě. Demonstrovala to tím, že zřídila komisi zabývající se touto problematikou pod vedením Daniela Stehlíka, který vypracoval návrh duchovní služby v armádě v roce 1997. Stehlík navrhoval, aby duchovní služba v armádě byla podřízena generálnímu štábu s vytvořením koncepční a normotvorné složky pro její potřeby. Navrhoval dva modely duchovní služby v AČR. Samostatnou službu zřídit na velitelství sborů, na brigádách, u praporů a na vojenských školách, druhý model se měl uplatnit u ostatních útvarů prostřednictvím externí spolupráce s duchovními v místě posádek na částečný úvazek.

Služba měla být vykonávána prostřednictvím vojenských kaplanů, beze zbraně, ve služebním poměru vojáka z povolání s důstojnickou hodností, na základě dohody mezi církvemi a armádou. Jejich činnost by měla plně respektovat všeobecné i partikulární církevní právo v záležitostech spojených s pastoračí a církevní disciplínou. Tito kaplani by však z popudu jejich funkce nesměli jít proti vojenským pravidlům v záležitostech vojenské disciplíny, protože by byli zároveň ve funkci poradce velitele pro podporu a rozvíjení lidských hodnot.

3. - 7. února roku 1997 se uskutečnila v Praze konference vedoucích vojenských kaplanů Evropy a Severní Ameriky, kde zaznělo veřejné prohlášení hlavních představitelů AČR i MO, o zřízení duchovní služby v AČR do konce roku 1997³⁹. Toto prohlášení bylo realizované v dubnu 1997 po návratu podporučíka Mgr. Tomáše Holuba z bosenské mise. Dále byl zřízen institut hlavního kaplana na MO se zástupcem a dvoučlenným sekretariátem. Byly také vytvořeny tabulky pro kaplana na Generálním štábu, ve sborech a vojenských školách. V této počáteční fázi zabezpečovali duchovní službu absolventi

---

³⁹ To bylo realizováno vydáním rozkazu MO v roce 1998.

teologických fakult po dobu konání své vojenské základní povinnosti a zároveň byla uzavřena dohoda mezi církvemi a armádou o externí spolupráci civilních duchovních. Tento stav trval do podepsání dohody o spolupráci mezi církvemi⁴⁰ a následně s MO⁴¹.

Při formulování základních principů dohody se vychází z náboženské situace v zemi, neboť v evropských zemích duchovní péče závisí na právním postavení církve a náboženské společnosti. Je-li v určité krajině dominantní a etablovaná určitá náboženská tradice, smlouva o duchovní péči je jiného charakteru, než v krajině, kde se žádné dominantní náboženství⁴² nevyskytuje.

Česká dohoda o duchovní službě v armádě vychází ze skutečnosti, že náboženství v České republice je zastoupeno menšinově a nebylo by v silách jednotlivých církví, aby byl na každé posádce anebo misích katolický či protestantský kaplan, židovský rabín nebo muslimský imám, podobně jako je tomu v jiných zemích. Proto přistoupily české církve k myšlence služby poskytované ekumenickou formou a na základě toho mezi sebou podepsaly smlouvu, kde kněz nebo farář, který bude svou církví vyslaný do služby v armádě, bude pečovat o všechny vojáky bez ohledu na jejich denominační příslušnost.⁴³

---

⁴⁰ ERC a ČBK uzavřeli dohodu k 3. 6. 1998. o duchovní službě v AČR. Zástupcem za ERC byl Mgr. Pavel Smetana a za ČBK předseda prezidia kardinál Dr. Miloslav Vlk.

⁴¹ Dohoda o duchovní službě k 3. 6. 1998 byla podepsána zástupci MO M. Lobkowiczem, za ERC P. Smetanou a za ČBK kardinálem M. Vlkem.

⁴² Např. Polsko, Holandsko.

⁴³ Tuto myšlenku vyjadřuje prohlášení smlouvy mezi církvemi, kde je stanovené, že konflikty se vždy budou „řešit na základě této smlouvy v duchu bratrské jednoty a křesťanské lásky, s úctou k tradici každé jednotlivé církve a s přesvědčením, že každý duchovní v rezortu ministerstva obrany nezastupuje pouze svoji církev, ale také a především, že je společným zástupcem všech církví sdružených v Ekumenické radě církví a České biskupské konferenci“. Prohlášení A, ve smlouvě o duchovní službě v AČR podepsané k 3. 6. 1998 mezi ERC a ČKB.

Zároveň musela být dle Klessemanna vyřešena otázka, zda vojenští duchovní mají být přímo či nepřímo zařazeni do struktur armády a tím být využíváni pro ryze vojenské potřeby, nebo zda jim má být přidělen nezávislý status, který by se soustředil na nábožensky-pastorační doprovod vojáků a vojaček a s pohledem na etické otázky o válce a svobodě zaujímat také kritické stanovisko.

Klessmannem výše naznačené otázky Česká dohoda⁴⁴ řeší následujícím způsobem. „*V čele duchovní služby stojí hlavní vojenský kaplan⁴⁵, který je přímo podřízen náčelníkovi Generálního štábu AČR.*“⁴⁶ Vojenští kaplani jsou ve výsledku zařazeni jako řádní zaměstnanci AČR na dobu určitou, s kompetentním rozdílem, že slouží beze zbraně.⁴⁷ Jsou přímo podřízeni veliteli příslušného útvaru, zároveň fungují i jako jejich poradci a pomáhají mu „*v jejich odpovědnosti za naplňování a ochranu lidského rozměru života každého vojáka v činné službě a občanského zaměstnance*“⁴⁸. V rámci jeho služby mu nesmí být ukládány žádné úkoly, které nesouvisí s jeho posláním

---

⁴⁴ Je velkou hvězdou na mezinárodním poli, nejenže posouvá naši armádu ke standardům NATO, ale vytváří zajímavý precedens. Někteří odborníci totiž očekávají, že námi vyvinutý ekumenický model v budoucnu převzou i ostatní státy NATO. Neoficiálně už projevíli zájem vojáci z Německa a Francie. DUS, Jaromír, přednáška: *Historie Duchovní služby* v Kostelním Vydří 2012 [nepublikováno].

⁴⁵ Hlavní kaplan Armády České republiky je jeden duchovní z církví, které se účastní této dohody, který působí jako poradce MO pro duchovní službu a kterého jmenuje ministr obrany ČR na základě doporučení těchto církví;

– zástupce ERC;

– zástupce ČBK;

– zástupce AČR, kterého určí náčelník Generálního štábu AČR;

– zástupce Civilní ochrany, kterého určí velitel Civilní ochrany České republiky ředitel

Hlavního úřadu Civilní ochrany. Smlouva čl. B, odst. 4.

⁴⁶ LAŇKA, J., *Východiska a perspektivy duchovní služby u policie*, JCU: Karolinum 2012, s. 68.

⁴⁷ 3. Ženevská konvence, I. Doplňkový protokol, část III. oddíl II. z roku 1949.

⁴⁸ Článek B *pojetí a úkol duchovní služby*, ve smlouvě o duchovní službě v AČR podepsané k 3. 6. 1998 mezi ERC a ČKB.

vojenského duchovního.⁴⁹ Podstatou jejich činností je pastorece a „řešení osobních krizí i těžkostí, které vznikají v pracovním, osobním a rodinném životě pracovníků rezortu MO“⁵⁰ Je zde zahrnuto také vzdělávání všech vojáků bez ohledu na hodnost v rámci své posádky a tím je nepochybně přispíváno zásadním způsobem „k rozvíjení a prohlubování demokratických tradic evropské kultury v resortu MO“.⁵¹

Současná strategie duchovní služby v Armádě České republiky

Současná taktika vojenské duchovní služby „je rozvíjet strukturu duchovní služby⁵² v mírových počtech do všech:

- bojových jednotek a jednotek přímé bojové podpory, zvláště u jednotek předurčených k nasazení do zahraničních operací, a to do organizační úrovně prapor;
- do všech formačních, výcvikových a vzdělávacích institucí v rezortu MO.“⁵³

Současná strategie vojenské duchovní služby, je představována vojákům v propagačních materiálech vojenské duchovní služby tímto způsobem:

- „Je uskutečňována formou dlouhodobé, stálé a osobní přítomnosti vojenského kaplana uprostřed vojenského kolektivu ztělesňovat trvale přítomnou nabídku široce míněné duchovní služby směřovanou ke všem příslušníkům rezortu MO a jejich rodinám, k níž má každý právo ji pro sebe vyžádat nebo odmítnout.

---

⁴⁹ Tamtéž, čl. B.

⁵⁰ Tamtéž, čl. B.

⁵¹ Tamtéž, čl. B.

⁵² Inkorporací systematizovaných míst vojenských kaplanů, propagační materiál AČR, příloha č. 1.

⁵³ Tamtéž.

- *Podporovat velitele v jejich odpovědnosti za lidský rozměr života a služby vojáků a za všestranný rozvoj vztahu k lidským hodnotám.*
- *Být poradcem velitele v oblasti vojenské etiky a mezilidských vztahů.*
- *Účinně a adekvátně asistovat při mimořádných situacích*
- *Navštěvovat rodiny pozůstalé po vojácích, kteří přišli o život při výkonu služby.*
- *Dlouhodobě asistovat vážně zraněným vojákům a jejich rodinám.*
- *Nabízet, navrhovat a koordinovat formy vypořádání se kolektivu se slavnostními a smutečními okamžiky a událostmi a zabezpečovat jejich uskutečnění.*
- *Provádět úpravu v oblasti vojenské etiky.*
- *Pořádat semináře a diskuse k hodnotám společným pro vojáky AČR, hodnotám vyznávaným a chráněným ČR a společenstvími, ke kterým se ČR, jako celek, trvale hlásí.*
- *Pořádat semináře s adekvátními historicko-kulturními tématy, především před výjezdem jednotky do zahraniční operace.*
- *Organizovat setkání rodin příslušníků rezortu, a to především před odjezdem a po návratu z nasazení v zahraniční operaci.*
- *Provozovat Pastorační centrum Duchovní služby AČR, jako místo pro služební i volnočasové setkávání vojenských kaplanů s vojáky a jejich rodinami.*
- *Zabezpečovat pozornost rezortu MO k aktuálním záležitostem vznikajícím v rámci kolektivu rezortu.*
- *Zabezpečovat, rozvíjet a koordinovat komunikaci rezortu s náboženskými subjekty.“⁵⁴*

Tím kdo se drží této strategie a naplňuje ji, je vojenský kaplan, kterému je věnována následná kapitola.

---

⁵⁴ Tamtéž.

1.2 Vojenský kaplan

1.2.1 Proces přijmutí vojenského kaplana do duchovní služby Armády České republiky

„Já XY, duchovní církve Z prohlašuji, že jsem seznámen s podmínkami stanovenými smlouvou mezi ERC a ČBK a dohodou mezi ERC a ČBK a rezortem MO o Duchovní službě v rezortu MO, za jakých budu jako společný zástupce všech církví účastných na této smlouvě působit v duchovní službě. Přijímám toto poslání jako skutečnou službu, chci veškerou svoji vnější činnost podporovat osobní modlitbou. Spoléhám se na Boží pomoc a také na modlitby všech církví, které mne do této služby vysílají. Jsem si vědom, že mohu působit v této službě jen tehdy, jestliže bude trvat platnost mého pověření od mé vlastní církve, od ERC a ČBK. Chci přispívat k vytváření bratrského společenství mezi vojenskými duchovními. Kéž mi Bůh k tomu pomáhá. Amen.“⁵⁵

Toto prohlášení podepisuje duchovní, který splnil nezbytná základní kritéria ze tří oblastí, tj. oblast osobní, vojenská a církevní. V osobní oblasti se klade důraz na „*schopnost komunikace v drsném prostředí, schopnost snášet samotu, soběstačnost, znalost cizího jazyka*“,⁵⁶ ve vojenské „*věk do 40 let v době nástupu, absolvování základní vojenské služby či tomu odpovídající vojenský výcvik, odpovídající zdravotní stav, vojenská klasifikace A nebo B, fyzická zdatnost*.“⁵⁷ v církevní je třeba „*dokončené obecně uznávané teologické vzdělání, praxe ve farnosti či ve sboru minimálně 2 roky, církevní pověření od vlastní církve, ekumenické chápání DS v armádě, chápání služby vojenského*

---

⁵⁵ Smlouva o duchovní službě v AČR podepsaná k 3. 6. 1998 mezi ERC a ČKB, čl. C, odst. 14.

⁵⁶ Tamtéž, čl. C, odst. 9.

⁵⁷ Tamtéž.

duchovního jako primárně neevangelizační.“⁵⁸ A následně uspěl u ustanovené komise⁵⁹, která má za úkol posoudit vhodnost duchovního pro tuto službu a pak byl jednomyslně či nadpoloviční většinou hlasů řídicího výboru⁶⁰ povolán k vykonávání duchovní služby v AČR jako vojenský kaplan.

1.2.2 Postavení vojenského kaplana v Armádě České republiky

V propagačních materiálech AČR, které jsou vojákům k dispozici, je vojenský kaplan prezentován takto:

- *„Vojenský kaplan je křesťanský duchovní.*
- *Je vojákem z povolání se všemi právy a povinnostmi, které k tomu náležejí.*
- *Je pevnou součástí jednotky, ve které je služebně zařazen.*
- *Zároveň patří k duchovní službě AČR, kterou tvoří skupina všech vojenských kaplanů sloužících v AČR.*
- *Motivaci a schopnost ke službě čerpá ze svého vzdělání, životních zkušeností a ze své osobní víry.*
- *O tématech víry nebo náboženství mluví, až když je k tomu vyzván nebo o to požádán.*
- *Věřící, že platí: Sdílená bolest je poloviční, sdílená radost je dvojnásobná. V každém vojákovi vidí především člověka a ne funkci nebo hodnost, přestože se ve služebních souvislostech a provázanostech dobře orientuje. Vnímá každého vojáka jako někoho, kdo má své úkoly a povinnosti, ale také má svou rodinu, zázemí, své touhy, osobní cíle, i starosti, obavy, strachy nebo nejistoty. Svou přítomností a službou se snaží garantovat každému i uprostřed vojenských akcí a činnosti*

---

⁵⁸ Tamtéž.

⁵⁹ V komisi je hlavní vojenský kaplan, psycholog, zástupce ERC a zástupce ČBK. tamtéž.

⁶⁰ Srov. Smlouva, čl. C, odst. 12.

dostatečný prostor, aby i čistě osobním záležitostí byla věnována pozornost.

- *Každému garantuje diskrétnost a mlčenlivost. V tom nedělá žádné rozdíly i s ohledem na vojenskou hodnost či zastávanou funkci.*
- *Nabízí pomyslné provázení a doprovázení v jakékoliv záležitosti, a to svou osobní účastí, nasloucháním, svým odborným vzděláním a životní zkušeností.*⁶¹

Vojenský kaplan je tedy dle svého statusu v armádě řazen do důstojnické hodnosti s označením řádně viditelného kříže na pravé náprsnice armádní uniformy a oficiálním znakem vojenské duchovní služby AČR.⁶² Platí pro něj stejné povinnosti a práva jako pro vojáka, pokud nejsou s jeho statutem v rozporu. Status vojenského kaplana zaručuje tedy duchovnímu mezinárodní právo. Dále také není dotčeno jeho právo mlčenlivosti. Jeho službu může každý voják si buď vyžádat, přijmout anebo ji také odmítnout.⁶³

1.2.3 Náplň práce vojenského kaplana v Armádě České republiky

Náplň práce vojenského kaplana je ustanovena ve smlouvě ČBK s EKC a MO v článku D, odst. 10. dle ní vojenský kaplan má vykonávat tuto činnost:

- *„Být poradcem velitele v oblasti lidských hodnot, vojenské etiky, morálky a mezilidských vztahů.*
- *Svým osobním příkladem a aktivní motivací vytváří pozitivní atmosféru pro zlepšování a prohlubování vzájemné důvěry u útvaru.*

---

⁶¹ Propagační materiál AČR, příloha č.2.

⁶² Tamtéž.

⁶³ Srov. Dohoda mezi ČBK a ERC, čl. C, odst. 9.

- *Je k dispozici příslušníkům jednotky, ve které působí, i jejich rodinným příslušníkům pro osobní rozhovor; je-li potřeba, doporučuje další odbornou pomoc.*
- *Preventivně působí proti konfliktům v oblasti mezilidských vztahů.*
- *Má právo na přístup ke každému pracovníkovi rezortu MO ve své jednotce, má právo účastnit se velitelských porad a vyslovovat se k otázkám, jež se týkají lidského rozměru služby pracovníků rezortu MO v jeho jednotce, etických a jiných problémů, které souvisejí s činností vojenského duchovního.*
- *Vykonává nebo zabezpečuje duchovní službu pro pracovníky rezortu MO a jejich rodiny včetně bohoslužeb pro všechny církevní denominace sdružené v rámci České biskupské konference a v ekumenické radě církví.*
- *Hájí zájmy pracovníků rezortu MO jiných vyznání a jejich rodin a zprostředkovává jim kontakt s jejich duchovními, pokud služba těchto duchovních není v rozporu se stanovenou působností rezortu MO.*
- *Spolupracuje s duchovními ostatních církví a náboženských společností, není-li činnost těchto duchovních v rozporu s posláním a působností rezortu MO.*
- *Spolupracuje s duchovními jiných armád v rámci mezinárodních vojenských aktivit.*
- *Spolupracuje s vojenskými lékaři, psychology a dalšími pracovníky, kteří zabezpečují sociální politiku v rezortu MO.“*

1.2.4 Nástroje vojenského kaplana k realizaci duchovní služby v Armádě České republiky

Duchovní služba není v AČR uplatněním právního nároku každého věřícího vojáka na praktikování své víry.⁶⁴ Hlavní vojenský kaplan jí formuluje jako službu, „*kteřá velmi v sobě zúžila tu šířku metod praktické teologie, nebo pastorační teologie, na celkem takový malý rozměr, který spočívá v tom, co se někdy nazývá preevangelizace, tj. pečujeme o vojáky nekategorizovaně, tzn., nerozlišujeme, zdali je věřící nebo nevěřící.*“⁶⁵ Základní myšlenkou služby, která vytváří i její obsah, je v duchu nezištné služby postavené na principu křesťanské lásky vyvěrající z evangelií, tj. smysluplná nabídka pomoci pro všechny příslušníky AČR.⁶⁶ Duchovní služba v AČR je rozložena do čtyř forem potřebné pro pastorační práci v AČR:⁶⁷

Služba přítomnosti – je výchozí formou nezbytnou k poskytování duchovní služby, tzn. duchovní je aktivně účasten svou přítomností na každodenním životě vojenské jednotky, tj. být s vojáky, nesedět v kanceláři a čekat, jestli někdo zavolá nebo zaťuká na dveře, nýbrž prostě být s nimi, navštěvovat je na těch místech a v té práci, kterou zrovna vykonávají. Tato forma služby je společná jak pro to domácí prostředí, tak pro tu zahraniční misi.

Služba diskrétních rozhovorů – jde o druhou podstatnou formu služby, která se odvíjí od nabyté důvěry ke kaplanům. Jejich forma je velmi variabilní „*mnoho rozhovorů o osobních věcech vzniká prostě tím, že se bavíme o fotbale,*

---

⁶⁴ Srov. HOLUB, Tomáš, *Pastorační služba v Armádě České republiky*, Praha:Pastorační středisko, 2007, s. 8.

⁶⁵ Osobní rozhovor s Jaromírem Kozlerem. V osobním archivu Petry Náhlovské

⁶⁶ Srov. HOLUB, Tomáš, *Pastorační služba v Armádě České republiky*, Praha:Pastorační středisko Praha, 2007, s. 8.

⁶⁷ Tamtéž, s. 8-9.

o politice, já nevím, o těch věcech, věcech všedního života.(...) jsou i lidi, co sem přijdou, ale spousta hovorů je prostě tehdy, když jsme v terénu, nebo když člověk jde taky třeba na nějakou akci, kterou ty děcka prožívají (...) vím, že x důležitých hovorů jsem měl s tím, že jsem si šel s někým zaběhat, nebo při pochodech. Mnoho důležitých rozhovorů začíná větou: „Ty, hele, když jsme se potkali, mohl bych jenom takovou maličkost?“⁶⁸ Tato citace potvrzuje i Holubova slova, že obsahem rozhovoru vojáka s duchovním není většinou náboženské povahy.

Služba liturgických úkonů – tato část služby se koná převážně v zahraničních misích, kde má podobu pravidelných bohoslužeb. Kvůli dodržení ekumeny bývá užita bohoslužba Slova, jejíž součástí není eucharistie ani večeře Páně, pro uchování jejího rozměru, že je pro nevěřící a nepokřtěné. Kaplan je zavázán své církvi sloužit liturgii, která je příslušná jejímu statusu. Tato služba je využívána i při důležitých událostech jednotky, jako je žehnání bojového praporu nebo bohoslužba za padlé. Křest lze provést jen v nouzi a to se dosud nestalo. Jiný křest v této službě než křest v nouzi nelze, a to na základě nepsaného pravidla, neboť je třeba, *„aby ti vojáci, tak jak jsou, jak známe společnost v ČR a její vztah k soužití s církví, pochopili, že křtem se připojují k nějakému společenství, že to není nějaká okrasa v podobě nějakého okamžiku pro jejich život, ale že je to taky konkrétní začlenění nebo členství prostě v církvi, v konkrétním společenství.“⁶⁹*

Služba skryté modlitby – Tento nástroj služby i přes svou skrytost je velmi potřebný pro dokreslení celku služby, protože utváří duchovní zázemí mezi vojáky. To jak, kdy a kde volí kaplan sám podle svých zvyklostí a povahy.

---

⁶⁸ Srov. Osobní rozhovor s J. Pacnerem. V osobním archivu Petry Náhlovské.

⁶⁹ Srov. Osobní rozhovor s J. Kozlerem. V osobním archivu Petry Náhlovské.

„Cestou do práce se ve vlaku modlím růženec, za všechny vojáky,(...) Do přímluv v breviáři vkládám prosby za všechny, které mi Pán svěřil, (...) přes den přidávám někdy tichou, někdy hlasitou „střelnou modlitbu“⁷⁰ Je důležité, aby modlitba nebyla násilná, ale vždy v souladu s danou situací.⁷¹

V rámci mise může být kaplan pověřen svým velitelem k výkonu tiskového informačního důstojníka, tj. zajištění fotografické dokumentace. Do zahraniční mise vysílá vojenského kaplana vždy hlavní kaplan. Vyjíždí-li do mise větší jednotka, je snaha, aby jel s nimi jejich kaplan, kterého již vojáci znají.

1.2.5 Rizika spojená s výkonem práce vojenského kaplana

S výkonem práce vojenského kaplana jsou spojena určitá rizika, která v sedmi bodech uvádí Holub ve svém studijním textu Pastorační služba AČR.⁷² Jedná se o následující:

- „Ztráta kněžské pastorační identity, neboť je konfrontován se zcela jiným způsobem práce v systému, nežli je v církevním prostředí. Je zde ohrožen pohled, kterým by měl vojenský kaplan vnímat vojáka, tj. vidět vojáka jako člověka, který je milovaný Bohem.
- Moralizující pojetí duchovní služby. Jde tu o nerespektování pravidla postupné graduality ve schopnosti činění dobra, tj. požadovat po vojácích kteří se na něho s důvěrou obrátí křesťanské maximy.
- Stažení se do nabídky pouze expertní duchovní pomoci bez aktivní snahy o trvalou službu přítomnosti.
- Porušení kněžského tajemství

---

⁷⁰ Komunikační partner č. 3.

⁷¹ Srov. KOZÁK, J., *Charakter pastorační práce duchovní služby u policie; Východiska a perspektivy duchovní služby u policie*, JCU: Karolinum 2012. s. 131.

⁷² Srov. HOLUB, T., *Pastorační služba v Armádě České republiky*, Praha:Pastorační středisko Praha, 2007, s. 13-14.

- *Ztráta zakotvenosti, tj. ztráta zájmu o vlastní církevní a kněžské vztahy.*
- *Relativizace všech hodnot při konfrontaci se zlem v zahraničních misích.*
- *Nepřijetí vojenského prostředí za své.*⁷³

Stejně tak jako i v jiných pomáhajících profesích je tu riziko syndromu vyhoření. Tudiž je nezbytné i v této službě zajištění duchovní péče pro pečující kaplany. Tím je pověřen Hlavní kaplan AČR, neboť jsou mu všichni vojenští kaplani podřízeni. Proto je dle dohody mezi církvemi povinen:

- *„Starat se o možnost jejich dalšího teologického vzdělávání;*
- *pořádat pro vojenské kaplany každoroční duchovní obnovy nebo jim zajistit možnost účasti na jiné duchovní obnově;*
- *starat se o možnost pravidelného setkávání vojenských duchovních.*⁷⁴

1.2.6 Vzdělávání vojenského kaplana

Tato kapitola je věnována vzdělávání vojenských kaplanů, neboť vzdělávání, je úzce spjato s vývojem duchovní služby v armádě České republiky. Sama armáda jej považuje, za nezbytné k zajištění kvality a odbornosti a proto je automaticky řazeno do její organizační strategie.⁷⁵ Díky tomu má i duchovní služba v AČR na základě svých specifík důkladně rozpracované koncepty sloužící ke vzdělávání vojenských kaplanů, které převážně probíhá formou kurzů. Tyto kurzy svým obsahem nahrazují klasický vojenský důstojnický kurz, který je tematicky zaměřen na taktiky velení, což pro vojenského kaplana

---

⁷³ HOLUB, T., *Pastorační služba v Armádě České republiky*, Praha:Pastorační středisko , 2007, s. 14.

⁷⁴ Smlouva mezi ERC a ČKB, čl. G, odst. 27- 28.

⁷⁵ Vzdělávání vojenského kaplana je ošetřeno ve smlouvě, čl. H, odst. 22- 24., kde je uvedeno, že rezort MO umožňuje další odborné vzdělávání, vojenským kaplanům, které zabezpečuje a je za ně zároveň odpovědný Hlavní vojenský kaplan.

se statusem nekomatanta není kardinální. Dějem důstojnického kurzu vojenského kaplana jsou tedy tyto kurzy:

- „*Kurz odborné přípravy, který je základním uvedením do služby kaplana;*
- *Kurz první pomoci;*
- *Kurz krizové intervence;*
- *Kurz mezinárodního humanitárního práva;*
- *Kurz služba křesťanského duchovního v necírkevních oblastech;*
- *Kurz etiky ozbrojeného konfliktu.*⁷⁶
- *Kurz cizího jazyka;*
- *Kaplanský kurz v zahraničí v rámci NATO.*“⁷⁷

Těmito kurzy však vzdělávání vojenských kaplanů nekončí, tak jako v každé pomáhající profesi jsou vojenští kaplani vystaveni nekončícímu procesu „*samovzdělávání*“, protože jsou nepřetržitě konfrontováni otázkami identity a smyslu⁷⁸, jak ze strany vojáků a jejich rodin tak ze strany církve a jich samých. Tudíž se *samovzdělávání* stává důležitým nezbytným prvkem pro udržení kvality poskytování duchovní služby.

Ve Vyškově, tak i u různých útvarů AČR se konají etické semináře, které vedou lektorské týmy složené z vojáků, vojenských kaplanů vrchních praporčíků, popřípadě vojskových psychologů.

---

⁷⁶ Vojenští kaplani na vojenské výcvikové základně ve Vyškově v rámci kariérních kurzů pro vojáky, připravují a vedou etické semináře.

⁷⁷ Srov. Osobní rozhovor s P. Matouškem. V soukromém archivu Petry Náhlovské.

⁷⁸ Otázky identity a smyslu vyvěrají, ze samé profese např. Jak funguji v roli vojenského kaplana? Co mě v mé činnosti potvrzuje a co oslabuje? Jak se to dotýká mne samého? Jak to zasahuje moje soukromí? Jaký podíl mám na konečném rozhodnutí vojáka? Srov. ZAHRADNÍK, M., *Kontaktní práce; Kontaktní pracovník a jeho kompetence v sociálním poli*, Anotace textů České asociace streetwork vydané v rámci projektu „Profesní vzdělávání pracovníků a odborníků v nízkoprahových zařízeních pro děti a mládež a streetwork sdružených v ČAS.“, 2007, s. 145.

Jedná se o kurzy v rozsahu čtyř vyučovacích hodin. Uvedení do etických témat začíná už v té základní přípravě, kde mají vojenští nováčci možnost zjistit, že armáda se zajímá nejenom o jejich fyzické a psychické schopnosti, ale také o jejich etický a duchovní rozměr. Semináře jsou zaměřeny na jejich cítění a vnímání vojenského života, jejich radosti i starosti a také na seznámení se s lidmi, kteří je budou v této oblasti během jejich vojenské kariéry, jejich vojenského života, doprovázet. Tedy s vojenskými kaplany, vrchními praporčíky a psychology. Tyto semináře se konají v pastoračním centru⁷⁹. Už tato skutečnost vyučování v nekasárenském objektu usnadňuje otevřenou diskusi a využití neformálního vyučování. Efektivita takto získaných poznatků a závěrů je mnohem vyšší než u forem standardní přednášky nebo prezentace. Zároveň je zaručena diskretnost, a mlčenlivost o všem, co je zde řečeno i řešeno.

Na etický seminář pro kurz základní přípravy navazují semináře v pokračovacích kariérových kurzech. Ty jsou věnovány tématům spojených s funkčním zařazením, na které se účastníci kurzů připravují, a také samozřejmě nejčastějším problémům v této oblasti. Důraz je kladen na etické aspekty práce s lidmi, velení, autoritu a mravní integritu člověka a příslušníka ozbrojených sil. Témata všech seminářů vycházejí z kodexu profesionálního vojáka⁸⁰, který je právě tím nosným prvkem výchovy k vojenským hodnotám. Pro představu uvádíme příklad:

- U poddůstojnického kurzu je tématem „*věrnost*“ z pohledu loajality a korektnosti a dalším tématem je v tomto kurzu „*obětavost*“ kde se

---

⁷⁹ Pastorační centrum duchovní služby, které je v Lulči, asi 10 km od Vyškova služby patří k Vyškovské posádce. Vojenští kaplani zde pro vojáky, kteří přichází, do Vyškova na vojenský výcvik připravují kariérové kurzy a etické semináře. Příloha č. 3.

⁸⁰ Příloha č. 4.

hovoří především o zázemí a prioritách vojáka s vědomím důsledků pro jeho rodinu.

- U praporčického kurzu se pak semináře zaměřují na „*odvahu*“ v pohledu zodpovědnosti za zásady, které armáda nesmí překročit, a také na „*schopnost prosazovat správné postupy*“ i proti lenosti a nedůslednosti.
- U důstojnického kurzu je tématem „*čest – morální integrita důstojníka*“.

Jako forma výuky je používána „zážitková pedagogika“. Ta umožňuje vtažení posluchačů do problému, který je dále diskutován a uzavřen zobecněním. Důraz je kladen na otevřenost diskuse bez oficiálních proklamací a na propojení hodnot s praxí života na útvarech a v zahraničních misích. Velká pozornost je věnována začlenění etiky do systému, který vyžaduje specifické nastavení hodnotového rámce. Stejně tak se pozornost zaměřuje i na ryze osobní postoje, které se mohou s těmi systémovými dostávat do konfliktu.⁸¹

---

⁸¹ Srov. Osobní rozhovor s P. Matouškem. V soukromém archivu Petry Náhlovské.

1.3 Srovnání profese vojenského kaplana s vojskovým psychologem

Tato kapitola nás vrací k samému úvodu, kde byla položena otázka PROČ vojáci, kteří se prohlašují za ateisty, během mise v zahraničí i po návratu zvolili raději službu vojenského kaplana a ne službu vojskového psychologa, který je podobně zařazen u jednotky jako vojenský kaplan. Považujeme ji tedy za nutnou k objasnění, vydefinování a popsání rozdílů mezi vojenským kaplanem a vojskovým psychologem. Jestliže vojskový psycholog zachovává „stavovský princip priority péče o jedince.“⁸², u vojáků nepraktikujících náboženství, je srovnatelný se službou vojenského kaplana. Liší se pouze, jak píše monsignor Holub „v motivaci a v prostředcích, které je možné použít pro dosažení cíle.“⁸³ Abychom mohli provést samotné srovnání těchto dvou profesí, je nejprve nutné vymezit práce vojskového psychologa.

Vojskový psycholog vede vždy dialog mezi potřebami společnosti, armády a vojáků. Nesmí být obhájcem ani loajálním expertem, ale měl by stát v roli prostředníka a být nástrojem k humanizaci armády.⁸⁴ Vojskový psycholog se dle Dziákové zabývá:

- „Efektivitou činnosti subjektu velení, ukazuje na podmínky a možnosti zvýšení kvality procesu velení uplatňováním psychologických poznatků.
- Podílí se na řešení otázek spojené se získáváním nových, kvalitních vojáků, s výběrem velitelů a různých specialistů. Hodnotí zaměstnance

---

⁸² HOLUB, T., *Pastorační služba v Armádě České republiky*, Praha:Pastorační středisko Praha, 2007, s. 16.

⁸³ tamtéž

⁸⁴ Srov. DZIÁKOVÁ, O., *Vojenská psychologie*, Triton; Praha, 2009, s. 11.

AČR, podílí se na stanovení optimálního vojenského režimu a režimu vojenské bojové služby.

- Analyzuje organizační struktury a procesy v AČR, objasňuje postavení a funkci vojáků v různých sociálních uskupeních, řeší problematiku sociálně-psychologického klimatu, autority, pravomoci, odpovědnosti a dalších atributů činností jednotlivých stupňů velení.
- Analyzuje dynamiku správného utváření vztahu nadřízený – podřízený.
- Dává doporučení k řešení problémů souvisejících se zaváděním nových technických systémů do systému velení.⁸⁵

Laňka ještě k tomuto výčtu, v rámci činnosti psychologické služby v AČR, dodává:

- *„Poskytuje své služby v souladu se všeobecně závaznými právními normami ČR a interními normativními akty MO.*
- *Spolupracuje s jinými službami v péči o lidské zdroje.*
- *Spolupracuje s mimoresortními a zahraničními psychologickými pracovišti“⁸⁶*

Porovnávání rozdílů mezi vojskovým psychologem a vojenským kaplanem došlo v květnu 1998, kde se formou analýzy Marek Preiss s monsignorem Holubem věnovali silným a slabým stránkám těchto dvou profesí. K čemu došli, můžeme porovnat v následující tabulce:⁸⁷

---

⁸⁵ Srov. tamtéž, s. 11.

⁸⁶ Laňka, J., *Východiska a perspektivy duchovní služby u policie*, JCU - Karolinum 2012. s.76.

⁸⁷ Srov. tamtéž, s. 77-79.

	Vojskový psycholog	Vojenský kaplan
Silné stránky	<ul style="list-style-type: none"> - Psychologická péče je standard NATO; - psychologické výběry představují pro armádu zdroj úspor za neadekvátně vynaložené prostředky; - psychologie je samozřejmou součástí vyspělé společnosti; - psychologická péče umožní v krátkodobé perspektivě snížit frekvenci sociálně patologických jevů tam, kde budou psychologové dislokováni; - postavením psychologa jako poradce velitele umožní veliteli efektivně řešit mezilidské vztahy. 	<ul style="list-style-type: none"> - Duchovní je vnímán ve své identitě primárně jako duchovní a teprve sekundárně jako důstojník. To vytváří možnost jeho snadnějšího přijetí a získání důvěry na rozdílných úrovních; - určitá jinakost a vydělenost, charakterizovaná i navenek nenošením zbraně, dává duchovnímu velké možnosti k propustnosti mezi jednotlivými skupinami a stupni ve struktuře armády; - duchovní může řešit i problémy nebo přání, která jsou přímo spojena s náboženskou problematikou; - duchovní jako poradní hlas v etice rozhodování velitele nemluví sám za sebe, ale vychází z hodnot, na kterých stojí celá evropská kultura.
Slabé stránky	<ul style="list-style-type: none"> - Jméno v armádě spojeno silně s pracovníky pro věci politické, kteří se v prvních polistopadových měsících přeměnili na „psychology“, ale styl jejich práce se nezměnil; - je vystaven podezření, že slouží skrze testy jako kritérium pro rozhodování velitele a tím ztrácí důvěru; - v řadě případů je zaměňován za personalistu. 	<ul style="list-style-type: none"> - Nebezpečí ideologizace; - nebezpečí malé důvěry k duchovnímu ze strany nevěřících, - neodpovídající vojenské vzdělání a vojenská praxe.
Navržené eliminace	<ol style="list-style-type: none"> 1. Na základě rozkazu o psychologické službě se vyloučí osoby s nedostatečným vzděláním. 2. Postupně „odnaučit“ armádu, že psycholog je ten, kdo pouze testuje. 3. Vybudovat jednotnou psychologickou službu, složenou ze zástupců klinické, vojenské, pedagogické psychologie a výzkumu. 4. Psychologickou službu stavět na přísně profesním základě. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ideologizace nemusí hrozit, jestliže bude armádou jasně stanoveno, že nábožensky orientovaná identita duchovního je motivací pro jeho službu, ne však primárním obsahem, který má být nabízen. (S tímto pojetím církve jednoznačně souhlasí) 2. Podle zkušeností je důvěra značně vysoká, jestliže se duchovní jasně zaváže, že nebude mluvit o náboženských věcech jako první, 3. Samy církve žádají, aby vojenský duchovní absolvoval základní vojenskou službu a prošel speciální přípravou pro službu v armádě.

Z výše uvedené analýzy Preisse a Holuba vyplývá, že:

1. *„Duchovní společně s psychologem jsou vzájemně se doplňujícím a nezastupitelným způsobem přínosem pro armádu jako celek.*
2. *Duchovní služba a psychologická služba jsou spolupracující a nekompetitivní. To se odráží jak v koncepcích a návrzích rozkazů ministra obrany, které zahrnují článek o vzájemné spolupráci, tak ve skutečnosti vzájemné spolupráce při tvorbě těchto dokumentů.*
3. *Duchovní pokládá oblast psychických poruch za primárně psychologickou, eventuálně lékařskou.*
4. *Psycholog a duchovní si nejsou navzájem podřízeni nebo nadřízeni.*
5. *Není možné činnost jedné služby nahradit činností služby druhé.“⁸⁸*

Vojeňští kaplani s vojskovými psychology se setkávají výhradně na necentrální úrovni, tzn. u své jednotky. Spolupráce mezi těmito profesemi je tedy podmíněná předpokladem „*vzájemného respektu a uznání práce druhého.*“⁸⁹

Monsignor Holub neopomíjí ani možnost určitého napětí mezi vojskovým psychologem a vojenským kaplanem, které charakterizuje jako napětí tvůrčí.⁹⁰

Vojsková psycholožka Vrzalová⁹¹ z pozorování těchto dvou služeb v praxi vnímá spíše konkurenci těchto služeb místo spolupráce. Přesto tuto konkurenci charakterizuje jako tu, která „*mobilizuje síly u obou služeb plnit své poslání, co nejlépe*“, Vrzalová navrhuje, že by mohla nastat daleko lepší situace, „*pokud by měly obě služby v ozbrojených silách plnohodnotné postavení a zahájily by opravdovou spolupráci*“⁹² Pro tento návrh by bylo zajisté nutné zpracovat podrobnou analýzu rovin plnohodnotnosti obou služeb a následně vše řádně prodiskutovat.

---

⁸⁸ Tamtéž, s. 79.

⁸⁹ HOLUB, T., *Pastorační služba v Armádě České republiky*, Praha: Pastorační středisko Praha, 2007, s. 17.

⁹⁰ Srov. Tamtéž.

⁹¹ Srov. LAŇKA, J., *Východiska a perspektivy duchovní služby u policie*, JCU: Karolinum, 2012, s. 80.

⁹² Tamtéž.

2 PRAKTICKÁ ČÁST

V praktické části nejprve vymezujeme výzkumný problém, dále potom cíl výzkumu, který je rozdělen na dva dílčí cíle. Následně uvádíme výzkumné otázky a zdůvodňujeme výběr komunikačních partnerů. V kapitole metodologie výzkumu popisujeme proces průběhu výzkumného šetření. Interpretace rozhovorů uvádíme prostřednictvím odpovědí na stanovené výzkumné otázky. Na tuto část navazují příběhy jednotlivých komunikačních partnerů, které považujeme za výsledky celého výzkumného šetření. Praktická část je uzavřena závěrečnou diskusí o zjištěných faktech.

2.1 Vymezení výzkumného problému

Výzkumným problémem pro moji diplomovou práci se stalo postavení duchovního ve službě AČR, který ve své roli vojenského kaplana nemůže šířit evangelium tak, jako duchovní ve sborech a farnostech. To nás vedlo k hlubšímu prostudování náplně práce vojenského kaplana, ze které pro nás vyvstala otázka, jak se s tímto ustanovením ztotožňuje a zároveň v něm realizuje svou profesi. Neboť je při své práci vystavován nejenom existenčním otázkám, ale i konfrontacím a argumentům proč nevěřit v Boha. Přesto je členy jednotky každodenně vyhledáván k pastoračním rozhovorům.

2.2 Cíl výzkumu

Hlavním cílem výzkumného šetření je popsat problematiku duchovní péče v AČR očima vojenského kaplana. Dílčími cíli je nejprve analyzovat postoj k porozumění vlastní seberealizace vojenského kaplana uvnitř společenství majícího pevně stanovená pravidla a získat vhled pro porozumění jak služba duchovního v AČR ovlivňuje jeho víru a naopak.

2.3 Výzkumné otázky

Výzkumná otázka č. 1

Proč duchovní vstoupí do AČR?

Tato otázka zjišťuje, co daného kaplana motivovalo vstoupit do AČR. Mapuje první kroky příčin motivu před samotným rozhodnutím a následným vstupem do AČR. Zda-li své rozhodnutí konzultoval s rodinou, přáteli apod.

Výzkumná otázka č. 2

Dochází v průběhu výkonu služby ke změně motivace, která byla důvodem vstupu do AČR?

Tato otázka by měla zmapovat, zůstává-li stále stejný důvod setrvat v AČR jako při vstupu nebo před vstupem, tedy zachytit proměnu případné motivace být a pracovat v AČR.

Výzkumná otázka č. 3

Existují situace, které staví vojenské kaplany do rozporu s jejich činností či jejich postoji ke službě?

Tato otázka má rozkrýt, zda-li se vojenský kaplan díky své důstojnické hodnosti někdy ocitl v roli velitele, která mu nepřísluší (protože neabsolvoval požadované vojenské vzdělání). Nebo byl v rozporu se svými vnitřními postoji.

Výzkumná otázka č. 4

Existují v povolání vojenského kaplana situace bezmoci? Pokud ano, jak jsou řešeny?

Tato otázka má za cíl popsat jednotlivé stresové a vypjaté situace, ve kterých se vojenští kaplani v průběhu služby ocitají a zjistit, jaké metody, postupy, techniky, používají k jejich zvládnutí.

Výzkumná otázka č. 5

Bylo rozhodnutí vojenských kaplanů vstoupit do AČR dle jejich slov správné?

Tato otázka je zaměřena na vlastní sebereflexi a seberealizaci kaplanů uvnitř AČR, která má pevně stanovené pravidla. Jejím cílem je porozumět jak služba vojenského kaplana ovlivňuje jeho víru, zda-li svůj vstup do AČR vnímají jako správné rozhodnutí.

Výzkumná otázka č. 6

Jakým způsobem vojenští kaplani oddělují profesní a osobní život? Jaká je budoucnost vojenských kaplanů?

Tato otázka je zacílena na rozdělení času vojenského kaplana. Jeho nastavení vzhledem k profesi, jak rozděluje svůj profesní a osobní život, kde se nyní nachází, zda-li více žije profesí nebo svůj osobní život. Zda-li jsou tyto dva světy vyvážené a případně jakým způsobem mezi nimi nastavuje rovnováhu. Otázka je také zaměřena na osobní budoucnost jednotlivých kaplanů, zda-li ve službě setrvají či ne.

Výzkumná otázka č. 7

Existují ve funkci vojenského kaplana nepsané situace, doporučení, kterých by se měl nově příchozí kaplan vyvarovat?

Tato otázka dává kaplanům prostor pro vyjádření vlastních, prožitých zkušeností při službě v AČR, které se nedají popsat v manuálech ani v jiných textech, protože pracuje s lidmi, kteří toho o Bohu moc nevědí nebo ho ignorují. Jejich odpovědi mají ulehčit nově příchozím kaplanům porozumět světu duchovního v systému AČR, který není prvotně evangelizační.

2.4 Charakteristika vzorku

Zkoumaný vzorek byl tvořen 4 současnými vojenskými kaplany, kteří působí ve své profesi již delší dobu a působili v rámci zahraniční mise, kde má služba duchovního jinou podobu než na území ČR, jak je popsáno v teoretické části. Tito vojenští kaplani souhlasili se všemi fázemi, které uvádím v následující kapitole. Pro zajištění co největší objektivity výzkumu jsem zvolila zachovat jejich identitu v anonymitě.

Bližší informace o jednotlivých komunikačních partnerech:

Komunikační partner č. 1 (KP 1)

– muž, 53 let, ve své profesi působí 15 let, účastnil se 4 zahraničních misí

Komunikační partner č. 2 (KP 2)

– muž, 57 let, ve své profesi působí 14 let, účastnil se 4 zahraničních misí

Komunikační partner č. 3 (KP 3)

– muž, 46 let, ve své profesi působí 5 let, účastnil se 2 zahraničních misí

Komunikační partner č. 4 (KP 4)

– muž, 47 let, ve své profesi působí 7 let, účastnil se 1 zahraniční mise

S prosbou o uskutečnění rozhovorů k praktické části mé diplomové práce jsem se obrátila celkem na 10 vojenských kaplanů a 1 vojenskou kaplanku. 4 vojenští kaplani s výzkumem souhlasili, viz výše. 1 vojenský kaplan byl v termínu mého výzkumu na vojenské misi v Afganistánu, 1 vojenský kaplan na mou prosbu nereagoval a 1 vojenský kaplan byl pracovní zaneprázdněn. 3 vojenští kaplani se samotným rozhovorem souhlasili, ten byl uskutečněn, ale přepis textu mi nebyl dovolen zpracovat a následně zveřejnit. Kaplanka Gabriela Horáková, kterou jsem oslovila, vykonává svoji funkci krátce, tři měsíce. Společně jsme usoudily, že nesplňuje mnou nastavená kritéria zkoumaného vzorku.

2.5 Metodologie výzkumu

Před samotným výzkumem (16. 4 2013) byl proveden předvýzkum formou rozhovoru s hlavním kaplanem Janem Kozlerem. Po konzultaci s vedoucí praktické části byl počet výzkumných otázek zredukován z počtu 11 na 7. Otázky byly více propracovány tak, aby splnily cíl kvalitativního výzkumu, techniku strukturovaného rozhovoru s otevřenými otázkami, jehož výhodou je snadná analýza získaných dat a také je vhodná v případech, kdy není možné rozhovor znovu opakovat.

Po stanovení 7 výzkumných otázek bylo vytvořeno 7 tazatelských otázek, se kterými jsme se obrátili prostřednictvím e-mailu na zmíněných 11 vojenských kaplanů s prosbou o uskutečnění rozhovoru. 7 vojenských kaplanů s rozhovorem souhlasilo. Následně bylo telefonicky domluveno osobní setkání. Rozhovory byly vždy uskutečněny v místě pracovišť jednotlivých kaplanů. Po vzájemném představení byl každý komunikační partner seznámen s cílem diplomové práce, postupem, jak bude rozhovor probíhat a jak bude následně zpracován. Rozhovor byl uskutečněn vždy po podepsání Prohlášení o poučeném souhlasu k rozhovoru do Diplomové práce a jeho přílohy⁹³

Čas rozhovoru trval přibližně 60 minut a byl zcela dobrovolný, komunikační partner z něho mohl kdykoliv odstoupit. V celém jeho průběhu byl nahráván na diktafon z důvodů následného doslovného přepisu. Takto bylo uskutečněno 7 rozhovorů. Výzkumné šetření probíhalo v období od 18. 4. 2013 do 7. 5. 2013.

---

⁹³ Příloha č. 5 a 6

Po sběru dat bylo provedeno doslovné přepsání rozhovorů, které bylo prostřednictvím e-mailu posláno zpět komunikačním partnerům k souhlasu s autorizací. Jestliže byla nějaká část rozhovoru nepřijatelná a komunikační partneri nesouhlasili s jejím uveřejněním, byli ujištěni, že tato věta, či pasáž bude z přepisu vyjmuta. 3 z komunikačních partnerů nesouhlasili s uveřejněním celého rozhovoru (viz výše).

Odsouhlasené rozhovory byly opakovaně pročitány a po okrajích textu byly umísťovány poznámky. Na jejich základě byla vyzdvihnuta témata na obecnější rovinu. Důraz byl kladen také na reflexi témat s ohledem na skutečné výroky komunikačních partnerů. Následně byla témata přepsána a byly vyhledávány jednotlivé souvislosti – tak došlo k eliminaci nevýznamných, méně podstatných témat.

Takto vytvořené kategorie daly vzniknout jednotlivým příběhům, které podávají ucelený obraz jednotlivých komunikačních partnerů o problematice duchovní péče v AČR jejich očima.

2.6 Interpretace rozhovorů

V této části práce se zaměříme na samotné interpretace rozhovorů s jednotlivými komunikačními partnery. Přepisy rozhovorů jsou zařazeny do příloh.⁹⁴

Výzkumná otázka č. 1

PROČ DUCHOVNÍ VSTOUPÍ DO AČR?

KP 1: „*Tak mě bylo nabídnuto, že když se mě nepodařilo sehnat nikoho, že se přehodnotila situace, a že věk už nehraje takovou roli, takže bych mohl nastoupit podruhé.*“ (10-12)

„*A to jsem si uvědomil, že bych to chtěl dělat a dělal jsem to rád.*“ (16-17)

KP 2: „*Já jsem byl osloven kolegy faráři, kteří byli svými církvemi pověřeni k tomu, aby budovali duchovní službu v Armádě České republiky.*“ (3-4)

„*A ten původní motiv nebyl spojen s armádou, byla to už jako očekávání změny, což v tom farářském životě je normální. Po těch patnácti letech cirka, člověk cítí, že by už měl.*“ (20-23)

KP 3: „*No a v době, kdy jsem už mohl být vysvěcen na trvalého jáhna, tak zrovna DS v armádě rozbíhala akci – „staň se trvalým jáhnem - vojenským kaplanem“.* (5-7)

„*Pak jak jsem nad tím, jestli to není opravdu cesta pro mě, dlouho přemýšlel a modlil se, no a až jsem si to jako pro sebe takto rozžvýkal, tak mě z toho „proč já“, vyšlo „a proč ne já“.* (12-14)

---

⁹⁴ Přílohy č. 8, 10, 12, 14

„Tak to nakonec dopadlo tak, že od toho roku 2005 kdy jsem byl vysvěcen, jsem čekal ještě 3 roky, než bylo to místo ve Vyškově a já jsem mohl do armády v roce 2008.“ (20-22)

KP 4: *„Nebo v podstatě po škole jsem se rozhodl, že do této sféry nějak jako zatím nechci vstupovat. A živil jsem se normálně v civilním zaměstnání, založil jsem rodinu a ovšem po čase vlastně si člověk řekl, že by asi ty hřivny, který dostal, nějakým způsobem mohl zúročit.“ (10-14)*

„Že jsem o tom začal vlastně víc přemýšlet o tom, o tom svým povoláním třeba i do služby jáhna a potažmo i do služby vojenského kaplana. (23-25)

„Já jsem samozřejmě v té době nějak do té služby nespěchal, protože jsem měl dobrou práci.“ (32-33)

„Že se to mohlo nějak tak pomalu rozvinout a vlastně uzrát.“ (35-36)

„Předtím ovšem tomu předcházelo jáhenské svěcení, které jsem přijal v červnu 2006. Takže jsem byl takový jakoby novopečený duchovní a zároveň novopečený vojenský kaplan.“ (52-54)

Motivace vstupu uvedené komunikačními partnery se vždy u dvou kaplanů shodují. První dva byli ke službě vyzváni zástupci duchovní služby. A pro jejich přijetí bylo sleveno z věku, který je pro vstup do duchovní služby v AČR ustanoven již v základu její dohody. Následující dva využili nabídky své církve „staň se trvalým jáhnem - vojenským kaplanem“, která u obou komunikačních partnerů nastartovala tříletý proces příprav a utvrzování v jejich rozhodnutí konat tuto službu.

Výzkumná otázka č. 2

**DOCHÁZÍ V PRŮBĚHU VÝKONU SLUŽBY KE ZMĚNĚ
MOTIVACE, KTERÁ BYLA DŮVODEM VSTUPU DO AČR?**

KP 1: „Tak, zůstávám u armády rád, a, vyjádřil jsem svůj vztah k armádě tím novým nástupem, protože opravdu jsem se našel v téhle službě.“ (40-41)

„A zdá se mi někdy, že je to daleko ještě hlubší služba, nebo smysluplnější, než v církvi.“ (44-45)

„Jsou některé těžkosti, které se v té službě vyskytnou, kvůli kterým jsem si říkal, jestli jsem si nepřidělal zbytečně problémů, jestli to nebylo klidnější mezi křesťany v církvi, že přeci jenom dá se vejít mezi nevěřící lidi, i což vidím za velmi důležité pro církev, aby sloužila světu, lidem ve společnosti.“ (51-55)

„V armádě vidím, že je skvělé, to že mohu v armádě být s lidmi, kteří by se jinak do církve, ani k myšlenkám křesťanství nedostali.“ (57-58)

„Ale vím, že je to potřebné a že to musím s těmi vojáky, oni tím také procházejí, takže já potřebuji být s nimi. Tak si tam vždycky najdu něco kladného.“ (67-68)

KP 2: „V armádě jsem pořád ze stejného důvodu, z jakého, z jakých, nebo ze stejných důvodů, on to není jen jeden důvod, proč jsem do ní přišel. Když řeknu tamto, že to první byla touha po změně, nebo očekávání změny, tak to ta armáda splňuje dokonale dodnes. Takže s tím souvisí i více důvodu.“ (30-34)

„Jestli jsem chtěl odejít? Jestli se mi to stalo? Ano, stalo se mi to. Opakovaně.“ (39-40)

„Jenže jak se to vyvíjelo, tak to k tomuhle tomu dospělo. A já jsem opakovaně, to znamená už dvakrát, ohlásil, že odcházím do civilu, protože jsem byl v armádě déle, než se tehdy předpokládalo.“ (43-48)

„Jakoby ze slušnosti, že už se mám vrátit. Vždycky mne oslovili hlavní kaplani, bývalí i současní, ať ten závazek prodloužím. Já jsem si nikdy o to neřekl, abych ho prodlužoval.“ (50-52)

KP 3: „Setrval jsem a setrvávám.“ (41)

„Nestačil jsem se divit a žasnout od první chvíle v armádě a v podstatě to asi zůstalo, že se divím a žasnu mnohdy nad spoustou věcí, které se tady v tom zeleném světě odehrávají.“ (45-48)

„Nikdy jsem nelitoval toho, že jsem tady tento krok udělal.“ (49-50)

„Občas mě napadne – „co já tady vlastně dělám, Pane Bože, proč zrovna já mám dělat tady takovou práci?“ (52-53)

„Vzhledem k tomu, že ale moc duchovních o službu v armádě nejeví zájem, tak se doba služby prodlužuje na 10 nebo 12 let. Kdož ví, jak to bude pokračovat, jestli nedopadneme jako v jiných armádách, že jako vojenští kaplani v armádě zestárneme až do důchodového věku.“ (62-65)

KP 4: *„Samozřejmě člověk nějak lovil na tom počátku asi motivaci, ptal se kolegů, kteří už byli ve službě kaplana, vlastně o čem to je pořádně.“ (64-66)*

„Musím ale říct, že vlastně hned po tom nástupu, že jo, člověka ta služba nějak hodně chytla, ty lidi jsou doteďka velice vnímavý, a že ty důvody myslím, že určitě přetrvávají tak jak jsem je vnímal na tom počátku, protože skutečně mám pocit, že těm lidem pořád jakoby mám co dát.“ (72-76)

„Kdyby vás ty lidi nevzali, nepřijali, tak budete mít pocit asi marnosti, zbytečnosti a pak ta motivace zůstat by byla značně ztížená.“ (79-81)

„Takže mám pocit, že pořád vlastně ty důvody setrvávají.“ (87-88)

„Jediná tedy změna je tom, že se služba vojenského kaplana vlastně z té roviny šesti let posunula někam dál, protože nevíme přesně kam. Nevíme, co bude za pár let, ale nicméně už to není vlastně taková ta krátkodobá rovina služby 4 - 6 let, ale posouvá se prostě na tu hranici deseti a třeba i více let.“ (100-104)

„Tak to si taky jako někdy člověk klade tu otázku, jestli by třeba byl tak vyšeptalý, nebo tak prázdný, tak by ho třeba i ta práce nudila, že by zvažoval odchod, anebo v případě, kdy by vás vlastně okolí začalo vnímat jako třeba

nežádoucí element, který ty lidi nesbližuje, ale naopak je třeba deptá, nebo ničí a likviduje, ničí přátelství a vazby.“ (105-110)

„Takže do práce chodím skutečně rád.“ (113)

Všichni komunikační partneři ne jen, že potvrzují svou původní motivaci, kterou měli při vstupu, a před vstupem do této služby, ale i upozorňují na její prohloubení. Všem čtyřem tato služba umožňuje nepřetržitý přísun situací, ve kterých jim je armádou zpětně zrcadleno, že jsou potřební. Tyto úryvky citací také odkrývají pružnost služby a její přijmutí armádou, neboť ta, je schopna pro vojenské kaplany, kteří se v službě osvědčí vytvořit i nové pracovní pozice, které umožňují jejich profesní růst. Zároveň tyto armádní změny mohou sloužit vojenským kaplanům jako ochranný systém před syndromem vyhoření, ale pozor ukazuje se zde i riziko, že konat službu v armádě, by mohlo být pro vojenského kaplana smysluplnější, nežli jejich služba v domovské církvi.

Výzkumná otázka č. 3

EXISTUJÍ SITUACE, KTERÉ STAVÍ VOJENSKÉ KAPLANY DO ROZPORU S JEJICH ČINNOSTÍ ČI JEJICH POSTOJI K SLUŽBĚ?

KP 1: *„Víte, že si nevzpomínám.“ (74)*

„Občas někdo řekne: „Co zbraně?“ Třeba. Nebo co křesťanská etika, není to v rozporu? A mně se zdá právě, že by to bylo v rozporu, kdyby se ta zbraň užila ne na obranu.“ (80-82)

„A učím se i tu zbraň ovládat, protože vím, že jinak bych to házel jenom na vojáky.“ (84-85)

KP 2: „Cítil jsem jednou velmi silně, ve chvíli, kdy propukali a zveřejňovali se korupční veřejné zakázky, že se podílím na práci resortu, který je známý, a že mi je to velmi nepříjemný se v tom vést.“ (60-62)

„I ty akce vojenský, i ten podíl na válce, na který jsem se podílel svojí účastí a myslel jsem si, že ta válka je debilní, založená na lži a špatně vedená, tak stejně to jsou vedlejší pocity. Hlavní pocit bylo, že je to správný, že to tak je, že tam v tom jsem.“ (74-77)

KP 3: „Nedostal jsem se do takové situace, ani v Afghánistánu odkud jsem se před nedávnem vrátil.“ (72-73)

„Pokud jsem šel do služby, tak jsem byl samozřejmě ozbrojený, to problém nebyl, protože jak už jsem říkal, kaplan je voják skoro jako všichni ostatní.“ (76-78)

„Od kaplana, i když je to důstojník, prostě nikdo z vojáků nečeká, když by nastala nějaká extrémní situace, kdy by velitel jednotky byl zabit, že převezme velení a bude řídit boj. Pokud bych se do nějaké takové situace dostal, tak se budu samozřejmě bránit spolu s ostatníma a bránit ostatní. Můžu nebo respektive mám nastavit svou tvář, když mě někdo uhodí, ale nikdy nemůžu nastavit tvář někoho jiného a zvláště toho, za koho mám zodpovědnost a kdo v takové chvíli na mně závisí.“ (81-88)

KP 4: „Nemám ten pocit, že bych se někdy do této situace dostal. (119)

Já třeba nemám problém s nošením zbraně, střelením, samozřejmě do terče tedy, ale s tím jako problém nemám.“ (139-141)

„Bohu díky, je to na rozhodnutí každého konkrétního duchovního.“ (143)

„Člověk se pak vlastně vžívá do situace, kdy, já třeba nevím, je v nějakém místě a má tam sebou vlastně třeba raněný kolegy a v podstatě je jediný, kdo by mohl aktivním způsobem zasáhnout, třeba způsobem obranným nebo ochranným

těch svých kolegů a tam by vlastně určitě jednoznačně vyplynulo, jak bych se měl zachovat tak, že bych je měl bránit.“ (151-156)

„Je tady vlastně potřeba odpovědnosti za ostatní.“ (159-160)

Z teoretické části o vojenském kaplanovi víme, že při nástupu do služby mu je přidělena důstojnická hodnost. Výše uvedené citace potvrzují, že se žádný z komunikačních partnerů nedostal do situace, kdy by musel kvůli své přidělené důstojnické hodnosti vystoupit ze své role duchovního a velet vojákům. Dále komunikační partneři uvádí své postoje k použití zbraní. Kromě KP 2, který se k tématu nevyjádřil, se ostatní přiklání k jednotnému názoru, že v případě nouze by zbraň použili, neboť mají zodpovědnost nejen za své kolegy, ale i za své rodiny. Při rozhovoru s nimi panovala ale převážná shoda, že ve skutečnosti opravdu neví, jak by se v reálné situaci zachovali, možná že úplně jinak....

Výzkumná otázka č. 4

EXISTUJÍ V POVOLÁNÍ VOJENSKÉHO KAPLANA SITUACE BEZMOCI? POKUD ANO, JAK JSOU ŘEŠENY?

KP 1: *„A když se zdálo, že pro ně už nemůžu nic udělat, tak jsem vždycky viděl, že to slovo povzbuzení je to nejcennější.“* (143-144)

„Tak v téhle oblasti asi mnohokrát. Že jsem si uvědomil, že záleží na tom, jak ten člověk to pojme.“ (164-165)

„V tu chvíli já jsem křesťan, já se modlím a takto docházím k téhle hranici a modlím se za ně, prosím Pána Boha, aby jim dal k tomu sílu to zvládnout, aby jim dal sílu se rozhodnout správně. Mnohokrát to potřebuju já zase odventilovat, takže to zase řeknu lidem, kteří jsou důvěryhodní a se kterými to mohu probrat.“ (180-184)

„Pokud to bylo v mých silách, tak jsem hledal kontakty, doporučoval jsem a nechal jsem to zase na tom člověku samotném.“ (188-189)

„Někdy jsme se radili s psychologem.“ (222)

KP 2: *„Já si teď nevzpomenu na nic z doby, kdy jsem byl s vojáky.“ (96-97)*

„Ve vojenské nemocnici, ty situace nastávají a opakují se pravidelně.“ (99)

„S některými specifickými diagnózami opravdu nejde dělat vůbec nic. Ani modlitba nepřinese úlevu. Ani mě, ani tomu člověku. Takže to jsou, ale jsou to opakované situace. Není to jednou.“ (101-103)

„Jsou, je s tím spojené trauma, které si já musím ošéfovat nějak, oléčit, nějak se z toho vylízt.“ (105-107)

„Tak vím, že se tam pravděpodobně setkám s naprostou bezmocí svojí a pacientovu.“ (109-110)

KP 3: *„Někdy jsou situace, kdy se nezbyvá než se jen modlit. Ale to není zase tak málo!“ (95-96)*

KP 4: *„To že nemůžete dělat nic, to se opravdu stane v životě i v té naší profesi, ale vždycky, myslím si, že je vždy možnost minimálně v tom, že ty věci můžete nějak svěřit a odevzdat a modlit se za ně.“ (173-175)*

„Není to konečná, jako to že vyčerpал jsem všechny možnosti a teď už mi nezbyvá absolutně nic, ale je tu prostor pro modlitbu.“ (176-177)

„Extrémní situace, kdybych opravdu stál naprosto bezradně, asi nenastala, třeba ani v té misi, tam to bylo podobný, že vlastně ty věci, tam se vždycky dalo najít nějaké řešení.“ (220-223)

Tři komunikační partneři odpověděli, že se nikdy nesetkali s takovou mezní situací, kdy si nevěděli rady, která by pro ně byla bezvýchodná. Společně

konstatují, že dosud neprožili osobní bezmoc, protože jí vždy předcházelo odevzdání situace Bohu prostřednictvím přímluvných modliteb se skrytou nadějí. Pocit bezmoci i přes možnost modlitby přesto zažil KP 2 v situaci, kdy byly pacientům v nemocnici stanoveny diagnózy, které již nelze zvrátit.

Napříc tomu jsou KP ve většinové shodě, že se s těmito situacemi setkávají spíše u doprovázení druhých než-li u sebe.

Výzkumná otázka č. 5

BYLO ROZHODNUTÍ VOJENSKÝCH KAPLANŮ VSTOUPIT DO AČR DLE JEJICH SLOV SPRÁVNÉ?

KP 1: *„Já nedám na duchovní službu v armádě dopustit a podporuji ji od té chvíle, kdy jsem v ní tenkrát byl.“ (234-235)*

„Ale tak se vracím právě ke svým začátkům, kdy jsem musel přesvědčit svojí službou ty vojáky, že je to dobrá služba a že je to pro ně užitečné, a oni to přijali.“ (245-247)

KP 2: *„Takže já to považuji za dar z nebes a zázrak.“ (122)*

KP 3: *„Dělám práci, o které jsem přesvědčen, že má smysl. Jak říkám rozhodnutí to bylo velmi dobré a udělal bych to znovu.“ (106-107)*

KP 4: *„Myslím si, že bych neměnil a šel bych do této role znova. Určitě to nepovažuji za chybu či přešlap, rozhodně ne. Mám pocit, že jsem se tady v tom nějak našel a angažuji se a plní mě to radostí.“ (235-237)*

Všichni KP se shodují na tom, že vstoupit do služby duchovního v AČR bylo jedním z jejich nejlepších rozhodnutí. Všem KP bylo v této službě umožněno

realizovat se a poznat sebe samé, což vedlo k poskytování kvalitní služby, kterou provádějí rádi. To, že smlouva s vojenskými kaplany, která v původním záměru měla trvat 2 až 4 roky, je stále obnovována je známkou potřeby této služby a KP se jako její poskytovatelé osvědčili. KP společně poukazují také na fakt, že je služba armádou vítána a chtěna.

Výzkumná otázka č. 6

JAKÝM ZPŮSOBEM VOJENŠTÍ KAPLANI ODDĚLUJÍ PROFESNÍ A OSOBNÍ ŽIVOT? JAKÁ JE BUDOUCNOST VOJENSKÝCH KAPLANŮ?

KP 1: *„A mám za sebou jenom pár měsíců služby a podepsal jsem šest let. Což je pro mne tentýž závazek, k jakému jsem se dopracoval při té minulé službě natřikrát.“* (326-328)

„Požadavek byl, aby to byl člověk, který už ve vojenské duchovní službě je doma a seznámil se s chodem celé armády, jinak by měl asi úplně zkreslený pohled na armádu jako takovou pro ty specifické úkoly, které ta moje jednotka plní a tím je jim příjemné, že mám povědomí o celé armádě, mám zkušenost, třeba i z misí.“ (332-335)

„Moje představa je, že bude větší podíl služby vojenské duchovní službě kaplanů.“ (339-340)

„Já to plánuju, tak těch šest let v armádě, jo, a pak zase se vrátit zpátky a sloužit zase ve své církvi.“ (347-348)

KP 2: *„Dostal jsem nabídku od hlavního kaplana na nové místo, které dosud nebylo, což se mi opakuje v armádě potřetí.“* (129-131)

„Tím pádem se oddaluje návrat do civilu, na farářinu, ale já si myslím, že to pořád ještě není navzdory mým šedinám definitivní, že mne pořád ta fara bude čekat. Úplně nakonec mé služby.“ (143-145)

KP 3: *„Tak mně vlastně pomalu končí závazek, já jsem jej podepsal na 6 let, proto se budu rozhodovat, jestli podepíšu zas dál. Podepíšu! Jestli teda o mou službu budou jak církev, tak vojsko stát.“ (121-123)*

KP 4: *„Mám tendenci vlastně ten profesní život nějak trošku jakoby nadsazovat, a což je blbě, doma to vnímají potom negativně. Já to vím, ale prostě v mnoha ohledech na to moc jako nedbám, rád bych, ale je to tak jako složitý nějak to skloubit.“ (242-245)*

„Nicméně prostě domov je pro mne velice důležitý.“ (247)

„Kdybych to měl doma rozhozené, nebyl bych spokojený, tak samozřejmě se to odrazí zákonitě v profesi. Nemohl bych fungovat. Vnímám to tak, že prostě musím to mít v první řadě urovnané doma a relativně v pořádku k tomu, abych vlastně těm lidem mohl být nablízku tady a pomáhat jim, být pro ně přínosem.“ (253-257)

„A potom pak mi to někdy chybí doma, že bohužel se člověk v mnoha ohledech jakoby chodí domů nabíjet a to je třeba problém můj, že vlastně to zázemí tedy považuji za velmi důležitý, mu v mnoha ohledech moc nedám.“ (265-268)

„Také mne povzbuzuje evangelium.“ (272)

„Bez toho by to opravdu nešlo.“ (275)

„Já doufám, že stále fungující rodina.“ (280-281)

„Samozřejmě že nějaký posun nastane dřív nebo později, že se otevře další perspektiva v rámci DS. S tím nějak je možné do budoucna počítat. V mém dalším profesním či kariérním životě, jak to nazvat. Tak uvidíme, co to přinese.“ (293-296)

Plně na tuto otázku odpovídá pouze KP 4, který otevřeně přiznává, že je pro něj fungující rodina velmi potřebným prvkem, který má veliký vliv na výkon jeho služby. Ostatní KP se více ve svých odpovědích zaměřili na opětovné setrvání ve službě s tím, že vidinu návratu sloužit opět ve sboru či farnosti své domovské církvi vidí jako hudbu zatím daleké budoucnosti, protože v současné době je z řad duchovních o službu vojenského kaplana projevován malý zájem. Takže i po patnácti letech existence této služby není plně personálně zajištěna tak, aby docházelo k pravidelnému střídání duchovních, jak je tomu napsáno ve smlouvě mezi EKC, ČBK a MO.

Výzkumná otázka č. 7

EXISTUJÍ VE FUNKCI VOJENSKÉHO KAPLANA NEPSANÉ SITUACE, DOPORUČENÍ, KTERÝCH BY SE MĚL NOVĚ PŘÍCHOZÍ KAPLAN VYVAROVAT?

KP 1: „*Sportovat, učit se jazyky, nezanedbat žádnou teologickou disciplínu, protože všechno se v armádě užije.*“ (371-373)

KP 2: „*Doporučil bych, aby se staral o svoje zdraví a fyzickou kondici.*“ (178)

KP 3: „*Aby měl na paměti, že není vojenským kaplanem hned od začátku v tom prvním tříměsíčním kurzu, ale že je žákem kurzu, to znamená, že musí dělat všechno stejně jak všichni ostatní nováčci, včetně výcviku se zbraněmi a že se teprve připravuje na službu vojenského kaplana.*“ (146-149)

„*Kázat od začátku hlavně svým životem. Pak se může těšit i na hovory o Bohu.*“ (153-154)

KP 4: „Asi těžko by se tady uplatnil člověk, který by přišel s tím, že Bůh člověka miluje a všem to tu vykládal na potkání, to prostě nejde. To by vás ty lidi nevzali a odmítli by vás a řekli, že jste nějaký fanatik.“ (312-315)

„Spíš jako vyčkat, nechat se vést v mnoha ohledech. Trošku sondovat, zjišťovat a pak třeba i do něčeho vstoupit, ale takový to hraní si na to všechno vím, všude jsem byl, všechno znám, tím ty lidi víc odradíte. Než abyste je nějak oslovili. No tak Možná tohle no že skutečně Necpat se někde dopředu od samého začátku to se mi teda vyplatilo.“ (362-367)

Z odpovědí vyplývá pro nově příchozí duchovní do služby v první řadě doporučení dbát o svůj fyzický stav, který je nezbytnou podmínkou pro přijetí duchovního do služby vojenského kaplana, protože špatná kondice a špatný zdravotní stav, je tím nejzávažnějším faktorem, který způsobuje nedostatek vojenských kaplanů. Druhé doporučení se týká samotné víry. Dva KP radí být po příchodu do AČR nejprve zdrženlivým pozorovatelem než-li akčním evangelizátorem se slovy: Bůh Tě miluje. Důležité je být opravdový a církevní slovník používat ve správných okamžicích.

2.7 Příběhy vyplývající z výzkumu

Příběhy jsou vytvořeny na základě vzešlých kategorií⁹⁵, které byly definovány díky postupné selekci jednotlivých témat. Příběhy podávají ucelený obraz jednotlivých KP o problematice duchovní péče v AČR jejich očima a tím dokazují, jakým způsobem jsou naplňována psaná pravidla v praxi.

Příběh KP 1:

Tak já jsem případ člověka, který vstoupil už podruhé do vojenské duchovní služby. Před lety jsem byl druhý v pořadí po Tomášovi Holubovi. Byla to dobrá služba, ale já už své církvi slíbil, že se po šesti letech v armádě vrátím. Za osm let se mi nepodařilo sehnat ze své církve nástupce a tak mi bylo nabídnuto nastoupit podruhé, že se přehodnotila situace, a že věk už nehraje takovou roli. Tak zůstávám u armády rád a vyjádřil jsem svůj vztah k armádě tím novým nástupem, protože opravdu jsem se našel v téhle službě. Je to služba vzácná, cenná, a zdá se mi někdy, že je hlubší, nebo smysluplnější, než v církvi. Jeden čas jsem si myslel, jestli profesionalizovaná armáda nebude chtít upustit od duchovní služby a někde jsem to naznačil. Dostalo se mi krásného vyjádření od armády: my vás chceme, potřebujeme, buďte tady s námi.

Někdy jsou tu těžkosti, kvůli kterým jsem si říkal, jestli jsem si nepřidělal zbytečně problémy, jestli by to nebylo klidnější mezi křesťany v církvi než vejít mezi nevěřící lidi. Ale v armádě vidím, že mohu být s lidmi, kteří by se jinak do církve, ani k myšlenkám křesťanství nedostali. Měl jsem vždycky dojem, že člověk nachází duchovní řešení u situací, které jsou absolutně neduchovní, ale ne v rozporu. Občas třeba někdo řekne: „Co

---

⁹⁵ Interpretační kategorie k jednotlivým příběhům viz Přílohy 7, 9, 11, 13

zbraně?“ A co křesťanská etika, není to v rozporu? To by bylo v rozporu, kdyby se ta zbraň užila ne na obranu, ale k útoku, a to podle mého v armádě nehrozí. Sám se učím i tu zbraň ovládat, jinak bych to házel jenom na vojáky, a to by nebylo čestné, myslet si, že já se nepošpiním zbraní. Užití zbraně může být právě velký problém i pro vojáky. Není snadné si to zodpovědět před svým svědomím, použil správně tu zbraň, ale vnitřně neustále se s tím pere. Pak je tu možnost vypovědět se tomu duchovnímu, probrat to s ním a jít dál.

Vždycky jsem v životě viděl někam dál, přemýšlel, co se dá dělat všeobecně, co mohu dělat já. A když jsem si nebyl úplně jistý, tak jsem se ptal, co pro vás mohu udělat. A někteří lidé přicházeli a iniciativně říkali přesně, co si představují. Tedy co vojenský kaplan může dělat v té chvíli, a co od něj očekávají. A já jsem se naučil, že pomáhat na objednávku je někdy vzácnější, než nějakou pomoc vymýšlet, že mě přesně nasměrovali. A když se zdálo, že pro ně už nemůžu nic udělat, tak jsem vždycky viděl, že to slovo povzbuzení je to nejcennější. Já se cítil skoro bezradný, ale oni byli už spokojeni, povzbuzeni, děkovali mi za pomoc. Mě se zdálo, že jsem pro ně neudělal nic, ale vojáci mě zaskočili, když řekli: my už vlastně nic dalšího nepotřebujeme, věděli jsme, že tady jsi, že můžeme kdykoliv přijít.

Vojáci, mnohokrát měli chuť do křesťanství, ale vnitřně se vlastně tomu bránili. A to jsem si uvědomil, že je to případ té mojí bezmoci, ale že tím lidem dávám neustále svobodu v rozhodnutích. Řekl jsem, jaký mám pohled já a vedl k tomu zodpovědnému, vlastnímu rozhodnutí. Někteří mne ubezpečovali: nebudeme přemýšlet stejně, jako jsme přemýšleli, ovlivnil jsi náš život, a že jsou teď vlastně zodpovědní za to svoje chování úplně jinak. Člověk dostal návod, dostal nasměrování a tam už záleží na něm.

Mnohokrát to potřebuju já zase zventilovat, v takových mezních situacích,

a tak si sloužíme navzájem takhle s vojenskými kaplany některými nebo v kolektivu vojenských duchovních jiných armád. V misích jsem mohl navštěvovat bohoslužby jiných armád, nebo jiných duchovních a naslouchat, a cítil jsem, že oni zase opečovávají mne, stojí při mně a byla z toho hluboká přátelství, kdy si kaplan jiné církve bere za svůj úkol modlit se za české vojáky. Ubezpečit se vzájemně, že se za sebe modlíme, tak to byla velikánská pomoc. A velká pomoc byla v korespondenci.

Někdy jsme se radili s psychologem, konzultovali jsme některé případy, každý z toho svého pohledu. Uvědomuju si, že je to náročná služba a jsem rád při ruce. Musím svojí službou ty vojáky přesvědčit, že se nemusí bát za mnou přijít, že je to pro ně užitečné, a oni to přijali. Těch patnáct let duchovní služby mluví taky za nás.

Dřív byl velmi silný argument, že armáda o to v podstatě nestojí, ale musí naplnit nějaké kvóty. Já jsem se přesvědčil, že to tak není, že ti velitelé oceňují službu vojenských kaplanů, a sloužil jsem celým rodinám a chodí se radit o dětech, o manželských problémech. Unikátnost duchovní služby jsem vnímal v misi, kde se ustálil zhruba počet dvaceti posluchačů průměrně na mých bohoslužbách, a z toho dva to říkali naprosto otevřeně, že jsou křesťani a o dalších jsem věděl, že do kostela nechodí, a přišli se podívat jenom tak pro zajímavost, jako součást svého programu. A sami zvali svoje kamarády: máme tady svoje české bohoslužby, daleko od domova, přijď si poslechnout kaplana, má zajímavý zamyšlení.

Plánuji po šesti letech v armádě, vrátit se zpátky a sloužit zase ve své církvi. Mne to osvěžuje obojí, být s lidmi a být jim nablízku a sloužit jim. Přes všechny negativní pohledy lidí církev znamená takový záchytný bod. Církev se

mnou neustále počítá jako se svým duchovním, jezdím na společné akce a pak můžu těm vojákům říkat: církev se za vás modlí. Mnohokrát mi řekli, nevěřím, že to něco znamená, ale je to příjemné, modlete se za nás dál. Nikdy mě nikdo neřekl, že nechce, že to odmítá, abych se za ně modlil, za tu jejich těžkost. Otázky vojáků jsou tak různorodé, že bych potřeboval být pochodující encyklopedií. Ptají se, proč jsem ženatý, a jaké jsou církve, jak se jednotlivá společenství prezentují před společností. Připomínám jim, aby se nenechali omezit v tom svém vnímání církve, jednou jedinou negativní zkušeností, aby nevnímali jenom to, v čem je církev zklamala a zkusili vnímat i to další a podávám jim, ještě ten pohled, který oni nevidí z těch sdělovacích prostředků, že to může být i jinak. To, že věřím Pánu Bohu, považuji za veliký zázrak. Vidím, jak se s tím lidmi perou a jak je to pro ně těžké. Na rovinu mi říkají, já bych rád, ale mě to nějak vnitřně nejde. Jsem rád, že mi nemusí vadit to, co neustále lidé berou jako argument proti víře a proti křesťanství. Změnil se zde můj postoj vůči křesťanským bohoslužbám, přeceňování bohoslužeb. Po té zkušenosti v armádě spíš zjednodušuji a chci být s těmi lidmi a chci v tom vidět tu bohoslužbu všedního dne, ale uvědomuji si, že pro liturgické církve je to problém a že mě to jakoby vzdaluje od těch duchovních církví, které to takto nastavené mají. Uvědomuji si, že jsem s Bohem úplně všude, On je se mnou všude, a to je asi posun mojí víry.

Příběh KP 2:

Já jsem byl osloven kolegy faráři, kteří byli svými církvemi pověřeni k budování duchovní služby v Armádě České republiky. Byl to tehdy Tomáš Holub a Jaromír Dus. S tím jsem se setkal shodou okolností, ateisti by řekli náhodou. On mne oslovil, jestli nechci nastoupit. Pak mi řekl, že to nejde, protože jsem starej podle tehdejšího zákona. Mně bylo dvaadvacet, rekrutovalo se do čtyřiceti a pak mi Jaromír zavolal, že by to šlo. Původní

motiv nebyl spojený s armádou, bylo to očekávání změny, já jsem byl přesně nahlodaný, že už bych měl změnit místo. A v tu dobu přišlo pozvání z města X a z města Y. Rodině a dětem se nechtělo jít, protože to byl náš domov. Jediný, kdo chtěl změnu, jsem byl já. Nakonec jsme se nemuseli stěhovat, manželka pokračovala jako farářka a já vyrazil do armády. První byla touha po změně, ta k vojenskému životu patří, měnil jsem místa v průběhu kariéry, dostal jsem se do zdravotnictví, což bylo na začátku vojenské služby nečekané. Nikdo jsme nevěděli, že se naše služba bude rozvíjet. Duchovní služba byla budována na čtyři roky, v té době si nikdo nedovedl představit, že by bylo možné sloužit v armádě deset, patnáct let. A já jsem opakovaně, už dvakrát, ohlásil, že odcházím do civilu. Vždycky mě oslovili hlavní kaplani, bývalý i současný, ať ten závazek prodloužím. Což mě překvapilo a potěšilo. Když vám někdo řekne, že o vás stojí, tak se to dobře poslouchá. Když propukali a zveřejňovali se korupční veřejné zakázky, tak mi to bylo velmi nepříjemné, ale ukázalo se, že ty „hnusy“ dělali převážně politici, nikoliv vojáci. Na farnosti, kde jsme hospodařili, bylo hospodaření naprosto průhledné, kontrolované a být pak ve světě, kde se stále tvrdí, že nejsou peníze a na druhou stranu se strašně krade, tak to není osobní úplně dobrý pocit.

Myslel jsem si, že válka je „debilní“, založená na lži a špatně vedená, ale hlavní pocit bylo, že je to správné, že tam v tom jsem. My v misi se správně nemáme dostat do situace, že bychom měli velet. Kaplan by si měl posichrovat, aby se na velení podílel co nejmenší chvíli, to je prostě vojenský džob. My nemáme takové vojenské vzdělání jako velitelé.

Ne v armádě, ale po dobu mého působení ve vojenské nemocnici nastávají a pravidelně se opakují situace, kdy tváří v tvář lidem, kteří jsou vážně nemocní, nejde dělat vůbec nic. Ani modlitba nepřinese úlevu. Ani mně, ani

tomu člověku. Je s tím spojené trauma, které si já musím oléčit sám. Vím, že když jdu k člověku s konkrétní diagnózou, že se tam pravděpodobně setkám s naprostou bezmocí svojí i pacientovou. Když jsme studovali fakultu tak jsme měli dvě perspektivy, farářovat na sboru celý život, anebo nedostat státní souhlas a dělat myče oken. To, že dnes jsou vězeňští a vojenští faráři, a teď i nemocniční, o tom se nám nikdy ani nesnilo. Takže já to považuji za dar z nebes a zázrak. Teď jsem opět dostal nabídku od hlavního kaplana na nové místo, které dosud nebylo a bylo potřeba ho uvést do života. To souviselo s koncem mojí práce ve vojenské nemocnici, protože tuto práci spojenou s péčí o pacienty já nemohu dělat až do důchodu, to by bylo nad moje síly. A nakonec se ukázalo, že mohu setrvat v armádě, že tu budu platný. Tím se oddaluje návrat do civilu, na „farařinu“. Já si myslím, že fara bude čekat úplně na konec mé služby.

Víra je samozřejmě součástí života, mně jí to posílilo, osvěžilo, a měl-li jsem krizi, jako že měl, tak to nesouviselo s vírou. Když jsem nastupoval, tak jsem měl jedenáct útvarů v sedmi městech. V každých kasárnách jsem znal tři lidi a musel jsem pokračovat a ťukat na další dveře. A pořád znova dokola. Nemáte se čeho chytit, to bylo náročné. Pamatuju si, že jsem seděl v autě a říkal si: „To je prostě konec, já už se neseberu.“ No a šlo to. První mise mi hodně pomohla, najednou jsem znal čtyři sta lidí. Tam se navážou vztahy, které potom platí doteďka. Takže pro víru to je hnojivo.

Příběh KP 3:

Já jsem trvalý jáhen v katolické církvi, vysvěcen jsem mohl být až po dosažení 35 let věku. Studium na Teologické fakultě jsem dokončil ale dávno předtím. Než jsem nastoupil do armády, dělal jsem 20 let konstruktéra. Nebyl jsem duchovním na plný úvazek. To mi trochu vadilo. V té době právě DS v armádě

rozbíhala akci – „staň se trvalým jáhnem, vojenským kaplanem“. A já jsem si říkal, co když se mě pan biskup Cikrle, zeptá, jestli se mi nechce na vojnu, do armády? Jak mu vysvětlím, že nechce, že už jsem na vojně byl a nebylo to nic moc. Že to není cesta pro mě, dlouho jsem přemýšlel a modlil se, no a z toho „proč já“, vyšlo „a proč ne já“. A tak jsem do duchovní služby v armádě šel. Nechtěl jsem dojíždět domů jednou za týden, bylo pro mě důležité sloužit co nejbliž svému bydlišti, protože jsem ženatý. S manželkou máme tři dcery. Od roku 2005 jsem čekal 3 roky na místo ve městě X a v roce 2008 nastoupil znovu do přijímače. Vojenský kurz byl poměrně náročný, ale zajímavý. Seznámil jsem se s vojenským životem, člověk tam dostane do těla. Je připravený tak, aby si každý opravdu sáhl na dno všech svých sil. A je to dobře. Vojenský kaplan je nejenom duchovním v armádě, ale také vojákem z povolání. Už od úplného začátku tak může naplňovat slova: „radosti a starosti vojáků jsou radostmi a starostmi vojenského kaplana.“

Setrval jsem u armády a setrávám. Nestačil jsem se divit a žasnout od první chvíle v armádě. Mám tady tu práci strašně rád, i když je to služba v úplně jiném prostředí, než jakými jsou naše farnosti. Nikdy jsem toho nelitoval, i když připouštím, že mě občas napadne: „co já tady vlastně dělám, Pane Bože, proč zrovna já mám dělat tady takovou práci?“

Místo posádky X bylo moje první místo, na které jsem nastoupil a doufám, že to tak ještě dlouho zůstane. Služba vojenského kaplana měla být původně na dobu určitou, tedy na 4 až 6 let. Po této době se budou kaplani ve službě v armádě měnit. Mnoho duchovních o službu v armádě nejeví zájem, doba služby se prodlužuje na 10 nebo 12 let. Kdo ví, jak to bude pokračovat, jestli jako vojenští kaplani v armádě zestárneme až do důchodového věku.

Úžasným rozměrem této služby, je ekumena, to si myslím, že věřící člověk nikde jinde nezažije. Právě to mě hodně přesvědčuje o tom, že duchovní služba v AČR je Božím dílem a že je dobré být u toho.

Nedostal jsem se do situace kdy si mé povolání duchovního a vojáka odporovalo a to ani v Afghánistánu, díky přístupu velitelů. Po základně v Kábulu jsem chodil beze zbraně a prezentoval jiné síly, než ty, co si vynucují respekt zbraněmi. Do služby jsem byl samozřejmě ozbrojený, to problém nebyl, protože kaplan je voják skoro jako všichni ostatní, měl jsem balistickou ochranu (vesta – přilba) a s dlouhou a krátkou zbraní. Od kaplana nikdo z vojáků nečeká, že převezme velení a bude řídit boj. Pokud bych se do nějaké takové situace dostal, tak se budu samozřejmě bránit spolu s ostatními a bránit ostatní. Mám nastavit svou tvář, když mě někdo uhodí, ale nikdy nemůžu nastavit tvář někoho jiného a zvláště toho, za koho mám zodpovědnost a kdo v takové chvíli na mně závisí. Někdy jsou situace, kdy nezbývá nic jiného, než se jen modlit. Ale to není zase tak málo! Jak říkám rozhodnutí to bylo velmi dobré a udělal bych to znovu. Nyní mi končí závazek na 6 let, proto se budu rozhodovat, jestli podepíšu zase dál. Podepíšu!

Krizi víry jsem neměl. Asi ani mít nebudu. Rozhodně ne kvůli armádě či lidem v ní. Spíše naopak. Velice silně vnímám Boží působení, Boží moc, Boží přítomnost jak ve společenství vojenských kaplanů, tak i v samotném vojenském prostředí. „Povinnost modlit se“ plním nejraději, hned když přijedu do kasáren, někdy přes den přidávám tichou a někdy hlasitou „střelnou modlitbu“.

Příběh KP 4:

To byl dlouhodobý proces. O duchovní službě v armádě jsem vlastně neměl absolutně žádné povědomí. Jediné co jsem věděl, tak je, že byl nějaký feldkurát někde ve Švejkovi. V podstatě po škole jsem se rozhodl, že do této sféry zatím nechci vstupovat. Živil jsem se v civilním zaměstnání, založil jsem rodinu. Po čase vlastně si člověk řekl, že by asi ty hřivny, které dostal, nějakým způsobem mohl zúročit. Když katolická církev umožnila vysílat do duchovní služby trvalé jáhny a to jsem vlastně, jako ženatý katolík, mohl dosáhnout. Tím jsem o tom začal víc přemýšlet a kontaktoval jsem se tenkrát s Tomášem Holubem. Kontakt s duchovní službou byl takový docela liknavý. Nicméně mi to nevadilo, protože jsem měl pocit, že není kam spěchat. Tak to trvalo tuším asi tři roky. Od prvotního impulzu, kdy jsem byl vysvěcen na jáhna a následně nastoupil do služby vojenského kaplana.

Musím ale říct, že hned po nástupu, člověka služba hodně chytila. Lidi jsou velice vnímaví, protože skutečně mám pocit, že těm lidem pořád jakoby mám co dát. Mám pocit, že mě vnímají jako součást jednotky, že se ke mně nestaví zády, že mám možnost je oslovit. V mnoha ohledech i nějak ovlivnit jejich duchovní život, a to mě samozřejmě naplňuje, protože kdyby vás ty lidi nevzali, nepřijali, tak budete zažívat pocit marnosti, zbytečnosti a pak by byla motivace zůstat značně ztížená. Ale zdá se mi, že tady tomu tak není. Já už jsem tady přes šest let. Teď nedávno jsem měl měnit pozici, ale pak z toho sešlo. Nemám pocit, že bych tím něco ztratil nebo o něco přišel, protože pořád tady máte vlastně co dělat. Takže do práce chodím skutečně rád. A nějak nemám pocit, že by již nastala ta chvíle, kdy je čas odejít. A snad to ještě nějaký čas vydrží.

Duchovní i přes to, že má důstojnickou hodnost, měl by být svým způsobem stejný, ale vlastně zároveň trochu jiný. Byť je v uniformě, byť má hodnost, byť se třeba účastní stejného výcviku stejně jako ostatní, vnímám ten rozdíl. Já třeba nemám problém s nošením zbraně, střelením, samozřejmě tedy do terče. Mám však i kolegy, kteří řeknou, že by zbraň nepoužili nebo by z ní ani nevystřelili. Ale tohle díky Bohu je věc, která je na rozhodnutí každého konkrétního duchovního. Nikdo není nucen k tomu, aby zbraň nosil nebo ji používal byť jen třeba z důvodů cvičných. Nevidím v tom ani nějaké zpronevěření, neboť křesťan v armádě určitě sloužit může i se zbraní, protože je tady odpovědnost za moji rodinu, za můj život, to všechno musí člověk brát v potaz v té extrémní situaci.

Nemyslím si, že v této situaci nemůžete dělat vůbec nic. Vždy je tu možnost minimálně v tom, že ty věci můžete nějak svěřit a odevzdat Bohu a modlit se za ně. Skutečně vojáci chodí a ty své trable popisují a snažíme se třeba najít nějaké řešení, pokud je to v našich silách. Samozřejmě, že si nehraji na nějakého doktora, že bych ty lidi léčil, na to nemám. To neznám, nikdy jsem to nestudoval, ale jsem schopen je nasměrovat, prostě ukázat cestu a doprovázet, ptát se a skutečně to korigovat, víc to ale nejde. No a myslím si, že tyto věci člověka také posilují aspoň mě osobně. Mám tedy tendenci je i hodně prožívat s těmi lidmi. Nejsem úplně nějak naladěný k tomu, abych prostě zavřel kancelář a spadlo to ze mě. Samozřejmě si ty věci nosím s sebou i domů, byť vím, že to není úplně dobře, ale prostě mi to nějak nedá, abych se od toho absolutně oprostil. Nespolehám v tomhle směru jen sám na sebe, ale snažím se hledat i odbornou pomoc, mám třeba síť známých, kterým můžu zavolat s jejich svolením, zda by mi s tím v nějaké situaci mohli pomoci i odborně. Jsou to lidé z finanční sféry, protože tu jsou lidé, kterým hrozí exekuce, nebo už do ní spadli. Nebo ať jsou to psychologové, psychiatři. Takže v tomto směru

spoléhám na své kolegy odborníky a jiné pomáhající profese. Extrémní situace, kdybych opravdu stál naprosto bezradně, asi nenastala, třeba ani v té misi, tam to bylo podobné, v těch věcech se vždycky dalo najít nějaké řešení.

Já si myslím, že jsem se v této službě nějak našel a vyhovuje mi to. Ovšem profesní a osobní čas je nutné rozdělit. Určitě to vnímám, ne vždy se to ale daří, to je pravda. Nicméně domov je pro mě velice důležitý. Pokud bych neměl kam se vrátet, určitě by se to projevilo na profesním životě. Nedovedu si dost dobře představit, že bych byl sám. To, že bych se vracel do prázdného domu, že bych neměl kde čerpat. To, že máte doma ty vazby v pořádku, vás nabíjí a posiluje. Samozřejmě pak se můžete plně věnovat té profesní dráze a nic vás nelimituje. Kdybych to měl doma rozhozené, nebyl bych spokojený, zákonitě se to odrazí v profesi. Nemohl bych fungovat. Abych lidem mohl být nablízku tady a pomáhat jim, být pro ně přínosem. Mám ten pocit, že tady by vlastně člověk měl ukazovat nějakou tu dobrou tvář, v podstatě ne ale pokryteckou, ale takovou tu vstřícnost, řekněme být nad věcí, mít dobrou náladu. Je to taková snaha spíš ukázat to, že život se dá žít hezky, že se vlastně dá naplnit úsměvem, pomocí, dobrým skutkem. V mnoha situacích mne povzbuzuje evangelium.

Samozřejmě že nějaký posun nastane dřív nebo později, že se otevře další perspektiva v rámci duchovní služby. S tím je možné do budoucna počítat. Také už jsem zkoušel oslovit pár lidí, aby šli do této služby, vždycky mi řekli, že o tom třeba budou uvažovat, ale pak si to rozmysleli, že se na to necítí nebo si to nedovedou představit a tak podobně.

No a co bych doporučil? Asi bych mu samozřejmě popsal krásu té služby i její drsnost. Že to není pro každého toto prostředí. Co je ta krása? Myslím si, že ta

krása spočívá v takové jedinečnosti toho, že člověk má vlastně v popisu práce, být mezi lidmi, kteří třeba toho o Bohu moc nevědí, nebo ho třeba ignorují, je jim lhostejný a vlastně vy máte tu možnost těm lidem o Bohu něco předávat, byť samozřejmě nějak skrytě, implicitně. V prostředí kam by se normální kněz, farář nebo duchovní vlastně neměl nikdy šanci dostat.

2.8 Diskuse

Stanovený cíl výzkumu byl dle našeho názoru naplněn.

Seberealizace vojenského kaplana dokládá spokojenost dotazovaných vojenských kaplanů. Armáda je schopna zajistit jejich profesní růst. Dennodenní kontakt s vojáky jim nabízí neustále nová témata k řešení, což je vede k trvalému sebezdokonalování. Služba je tedy neustále aktivní a kaplan musí pružně reagovat na přicházející podněty od vojáků a na jiné nepředvídatelné situace. Výzkum také potvrdil, že se motivace vojenských kaplanů vstoupit do AČR nemění, ale naopak získává širší rozměr. I přes svoji „odlišnost“ jsou vojáky, především těmi nekategorizovanými, přijímáni a oslovováni s prosbou o rozhovor. Prostedí, které má svá pravidla (být vojákem) respektují bez výjimek. Za pozitivní vnímají také spolupráci s vojskovým psychologem.

Každý výzkumný příběh zrcadlí procesy, se kterými byl vojenský kaplan během své praxe konfrontován. Jsou mu kladeny především existenční otázky typu: Proč Bůh existuje? Kdyby Bůh existoval, tak toto nedopustí! Bůh mi nepomůže! Proč se to stalo právě mně? apod. Tyto konfrontace a jiné vypjaté situace ale naopak kaplany utvrzují v jejich víře a dodávají jim sílu – jak bylo řečeno KP 2 jsou pro vojenské kaplany HNOJIVEM.

Na základě uskutečněných rozhovorů nám byla vyvrácena naše představa, že duchovní služba v AČR je pro vojáky nadstandard. Během výzkumu se potvrdila unikátnost této služby, která spočívá v nekategorizované péči, tj. nerozlišuje věřící, nevěřící. Jedná se o primární asistenci člověku. Její důležitost spočívá v tom, že přijímá každého jedince takového, jaký je, tak jak káže evangelium.

I přes to, že je dáno dohodou mezi MO a církvemi, že vojenský kaplan nebude vykonávat misijní a evangelizační činnost, tak zůstává v této službě duchovní přesah, který je uskutečňován formou bezpodmínečného přijímání. Duchovní nabourává předsudky vůči církvi jako instituci. Vojáci mohou při styku s kaplanem pozměnit své dosavadní představy o křesťanství a jiných náboženstvích.

Z rozhovorů také vyplynulo, že do budoucna dojde k reorganizaci postavení vojenského kaplana ve vojenské výcvikové základně Vyškov, kde v současné době působí čtyři vojenští kaplani, kteří jsou přímo podřízeni veliteli jednotky. Je zamýšlen model, kdy bude pouze jeden z nich podřízen veliteli jednotky a ostatním třem se stane vedoucím.

Z výzkumu vyvstává i riziková situace pro samotnou církev a to ten fakt, že armáda, která uznává tuto službu za velmi důležitou, bude chtít dosavadní vojenské kaplany ve své službě ponechat. Při výzkumu jsme totiž došli k poznání, že v současné době nemá církev dostatek nových vhodných duchovních k výkonu služby v AČR. Důvodem toho je jejich nevyhovující zdravotní stav či nízká motivace do služby vstoupit – strach z vojenského prostředí, z přijetí vojenské hodnosti, uniformy. Domníváme se, že téma motivace duchovních vstoupit do AČR by bylo přínosné podrobně rozpracovat

a vytvořit tak manuál či jiné propagační materiály, které by měly za cíl nadchnout duchovní pro vstup do služby AČR. Zajímavé by jistě také bylo zkoumat, zda-li by model preevangelizace mohl být využit i v dalších oblastech jako jsou například: Hasičský záchranný sbor, Policie České republiky či komerční oblast tak jak tomu bylo zamýšleno v 50. letech v závodě Škoda auto.

Závěr

Duchovní službu, péči v AČR nevyužívají pouze věřící vojáci, ale také ti, co se sami považují za nevěřící. Pro některé se stala, při zahraniční misi, bezpečným prostorem, o kterém vědí, který mohou kdykoliv využít a kde dojdou k odpočinku. Nejedná se o náhradnici psychologa. Služba má v AČR své místo. Jejím cílem je nabízet pomoc při řešení krizí i těžkostí, které vznikají v osobním, pracovním i rodinném životě jednotlivých vojáků. Vojáci jsou také lidští jedinci, kteří potřebují mít ve svém zaměstnání patřičnou podporu s duchovním rozměrem. Potřebnost služby pro vojáky stanovil již Dekret z II. Vatikánského koncilu (1962-1965) o pastýřské službě biskupů v církvi *Christus Dominus*.

Služba prošla během posledních let znatelným vývojem. V období 1950-1989 byla zcela zakázána. Myšlenku obnovy duchovní péče přineslo MO, kdy oslovilo zástupce registrovaných církví a náboženských společenství k diskusi o podobě duchovní služby v AČR. Výsledkem této diskuse bylo uzavření dohody ze dne 3. 6. 1998 mezi Ekumenickou radou církví, Českou biskupskou konferencí a Ministerstvem obrany na ustanovení duchovní služby jako součást armády, kterou vykonává vojenský kaplan. Ten je křesťanským duchovním a současně vykonává důstojnickou hodnost, která je symbolizována čtyřmi hvězdičkami, které doplňuje řádně viditelný kříž na pravé náprsnice. V armádě ale zastává status nekomatanta. Do služby vstupuje podepsáním prohlášení, ve kterém se zavazuje, že bude podporovat veškerou svoji vnější činnost osobní modlitbou, chce přispívat k vytváření bratrského společenství mezi vojenskými duchovními. Každému garantuje diskretnost a mlčenlivost.

Mezi nástroje nezbytné k realizaci duchovní služby v armádě patří služba přítomnosti, služba diskrétních rozhovorů, služba liturgických úkolů a služba skryté modlitby. Nástroje jsou používány s ohledem na dané situace. Služba liturgie je používána pouze při zahraničních misích.

S výkonem služby jsou spojena rizika. Ztráta kněžské pastorační identity, moralizující pojetí duchovní služby, stažení se do nabídky, porušení kněžského tajemství.

Aby se stal duchovní vojenským kaplanem, musí obstát v třech základních oblastech: osobní (schopnost komunikace v drsném prostředí, schopnost snášet samotu, soběstačnost, znalost cizího jazyka), vojenské (věk do 40 let, absolvování základní vojenské služby, odpovídající zdravotní stav, vojenská klasifikace A nebo B, fyzická zdatnost) a církevní (požadované vzdělání, praxe, církevní pověření). Po vstupu absolvuje kurz, který nahrazuje klasický důstojnický kurz a následně další předepsané kurzy. Vojenský kaplan své nabitě vědomosti dále předává vojákům prostřednictvím realizovaných etických seminářů, které jsou zaměřeny na cítění jednotlivých vojáků, vnímání vojenského života a také jsou prostředkem k seznámení se s lidmi, kteří je budou během vojenského života doprovázet.

Při srovnání poslání vojenského kaplana a vojskového psychologa jsme vymezili jejich silné a slabé stránky a navrhli možné postupy pro eliminaci rizik, že dojde mezi těmito profesemi k nedorozuměním.

Praktická část měla za cíl popsat problematiku duchovní péče v Armádě České republiky očima vojenského kaplana, který ve své roli nemůže na armádním poli šířit evangelium tak, jako duchovní ve sborech a farnostech. Cíl byl dle

našeho názoru naplněn prostřednictvím provedeného výzkumu, který byl realizován se čtyřmi vybranými kaplany, kteří se zúčastnili vojenských zahraničních misí. Jejich autentické výpovědi, které byly získány prostřednictvím kvalitativního výzkumu, techniky rozhovoru s otevřenými otázkami, nám umožnily nahlédnout do problematiky duchovní služby v Armádě České republiky. Důkazem toho jsou odpovědi na stanovené výzkumné otázky a předložené příběhy jednotlivých komunikačních partnerů. Ty byly dále rozvinuty v kapitole diskuse, která ve svém závěru nabízí doporučení dále se danou problematikou zabývat a pokusit se motivovat duchovní ke vstupu do služby vojenského kaplana, případně tento model služby aplikovat do dalších oblastí pomáhajících profesí, neboť se domníváme, že by v nich byla přítomnost kaplana také potřebná.

Seznam použitých zkratk

AČR – Armáda České republiky

ČBK – Česká biskupská konference

ČL – článek

ERC – Ekumenická rada církví

KP – Komunikační partner

MO – Ministerstvo obrany

TJ – To jest

TZN – To znamená

Seznam literatury

Knižní tituly

BOCK, Martin, *Religion im Militär - Soldatenseelsorge im internationalen Vergleich*, München: Olzog 1994.

DUS, Jaromír, přednáška *Historie Duchovní služby* v Kostelním Vydří 2012 [nepublikováno]

DZIÁKOVÁ, Olga, *Vojenská psychologie*, Triton; Praha, 2009

Holub, Tomáš, *Pastorační služba v Armádě České republiky*, Praha: Pastorační středisko, 2007.

KLESSEMANN, Michael, *Seelsorge : Begleitung, Begegnung, Lebensdeutung im Horizont des christlichen Glaubens : ein Lehrbuch*, Neukirchen-Vluyn : Neukirchener, 2008.

KŘIVOHLAVÝ, Jaro, *Pastorální Péče*, Praha: Oliva, 2000.

OPATRNÝ Michal, Jaroslav KOZÁK, Jiří LAŇKA, Roman MIČKA, *Východiska a perspektivy duchovní služby u policie*, JCU: Karolinum, 2012.

OPATRNÝ, Aleš, *Pastorace postmoderní společnosti*, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2001.

PERANICA, Bohuslav, *Profesionalizace ozbrojených sil: trendy, teorie a zkušenosti*, Praha: MO ČR, 2007.

SALAJKA, Milan, *Teologie a praxe církve - Praktická teologie křesťanského západu - Ekumenismus*, UK, Praha: Karolinum, 2000.

ZAHRADNÍK, Michal, *Kontaktní práce; Kontaktní pracovník a jeho kompetence v sociálním poli*, Anotace textů České asociace streetwork vydané v rámci projektu „Profesní vzdělávání pracovníků a odborníků

v nízkoprahových zařízeních pro děti a mládež a streetwork sdružených v ČAS.“, 2007.

ZIEMER, Jürgen, *Seelsorge, Eine Einführung für Studium und Praxis*, Göttingen: Vandenhoeck and Ruprecht, 2000.

Církevní dokumenty

Dohoda o duchovní službě, podepsána zástupci MO M. Lobkowiczem, za ERC P. Smetanou a za ČBK kardinálem M. Vlčkem, Praha: 1998

Gaudium et spes, *Dokumenty II. Vatikánského koncilu*, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství: 2002.

Christus dominus, *Dokumenty II. Vatikánského koncilu*, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství: 2002.

Lumen gentium, *Dokumenty II. Vatikánského koncilu*, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství: 2002.

Závěrečné studentské práce

DP: Mgr. LAŇKA, Jiří, *FENOMÉN NÁBOŽENSTVÍ V OZBROJENÝCH SLOŽKÁCH, Možnosti kaplanství u PČR na základě reflexe zkušeností DS AČR*, Praha 2010.

VYMĚTAL, Mikuláš, *Evangelium v uniformě, (otázky, úkoly a odpovědnost církve ve vztahu k ozbrojeným silám)*, Evangelická teologická fakulta, Praha 1999.

Elektronické zdroje

Www.fsv.cuni.cz [online]. Fakulta sociálních věd Univerzity Karlovy v Praze
[cit. 2013-05-25]. Dostupné z www:
<<http://publication.fsv.cuni.cz/publication.php?id=7811>>.

Www.kaplani.army.cz [online]. Oficiální stránky Duchovní služby AČR.
[cit. 2013-05-25]. Dostupné z www:
<http://www.kaplani.army.cz/htm/3_0.html>.

Www.kaplani.army.cz [online]. Oficiální stránky Duchovní služby AČR.
[cit. 2013-04-20]. Dostupné z www:
<http://www.kaplani.army.cz/htm/5_1.html>.

Osobní komunikace

Kozler, J., [cit. 16. 4. 2013], osobní rozhovor
Hudousek, V., [cit. 18. 4. 2013], osobní rozhovor
Matoušek, P., [cit. 6. 5. 2013], osobní rozhovor
Pacner, J., [cit. 6. 5. 2013], osobní rozhovor

Ostatní zdroje

3. Ženevská konvence, I. Doplňkový protokol, část III. oddíl II. z roku 1949.

Přílohy

Příloha č. 1 – Propagační materiál AČR, Duchovní služba v resortu MO

Příloha č. 2 – Propagační materiál AČR, Vojenský kaplan a jeho služba

Příloha č. 3 – Propagační materiál AČR, Etické kodexy v AČR

Příloha č. 4 – Propagační materiál AČR, Pastorační centrum Luleč

Příloha č. 5 – Prohlášení o poučeném souhlasu k rozhovoru do Diplomové práce

Příloha č. 6 – Příloha k prohlášení o poučeném souhlasu

Příloha č. 7 – Interpretační kategorie KP 1

Příloha č. 8 – Přepis rozhovoru KP 1

Příloha č. 9 – Interpretační kategorie KP 2

Příloha č. 10 – Přepis rozhovoru KP 2

Příloha č. 11 – Interpretační kategorie KP 3

Příloha č. 12 – Přepis rozhovoru KP 3

Příloha č. 13 – Interpretační kategorie KP 4

Příloha č. 14 – Přepis rozhovoru KP 4

Příloha č. 1 – Propagační materiál AČR, Duchovní služba v resortu MO

vision

- Všichni lidé, které za účelem společného úsilí o bezpečí České republiky sdružuje ministerstvo obrany, jsou lidské bytosti v plné míře obdařené vůlí a schopností samostatně hledat, nacházet a pořádat svůj individuální postoj k veškerým skutečnostem, danostem a situacím a schopností i potřebou je individuálně i společně prožívat.
- Toto prožívání, které probíhá především v emocionálních, duchovních, etických/morálních a sociálních obzorech lidské osobnosti, je nevyhnutelné, nevyhnutelné a ve své podstatě nepotlačitelné.
- Zvlášť vojenská služba přivádí člověka do duchovně či eticky komplikovaných či mezních situací.

mission

- Existence rezortní duchovní služby je zárukou svépomocné schopnosti rezortu MO adekvátním způsobem, s podrobným zřetelem ke specifickým okolnostem vojenské služby a ke zvláštním nárokům kladeným na vojáka, vytvářet prostor, jak pro jedince, tak pro kolektiv, k svobodnému hledání, nacházení a rozvíjení vlastní identity, k sebereflexi, k vyjádření nebo sdílení osobní situace a jejím prožívání.
- Na jedné straně je služba vojenského kaplana založena na jedné straně na poskytování nekategorizované asistence člověka člověku, na prokazování nezištné vnímavosti pro radost i nebo těžkosti pramenící z osobního nebo služebního života, a to za obecně přijatého předpokladu, že komunikace s vojenským kaplanem se děje v důvěrné rovině a není principiálně určena k dalším (např. analytickým) účelům.

DUCHOVNÍ SLUŽBA

V RESORTU MO

www.kaplani.army.cz

strategy

- Na druhé straně služba vojenského kaplana spočívá v odborné podpoře rozvoje duchovního a etického potenciálu přirozeně existujícího uvnitř kolektivů a vojenských jednotek, a to jeho trvalou přítomností uvnitř těchto kolektivů.
- Ke všem příslušníkům rezortu a jejich rodinám směřuje prostřednictvím vojenských kaplanů univerzálně pojatá nabídka duchovní služby, jejíž kontext, forma a obsah nejsou nutně náboženské; služby, která respektuje individuální duchovní zakotvení, osobní názory nebo ovzduší v kolektivu či jednotce.

tactics

- V mírových počtech rozvíjet strukturu duchovní služby (inkorporaci systemizovaných míst vojenských kaplanů) především do:
  - všech bojových jednotek a jednotek přímé bojové podpory, zvláště jednotek předurčených k nasazení do zahraničních operací, a to do organizační úrovně prapor,
  - všech formačních, výcvikových a vzdělávacích institucí v rezortu MO
  - úkolových uskupení vysílaných do zahraničních operací na podporu míru, a to podle určeného početního klíče, dále do každého celku polní nemocnice,
  - do všech úkolových uskupení na úrovni prapor vysílaných do zahraničních bojových operací nebo COIN-operací.
- Při nasazování jednotek ozbrojených sil při vyhlášení stavu ohrožení státu povolovat vojenské kaplany v aktivní záloze, případně vojenské kaplany v záloze a inkorporovat je do nasazených vojenských jednotek, a to do úrovně prapor a do jednotky polní nemocnice a případně do vojenských nemocnic.
- Při rozvinutí válečných počtů ozbrojených sil povolovat vojenské kaplany v záloze, duchovní v záloze a dále osoby, které hlavní vojenský kaplan pro tento účel průběžně eviduje jako osoby s předpoklady pro službu vojenského kaplana. U bojových jednotek začlenění vojenského kaplana do jednotek do úrovně prapor, u týlových jednotek do úrovně brigáda a dále u všech polních a vojenských nemocnic nebo jejich součástí podle celkového rozsahu a dislokací.

strategy

- Formou dlouhodobé, stálé a osobní přítomnosti vojenského kaplana uprostřed vojenského kolektivu ztělesňovat trvale přítomnou nabídku široce míněné duchovní služby směřovanou ke všem příslušníkům rezortu MO a jejich rodinám, k níž má každý právo ji pro sebe vyžádat, přijmout nebo odmítnout.
- Podporovat velitele v jejich odpovědnosti za lidský rozměr života a služby vojáků a za všestranný rozvoj vztahu k lidským (individuálním i společným) hodnotám.
- Být poradcem velitele v oblasti vojenské etiky a mezilidských vztahů.
- Účinně a adekvátně asistovat při mimořádných situacích.
- Navštěvovat rodiny pozůstalé po vojácích, kteří přišli o život při výkonu služby.

tactics

- Dlouhodobě asistovat vážně zraněným vojákům a jejich rodinám.
- Nabízet, navrhovat a koordinovat formy vypořádání se kolektivu se slavnostními a smutečními okamžiky a událostmi a zabezpečovat jejich uskutečnění.
- Provádět průpravu v oblasti vojenské etiky.
- Pořádat semináře a diskuse k hodnotám společným pro vojáky AČR, hodnotám vyznávaným a chráněným Českou republikou a společenstvími, ke kterým se Česká republika, jako celek, hravě hlásí.
- Pořádat semináře s adekvátními historicko-kulturními tématy, především před výjezdem jednotky do zahraniční operace.
- Organizovat setkání rodin příslušníků rezortu, a to především před odjezdem a po návratu z nasazení v zahraniční operaci.
- Provozovat Pastorační centrum Duchovní služby AČR, jako místo pro služební i volnočasové setkávání vojenských kaplanů s vojáky a jejich rodinami.
- Nabízet odborný náhled na záležitosti přímo související s mezilidskými vztahy.
- Zabezpečovat pozornost rezortu MO k aktuálním záležitostem vznikajícím v rámci kolektivu rezortu, v současné společnosti nebo ve světovém dění, které mají svou etickou rovinu nebo důsledky, jež mohou mít přímou souvislost se službou příslušníků rezortu.
- Zabezpečovat, rozvíjet a koordinovat komunikaci rezortu s náboženskými subjekty.

Příloha č. 2 – Propagační materiál AČR, Vojský kaplan a jeho služba

K ČEMU JE VOJSKÝ KAPLAN?

- Vojský kaplan je připraven a chce sdílet jakékoli radosti a starosti všech, kteří se mu s nimi chtějí svěřit nebo se o ně podělit.
- Nabízí svou asistenci při hledání odpovědí a řešení v situacích, kdy do života zaměstnanců rezortu ministerstva obrany a jejich rodin vstoupí složitosti nebo problémy osobního, sociálního, etického nebo duchovního charakteru.
- Každému garantuje diskretnost a mlčenlivost. Jednou ze základních charakteristik jeho služby je zachovávat tajemství druhých. V tom nedělá žádné rozdíly i s ohledem na vojenskou hodnost či zastávanou funkci.
- Kaplan vnímá každého člověka jako jedinečnou a neopakovatelnou lidskou bytost, jako rovnocenného partnera v dialogu. Nikoli jako „klienta“. Nikdo nemusí mít obavu, že pro něho nebude „dost“ dobrý nebo jeho záležitosti „dostatečně“ vhodné k rozhovoru.
- Nabízí pomyslné provázení a doprovázení v jakékoli záležitosti, a to svou osobní účastí, nasloucháním, svým odborným vzděláním a životní zkušeností.

VOJSKÝ KAPLAN

TVŮJ KAPLAN:

A JEHO SLUŽBA

www.kaplani.army.cz

www.kaplani.army.cz

KDO JE VOJSKÝ KAPLAN?

- Vojský kaplan je křesťanský duchovní.
- Je vojákem z povolání se všemi právy a povinnostmi, které k tomu náleží.
- Je pevnou součástí jednotky, ve které je služebně zařazen.
- Zároveň patří k Duchovní službě AČR, kterou tvoří skupina všech vojenských kaplanů sloužících v AČR.
- Motivací a schopnost ke službě čerpá ze svého vzdělání, životních zkušeností a ze své osobní víry.
- O tématech víry nebo náboženství mluví, až když je k tomu vyzván nebo o to požádán. Nikomu je nevnučuje a nepřichází je jakkoliv propagovat.

JAK HO MOHU KONTAKTOVAT?

Je možné mu kdykoliv zavolat na mobil – veškeré kontakty na všechny vojenské kaplany jsou na webových stránkách www.kaplani.army.cz. Nejvíce času tráví přímo mezi lidmi jednotky, u které slouží. Proto na něj lze narazit většinou velmi snadno, aniž by bylo nutné jej složitě hledat.

OPRAVDU SE NA NĚHO MOHU OBRÁTIT KDYKOLIV?

Ano. Smyslem jeho přítomnosti v armádě je být k dispozici vždy tehdy, když je to potřeba.

CO MU V ARMÁDĚ JDE?

Věř, že platí: Sdílená bolest je poloviční, sdílená radost je dvojnásobná. V každém vojákovi vidí především člověka a ne funkci nebo hodnost, přestože se ve služebních souvislostech a provázanostech dobře orientuje. Vnímá každého vojáka jako někoho, kdo má své úkoly a povinnosti, ale také má svou rodinu, zázemí, své touhy, osobní cíle, i starosti, obavy, strachy nebo nejistoty. Svou přítomností a službou se snaží garantovat každému i uprostřed vojenských akcí a činností dostatečný prostor, aby i čistě osobní záležitostí byla věnována určitá pozornost.

JAKÝ JE JEHO VZTAH K VELITELI?

Je jeho přímým podřízeným a jeho poradcem v záležitostech a otázkách, které vyvstávají na pomezí mezi vojenskou profesí (profesionalitou) a lidskou bytostí. Je také určitým alternativním obousměrným komunikačním mostem mezi velitelem a podřízenými jednotkami. V žádném případě však není cílem služby vojenského kaplana získávat citlivé informace o vojských a předávat je veliteli.

CO PATŘÍ K JEHO SLUŽBĚ?

- Snaží se rozvíjet smysl pro souměřitost a dobrou atmosféru ve vojenském kolektivu. Je patriotem jednotky, ve které slouží a pomáhá udržovat její vlastní identitu. Podporuje vnímání podstaty, tradic a vyznávaných hodnot evropské civilizace, ke které patříme.
- Je připraven zastávat svou roli v krizové intervenci při mimořádných událostech.
- Patří mezi takzvané pomáhající profese. Spolupracuje s vrchními praporečnými, zdravotníky, právníky, psychology a se všemi, kteří mají na starosti péči o lidi.
- Pomáhá kolektivu své jednotky uspořádat slavnosti nebo pietní akce a akty.
- Semináře o etice vojenského profesionála
- Programy pro rodiny vojáků vyslaných do zahraničních operací, před vyjezdem a po návratu

Příloha č. 3 – Propagační materiál AČR, Etické kodexy v AČR

VOJENSKÁ PŘÍSAHA

"Já, voják ozbrojených sil, vědom si svých občanských a vlasteneckých povinností, slavnostně prohlašuji, že budu věrný České republice. Budu vojákem statečným a ukázněným a budu plnit ustanovení vojenských předpisů. Svědomitě se budu učit ovládat vojenskou techniku a zbraně a připravovat se k obraně České republiky a bránit ji proti vnějšímu napadení. Pro obranu vlasti jsem připraven nasadit i svůj život. Tak přísahám!"

Její současné znění vzniklo v roce 1993 v souvislosti s obnovou samostatného českého státu.

SLIB VOJÁKA

"Jako příslušník ozbrojených sil České republiky slibuji, že budu hájit zájmy České republiky a jejích občanů ve shodě se svým svědomím a přesvědčením a podle svých nejlepších schopností. Ve svém jednání se budu řídit právním řádem České republiky a předpisy ozbrojených sil. Budu sdílet, dodržovat a prosazovat hodnoty ozbrojených sil - odpovědnost, obětivost, odvahu, věrnost a čest. Budu plnit rozkazy velitelů a nadřízených a budu dbát na profesionální přístup k plnění svých povinností. Budu bránit svobodu a demokracii, v případě ohrožení vlastní nebo spojenecké země jsem připraven pro jejich obranu nasadit i svůj život."

Slib vojáka (z povolání a vojáka v aktivní záloze dobrovolně) vznikl v souvislosti s realizací Konceptu profesionální AČR v listopadu 2002. Byl ustanoven 18. 12. 2002. Voják, který se rozhodne složit Slib vojáka, dobrovolně přebírá morální závazek v něm obsažený a slavnostním způsobem se zavazuje, že bude dodržovat Kodex etiky vojáka.

V ARMÁDĚ ČR EXISTUJÍ 4 ZÁKLADNÍ ZDROJE VÝCHOZÍCH ETICKÝCH HODNOT. JSOU TO:

- Vojenská přísaha
- Slib vojáka
- Kodex etiky vojáka
- Kodex etiky zaměstnanců ve veřejné správě

Vojenská přísaha má velmi výsadní postavení, protože nikdo nemůže vstoupit do vojenské služby, aniž by slavnostně a veřejně zavázal svou osobu k hodnotám a principům, které obsahuje.

Nástupem do služby vojáka z povolání se v našich podmínkách člověk automaticky stává zároveň příslušníkem resortu ministerstva obrany - subjektu státní správy - a proto se na něj přímo vztahuje také Kodex etiky zaměstnanců ve veřejné správě (není to tedy záležitost pouze civilních zaměstnanců, jak by se mohlo zdát).

U zbývajících etických kodexů - Slib vojáka a Kodex etiky vojáka se silně předpokládá loajalita jedince vůči hodnotám, které obsahují, ale jejich veřejně deklarování je dobrovolné.

Tyto etické kodexy jsou podřazeny vyšším etickým normám, které obsahují hodnoty, které jsou ctěny a hájeny na úrovni našeho státu a výše. Jsou však nadřazeny etickým kodexům nebo hodnotovým tradicím, které existují u jednotlivých součástí armády (jednotka, druh vojska atd.).

ETICKÉ KODEXY

V ARMÁDĚ ČR

www.kaplani.army.cz

KODEX ETIKY VOJÁKA

Kodex etiky vojáka (z povolání a vojáka v aktivní záloze dobrovolně) byl ustanoven taktéž dne 18. 12. 2002. Vyjadřuje 5 osobnostních rysů (hodnot), které má každý voják v sobě hledat a nacházet. Těmito hodnotami jsou: odpovědnost a smysl pro povinnost, obětivost, odvaha, věrnost a čest.

Odpovědnost a smysl pro povinnost: „uvědomuji si své povinnosti, projevu iniciativu a tvořivý přístup ke službě“. Tato hodnota představuje respektování a dodržování zákonů, nařízení a rozkazů. Základem je odpovědný vztah k plnění povinností. Neznamená však uposlechnutí rozkazů, jejich splněním by došlo ke spáchání trestného činu.

Obětivost: „dej všechno, dej víc, než dostáváš, uvědom si, že úspěch celku je víc, než tvůj osobní úspěch“. Je to hodnota zdůrazňující především správné řazení priorit. Nadřazuje zájmy celku nad individuální zájmy jednotlivce. Patří sem i rozhodnutí obětovat vlastní život.

Ovaha: „neboj se rozhodnout a přijímat nové výzvy, měj sílu překonat složité a nebezpečné situace“. Ovaha je hodnota představující odhodlání, morálně-volní a duševní sílu dělat to, co je správné, i v případě možných nepřiznivých následků a okolností. Pro velitele a řídící pracovníky zdůrazňuje nutnost umět převzít odpovědnost a rozhodovat i ve složitých, nebezpečných a riskantních situacích.

Věrnost: „bůd' oddán své zemi a její armádě a loajální ke svým nadřízeným, respektuj své spolupracovníky a podřízené“. Tato hodnota vyjadřuje oddanost zemi a armádě, která ji brání. Znamená ztotožnění vojáka se zájmy a osudy národa a armády. Blízko k této kvalitě má pojem hrdost, který vyjadřuje vztah jedince k útvaru, jednotce, k tradicím, kterými se cítí být vázán, ale též k druhu vojska a jeho tradicím, k odbornosti, hodnostnímu sboru nebo hodnotě.

Čest: „bůd' přímý a zásadový, jedné věci v souladu se svým svědomím, své poslání tě zavazuje“. Čest je závěrem etických hodnot v armádě. Upravuje morální rozhodnutí založená na osobních kvalitách a svědomí, propojuje všechny hodnoty, které jsou obsaženy v Kodexu etiky vojáka.

KODEX ETIKY ZAMĚSTNANCŮ VE VEŘEJNÉ SPRÁVĚ

Cílem jeho naplnění je zaměstnanec resortu MO, který usluje o budování a udržení důvěry veřejnosti, jeho rozhodování je v souladu se zákonem, má rovný přístup ke všem fyzickým i právnickým osobám a má zájem na efektivním výkonu své profesní role. V AČR nabyl účinnosti dnem 21. 5. 2001.

1. Základními hodnotami, které má každý zaměstnanec veřejné správy čti a vytvářet tak základ pro vybudování a udržení důvěry veřejnosti, jsou zákonnost při rozhodování a rovný přístup ke všem fyzickým i právnickým osobám. Zaměstnanec veřejné správy má zájem na efektivním výkonu veřejné správy, a proto si dalším vzděláváním prohlubuje svoji odbornost.
2. Účelem Kodexu je podporovat žádoucí standardy chování zaměstnanců ve veřejné správě a informovat veřejnost o chování, jež je oprávněna od zaměstnanců ve veřejné správě očekávat.
3. Zaměstnanec vykonává svou práci ve shodě s Ústavou České republiky, zákony a dalšími právními předpisy a zároveň činí vše nezbytné pro to, aby jednal v souladu s ustanoveními tohoto Kodexu.
4. Výkon veřejné správy je službou veřejnosti; zaměstnanec ji vykonává na vysoké odborné úrovni, kterou si studiem průběžně prohlubuje, s nejvyšší mírou slušnosti, porozumění a ochoty a bez jakýchkoli předsudků.
5. Zaměstnanec jedná korektně s ostatními zaměstnanci.
6. Zaměstnanec činí rozhodnutí a řeší záležitosti objektivně na základě jejich skutkové podstaty, přihlížije pouze k právně relevantním skutečnostem, a bez zbytečných průtahů. Nejedná svévolně k újmě jakékoliv osoby, skupiny nebo orgánu či složky právníké osoby, ale naopak prosazuje práva a oprávněné zájmy občanů.
7. Zaměstnanec nepřipustí, aby došlo ke střetu jeho soukromého zájmu s jeho postavením jako zaměstnance ve veřejné správě. Soukromý zájem zahrnuje jakoukoliv výhodu pro něj, jeho rodinu, blízké a příbuzné osoby a právnické nebo fyzické osoby, se kterými měl nebo má obchodní nebo politické vztahy.
8. Zaměstnanec se neúčastní žádných činností, která se neshoduje s řádným výkonem jeho pracovních povinností nebo tento výkon omezuje.
9. Pokud si není zaměstnanec jist, zda jde o činnost slučitelnou s jeho posláním na výkonu veřejné správy, projedná záležitost se svým nadřízeným.
10. Zaměstnanec jedná při výkonu veřejné správy politicky nestranným způsobem a nebude vykonávat takovou politickou nebo veřejnou

činnost, která by mohla narušit důvěru občanů v jeho schopnost nestranně vykonávat své služební povinnosti.

11. Zaměstnanec nevyžaduje ani nepřijímá dary, úsluhy, laskavosti, ani žádná jiná zvýhodnění, která by mohla ovlivnit nebo zdánlivě ovlivnit rozhodování ve věci, narušit profesionální přístup k věci, nebo která by bylo možno považovat za odměnu za práci, která je jeho povinností.
12. Zaměstnanec nedovolí, aby se v souvislosti se svým zaměstnáním ve veřejné správě dostal do postavení, ve kterém je zavázán oplátit prokázanou laskavost, nebo které jej čini přístupným nepatřičnému vlivu jiných osob.
13. Pokud je zaměstnanec v souvislosti s jeho zaměstnáním ve veřejné správě nabídnuta jakákoliv výhoda, odmítne ji a o nabídnuté výhodě informuje svého nadřízeného.
14. Zaměstnanec se v soukromém životě vyhýbá takovým činnostem, chování a jednání, které by mohlo snížit důvěru ve veřejnou správu v očích veřejnosti, nebo dokonce zavdat příčinu k vydírání zaměstnance v důsledku jeho jednání v rozporu s právními předpisy nebo etickými normami.
15. Zaměstnanec nevyužívá výhody vyplývající z jeho postavení, ani informace získané při výkonu veřejné správy pro svůj soukromý zájem. Je jeho povinností vyhnout se konfliktům zájmů předcházet takovým situacím, které mohou podezření z konfliktu zájmů vyvolat.
16. Zaměstnanec nenabízí ani neposkytuje žádnou výhodu jakýmkoliv způsobem spojenou s jeho postavením ve veřejné správě, pokud to zákon neumožňuje.
17. Zaměstnanec neuvádí vědomě v omyl ani veřejnost ani ostatní zaměstnance.
18. S informacemi získanými při výkonu veřejné správy zaměstnanec nakládá s potřebnou důvěrností a poskytuje jim příslušnou ochranu. Přihlíží přitom náležitě k právu veřejnosti na přístup k informacím v rozsahu daném příslušnými zákony.
19. Zaměstnanec vynakládá veškeré úsilí, aby zjistil maximálně efektivní a ekonomické spravování a využívání finančních zdrojů, zařízení a služeb, které mu byly svěřeny. V případě, že zjistí ztrátu nebo újmu na majetku ve státním vlastnictví nebo na majetku ve vlastnictví územních samosprávných celků, povodně či korupční jednání, oznámí tuto skutečnost nadřízenému vedoucímu zaměstnanci, popřípadě příslušnému orgánu činnému v trestním řízení.
20. V případě, že je zaměstnanec požádán, aby jednal v rozporu s právní úpravou, nebo způsobem, který představuje možnost zneužití úřední moci, odmítne. Takové jednání a oznámí tuto skutečnost svému nadřízenému.

Příloha č. 4 – Propagační materiál AČR, Pastorační centrum Luleč

Pastorační centrum Duchovní služby AČR je místem určeným pro všechny vojáky a příslušníky rezortu MO a jejich rodiny a pro nejšířší spektrum akcí a aktivit.

Nachází se v malebné obci Luleč, na úbočí Dražanské vrchoviny, asi 9 km od Vyškova.

Obec jako taková je vyhledávaným turistickým cílem a rekreační oblastí, zejména pro blízkost hlubokých lesů, množství turistických a cyklistických stezek, možnost letního koupání v přírodních podmínkách, ale i pro nedaleké turistické a kulturní zajímavosti.

Pastorační centrum DS AČR vzniklo v devadesátých letech jako přestavba famiálních objektů uzavřených do útulného nádvoří. Po rozsáhlých úpravách a přestavbách bylo centrum k plné využitelnosti slavnostně otevřeno 6. července 2007 jako vojenské výcvikové, školící a volnočasové středisko, provozované Duchovní službou AČR.

PASTORAČNÍ CENTRUM

LULEČ

www.kaplani.army.cz

Jednotliví vojáci, ale i vojenské jednotky a vojenská veřejnost centrum využívají například pro:

- Společenská setkání
- Osłavy narozenin
- Svatební hostiny
- „Opekáčky“ (po misi, na závěr kurzu atd.)
- Formální i neformální akce
- Rozlučkové večírky
- Předvánoční besídky

Vojenské jednotky a složky si v centru organizují:

- Velitelské přípravy
- Odborná shromáždění
- Kurzy
- Konference
- Metodické dny

V centru od roku 2007 již proběhlo několik mezinárodních služebních setkání a malých konferencí v rámci NATO.

Pravidelně se v centru konají:

- Setkání rodin vojáků před odjezdem a po návratu ze zahraničních misí
- Semináře z etiky vojenského profesionála (v rámci kariérových kurzů a v rámci přípravy před nasazením v zahraniční operaci)
- Školení a semináře Mezinárodního humanitárního práva (ve spolupráci s Českým červeným křížem).

Mnozí vojáci centrum využívají jako místo pro individuální rekreaci nebo rodinnou dovolenou.

Pastorační centrum je také jedním z míst setkávání a společných akcí Armády ČR a civilní veřejnosti. Mezi takové patří společenský večer s hudbou a tancem, který organizuje ředitel PC DS AČR za účasti představitelů AČR, státní správy a místní samosprávy každoročně k datu 5. července.

Centrum má ubytovací kapacitu cca 30 osob a veškeré vybavení pro stravování a pobyt. Ředitelem a manažerem centra je kaplan Velitelství výcviku-VA ve Vyškově.

Veškeré doplňující informace nebo přesný kontakt na centrum Vám podá každý vojenský kaplan.

Koordináty:

N 49° 15.2508', E 16° 55.4550'

Adresa:

Luleč 21, 683 03, okr. Vyškov

Prohlášení o poučení souhlasu k rozhovoru do Diplomové práce

Prosím, před podpisem tohoto Prohlášení o poučení souhlasu si pečlivě přečtete Informační list pro účastníka v příloze tohoto prohlášení.

Prohlášení o poučení souhlasu:

Já, níže podepsaný tímto stvrzuji, že moje účast na rozhovoru je dobrovolná a že mne studentka Petra Náhlovská informovala o průběhu rozhovoru. Bylo mi umožněno vše si řádně rozvážit, a měl jsem také možnost zeptat se na vše, co považuji za podstatné. Považuji mé poučení za dostatečné, nemám dalších otázek a souhlasím s účastí na rozhovoru tak, jak mi byl popsán. Kopie tohoto formuláře poučeného souhlasu mi byla poskytnuta.

Jméno a příjmení: .....

dne ..... v .....

podpis

Prohlášení výzkumníka

Já, níže podepsaná svým podpisem stvrzuji, že jsem účastníku rozhovoru panu

.....

předložila informační list a projednala jsem s ním podmínky našeho rozhovoru. Stvrzuji, že účastník rozhovoru rozumí tomu, jak budeme postupovat a spolupracovat. Také stvrzuji, že účastník rozhovoru měl možnost ptát se na otázky týkající se rozhovoru a výzkumu. Potvrzuji, že jsem na otázky odpověděla správně a korektně, jak nejlépe dovedu. Potvrzuji, že pan ..... souhlasil s rozhovorem svobodně a dobrovolně.

Kopie tohoto formuláře poučeného souhlasu byla účastníkovi poskytnuta.

Dne .....

podpis

Výzkumník: **Petra Náhlovská**

Příloha č. 6 – Příloha k prohlášení o poučeném souhlasu

Příloha k Prohlášení o poučeném souhlasu

Informační list pro účastníka rozhovoru do Diplomové práce

Kdo jsem a co je mou prosbou

Jsem studentka Evangelické teologické fakulty UK v Praze, oboru Evangelická teologie jednooborová. Píši Diplomovou práci na téma: Dosavadní duchovní služba v AČR.

Cíl Diplomové práce: je popsat problematiku duchovní péče v AČR očima vojenského kaplana. Dovoluji si Vás požádat o spolupráci pomocí rozhovoru.

Rozhovor, výstupy

Čas rozhovoru bude přibližně hodina. Ráda bych Vás požádala o souhlas se zvukovým záznamem rozhovoru, který je pro mne nezbytný k následnému zpracování z rozhovoru získaných dat. Nahraný rozhovor přepíši do písemné podoby a poté zvukový záznam vymažu. Doslovný přepis rozhovoru Vám pošlu k přečtení a autorizaci. Jestliže pro Vás bude nějaká část rozhovoru nepřijatelná k uveřejnění, domluvíme se na odstranění této věty či pasáže.

Doslovné znění rozhovoru bude přílohou Diplomové práce. Po domluvě je také možné zveřejnit rozhovor jako anonymní.

Dobrovolnost

Rozhovor je pro Vás zcela dobrovolný a máte možnost od něj kdykoli v jeho průběhu odstoupit.

Pokud Vám nebude cokoliv jasné, spojte se prosím se mnou kontaktech uvedených v následujících řádcích. Také je možné s připomínkami kontaktovat Evangelickou teologickou fakultu Univerzity Karlovy, kontakt na vedoucího Diplomové práce je uveden v následujících řádcích.

Velmi Vám děkuji,

Petra Náhlovská

Kontakt: Petra Náhlovská, Palackého 292, 530 02 Pardubice

tel.: 604 381 085 e-mail: mazha@seznam.cz,

Vedoucí Diplomové práce: ThDr. Ladislav Beneš

P. O. Box 529, Černá 9, 115 55 Praha 1

tel.: 221 988 415; Fax: 221 988 215 e-mail: benes@etf.cuni.cz

Příloha č. 7 – Interpretační kategorie KP 1

Jsem v armádě podruhé: řekli mi, potřebujeme vás

2 Tak já jsem případ člověka, který vstoupil už podruhé, do téhle služby.

11-13 že se přehodnotila situace, a že věk už nehraje takovou roli, takže bych mohl nastoupit podruhé. A jestli to všechno projde, to znamená fyzicky, zdravotně, všechno klapne i u církvi a u mé církve povolí tu službu, tak že potom bych mohl nastoupit.

28-30 A já jsem si uvědomil, že to je krásné vyjádření od armády, že my vás chceme, potřebujeme, buďte s námi.

40-42 zůstávám u armády rád, a, vyjádřil jsem svůj vztah k armádě tím novým nástupem, protože opravdu jsem se našel v téhle službě. Líbilo se mě to moc, vojáky. Líbí se mně pestrost té služby, že je mnoho lidí, se kterými se mohu zkontaktovat.

Někdy jsou takové těžkosti

53-55 jestli jsem si nepřidělal zbytečně problémů, jestli to nebylo klidnější mezi křesťany v církvi, že přeci jenom dá se vejít mezi nevěřící lidi, i což vidím za velmi důležité pro církev, aby sloužila světu, lidem ve společnosti.

62-63 organizační, že, že je složité je někdy některé věci oficiálně prosadit, nebo ta organizace armády je hodně přísně a přesně daná a to může způsobovat některé těžkosti.

65-66 Takové ty velitelské přípravy, kdy člověk musí neustále procházet vojenskou přípravou a udržovat si vědomosti i dovednosti vojenské.

88-91 A že to není snadné v tom si to zodpovědět před svým svědomím, i když třeba vnitřně to má ujasněné, použil správně tu zbraň, ale vnitřně neustále se s tím pere, že musel zasáhnout takovýmhle způsobem a znamená to nějaké těžkosti pro druhého a to pak se dá řešit.

108-110 A lidé, kteří byli v těžkostech, které zřejmě je silně nějak ovlivnili, tak nechtěli mluvit o té situaci dopodrobna. A byli hodně uzavřeni do sebe.

Křesťanství

76-80 přemýšlel o tom, jak do té situace, která vznikla, jak tak bych vnesl tu křesťanskou morálku a snažil jsem se nějak tu situaci zjemnit, nebo ovlivnit k lepšímu těch lidí zpříjemnit tu situaci a ukázat na jiná řešení, nebo bohaté možnosti, které se najednou otevírají, když si člověk připustí, že ten farář to vidí trochu jinak a jsou lidé, kteří naslouchali a kteří to vnímali, že to není v rozporu.

123 A někteří lidé přicházeli a iniciativně říkali přesně, co si představují, že vojenský kaplan může dělat v té chvíli, co od něj očekávají.

166-171 jsou důvody, proč třeba nemůže, vysvětlovali mě to někteří vojáci, mnohokrát měli chuť do křesťanství a říkali To se tak hezky poslouchá, to by bylo hrozně příjemný, to je styl, kterej by nám vyhovoval, ale v těch důsledcích. Ale ne v těch prostředcích. A tak se vlastně tomu bránili vnitřně. Řekli: „Museli bychom pro to mnoho udělat a to je pro nás těžké. Takže děkujeme, budeme o tom přemýšlet, a vidíme co s tím dál.

292-297 třeba i na ty bohoslužby přichází zdaleka nejenom křesťani, ale lidi, kteří si chtějí popřemýšlet, odpočinout, nebo vidět něco zajímavého, je to pro ně zvláštní, poslechnout si pěkná zamyšlení a vnímal jsem to ve své misii, kde se ustálil zhruba počet dvaceti posluchačů průměrně na mých bohoslužbách, a z toho dva to říkali naprosto otevřeně, že jsou křesťani,

445-453 že si říkám, tak my tady připravujeme krásné bohoslužby, do detailů propracované, ale je to jenom pro malý výsek lidí ze společnosti, ale pro ty moje ovečky, v zeleném teď, tohle je úplně, úplně podružné a my vymýšlíme jak sestavit ekumenickou bohoslužbu, aby vyhovovala úplně všem lidem a pro ty vojáky je tohle boj úplně zbytečný, nad jejich chápání a jsou nad to povznesení, protože neví, proč se o to církve dohadují. Takže já se dostávám do té polohy člověka, který hodně sympatizuje s těmi svými ovečkami a tím, jako když odlehčuji ten svůj pohled na, na, na to oč se my dohadujeme v církvích a třeba i mezi kaplany někdy o tu bohoslužbu a o to vyjádření své víry.

Církev se mnou počítá; že se vrátím

7-8. ale já už jsem slíbil církvi, že se vrátím. Takže jsem se po šesti letech vrátil. Cítil jsem, že mám úkol sehnat ze své církve nástupce, a to se mně za osm let nepodařilo.

272-274. Takže pro ty lidi, kteří jsou rádi ve své církvi, kterým to církev vyjadřuje, že je to dobře, že je mají, tak je to odejít a začít pracovat v armádě. Myslím si, že se už podařilo přesvědčit některé duchovní, že armáda o to stojí.

357-360 církev neustále a je to pro ně dobré, že o tom mohou poslouchat člověka, který v té církvi je zakořeněný a proto je pro mě důležité, že ta církev se mnou neustále počítá jako se svým duchovním, jezdím na společné akce celé církve a církev mě vyjadřuje i tu podporu velkou a já to můžu těm vojákům říkat. Církev se za vás modlí

1 **Co Vás vedlo k tomu, že jste do duchovní služby v armádě vstoupil?**

2 Tak já jsem případ člověka, který vstoupil už podruhé, do téhle služby. Protože jsem
3 před lety začal dělat vojenského kaplana v začátcích vojenské duchovní služby. Byl
4 jsem druhý v pořadí po Tomášovi Holubovi. A nastavené to bylo na základáky
5 a s tím, že když profesionální armáda potom převzala ten úkol, tak se ukázalo, že je
6 to dobrá služba, že je to možné pokračovat, ale já už jsem slíbil církvi, že se vrátím.
7 Takže jsem se po šesti letech vrátil. Cítil jsem, že mám úkol sehnat ze své církve
8 nástupce, a to se mně za osm let nepodařilo. A když si neustále udržuji kontakt
9 s vojenskou duchovní službou, navíc jsem byl v aktivních zálohách a zrovna u téhle
10 jednotky, kde teď působím. Tak mě bylo nabídnuto, že když se mě nepodařilo sehnat
11 nikoho, že se přehodnotila situace, a že věk už nehraje takovou roli, takže bych mohl
12 nastoupit podruhé. A jestli to všechno projde, to znamená fyzicky, zdravotně, všechno
13 klapne i u církvi a u mé církve povolí tu službu, tak že potom bych mohl nastoupit.
14 Ono to všechno proběhlo, nastoupil jsem podruhé. A. Vycházím při tom druhém
15 nástupu z té první zkušenosti, že jsem viděl, že je to služba vzácná, cenná. Že je tam
16 pěkná reakce vojáků, že přicházejí, radí se, vzali toho kaplana mezi sebe. A to jsem si
17 uvědomil, že bych to chtěl dělat a dělal jsem to rád.

18 *Vidíte mezi těmi obdobími rozdíly pro vaši práci?*

19 Já jsem v podstatě zažil profesionální armádu už tenkrát. A bylo to myslím zhruba tři
20 roky, co jsem sloužil, kdy už byla plně profesionalizovaná armáda. Uvědomil jsem
21 si, že tam jsou rozdíly. Dokonce jsem jeden čas myslel, jestli armáda nebude chtít
22 upustit od té duchovní služby a někde jsem to naznačil a to bylo testovací pro mě,
23 protože jsem vnímal, že ti lidé najednou cítili, jako když bych byl jenom pro ty
24 základáky. A to snad nemyslíte vážně, vy faráři. Copak ti základáci měli za
25 problémy za ten rok. Rok to tady vydrželi a odešli a my nemáme problémy, copak
26 my nejsme lidi, kteří by měli stejné těžkosti, třeba v rodinách, nebo v té struktuře
27 armády, my máme přeci větší problémy. Tím, že jsme tady delší dobu, ta služba je
28 daleko závažnější, než u těch základáků. Máme zodpovědnosti daleko větší. A já
29 jsem si uvědomil, že to je krásné vyjádření od armády, že my vás chceme,
30 potřebujeme, buďte s námi. A i když v jednotlivcích se někdy stane, že dají najevo,
31 že nechcú faráře v armádě, my si poradíme sami. Tak všeobecně je to služba
32 přijímaná. A já jsem sloužil u jednotek, které jsou úplně odlišné od té, ve které
33 sloužím já. A tím je jiné tohle. Ale jinak oproti té minulé službě, ta dnešní si myslím,
34 že není tak moc rozdílná. Jenom ty úkoly jednotky jsou jiné. Ale vztahy v armádě
35 zůstaly a nemůžu tam vnímat nějaký výrazný rozdíl.

36 Stačí to k té první otázce?

37 *Ano*

38 **2. Setrval jste u armády ze stejného důvodu, jako jste k ní nastoupil? Nebo se to**
39 **nějak proměnilo? Nenapadlo Vás někdy, že by bylo dobré od toho odejít? Kdy?**

40 Tak, zůstávám u armády rád, a, vyjádřil jsem svůj vztah k armádě tím novým
41 nástupem, protože opravdu jsem se našel v téhle službě. Líbilo se mě to moc, vojáky.
42 Líbí se mně pestrost té služby, že je mnoho lidí, se kterými se mohu zkontaktovat.
43 Vidím, že na každém člověku je něco zajímavého, zvláštního, něčím je cenný, a toto
44 já hledám, toho si všímám, a proto rád setrávám v armádě. A zdá se mi někdy, že je
45 to daleko ještě hlubší služba, nebo smysluplnější, než v církvi, i když člověk nejde
46 tak hluboko v tématech rozhovorů, v některých tématech, ale určitě je to hodně velká
47 šíře toho, co postihuje v problémech lidí, nebo to množství u lidí, kteří by jinak

48 duchovního nevyhledali. A takhle se jim podává vlastně ta ruka církve, nebo víry
49 křesťanů v Pána Boha, já ještě tam vidím prodlouženě. A oni si najednou uvědomují,
50 že mohou vyžít tu službu vojenského kaplana, i když by s tím jinak nepočítali.
51 A proto já rád setrvávám a potom mě utvrzuje v tom, že je to nějak dobře, že jsem
52 nastoupil. Jsou některé těžkosti, které se v té službě vyskytnou, kvůli kterým jsem si
53 říkal, jestli jsem si nepřidělal zbytečně problémů, jestli to nebylo klidnější mezi
54 křesťany v církvi, že přeci jenom dá se vejít mezi nevěřící lidi, i což vidím za velmi
55 důležité pro církev, aby sloužila světu, lidem ve společnosti. Ale v církvi to není tak
56 moc možné, těch aktivit je hodně právě zaměřených dovnitř. A minimum se dá
57 zaměřit ven. V armádě vidím, že, že skvělé, to že mohu v armádě být s lidmi, kteří by
58 se jinak do církve, ani k myšlenkám křesťanství nedostali. A takhle mají možnost
59 neustále zaměřovat ten svůj život k těm myšlenkám, které nese ten kaplan. A to
60 považuji za velmi cenné. Někdy jsou to takové těžkosti, povrchní bych řekl,
61 organizační, že, že je složité je někdy některé věci oficiálně prosadit, nebo ta
62 organizace armády je hodně přísně a přesně daná a to může způsobovat některé
63 těžkosti. Ale přes ty se dostávám a ty беру jako takové nutné naplnění svého času
64 a přes ty se dostávám taky k některým lidem. Takové ty velitelské přípravy, kdy
65 člověk musí neustále procházet vojenskou přípravou a udržovat si vědomosti
66 i dovednosti vojenské. A ten duchovní si myslí, že, že by měl dělat víc tu duchovní
67 práci. Ale vím, že je to potřebné a že to musím s těmi vojáky, oni tím také procházejí,
68 takže já potřebuji být s nimi. Tak si tam vždycky najdu něco kladného.

69 *Děkuji*

70 *Můžu dál?*

71 *Můžete*

72 **3. Dostal jste se někdy do situace, kdy si Vaše povolání duchovního a vojáka** 73 **odporovalo?**

74 Víte, že si nevzpomínám. Měl jsem vždycky dojem, že člověk nachází duchovní
75 řešení u situací, které jsou absolutně neduchovní, ale ne v rozporu. Že jsem vždycky
76 přemýšlel o tom, jak do té situace, která vznikla, jak tak bych vnesl tu křesťanskou
77 morálku a snažil jsem se nějak tu situaci zjemnit, nebo ovlivnit k lepšímu těch lidí
78 zpříjemnit tu situaci a ukázat na jiná řešení, nebo bohaté možnosti, které se najednou
79 otevírají, když si člověk připustí, že ten farář to vidí trochu jinak a jsou lidé, kteří
80 naslouchali a kteří to vnímali, že to není v rozporu. Občas někdo řekne: „Co
81 zbraně?“ Třeba. Nebo co křesťanská etika, není to v rozporu? A mně se zdá právě, že
82 by to bylo v rozporu, kdyby se ta zbraň užila ne na obranu, ale buď k útoku, nebo
83 k nějaké hmm teroristické akci. A to podle mého nehrozí v armádě. A v tom případě
84 jsem v klidu. A učím se i tu zbraň ovládat, protože vím, že jinak bych to házel jenom
85 na vojáky. Vy se zabývejte tou špinavou prací a já se nepošpiním zbraní třeba, a to já
86 jsem shledal, že by to nebylo čestné a že je to úkol nás všech a hájit dobré a hájit lidi,
87 kteří nemají tu zbraň v ruce a že to může být právě velký problém i pro vojáky, když
88 by muselo dojít k užití zbraně. A že to není snadné v tom si to zodpovědět před svým
89 svědomím, i když třeba vnitřně to má ujasněné, použil správně tu zbraň, ale vnitřně
90 neustále se s tím pere, že musel zasáhnout takovýmhle způsobem a znamená to
91 nějaké těžkosti pro druhého a to pak se dá řešit. A je možné vypovědět tomu
92 duchovnímu, probrat s ním a jít dál.

93 *Myslela jste třeba nějaký jiný jako spor třeba?*

94 *Teď mě vyvstala myšlenka na mého kamaráda, který byl odstřelovač a musel zabít na*

95 *rozkaz. Přišel za Vámi někdo, kdo zabil na rozkaz, měl potřebu řešit, že musel zabít*
96 *na rozkaz?*

97 Asi bych měl vysvětlit, že jsem nebyl u jednotek, které plnily tyhle speciální úkoly.
98 Byli to lidé, kteří sice dělali strážní službu, patroly, ale bylo to většinou v situacích,
99 kdy nemuseli zasahovat, nebo se nestalo, že by někomu život vzali. A potom jsem
100 sloužil u chemiků a tam vůbec ne. Ty si drželi úplně stranou toho konfliktu, aby
101 nedošlo náhodou k tomu, že by jim někdo takhle třeba zabil příslušníka té jednotky,
102 protože to by znamenalo potom ohrožení celé jednotky a oni tam byli jako pomoc.
103 Pro armádu, pro civilisty, měli možnost monitorovat, jestli tam nedošlo k použití
104 chemických, nebo dokonce biologických zbraní, radiálních. A z toho důvodu oni si
105 je hlídali a tím oni nemuseli zasahovat. A i když v jednotce měli strážní družstvo
106 a odstřelovače, tak, tak stejně nemuseli takhle zasáhnout. A tím já jsem byl ušetřený,
107 toho šetření. A byli lidé, kteří vyprávěli o nějakých minulých misích, ale neřešili taky
108 tuhle situaci, nebyl to jejich akutní problém. A lidé, kteří byli v těžkostech, které
109 zřejmě je silně nějak ovlivnili, tak nechtěli mluvit o té situaci dopodrobna. A byli
110 hodně uzavřeni do sebe. A já jsem si nebyl jistý, jestli tam k něčemu podobnému
111 došlo, nebo jestli to bylo jinak traumatizující, ale oni se uzavřeli vůči všemu
112 a nechtěli si ani připomínat, ani nechat nějak ovlivňovat svoji situaci. Takže takhle
113 je to.

114 Můžu ke čtyřce?

115 *Ano, můžete ke čtyřce.*

116 **4. Dostal jste se při výkonu této služby do situace, kdy jste vnímal, že nemůžete**
117 **dělat vůbec nic? Pokud ano, co jste v takové situaci dělal, jak jste s ním naložil?**
118 **Pomáhal Vám v té situaci někdo? Nebo něco? Co jste dělal potom?**

119 Tak já jsem asi člověk, který vždycky v životě viděl někam dál. A nikdy jsem si
120 neřekl, že se nedá už nic dělat. A vždycky jsem vymýšlel, co se dá dělat všeobecně,
121 co mohu dělat já. A když jsem si nebyl úplně jistý, tak jsem se ptal, co pro vás mohu
122 udělat. A někteří lidé přicházeli a iniciativně říkali přesně, co si představují, že
123 vojenský kaplan může dělat v té chvíli, co od něj očekávají. A já jsem se naučil, že
124 pomáhat na objednávku je někdy vzácnější, než nějakou pomoc vymýšlet a pak
125 zkoušet, jestli to zrovna zapadá do situace. A mnohokrát lidé řekli, že to se mě ještě
126 nikdo nezeptal, to je hezká nabídka, děkuju, budu o tom přemýšlet a potom
127 přicházeli s tím hele pomohlo by mi, kdybys mohl to a to udělat, nebo jsme
128 spokojení, že děláš to a to a že mě přesně nasměrovali na to, co je pro ně
129 nejšikovnější, a nebo když jsem já přicházel a nabízel jsem různé varianty pomoci,
130 tak oni si vybrali z té pomoci, která jim vyhovuje, protože některá pomoc znamená
131 jít třeba za velitelem a řešit to s ním a je to přijatelné jenom pro některé lidi.
132 A někteří jsou spokojení, že řeknou, ventiloval jsem to před tebou, tobě věřím, dál
133 nechci, aby se to dostávalo, a jsem spokojený. Někdo to bere tak, že pro to nejde nic
134 udělat a někdo řekne, já pro to nechci nic dalšího dělat, protože si myslím, že by to
135 nemuselo zrovna být k užitku, tak zůstaneme u toho, že jsme si o tom popovídali, že
136 ty jsi mi řekl, co si o tom myslíš, nebo co má pro to ten voják dělat dál a tím byli
137 spokojeni. A někteří velitelé taky, takže jsem měl zkušenost s tím, že byli velitelé,
138 kteří řekli, máme tam kaplana, ten to řeší s vojáky a my se o to nemusíme obávat. Co
139 potřebuje, to s ním probere, co může, to vyřeší, coby nevyřešil, tak s tím on přichází
140 a to řeší společně s námi. A měli jsme vždy takovou souhru s většinou velitelů, že to
141 takhle brali a já jsem jim nějakou zpětnou vazbu dával, to co jsem věděl, že se může

142 k nim pustit a s čím jsem byl domluvený třeba u vojáků, že se něco bude dělat, a to
143 se řešilo. A když se zdálo, že pro ně už nemůžu nic udělat, tak jsem vždycky viděl, že
144 to slovo povzbuzení je to nejcennější a někde i vyjádření Je mi líto, že pro to nemůžu
145 nic dalšího udělat, omlouvám se za to, a několikrát mne vojáci zaskočili až tím, že
146 řekli, ale my už vlastně nic dalšího nepotřebujeme, my jsme ti to řekli a ty už jsi nám
147 pomohl, takže když jsem se já cítil skoro bezradný co dál s tím dělat, tak oni byli už
148 spokojeni, to už byla ta pomoc, že jsme to mohli společně probrat, a šlo se dál. A oni
149 byli povzbuzení a potěšeni, že mají místo, kam mohou jít. Někdy dokonce se mně
150 zdálo, že jsem neudělal nic pro ně. A když jsme se loučili po nějaké době, buď mise,
151 nebo nějaké spolupráce, kdy jsem byl už zase poslán k jiným vojákům, a oni mi
152 děkovali za pomoc, tak jsem musel konstatovat, že jsem jim vlastně nepomohl, že
153 jsme neřešili spolu nic. A oni mě řekli, To, že jsme věděli, že tady jsi, že můžeme
154 kdykoliv přijít, kdyby se naskytla nějaká příležitost, že bychom tě potřebovali, tak to
155 byla ta pomoc, kterou jsme v tobě měli. Že jsme věděli, máme tady připravená,
156 otevřená zadní vrátka, kdykoliv cokoliv by se mělo řešit, tak to budeme řešit s tebou.
157 A když jsme nemuseli, tak jsme byli rádi, že tě tím nemusíme obtěžovat a že to řešit
158 nemusíme, byli jsme spokojeni, že všechno je zabezpečené.

159 *Mohu se zeptat?*

160 Ano

161 *Stalo se Vám tu někdy, že jste se ocitl v situaci, kdy jste nebyl schopen udělat vůbec*
162 *nic? Kdy nemůžete tu situaci ze své pozice ovlivnit? Zažil jste někdy takovou vnitřní*
163 *osobní bezmoc?*

164 Tak v téhle oblasti asi mnohokrát. Že jsem si uvědomil, že záleží na tom, jak ten
165 člověk to pojme. A mně se zdálo, že pomoc by byla, kdyby poslechl moji radu, a on
166 nechce, jsou důvody, proč třeba nemůže, vysvětlovali mě to někteří vojáci,
167 mnohokrát měli chuť do křesťanství a říkali To se tak hezky poslouchá, to by bylo
168 hrozně příjemný, to je styl, kterej by nám vyhovoval, ale v těch důsledcích. Ale ne
169 v těch prostředcích. A tak se vlastně tomu bránili vnitřně. Řekli: „Museli bychom pro
170 to mnoho udělat a to je pro nás těžké. Takže děkujeme, budeme o tom přemýšlet,
171 a vidíme co s tím dál. A to jsem si uvědomil, že je to ten případ té bezmoci mojí, ale
172 zase tím, že lidem dávám neustále svobodu v rozhodnutích, tak jsem si říkal, moc
173 bych ti to přál, ale záleží na tobě. Takže třeba jednou, to že jsme to spolu probrali, že
174 jsem ti řekl, jaký mám pohled já. Někteří lidé mne o tom ubezpečovali, řekli Od téhle
175 chvíle už nebudeme přemýšlet stejně, jako jsme přemýšleli, ovlivnil jsi náš život.
176 Někdo to řekl ve zlém, že to ovlivnění tam je, a že je to špatně, protože oni jsou teď
177 vlastně zodpovědní za to svoje jednání úplně jinak, než když bych jim to neřekl, tak
178 jak vidím situaci já. Ať už jsem je třeba vedl k tomu zodpovědnému, vlastnímu
179 rozhodnutí v určité situaci, nebo jsem jim řekl, jak já vidím situaci jako takovou
180 a jaksi jak to vyjádřit. V tu chvíli já jsem křesťan, já se modlím a takto docházím
181 k téhle hranici a modlím se za ně, prosím Pána Boha, aby jim dal k tomu sílu to
182 zvládnout, aby jim dal sílu se rozhodnout správně. Mnohokrát to potřebuju já zase
183 odventilovat, takže to zase řeknu lidem, kteří jsou důvěryhodní a se kterými to mohu
184 probrat. Sloužíme si navzájem takhle s vojenskými kaplany některými. Že si to
185 řekneme, že si vypovíme tyhle mezní situace. A mnohokrát mne napadlo, že teď už
186 to nemůžu řešit já jako kaplan, a že by to měl řešit buď psycholog, psychiatr, nebo
187 nějaký specialista, poradce, třeba manželský poradce, nebo nějaký sexuolog. A tak
188 pokud to bylo v mých silách, tak jsem hledal kontakty, doporučoval jsem a nechal

189 jsem to zase na tom člověku samotném. A protože jsou to velmi choulostivé věci, tak
190 se snažím dát tomu člověku tolik prostoru, aby to mohl řešit on co nejlépe sám a já
191 tam byl ten asistující. A tam hodně šetřím nějakými dotazy, jak to dopadlo, jak si se
192 měl. Dát najevo účast, ale aby ten člověk neměl dojem, že ho někdo pronásleduje.
193 Tak dostal návod, dostal nasměrování a tam už záleží na něm.

194 *Jo, dobrý*

195 Přemýšlím ještě, pomáhal vám v té situaci někdo, že bych možná řekl, kdo mi
196 pomáhal v takových mezních situacích. Asi nejlépe jich bylo v misi zahraniční, kdy
197 člověk neměl tolik lidí při sobě těch hodně blízkých. A tam mi pomohlo, že jsem byl
198 v kolektivu vojenských duchovních jiných armád. A že jsem měl tam otevřené dveře
199 a kdykoliv jsem mohl přijít, mohl jsem jim říci, že se modlím za svoje vojáky a že
200 tam mám nějaký těžký případ, za který se modlím. A nemusel jsem popisovat a věděl
201 jsem, že oni se budou modlit se mnou, a dělali to. A stejně tak, když jsem měl
202 možnost jít na bohoslužby jiných armád, nebo jiných duchovních a naslouchat, když
203 jsem nemusel já kázat a opečovávat druhé, a když jsem cítil, že oni opečovávají mne
204 a byla to skvělá pomoc, že jsem cítil, že mám možnost říct otevřeně o svém
205 problému, a že hned sesypali na mne modlitby těch druhých a že jsem věděl, že stojí
206 při mně a byla z toho hodně hluboká přátelství, kdy jsem třeba po celou dobu misi
207 měl možnost se pravidelně potom s těmi lidmi potkávat a ptali se jak se posunula ta
208 situace s tím, co jsem jim řekl, a nebo mne ubezpečovali modlíme se dál, modlíme se
209 za vás. Nebo když se vyskytnul kaplan jiné církve, jiné armády a řekl, že to bere za
210 svůj úkol modlit se za české vojáky. A pravidelně sobotu co sobotu prošel naší
211 základnou, nebo tou částí základny jejich, kde my jsme sídlili. A buď se mnou
212 potkal, když jsem tam zrovna byl. Anebo jenom se pozdravil s dozorcím a řekl,
213 pozdravujte kaplana vašeho, myslím na vás. Jazyková bariéra s některými vojáky
214 byla, takže oni nevěděli, co vlastně chtěl, ale já jsem vždycky věděl přesně. Takže
215 když mi vyřizovali, byl tady ten černý padré a chtěl tě, chtěl s tebou mluvit, tak jsem
216 věděl moc dobře, co chtěl, že se přišel podívat a zeptat se a že se v duchu modlí
217 a prochází tou naší základničkou a vysílá svoje modlitby k Pánu Bohu. Tak to bylo
218 hodně příjemné a za to jsem byl rád, anebo když jsem měl možnost navštívit místní
219 církev a mluvit s těmi představiteli církve a ubezpečit se vzájemně, že se za sebe
220 modlíme, tak to byla velikánská pomoc. A hodně velká pomoc byla v korespondenci,
221 to, možnost s lidmi zakorespondovat a připomenout se a tak jsme to řešili takhle.
222 Někdy jsme se radili s psychologem. My jsme měli v misi vždycky psychologa, co
223 já si vzpomínám a tak jsme konzultovali některé případy, že jsme si každý řekli
224 z toho svého pohledu, co by bylo dobré, a poradili jsme se s tou druhou stranou
225 a zaběhali jsme nějaké stanovisko společné, nebo každý si šel potom po svém, ale už
226 ovlivněný pohledem toho druhého.

227 *Jo, děkuji moc*

228 **5. Uvažujete-li znovu o své zkušenosti s duchovní službou, vnímáte svůj nástup**
229 **do ní jako dobré rozhodnutí?**

230 Já jsem si nebyl jistý, jak je přesně myšlená tahle otázka, tak to poprosím, abyste mi
231 to vysvětlila.

232 *Je tím míněno, když zpětně byste zhodnotil své působení v armádě, jestli byste se pro*
233 *to rozhodl znova, nebo byste učinil ve svých krocích něco jinak.*

234 Já nedám na duchovní službu v armádě dopustit a podporuji ji od té chvíle, kdy jsem
235 v ní tenkrát byl. A neustále mluvím i ve své církvi, jsem z ..... duchovní,

236 tak o potřebě sloužit armádě, lidem v armádě. A já bych nevolil jinou cestu. Tak jsem
237 byl vždycky velmi obohacený armádou a bylo to pro mě vzácné spolupracovat
238 s lidmi z armády.

239 *Takže jste se tady našel?*

240 Našel vyloženě. Uvědomuju si, že je to náročná služba a že z toho důvodu jsem rád
241 při ruce, abych těm lidem vyjádřil náklonnost, že jsem tady pro ně, že chci s nimi
242 spolupracovat a že chci s nimi být dál. Někdy je to o tom přesvědčování se vzájemně,
243 že je to důležité a že se nemusí bát za mnou přijít. Tahle jednotka, u které teď
244 sloužím, nikdy kaplana neměla. Tak u nich je to o to složitější, že si to neumí
245 představit. Ale tak se vracím právě ke svým začátkům, kdy jsem musel přesvědčit
246 svojí službou ty vojáky, že je to dobrá služba a že je to pro ně užitečné, a oni to
247 přijali. Ty zkušenosti, které již máme z duchovní služby, těch patnáct let mluví taky
248 za nás. Ale pro mě je to hlavně důležité si to uvědomovat, když pak mezi ně jdu, tak,
249 že oni to potřebují trochu vstřebat. A že na to potřebují víc času, jsem s nimi pár
250 měsíců, tak že to nějakou dobu třeba u někoho bude ještě trvat. Vidím, že hodně
251 rychle se dostanu k lidem, kteří už kaplana potkali. Obzvlášť jestli s ním měli
252 nějakou osobní zkušenost, a dobrou, tak to je fajn. Hodně dobré je, když ho měli
253 v misi a oni to zažili právě daleko od domova, nebo v nějaké vypjaté situaci, tak toto
254 umožňuje i mě se postavit na tuhle zkušenost a z ní vycházet. Skvělá práce je
255 u vojenských kaplanů, kteří jsou na těch výcvikových základnách, kde se teď všichni
256 noví vojáci připravují a oni musí projít nějakými rozhovory s vojenskými kaplany
257 a takovými semináři, které je ubezpečí, že vojenský kaplan je dobrá služba a že měli
258 možnost poradit, nebo povzbudit. A tihle lidé potom přicházejí daleko snáze ke mě,
259 že vyšli z téhle dobré zkušenosti a já na tom stavím, a stejně tak chci připravit i půdu
260 pro další. Jo, to je hrozně moc důležité. Co ještě k tomu?

261 Já, já neustále přemlouvám moje kolegy, aby šli do téhle služby a aby se toho
262 neobávali. Víím ale, že jsou tam určitá rizika, pro která je to složité je přesvědčit.
263 Jednak je to velká nejistota, co bude třeba s tou jednotkou, jestli bude na tom místě,
264 kde teď je. Takže u nekatolických duchovních obzvlášť to znamená hodně velkou
265 vazbu na rodinu a vliv na celou rodinu. Přesídlit se do toho nového města, co když na
266 dva roky armáda řekne, že tam s tou jednotkou končí a bude to znamenat další
267 stěhování, nebo dojíždět a to znamená ztratit na celý týden vlastně toho tátu od dětí
268 a manžela a znamená to takové to manželství na dálku, tak to jsou komplikace.
269 Samozřejmě finance. Pořád je nejistota, co budou mít, nebo nebudou. Nebo se zdá,
270 že má o něco vyšší plat, než duchovní v církvi ale on potom to dá za ubytovnu, za
271 dojíždění, za diety, za, za ten život někde mimo svoji rodinu a to může být náročné.
272 Takže pro ty lidi, kteří jsou rádi ve své církvi, kterým to církev vyjadřuje, že je to
273 dobře, že je mají, tak je to odejít a začít pracovat v armádě. Myslím si, že se už
274 podařilo přesvědčit některé duchovní, že armáda o to stojí. Dřív byl ten argument
275 velmi silný, že armáda o to v podstatě nestojí, ale musí naplnit nějaké kvóty, kolik
276 duchovních tam bude mít, tak po nich volá. Ale vnitřně, že tam ten souhlas není. Já
277 jsem se přesvědčil, že to tak není. Že opravdu i ti velitelé oceňují službu vojenských
278 kaplanů, i ti řadoví vojáci. Pro jejich rodiny, pro celé je to dobré. Sloužil jsem celým
279 rodinám a chodí se radit o dětech, o manželských problémech. A stejně tak občanští
280 zaměstnanci, taky to berou jako službu pro ně. To jsou nevojáci v armádě, tak jenom
281 na vysvětlenou, ti občanští zaměstnanci.

282 *Jak vidíte unikátnost duchovní služby v AČR, oproti jiným zemím, kde je slouženo*

283 *pouze v rámci kultu?*

284 Já si nejsem jistý, jak je to u ostatních armád. Asi je to trošku problém právě
285 v národech, kde je křesťanství daleko víc zakořeněné. Právě jako Slovensko, nebo
286 Poláci, Italové. Tam jsem se s tím trošku setkával, ale já jsem se potkával i s kaplany,
287 kteří opravdu to brali, že slouží všem lidem. Měl jsem kolegu německého kaplana
288 vedle naší základny a ten byl v tom opravdu poctivý, že prošel celou tu základnu.
289 A i když dělal bohoslužby, na které se předpokládalo, že budou chodit hlavně věřící
290 vojáci, tak v podstatě myslel na všechny. A ti, američtí kaplani si myslím, že to taky
291 tak dělali. Ale zase procento těch, věřících vojáků je daleko vyšší v té armádě a je
292 pravda, že u nás je to o to tím viditelnější, že to nabízíme všem vojákům. A třeba i na
293 ty bohoslužby přichází zdaleka nejenom křesťani, ale lidi, kteří si chtějí popřemýšlet,
294 odpočinout, nebo vidět něco zajímavého, je to pro ně zvláštní, poslechnout si pěkná
295 zamyšlení a vnímal jsem to ve své misii, kde se ustálil zhruba počet dvaceti
296 posluchačů průměrně na mých bohoslužbách, a z toho dva to říkali naprosto
297 otevřeně, že jsou křesťani, o některých jsem věděl, že do kostela nějak víceméně
298 chodí ale ne, že by se tím nějak moc holedbali a spíše je to jejich osobní záležitost,
299 narazili jsme na to v nějakém osobním rozhovoru. No ale velká většina jsem věděl,
300 že nejsou křesťani, že do kostela nechodí, že možná někdy občas se jdou podívat
301 jenom tak pro zajímavost, ale tam to přijali jako součást svého programu a byli tam
302 neděli co neděli a vyjadřovali to, co to pro ně znamená, jak je to skvělá příležitost,
303 jak z toho berou, a že čerpají hodně nových myšlenek, povzbuzení, síly, a že pro ně
304 znamená hodně i to společenství, i to nasměrování k Pánu Bohu. A někdy i taková
305 spojitost s tím co prožili hezkého s křesťanstvím, třeba v dětství, s babičkou do
306 kostela, nebo o svátcích. Tak najednou jim to ožilo s tím, že tady je taky kostel, tady
307 je taky farář, tak jdeme na ty bohoslužby a oni zjistili, že je to pro něj otevřené
308 a chodili vždycky. Někdy se stalo, že přišel člověk a řekl: Jdu na bohoslužby, protože
309 mám manželku nemocnou a já jsem si uvědomil, za kým půjdu, za Pánem Bohem
310 mám jít. To je to, ta hlavní instance a já chci tedy vyjádřit tu svoji potřebu pro
311 uzdravení té mojí manželky tím, že jsem tady a že se tady tiše modlím, nebo že
312 poslouchám tvoje modlitby.

313 Nebo když jsem třeba dal nějaké avízo o křesťanských myšlenkách, nápadech, věšel
314 jsem to na nástěnky, rozdával jsem nějaká taková zamyšlení, povzbuzení vojákům,
315 takže to rádi četli, připomínali si a najednou jim to připomnělo, vždyť tady máme
316 svoje české bohoslužby, daleko od domova, tak tam jdeme, takže i tohle se stalo. Ale
317 jsou to ojedinělé případy, víc je takového toho úsilí, že teď tady máme ty svoje
318 bohoslužby, tak na ně chodíme, protože jsou naše a protože nám to něco dává.
319 A zvali sami, třeba ti nevěřící vojáci zvali ty svoje kamarády, přijď si poslechnout
320 kaplana, má zajímavý zamyšlení, a že to bylo skvělý, jak to prožili společně.

321 *Jé, to je moc hezký, jak o tom povídáte.*

322 *Můžeme jít dál*

323 *Samozřejmě*

324 **6. Jaký je teď váš profesní a životní čas vzhledem ke službě v armádě ČR? Co je**
325 **před vámi?**

326 Tak je pravda, že já jsem podruhé na začátku. A mám za sebou jenom pár měsíců
327 služby a podepsal jsem šest let. Což je pro mne tentýž závazek, k jakému jsem se
328 dopracoval při té minulé službě natřikrát. Jsem měl závazek na rok, pak na dva
329 a ještě prodloužený o tři. A tím jsem se dostal na šest let a teď jsem podepsal rovnou

330 šest let. Pokud budu zdrav, pokud se nic nepříhoda, tak bych mohl takovýmhle
331 způsobem sloužit. Kdyby to bylo možné, tak budu sloužit rád tady v téhle jednotce.
332 Protože i požadavek byl, aby to byl člověk, který už ve vojenské duchovní službě je
333 doma a seznámil se s chodem celé armády, jinak by měl asi úplně zkreslený pohled
334 na armádu jako takovou pro ty specifické úkoly, které ta moje jednotka plní a tím je
335 jim příjemné, že mám povědomí o celé armádě, mám zkušenost, třeba i z misí.
336 I vojáci přicházejí dost často, Vy máte za sebou už mnoho v armádě, povězte nám
337 něco, nebo jak vy se na to díváte, když jste byl i v misích, vyprávějte nám něco, nebo
338 jak co posuzujete. Ano, mám takový dojem, že ten kredit asi vzrostl tou mojí
339 minulou zkušeností. Moje představa je, že bude větší podíl služby vojenské duchovní
340 službě kaplanů. A to musí ta jednotka nějak strávit. Nedívají se na to úplně přejně,
341 spíš by rádi viděli, abych byl jenom pro ně, nebo hlavně pro ně. Tak tam musím
342 hodně opatrně našlapovat, aby nevnímali jakoukoliv mojí aktivitu služební pro
343 ostatní kaplany, nebo mimo tu jednotku, jako něco rušivého. Tak tam jsem hodně
344 opatrný.

345 *Chtěl byste se někdy vrátit na faru jako farář?*

346 Chtěl. Počítám s tím a myslím si, že to ještě můžu stíhat. Takže jestli to tak půjde, jak
347 já to plánuju, tak těch šest let v armádě, jo, a pak zase se vrátit zpátky a sloužit zase
348 ve své církvi. Je to pravda, že mne to osvěžuje obojí. Osvěžila mne tenkrát velmi ta
349 služba v armádě a viděl jsem najednou ty obrovské možnosti být s lidmi a být jim
350 nablízku a sloužit jim. A měl jsem plno nových nápadů jak sloužit církvi a teď zase
351 po osmileté přestávce je to pro mě osvěžením se vracet do armády a ty nápady z té
352 služby v církvi se skvěle využijou tady. Protože mnoho lidí se ptá co v církvi, co
353 církev znamená. A já jsem si uvědomil, že církev přes všechny negativní pohledy lidí
354 na církev, tak je to pro ně láza určitá, která pro ně znamená takový záchytný bod.
355 Jdou se třeba alespoň podívat někdy do kostela, nebo si tam sednou na chvíličku
356 a nechají na sebe působit tu atmosféru. Nebo jim to nějak rozšiřuje obzor, vnímají tu
357 církev neustále a je to pro ně dobré, že o tom mohou poslouchat člověka, který v té
358 církvi je zakořeněný a proto je pro mě důležité, že ta církev se mnou neustále počítá
359 jako se svým duchovním, jezdím na společné akce celé církve a církev mě vyjadřuje
360 i tu podporu velkou a já to můžu těm vojákům říkat. Církev se za vás modlí. Říkám
361 to tak, aby to přijali, nehlásám to nějak, hodně nějak okatě, ale je to pro ně velké
362 povzbuzení zase. Mnohokrát mi řekli, nevěřím, že to něco znamená, ale je to
363 příjemné, modlete se za nás dál. Tak toto pro mě je hrozně příjemné překvapení, že to
364 takhle berou a neodmítají někteří lidé při těch osobních rozhovorech, abych se za ně
365 modlil, a já je ubezpečuju, že se modlím za tu jejich těžkost, nebo za to složité, co
366 zrovna prožívají. A ptám se, jestli mohu, třeba hned nahlas v tu chvíli v tu chvíli, kdy
367 o tom mluvíme. Nikdy mě nikdo neřekl, že nechce, že to odmítá.

368 Dál

369 **7. Kdybyste měl něco doporučit farářovi, který chce být vojenským kaplanem,**
370 **co by to bylo? Čeho by si měl všimnout, na co si dát pozor?**

371 Tak já bych asi doporučil, nevím, jestli je to vhodné od toho začínat, ale sportovat,
372 učit se jazyky, nezanedbat žádnou teologickou disciplínu, protože všechno se
373 v armádě užije. A mnohokrát jsem si říkal, i ve službě v církvi, že některé teologické
374 složitosti, že v podstatě neřeší v církvi, že to není tak potřebné, abych se tomu kdy
375 věnoval a v armádě mě přišlo, že užiju opravdu všechno ať je to z historie,
376 z biblických věd, z jazyka, původních jazyků bible, z religionistiky, z nauky

377 o církvích, z filozofie, psychologie, všechno se opravdu moc hodí, takže nepolevit,
378 studovat, nic nebrat, že by to bylo méněcenné, nebo méně potřebné, ono se to tak
379 může při tom studiu zdát a když se to hrne na studenta, nebo potom třeba i na faráře,
380 tak možná, že si řekne, tak musím být rozumný a musím selektovat co je důležitější
381 a pak se najednou prokáže, že je to třeba ta pastorační práce, nebo výklad bible,
382 nebo nějaká rétorická stránka i jeho služby, ale v armádě mě přišlo, že je potřeba
383 úplně všechno a že z disciplín. Napadá mě sociální teologie třeba, že jsme s tím hodně
384 bojovali jako studenti a přišlo nám to, že je to zbytečné se tím zabývat. Tak jsem
385 najednou v armádě přicházel na příklady, které se mi hodí právě ze sociální teologie
386 a které se dají sdílet s těmi vojáky, aby se jim vysvětlilo, proč je církev angažovaná
387 třeba v některých situacích, nebo jakým způsobem to církev dělá, jak se to osvědčilo
388 anebo právě ne. A že je mi to k dobru. Potřeboval bych být pochodující encyklopedií.
389 To jsem zjistil, protože ty otázky jsou tak různorodé, co se vojáci ptají a co je zajímavá
390 a najednou když stojí před tím farářem, tak se opravdu množí ty otázky a přicházejí
391 z takových množství nápadů, co bych jim mohl pomoci pochopit a přijmout, že jsem
392 někdy na pokraji sil jak to vysvětlit a co všechno se dá a jsou to nekonečné
393 rozhovory a nutí mne to studovat a být v tom daleko pozornější i vůči tématům, která
394 bych jinak pominul. A oni mne to právě přicházejí říct to co je pálí, nebo trápí anebo
395 co je jenom zajímavá a přesto se najednou dochází k vážnějším problémům. církve jak
396 se navenek projevují, tak to, to je hodně zřetelné, tak tam se říká, že hodně velká
397 zodpovědnost církevních představitelů, o čem se rozhoduje, jak se rozhoduje, jak se
398 jednotlivá společenství prezentují před společností. Je hrozně důležité, jak je
399 viditelná církev. Když se mne ptají, jaké jsou církve, jejich zvyklosti, proč jsem
400 ženatý třeba, to je takové hodně viditelné na první pohled, tak jim připomínám,
401 podívejte, u vás, tam odkud jste, tam je přece, já nevím, modlitebna, nebo malý
402 kostel jiné církve, všímejte si to všechno je křesťanství, ne jenom jedna církev, ale to,
403 to všechno vytváří ten obraz a nenechte se omezit v tom svém vnímání církve, nebo
404 Pána Boha jenom tou jednou jedinou negativní zkušeností, všímejte si všeho. A tam
405 je mě dobré právě znát kolegy, jejich aktivity, různá společenství, různost pojetí
406 různých církví a to jim připomínám, že tohle všechno je církev, to je všechno
407 křesťanství, nevnímejte jenom to, v čem vás církev zklamala a zkuste vnímat i to
408 další. Takže i tu pozornost farářů navenek všeobecně vůči společnosti, nemusí to být
409 hned v armádě, armáda je jenom malinká část společnosti, ale já mám tady vzorek
410 společnosti v těch lidech a vnímám to, jak se jich něco bolestně dotýká, teď
411 samozřejmě jsou to restituce, že jo. Tak to neustále vysvětluju, že to nejsou jenom
412 restituce, že to je pokus o narovnání při ve vztahu k církvím a že to má svoje
413 opodstatnění proč, co za tím všechno vidím a skvěle mi tam poslouží právě znalost
414 historie vlastní církve, zkušenosti, které jsme měli, konkrétní případy z toho a to jim
415 neustále připomínám. Nebo když s kolegy z různých církví probereme tuhle situaci,
416 tak to je zase bohatý materiál pro to, abych jim řekl, ještě ten pohled, který oni nevidí
417 z těch sdělovacích prostředků, protože tam se skočí jenom, peníze, ostuda, že jo nějaké
418 delikty duchovních. A když mám možnost říct, ale já tu církev znám, já v ní žiju
419 desítky let a já ji vidím jinak a podívejte, co všechno se dělá, tak většinou jsou
420 schopní to zapracovat do svého přemýšlení a vidět to jinak. Kdo rýpe, tak rýpe dál.
421 Ale myslím si, že hodně se to zklidňuje a že si uvědomují, že to může být i jinak,
422 než jak jenom sdělovací prostředky třeba profiltrují to, co církev dělá.

423 **8. Bonusová otázka jak to ovlivnilo vaši víru či naopak? (vzájemný smích)**

424 Asi tou zkušeností v armádě jsem daleko šťastnější, že věřím Pánu Bohu a považuju
425 to za veliký zázrak, že mohu věřit, protože vidím, jak se s tím lidí perou a jak je to
426 pro ně těžké. A v církvi člověk spíš vnímá tu radost toho společenství, které společně
427 žije, společně vymýšlí aktivity pro lidi a dělají věci, které je naplňují a tady si
428 uvědomují, že je to hrozně těžké pro lidi najednou vystoupit z toho svého obrazu
429 společnosti, nebo světa a přijmout, že by Pán Bůh mohl být, že by mohl být takový,
430 jak se nám představuje v Bibli. Takže první asi můj prožitek je, že jsem šťastný, že
431 Pánu Bohu patřit mohu, že ho mohu brát jako milujícího Boha, že mi nemusí vadit
432 to, co neustále lidé berou jako argument proti víře, že a proti křesťanství, a že to
433 naopak mám jako velikou pomoc, že Pán Bůh je ten, který přichází s dobrou
434 zprávou, pro člověka. Pak mě to hodně postrčilo asi v modlitbách, abych se modlil za
435 lidi, protože si kolikrát říkám to já jim nedám, oni si to taky nemohou tu svojí
436 zkušenost víry vymyslet, rádi by někteří věřili, to mě na rovinu říkají, já bych rád, ale
437 mě to nějak vnitřně nejde, sympatizuji s některými názory, ale vnitřně se nedovedou
438 nějak s tím ztotožnit, takže o to víc se snažím se za ně modlit a to je asi ta reakce
439 mojí víry a změna v mém postoji víry. Mám takový dojem, že ještě se změnil i můj
440 postoj vůči křesťanským bohoslužbám, protože si uvědomuju, že pro lidi to není tak
441 důležité a vnímají to jenom jako okrajovou záležitost, kdežto pro křesťany účast na
442 bohoslužbách je to, to nejvrcholnější, co oni prožijí. A já vnímám tu přítomnost Pána
443 Boha v každodenním životě, v běžných událostech, a to zpracovávám nějak.
444 A nevím, k čemu dojdou, někdy mne to výrazně oslabilo v tom přeceňování
445 bohoslužeb, že si říkám, tak my tady připravujeme krásné bohoslužby, do detailů
446 propracované, ale je to jenom pro malý výsek lidí ze společnosti, ale pro ty moje
447 ovečky, v zeleném teď, tohle je úplně, úplně podružné a my vymýšlíme jak sestavit
448 ekumenickou bohoslužbu, aby vyhovovala úplně všem lidem a pro ty vojáky je tohle
449 boj úplně zbytečný, nad jejich chápání a jsou nad to povznesení, protože neví, proč
450 se o to církve dohadují. Takže já se dostávám do té polohy člověka, který hodně
451 sympatizuje s těmi svými ovečkami a tím, jako když odlehčuji ten svůj pohled na, na,
452 na to oč se my dohadujeme v církvích a třeba i mezi kaplany někdy o tu bohoslužbu
453 a o to vyjádření své víry. Ale nevím, jestli je to posun, kam mě posun, ale je to prostě
454 změněná poloha a já vnímám to, že někteří lidé, i z duchovních, civilních třeba,
455 obdivují krásu bohoslužby, ale já po té zkušenosti v armádě spíš zjednodušuji a chci
456 být s těmi lidmi a chci v tom vidět tu bohoslužbu všedního dne a to jednoduché
457 a uvědomuju si, že pro liturgické církve obzvláště tohle je problém a že mě to když
458 jakoby vzdaluje od těch duchovních církví, které to takhle nastavené mají a trochu se
459 toho obávám, aby to nebylo příliš vzdálené, abych se nedostal příliš k těm lidem
460 a všeobecně takové vnější úkony spíš oslabuju, protože si uvědomuju, já jsem
461 s Bohem úplně všude, On je se mnou všude, On je se mnou v tomhle prostředí a tak
462 já se mohu modlit při cestě, modlím se za ty lidi, když chodím po těch chodbách,
463 když se jdu podívat na nástupiště, když s mima hovořím, tak se v duchu modlím
464 a svolávám na ně boží požehnání, přeju jim ho a to je asi posun mojí víry.
465 *Teď jste mi popsal krásně formu skryté modlitby, která je jednou z náplní Vaší práce.*
466 (smích)

Příloha č. 9 – Interpretační kategorie KP 2

Byl jsem osloven kolegy

3-6 kteří byli svými církvemi pověřeni k tomu, aby budovali duchovní službu v Armádě České republiky. Byl to tehdy Tomáš Holub za katolickou stranu, a za evangelickou farář Jaromír Dus. A s tím jsem se potkal a on mne oslovil.

128-131 Dostal jsem opět nabídku od hlavního kaplana ve chvíli, kdy jsem jasně sdělil, že končím. Že můj závazek končí a že odcházím do civilu. Dostal jsem nabídku od hlavního kaplana na nové místo, které dosud nebylo, což se mi opakuje v armádě potřeť. Ocítl jsem se na novém místě, které dosud nebylo a bylo potřeba ho uvést do života. Oslovil mě tedy, abych to místo vzal, abych do něj nastoupil a rozvinul ho.

Kdo chtěl změnu, byl jsem já

23-25 A do toho prostě se přesně trefil, ve chvíli, kdy jsem byl přesně nahlodaný, že fakt jako už bych se měl, už bych měl měnit místo, tak do toho přišlo pozvání z armády.

30-33 V armádě jsem pořád ze stejného důvodu, z jakého, z jakých, nebo ze stejných důvodů, on to není jen jeden důvod, proč jsem do ní přišel. Když řeknu tamto, že to první byla touha po změně, nebo očekávání změny, tak to ta armáda splňuje dokonale dodnes.

39-43 No a vy jste se ptala, jestli jsem chtěl odejít? jestli se mi to stalo? Ano, stalo se mi to. Opakovaně. A bylo to z toho jednoho prostého důvodu, že celá ta duchovní služba byla budována tak, že faráři do ní budou přicházet přibližně na čtyři roky, takhle zněla dohoda.

46-48 A já jsem opakovaně, to znamená už dvakrát, ohlásil, že odcházím do civilu, protože jsem byl v armádě déle, než se tehdy předpokládalo.

To není osobní úplně dobrý pocit

60-62 ve chvíli, kdy propukali a zveřejňovali se korupční veřejné zakázky, že se podílím na práci resortu, kterej je profláklej, a že mi je to velmi nepříjemný se v tom vést.

64-69 Jinými slovy chci říct, že prostě nechci tvrdit, že církev je stoprocentně čistá organizace. Nicméně jsou to naprosto nesrovnatelný světy. Například co se týče zacházení s penězma. Jo. To znamená, že na té farnosti, kde jsme hospodařili, bylo hospodaření naprosto průhledný, naprosto čistý, dokonale kontrolovaný a hlavně se dobře hospodařilo.

74-77 I ty akce vojenský, i ten podíl na válce, na který jsem se podílel svojí účastí a myslel jsem si, že ta válka je debilní, založená na lži a špatně vedená, tak stejně to jsou vedlejší pocity. Hlavní pocit bylo, že je to správný, že to tak je, že tam v tom jsem.

100-105 někdy tváří v tvář lidem, kteří jsou nemocní, vážně nemocní a zvlášť s některými specifickými diagnózami opravdu nejde dělat vůbec nic. Ani modlitba nepřinese úlevu. Ani mě, ani tomu člověku. Takže to jsou, ale jsou to opakovaný situace. Není to jednou. Tím, že se to opakuje, tak je to méně pro mě naléhavý, protože prostě vím, teď bude situace ve který nebudu schopen dělat nic.

109-110 tak vím, že se tam pravděpodobně setkám s naprostou bezmocí svojí a pacientovu **potřebujeme pořád nové kaplany.**

1 **1. Co Vás vedlo k tomu, že jste do duchovní služby v armádě**
2 **vstoupil?**

3 Já jsem byl osloven kolegy faráři, kteří byli svými církvemi pověřeni
4 k tomu, aby budovali duchovní službu v Armádě České republiky. Byl to
5 tehdy Tomáš Holub za katolickou stranu, a za evangelickou farář Jaromír
6 Dus. A s tím jsem se potkal a on mne oslovil. Oslovil mne shodou
7 okolností. Ateisti by řekli náhodou. Bylo to shodou okolností, míjeli jsme
8 se ve velikém davu, já jsem na něj hulákal: „Jak se máš v tý armádě?“
9 a on na mne volal, jestli nechci nastoupit. Pak mně řek, že to nejde,
10 protože jsem starej podle tehdejšího zákona. Mě bylo dvaadvacet,
11 rekrutovalo se do čtyřiceti a pak mne volal, že by to šlo. A bylo to
12 v době, kdy já jsem doma prohlásil, že na místě, kde jsme farářovali, po
13 třinácti letech, že jak mne přijde nějaké pozvání z církve odněkud, že se
14 s tím budeme jako rodina zabývat. A v tu dobu přišlo pozvání z .....
15 a z ..... A přesně do té doby přišli vojáci, aniž bychom to tušili.
16 Rodině, dětem se nechtělo jít, protože to byl náš domov a bylo to krásný,
17 jedinej, kdo chtěl změnu, jsem byl já. Takže to nakonec dopadlo velmi
18 jednoduše, že manželka pokračovala jako farářka, já jsem vyrazil do
19 armády, měli jsme domov tam, kde jsme byli, nemuseli jsme se stěhovat.
20 A všichni byli spokojeni. Takže takto to bylo. A ten původní motiv nebyl
21 spojen s armádou, byla to už jako očekávání změny, což v tom farářském
22 životě je normální. Po těch patnácti letech cirkva, člověk cítí, že by už
23 měl. A do toho prostě se přesně trefil, ve chvíli, kdy jsem byl přesně
24 nahodaný, že fakt jako už bych se měl, už bych měl měnit místo, tak do
25 toho přišlo pozvání z armády.

26 *Umh,*

27 **2. Setrval jste u armády ze stejného důvodu, jako jste k ní nastoupil?**
28 **Nebo se to nějak proměnilo? Napadalo Vás někdy, že by bylo dobré**
29 **od toho odejít? Kdy?**

30 V armádě jsem pořád ze stejného důvodu, z jakého, z jakých, nebo ze
31 stejných důvodů, on to není jen jeden důvod, proč jsem do ní přišel.
32 Když řeknu tamto, že to první byla touha po změně, nebo očekávání
33 změny, tak to ta armáda splňuje dokonale dodnes. Takže s tím souvisí
34 i více důvodu. Že, ty změny k tomu vojenskému životu patří, takže ne
35 jenom, že jsem měnil potom místa v průběhu kariéry, ale nakonec jsme
36 se dostali do zdravotnictví, což bylo na začátku, když jsem šel do
37 vojenský služby naprosto nečekaný a nepředstavitelný. To bylo
38 nepředstavitelný, to jsme nikdo nevěděli, že to takhle může bejt. *Ehm* Že
39 se vůbec i ta naše služba bude rozvíjet. No a vy jste se ptala, jestli jsem
40 chtěl odejít? jestli se mi to stalo? Ano, stalo se mi to. Opakovaně. A bylo

41 to z toho jednoho prostého důvodu, že celá ta duchovní služba byla
42 budována tak, že faráři do ní budou přicházet přibližně na čtyři roky,
43 takhle zněla dohoda. A já jsem taky první závazek na čtyři roky
44 podepisoval. V té době si nikdo nedovedl představit, že by bylo možné
45 sloužit v armádě deset let, nebo patnáct let a podobně. Jenže jak se to
46 vyvíjelo, tak to k tomuhle tomu dospělo. A já jsem opakovaně, to
47 znamená už dvakrát, ohlásil, že odcházím do civilu, protože jsem byl
48 v armádě déle, než se tehdy předpokládalo. A bylo to z toho důvodu, že
49 hmm prostě se mi zdálo, že takhle dohoda zněla, takže by to tak mělo
50 bejt. Jakoby ze slušnosti, že už se mám vrátit. Vždycky mne oslovili
51 hlavní kaplani, bejvalej i současnej, ať ten závazek prodloužím. Já jsem
52 si nikdy o to neřek, abych ho prodlužoval. Vždycky mne k tomu vyzvali,
53 takže to moje rozhodování, že pujdu zpátky do civilu vždycky tady bylo
54 a vždycky bylo dementováno nadřízenými. Což mne překvapilo
55 a potěšilo, protože, když vám někdo řekne, že o vás stojí, a že o vás
56 nechce přijít, tak se to moc dobře poslouchá.

57 *Jo*

58 **3. Dostal jste se někdy do situace, kdy si Vaše povolání duchovního**
59 **a vojáka odporovalo?**

60 Cítil jsem jednou velmi silně, ve chvíli, kdy propukali a zveřejňovali se
61 korupční veřejné zakázky, že se podílím na práci resortu, kterej je
62 profláklej, a že mi je to velmi nepříjemný se v tom vést. A prostě se
63 ukázalo, jak čas šel, že ty hnusy tam převážně dělali politici, nikoliv
64 vojáci. Takže to je takhle. Patří to k tomu. Jinými slovy chci říct, že
65 prostě nechci tvrdit, že církev je stoprocentně čistá organizace. Nicméně
66 jsou to naprosto nesrovnatelný světy. Například co se týče zacházení
67 s penězma. Jo. To znamená, že na tý farnosti, kde jsme hospodařili, bylo
68 hospodaření naprosto průhledný, naprosto čistý, dokonale kontrolovaný
69 a hlavně se dobře hospodařilo. Zkrátka být pak ve světě, kde se furt tvrdí,
70 že peníze nejsou, na druhou stranu se strašně krade a teče to prostě
71 miliardama furt dokola; tak to není osobní úplně dobrej pocit.

72 *Byla v misi nějaká podobná situace?*

73 Na misi ne, tam to štymovalo.

74 I ty akce vojenský, i ten podíl na válce, na který jsem se podílel svojí
75 účastí a myslel jsem si, že ta válka je debilní, založená na lži a špatně
76 vedená, tak stejně to jsou vedlejší pocity. Hlavní pocit bylo, že je to
77 správný, že to tak je, že tam v tom jsem.

78 *Dostal jste se někdy do situace, kdy jste musel velet?*

79 My v misi se správně nemáme dostat do situace, že bychom měli velet.

80 Takže to, i když chodíme do služby, jako jo, třeba v tom Kuvajtu za

81 války jsem chodil do služby dozorčího. Čtyřicetihodinová služba,
82 čili v tu noc se prostě předpokládá, že velitel spí a v té první chvíli velí
83 ten dozorčí, kterej je vzhůru. Tak to by mohlo nastat. Ale to je okamžik,
84 než předáte ty pravomoce tomu, kdo má velet. Ale jiná věc je, já sám
85 myslím si, i většina kaplanů, se do takový situace může dostat. O to víc
86 by bylo, kdyby to bylo v nějakém konfliktu, nebo na něčem kde by to
87 bylo velmi složitý, tak ten kaplan by si měl opravdu posichrovat tak, aby
88 prostě na velení se podílel co nejmenší chvíli, protože to je prostě
89 vojenský džob. My nemáme takový vojenský vzdělání, jako velitelé, že
90 jo.

91 *Tak jo*

92 **4. Dostal jste se při výkonu této služby do situace, kdy jste vnímal, že**
93 **nemůžete dělat vůbec nic? - Pokud ano, co jste v takové situaci dělal,**
94 **jak jste s ní naložil? – Pomáhal Vám v té situaci někdo? Nebo něco?**
95 **– Co jste dělal potom?**

96 Že jsem nevěděl, že nemůžu dělat vůbec nic? Já si teď nevzpomenu na
97 nic z doby, kdy jsem byl s vojáky, to bylo šest roků. A mám dojem, že
98 bych možná ani takovou situaci nevymyslel. Ale po dobu mého působení
99 tady ve vojenské nemocnici, ty situace nastávají a opakují se pravidelně.
100 Protože někdy tváří v tvář lidem, kteří jsou nemocní, vážně nemocní
101 a zvláště s některými specifickými diagnózami opravdu nejde dělat vůbec
102 nic. Ani modlitba nepřinese úlevu. Ani mě, ani tomu člověku. Takže to
103 jsou, ale jsou to opakovaný situace. Není to jednou. Tím, že se to
104 opakuje, tak je to méně pro mě naléhavý, protože prostě vím, teď bude
105 situace ve který nebudu schopn dělat nic. Takže to je celý. Jsou, je s tím
106 spojené trauma, které si já musím ošéfovat nějak, oléčit, nějak se z toho
107 vylízat. A protože mám tuto zkušenost, že vím, že když jdu k člověku
108 s tou konkrétní diagnózou, na jakou já třeba teď myslím, a myslím dvě
109 diagnózy, nebudu je zmiňovat, protože to není důležitý, tak vím, že se
110 tam pravděpodobně setkám s naprostou bezmocí svojí a pacientovu.
111 Není to onkologické onemocnění, onkologická onemocnění pořád dávají
112 určitou naději, jsou horší nemoci.

113 **5. Uvažujete-li znovu o své zkušenosti s duchovní službou, vnímáte**
114 **svůj nástup do ní jako dobré rozhodnutí?**

115 Ano. Je to dar z hůry. Dar z nebes. Já i moji kolegové, když jsme
116 studovali fakultu, tak jsme měli dvě perspektivy. Dostat státní souhlas
117 a farářovat na sboru celej život. Anebo nedostat státní souhlas a dělat
118 myče oken v Jungmannově, nebo v Černé ulici, když by to dobře
119 dopadlo. Anebo ten státní souhlas dostat a pak o něj přijít. Žádná jiná
120 varianta nebyla. A to, že někdy budeme dělat toto, že jsou vězenští faráři,

121 že jsou vojenští faráři, že teď jsou i nemocniční faráři, o tom se nám
122 nikdy ani nesnilo. Takže já to považuji za dar z nebes a zázrak.

123 **6. Jaký je teď Váš profesní a životní čas vzhledem ke službě**
124 **v Armádě ČR. Co je před vámi?**

125 Kdy vy to budete mít napsaný?

126 *Já to budu mít napsaný, musím to v polovině června odevzdat.*

127 Tak to můžu povídat.

128 Dostal jsem opět nabídku od hlavního kaplana ve chvíli, kdy jsem jasně
129 sdělil, že končím. Že můj závazek končí a že odcházím do civilu. Dostal
130 jsem nabídku od hlavního kaplana na nové místo, které dosud nebylo,
131 což se mi opakuje v armádě potřetí. Ocitl jsem se na novém místě, které
132 dosud nebylo a bylo potřeba ho uvést do života. Oslovil mě tedy, abych
133 to místo vzal, abych do něj nastoupil a rozvinul ho. A ta nabídka nebo
134 výzva byla natolik zajímavá, že jsem se tím zabýval a pak jsem posléze
135 řekl, že ano. A bylo to také z toho důvodu, že když jsem ohlásil konec
136 své vojenské kariéry, tak to souviselo s koncem práce ve vojenské
137 nemocnici, protože tuto práci spojenou s péčí o pacienty já nemůžu dělat
138 až do důchodu, to znamená dalších osm let, protože by to bylo nad moje
139 síly. Takže z tohoto důvodu se nakonec ukázalo, že můžu setrvat
140 v armádě. Nemusím být v nemocnici dál a ještě se zdá, že mohu být
141 platný, což je rozhodnutí hlavního šéfa, ten má o tom mít přehled. Když
142 mi to nabídl, tak asi věděl proč. Takže to vypadá ještě takhle, nová
143 změna. Tím pádem se oddaluje návrat do civilu, na farářinu, ale já si
144 myslím, že to furt ještě není navzdory mým šedinám definitivní, že mne
145 pořád ta fara bude čekat. Úplně nakonec mé služby.

146 **7. Kdybyste měl něco doporučit farářovi, který chce být vojenským**
147 **kaplanem, co by to bylo? Čeho by si měl všimnout, na co si dát pozor?**

148 Doporučil bych, aby se staral o svoje zdraví a fyzickou kondici.

149 *To je celý.*

150 Ano.

151 *Aha*

152 **Jak Vaše působení v AČR ovlivnilo Vaši víru, či naopak?**

153 Víra samozřejmě je součástí života, takže se mění, ale celkově vzato mně
154 jí to posílilo, osvěžilo, všecko obohatilo, jo. A měl-li jsem krizi, jakože
155 měl, tak to byly krize, který nesouvisely s vírou. Takže si pamatuju velmi
156 dobře, že jsem přijel do ..... na buzerák, zaparkoval jsem tam auto,
157 prostě seděl a říkal jsem si: „Já jsem tady úplně sám. To je prostě
158 v prdeli.“ A chvíli jsem se tam hroutil a pak jsem vyrazil a šel jsem
159 zařukat na první kancelář. Ono v samotných začátcích to bylo prostě
160 jinak než teď. Vy děláte rozhovory s více kaplany. Prostě ti mladší si

161 nedovedou představit, že jsem nastoupil na čtvrtou brigádu rychlého
162 nasazení.
163 *K dělostřelcům?*
164 Ne k parašutistům velitelství bylo v ..... Pak jsme měli
165 jedenáct útvarů, které byly v sedmi městech, přes půl Čech. Já jsem to za
166 jeden měsíc vždycky všechno objel, jo. A v každých těch kasárnách jsem
167 znal tři lidi a musel jsem pokračovat a ťukat na další dveře. A furt znova,
168 furt dokola. Dneska to máme tak, že co kaplan, to je jedna posádka.
169 Čtvrtá brigáda rychlého nasazení má tři kaplany a je třetinou té velikosti,
170 co jsem měl já. Takže toto objíždění bylo výborný, to potkávání lidí bylo
171 výborný, nicméně prostě tam jako přijet, ve chvíli, kdy tam fakt znáte tři
172 lidi, nemáte se čeho chytit a razíte do terénu. Tak to bylo docela náročný.
173 Takže si pamatuju, velmi dobře v ..... na parkovišti za
174 velitelstvím, že jsem seděl v tom autě, říkal jsem si: „To je prostě konec,
175 já už se neseberu.“ No a šlo to. Hodně bylo tohle na začátku, ty nejistoty
176 a takovýchle věci. Pak se to prostě rozfrčí, první mise mi hodně pomohla,
177 protože co jsem byl s tou svou brigádou, najednou jsem znal čtyři sta lidí.
178 Ještě z takových mimořádných podmínek, tam se navážou vztahy, který
179 potom platí doteďka. Takže takhle. Takže pro víru to je hnojivo.

Příloha č. 11 – Interpretační kategorie KP 3

Trvalý jáhen v katolické církvi

5-7 No a v době, kdy jsem už mohl být vysvěcen na trvalého jáhna, tak zrovna DS v armádě rozbíhala akci – „staň se trvalým jáhnem - vojenským kaplanem“.

11-14 co když se mě pan biskup Cikrle. Tak jak mu vysvětlím, že teda nechce, že už jsem na vojně byl a nebylo to nic moc. Pak jak jsem nad tím, jestli to není opravdu cesta pro mě, dlouho přemýšlel a modlil se, no a až jsem si to jako pro sebe takto rozžvejkal, tak mě z toho „proč já“, vyšlo „a proč ne já“.

21-22 byl vysvěcen, jsem čekal ještě 3 roky, než bylo to místo ve /název města/ a já jsem mohl do armády v roce 2008 nastoupit.

53-55 Občas mě napadne – „co já tady vlastně dělám, Pane Bože, proč zrovna já mám dělat tady takovou práci?“- ale to bývá jenom spíš v afektu, když něco nejde podle mých představ, nebo když narážím na nedobrotu některých.

106-107 dělám práci, o které jsem přesvědčen, že má smysl. Jak říkám rozhodnutí to bylo velmi dobré a udělal bych to znovu.

Také vojákem z povolání

27-32 kdo projde výběrovým řízením, tak musí absolvovat tady tento kurz. Je to poměrně náročný, ale zajímavý seznámení se s vojenským životem a s novým prostředím a člověk tam dostane do těla jak po fyzické stránce, tak i po té psychické. Je to – ten kurz – připravený tak, aby si každý, kdo jím prochází opravdu sáhl na dno všech svých sil.

35-37 Už od úplného začátku tak může vojenský kaplan naplňovat slova, která službu kaplana v armádě charakterizují: „radosti a starosti vojáků jsou radostmi a starostmi vojenského kaplana.“

86-88 mám nastavit svou tvář, když mě někdo uhodí, ale nikdy nemůžu nastavit tvář někoho jiného a zvlášť toho, za koho mám zodpovědnost a kdo v takové chvíli na mně závisí.

178-183 Život na misi se od života doma liší tím, že člověk má hodně času na práci a nemusí po splnění pracovních povinností spěchat domů, aby vyřídil nákupy, vyřešil problémy dětí, partnera atd. Takže z toho vyplývá, že je daleko víc času na rozhovory, na setkávání. Je čas na hovory o životě, o jeho smyslu, o Bohu, náboženství, o chudé či bohaté církvi, prostě o všem. Život kaplana na misi je tedy velice intenzivním způsobem prožívaná služba přítomnosti.

Setrvávám

62-65 Vzhledem k tomu, že ale moc duchovních o službu v armádě nejeví zájem, tak se doba služby prodlužuje na 10 nebo 12 let. Kdož ví jak to bude pokračovat, jestli nedopadneme jako v jiných armádách, že jako vojenští kaplani v armádě zestárneme až do důchodového věku.

66-68 úžasným rozměrem této služby, je ekumena, to si myslím, že věřící člověk nikde jinde nezažije v českém církevním či duchovním prostředí. Právě to mě hodně přesvědčuje o tom, že Duchovní služba v AČR je Božím dílem a že je dobré být u toho.

1 **Co Vás vedlo k tomu, že jste do duchovní služby v armádě vstoupil?**

2 Já jsem trvalý jáhen v katolické církvi, to znamená, že jsem vlastně mohl
3 být vysvěcen až po dosažení 35 let věku. Studium na Teologické fakultě
4 jsem dokončil ale dávno předtím než jsem ho dosáhl.

5 No a v době, kdy jsem už mohl být vysvěcen na trvalého jáhna, tak
6 zrovna DS v armádě rozbíhala akci – „staň se trvalým jáhnem -
7 vojenským kaplanem“. A já jsem si říkal, co když se mě pan biskup
8 Cikrle, který je mým biskupem a zároveň měl v té době na starosti,
9 v rámci České biskupské konference, katolickou část Duchovní služby
10 v armádě, co když se mě zeptá, jestli se mi nechce na vojnu – do armády.
11 Tak jak mu vysvětlím, že teda nechce, že už jsem na vojně byl a nebylo
12 to nic moc. Pak jak jsem nad tím, jestli to není opravdu cesta pro mě,
13 dlouho přemýšlel a modlil se, no a až jsem si to jako pro sebe takto
14 rozžvejkal, tak mě z toho „proč já“, vyšlo „a proč ne já“. Tak jsem potom
15 takto připravený šel za panem biskupem Cirklem, s tím, že bych teda do
16 Duchovní služby v armádě šel. No, pak jsem čekal, až bude volné místo,
17 respektive až bude pro mne připravená „tabulka“ ....., a bych
18 mohl sloužit co nejbliž svému bydlišti. To bylo pro mě taky dost
19 důležitý. Protože jsem nechtěl být někde v.....anebo u .....
20 a dojíždět domů jednou za týden. Tak to nakonec dopadlo tak, že od toho
21 roku 2005 kdy jsem byl vysvěcen, jsem čekal ještě 3 roky, než bylo to
22 místo ve ..... a já jsem mohl do armády v roce 2008 nastoupit;
23 znovu do přijímače, znovu si zažít to co jsem zažíval před těma více jak
24 20 rokama jako základák, kdy jsem prošel dvouletou základáckou
25 vojnou.

26 Přijímač dnes je tříměsíční kurz základní přípravy, jak se to správně
27 jmenuje, a každý, kdo nastoupí do armády, kdo projde výběrovým
28 řízením, tak musí absolvovat tady tento kurz. Je to poměrně náročný, ale
29 zajímavý seznámení se s vojenským životem a s novým prostředím
30 a člověk tam dostane do těla jak po fyzické stránce, tak i po té psychické.
31 Je to – ten kurz – připravený tak, aby si každý, kdo jím prochází opravdu
32 sáhl na dno všech svých sil. Tím, že vojenský kaplan je nejenom
33 duchovním v armádě, ale také vojákem z povolání, tak musí absolvovat
34 i tady tento základní kurz, projít touto zkušeností. A je to dobře. Už od
35 úplného začátku tak může vojenský kaplan naplňovat slova, která službu
36 kaplana v armádě charakterizují: „radosti a starosti vojáků jsou radostmi
37 a starostmi vojenského kaplana.“

38 **2. Setrval jste u armády ze stejného důvodu, jako jste k ní nastoupil?**
39 **Nebo se to nějak proměnilo? Nenapadlo Vás někdy, že by bylo dobré**
40 **od toho odejít? Kdy?**

41 Setrval jsem a setrvávám. I přesto, že jak jsem v tom roce 2008 - 1. října,
42 kdy jsem stál se spoustou dalších spolubojovníků na nástupišti Kurzu
43 základní přípravy, a nestačil se divit, protože se mně v první chvíli zdálo,
44 že se vlastně nic moc nezměnilo, za těch víc jak 20 let, kdy jsem se,
45 z ještě bolševické armády, vrátil do civilu. Nestačil jsem se divit
46 a žasnout od první chvíle v armádě a v podstatě to asi zůstalo, že se
47 dívím a žasnu mnohdy nad spoustou věcí, které se tady v tom zeleném
48 světě odehrávají. Mám tady tu práci strašně rád, i když je to služba v ale
49 úplně jiném prostředí, než jakými jsou naše farnosti. Nikdy jsem
50 nelitoval toho, že jsem tady tento krok udělal. To že někdy přemýšlím
51 nad tím, že bych od toho odešel a že by to bylo určitě dobře, to
52 připouštím. Občas mě napadne – „co já tady vlastně dělám, Pane Bože,
53 proč zrovna já mám dělat tady takovou práci?“- ale to bývá jenom spíš
54 v afektu, když něco nejde podle mých představ, nebo když narážím na
55 nedobrotu některých. Jinak je mi tady velice dobře, mezi těma všema
56 vojenskejma lidičkama. Doufám, že oni mají ze mne podobný dobrý
57 pocit, že mě rádi vidí, aspoň někteří.

58 Vyškov bylo moje první místo na které jsem nastoupil a doufám, že to
59 tak ještě dlouho zůstane. Služba vojenského kaplana měla být původně
60 na dobu určitou, tedy na 4 až 6 let. Takový byl původní záměr a dohoda
61 s církvemi, že se budou kaplani po této době ve službě v armádě měnit.
62 Vzhledem k tomu, že ale moc duchovních o službu v armádě nejeví
63 zájem, tak se doba služby prodlužuje na 10 nebo 12 let. Kdož ví jak to
64 bude pokračovat, jestli nedopadneme jako v jiných armádách, že jako
65 vojenští kaplani v armádě zestárneme až do důchodového věku.

66 Co je ale úžasným rozměrem této služby, je ekumena, to si myslím, že
67 věřící člověk nikde jinde nezažije v českém církevním či duchovním
68 prostředí. Právě to mě hodně přesvědčuje o tom, že Duchovní služba
69 v AČR je Božím dílem a že je dobré být u toho.

70 **3. Dostal jste se někdy do situace, kdy si Vaše povolání duchovního** 71 **a vojáka odporovalo?**

72 Nedostal jsem se do takové situace, ani v Afghánistánu odkud jsem se
73 před nedávnem vrátil. Bylo to taky asi díky přístupu velitelů, kteří mě
74 nevystavovali situacím, ve kterých bych musel něco podobného řešit. Po
75 základně v Kábulu jsem chodil beze zbraně a prezentoval jiné síly, než
76 ty, co si vynucují respekt zbraněmi. Pokud jsem šel do služby, tak jsem
77 byl samozřejmě ozbrojený, to problém nebyl, protože jak už jsem říkal,
78 kaplan je voják skoro jako všichni ostatní. A pokud jsem základnu
79 opouštěl a cestoval na jinou, tak samozřejmě jsem měl balistickou
80 ochranu (vesta – přilba) a s dlouhou a krátkou zbraní.

81 Říkám, nedostal jsem se do takové situace. Od kaplana, i když je to
82 důstojník, prostě nikdo z vojáků nečeká, když by nastala nějaká extrémní
83 situace, kdy by velitel jednotky byl zabit, že převezme velení a bude řídit
84 boj. Pokud bych se do nějaké takové situace dostal, tak se budu
85 samozřejmě bránit spolu s ostatními a bránit ostatní. Můžu nebo
86 respektive mám nastavit svou tvář, když mě někdo uhodí, ale nikdy
87 nemůžu nastavit tvář někoho jiného a zvlášť toho, za koho mám
88 zodpovědnost a kdo v takové chvíli na mně závisí.

89 *Podle čeho vy jezdíte do mise?*

90 Je to na rozhodnutí hlavního kaplana.

91 **4. Dostal jste se při výkonu této služby do situace, kdy jste vnímal, že**
92 **nemůžete dělat vůbec nic? Pokud ano, co jste v takové situaci dělal,**
93 **jak jste s ním naložil? Pomáhal Vám v té situaci někdo? Nebo něco?**
94 **Co jste dělal potom?**

95 Někdy jsou situace, kdy se nezbyvá než se jen modlit. Ale to není zase
96 tak málo!

97 **5. Uvažujete-li znovu o své zkušenosti s duchovní službou, vnímáte**
98 **svůj nástup do ní jako dobré rozhodnutí?**

99 Velice dobré. Předtím než jsem nastoupil do armády, tak jsem 20 let
100 dělal konstruktéra, v jedné firmě. Nemyslel jsem si, že bych byl nějak
101 jako vyčerpanej nebo vyhořelej, nebo že bych prožíval nějakou krizi a že
102 bych měl teda začít dělat něco jiného. S civilním zaměstnáním jsem ale
103 nebyl duchovním na plný úvazek. To mě trochu vadilo.

104 No a v Duchovní službě v armádě jsem duchovním a jáhnem na plný
105 úvazek mezi lidma, které mám rád, ve společenství kaplanů, kteří se mají
106 rádi a dělám práci, o které jsem přesvědčen, že má smysl. Jak říkám
107 rozhodnutí to bylo velmi dobré a udělal bych to znovu.

108 *Vy máte první stupeň svěcení nebo druhej?*

109 Mám první stupeň ze svátosti svěcení, jako ho chápe Římskokatolická
110 církev, to znamená že jsem jáhen a byl jsem vysvěcen už jako ženatý,
111 takže jsem jáhnem trvalým. S manželkou ..... máme tři dcery.

112 *Nemůžete vykonávat bohoslužbu?*

113 Trvalý jáhen vede bohoslužbu Slova, slavnostně čte evangelium, podává
114 sv. přijímání, křtí, oddává, vede pohřební obřady, vyučuje náboženství,
115 žehná atd. Nemůže ale vykonávat věci, které jsou vyhrazeny biskupovi
116 nebo knězi – sv. eucharistie, sv. smíření, sv. pomazání nemocných. Jáhen
117 má v podstatě všechny kněžské povinnosti, nemá ale všechna kněžská
118 práva, není posvěcen k výkonu moci, ale ke službě.

119 **6. Jaký je teď váš profesní a životní čas vzhledem ke službě v armádě**
120 **ČR? Co je před vámi?**

121 Tak mně vlastně pomalu končí závazek, já jsem jej podepsal na 6 let,
122 proto se budu rozhodovat, jestli podepíšu zas dál. Podepíšu! Jestli teda
123 o mou službu budou jak církve, tak vojsko stát.

124 No a pak má tady u nás ve ..... vzniknout oddělení Duchovních
125 služeb, ve kterém budou 4 kaplani. Vlastně 3 kaplani a jedna kaplanka.
126 Dosud jsme tady byli 3 katolíci, teď se to má změnit, jeden kolega odešel
127 do civilu a přišla místo něho, po úspěšném absolvování přijímače,
128 kaplanka z Českobratrské církve a má také přijít, v rámci reorganizace
129 armády, kaplan ze Společných sil v Olomouci. Ten je ze Starokatolické
130 církve. Tak si budeme užívat ekumenického prostředí a také si řídit
131 vojenský život už ne pouze jako jednotlivci, ale jako oddělení.

132 *Jak se stalo, že ve ..... jsou 4 a jinde jenom po jednom?*

133 Protože sem z ....., kde sice stálý stav tvoří asi tisíc lidí a jeden kaplan
134 by to zřejmě zvládal, přichází během roku téměř polovina armády.
135 Přichází sem na různé kurzy, kariérové, odborné i účelové. Jsou to řidiči,
136 dělostřelci, chemici, potápěči, hasiči, logisté, letecký personál, prostě
137 všechny odbornosti i funkce co armáda má. A to už je takové množství
138 lidí, že je dobře, aby ve ..... těch kaplanů bylo víc současně.
139 K ..... posádce patří také Pastorační centrum DS, které je v Lulči,
140 asi 10 km od Vyškova. Vojenští kaplani zde pro vojáky, kteří přichází do
141 Vyškova na ty kariérové kurzy, připravují a vedou etické semináře, kde
142 pomocí metody zážitkové pedagogiky společně řeší etické problémy,
143 které život a služba v armádě přináší.

144 **7. Kdybyste měl něco doporučit faráři, který chce být vojenským** 145 **kaplanem, co by to bylo? Čeho by si měl všimnout, na co si dát pozor**

146 Aby měl na paměti, že není vojenským kaplanem hned od začátku v tom
147 prvním tříměsíčním kurzu, ale že je žákem kurzu, to znamená, že musí
148 dělat všechno stejně jak všichni ostatní nováčci, včetně výcviku se
149 zbraněmi a že se teprve připravuje na službu vojenského kaplana. Že
150 hlavním posláním vojenského kaplana je služba přítomnosti, to znamená
151 být s vojáky, nikoliv evangelizace. A přesto, že má dělat všechno jako
152 ostatní, měl by se možná víc než ostatní snažit se být velice lidský
153 a přístupný, všimnout si všech kolem sebe. Kázat od začátku hlavně svým
154 životem. Pak se může těšit i na hovory o Bohu. Na to samozřejmě taky
155 dojde, ale až později, až kaplana přijmou jako člověka, kamaráda, až pak
156 se ptají a budou ptát „po důvodech jeho radosti a naděje.“

157 **Ještě jedna otázka, která tam není napsaná – jak to ovlivnilo vaši** 158 **víru, jak se to dotklo vaší víry, krize víry?**

159 Krizi víry jsem neměl. Asi ani mít nebudu. Rozhodně ne kvůli armádě či
160 lidem v ní. Spíš naopak. Velice silně vnímám Boží působení, Boží moc,

161 Boží přítomnost jak ve společenství vojenských kaplanů, tak
162 i v samotném vojenském prostředí.

163 *Co skryté modlitby?*

164 Dojíždím denně do Vyškova ze svého bydliště něco přes 50 km. Tak se
165 po cestě modlím růženec, za všechny vojáky, kteří jsou zrovna se mnou
166 na cestě. Na cestě do práce i do nebe. Tak abychom tam všichni bezpečně
167 dorazili. Jako římskokatolický duchovní mám povinnost modlit se Denní
168 modlitbu církve. Tuto „povinnost modlit se“ plním nejraději, hned když
169 přijedu do kasáren, někdy se mi podaří splnit tuto radostnou povinnost
170 v naší kapli. Do přímluv v breviáři vkládám prosby za všechny, které mi
171 Pán svěřil, za všechny, kteří jsou venku – na misi, za všechny naše
172 vojáky i za ty „cizí“ které jsem tam poznal. Také prosby za pomoc při
173 řešení všech starostí, které život v armádě přináší a díky za radosti, které
174 prožíváme (kaplani a vojáci).

175 Potom přes den přidávám při nejrůznějších příležitostech a situacích
176 někdy tichou, někdy hlasitou „střelnou modlitbu“.

177 *Jak vypadá váš každodenní život na misi?*

178 Život na misi se od života doma liší tím, že člověk má hodně času na
179 práci a nemusí po splnění pracovních povinností spěchat domů, aby
180 vyřídil nákupy, vyřešil problémy dětí, partnera atd. Takže z toho
181 vyplývá, že je daleko víc času na rozhovory, na setkávání. Je čas na
182 hovory o životě, o jeho smyslu, o Bohu, náboženství, o chudé či bohaté
183 církvi, prostě o všem. Život kaplana na misi je tedy velice intenzivním
184 způsobem prožívaná služba přítomnosti. Doplněná: přednáškami
185 o islámu, křesťanství o smrti, o zabíjení o odloučení od rodiny, o návratu
186 domů.; bohoslužbou, biblickými hodinami. Návštěvou zdravotního
187 personálu a nemocných či zraněných v nemocnici na KAIA. Ke službě
188 kaplana také patří služba tiskového a informačního důstojníka, takže
189 fotografování, psaní článků a reportáží, starost o novináře a další hosty
190 kontingentu. A jako voják účast na výcviku, poradách, velitelských
191 přípravách.

192 *Stávalo se vám, že se na bohoslužbách sešli nevěřící, kultura?*

193 Ze začátku přicházelo na bohoslužbu větší množství vojáků věřících
194 i „jinak věřících“, protože se teprve rozhlíželi po základně a objevovali
195 možnosti vyžití. Někteří pak zjistili, že mají v neděli v čase bohoslužby
196 jiný důležitější program. Tak pravidelných účastníků nedělní bohoslužby,
197 po tomto rozjezdu, bylo asi deset. Ostatní buď odpočívali, nebo hráli
198 nejrůznější sportovní či společenské hry, byli na tržnici, na kávě možnost
199 kulturního vyžití je na letišti KAIA dost velká.

200 Jinak já jsem se pravidelně účastnil nedělní mše, kterou sloužil americký
201 kaplan polského původu, v jednu hodinu po poledni. Mše byla hodně
202 navštěvovaná Američany, Poláky, Němci, Španěly, Portugalci, Italy
203 a dalšími příslušníky nejrůznějších armád dislokovaných na Kábulském
204 letišti. Na tuto mši v angličtině, jsem pak navazoval já o půl třetí
205 odpoledne, českou bohoslužbou slova spojenou s přijímáním eucharistie
206 a následným agapé.

Příloha č. 13 – Interpretační kategorie KP 4

Dlouhodobý proces; úročení hřiven

5-8 povědomí a vůbec jsem o těch věcech ani nějak moc netušil. A jediný co jsem věděl, tak je, že byl nějaký feldkurát někde ve Švejkovi, a to bylo vlastně jediný nějaký vědomí toho, že kdysi, že jo byli nějakí vojenští kaplani, ale tu práci jsem si jako takovou vůbec nedovedl představit.

17-20 představitelé DS ve spolupráci s ekumenickou radou církví a biskupskou konferencí na tom, že by vlastně do té služby duchovní, vojenské DS vysílali i trvalý jáhny což je vlastně takovej samozřejmě institut jako kněžství, vlastně je to prvoinstanční kněžství, a to bych jako, vlastně jako ženatý katolík mohl.

30-33 Nicméně po dvou měsících mně přišla odpověď, že mi děkuje za můj mail a že se bude těšit na případnou další spolupráci. (*smích*) Já jsem samozřejmě v té době nějak do té služby nespěchal, protože jsem měl dobrou práci.

40-41 No a tak to trvalo tuším asi tři roky jo jako od toho prvotního impulzu.

Ta služba člověka nějak hodně chytla

76-77 Mám pocit, že mě vnímají jako součást jednotky, že se ke mně nestaví zády, že prostě mám možnost je oslovit.

79-81 a to mě samozřejmě naplňuje, protože kdyby vás ty lidi nevzali, nepřijali, tak budete mít pocit asi marnosti, zbytečnosti a pak ta motivace zůstat by byla značně ztížená.

151-156 a člověk se pak vlastně vžívá do situace, kdy, já třeba nevím, je v nějakým místě a má tam sebou vlastně třeba raněný kolegy a v podstatě je jedinej, kdo by mohl aktivním způsobem zasáhnout, třeba způsobem obranným nebo ochranným těch svých kolegů a tam by vlastně určitě jednoznačně vyplynulo, jak bych se měl zachovat tak, že bych je měl bránit.

159-160 a je tady vlastně potřeba odpovědnosti za ostatní.

326-327 To by mě fakt zajímalo, na co tady vlastně potřebujeme kaplana.

331-336 jsem mu říkal, hele fakt já ti teď na tudle otázku nejsem moc schopen odpovědět, protože ti tady můžu začít vyprávět nějaký své teorie nebo svoji náplň práce, ale myslím si, že stejně nebudeš asi dostatečně vnímat nebo to třeba nevezmeš, ale zkus počkat třeba se svým hodnocením a uvidíš, třeba jaký to bude na konci jo, a třeba se dostaneme někam jinam no a s tím jsme se rozešli.

339-343 něho a on mi říká, víš, ty seš jako já jsem měl možnost nějak tě tak jako poznat a přijde mi, že ty jsi takovej jinej třeba než jiný faráři. A já říkám, počkej, jak

to myslíš? A on no ne, že seš takovej jinej, že jsi normální, jiní faráři jsou zvláštní, ale ty jsi takovej normální.

Domov je pro mne velice důležitý

12 založil jsem rodinu.

249-252 Nedovedu si dost dobře představit, že bych byl sám. To si nějak nedokážu představit. To, že bych se vracel do prázdného baráku, že bych neměl kde čerpat, protože to nabijí a posiluje, když máte doma ty vazby v pořádku.

253-255 Kdybych to měl doma rozhozený, nebyl bych spokojenej, tak samozřejmě se to odrazí zákonitě v profesi. Nemohl bych fungovat.

1 **1. Co Vás vedlo k tomu, že jste do duchovní služby v armádě**
2 **vstoupil?**

3 Tak to je, vlastně to byl takovej dlouhodobej proces, že jo, protože já
4 jsem samozřejmě o DS v Armádě vlastně neměl absolutně žádný, žádný
5 povědomí a vůbec jsem o těch věcech ani nějak moc netušil. A jediný co
6 jsem věděl, tak je, že byl nějakej feldkurát někde ve Švejkovi, a to bylo
7 vlastně jediný nějaký vědomí toho, že kdysi, že jo byli nějakí vojenští
8 kaplani, ale tu práci jsem si jako takovou vůbec nedovedl představit.
9 A protože já jsem vlastně nějak jako roli duchovního nevykonával, že jo,
10 dlouhý léta. Nebo v podstatě po škole jsem se rozhodl, že do týdlectý
11 sféry nějak jako zatím nechci vstupovat. A živil jsem se normálně
12 v civilním zaměstnání, založil jsem rodinu a ovšem po čase vlastně si
13 člověk řekl, že by asi ty hřivny, který dostal, nějakým způsobem mohl
14 zúročit, ale co mi chybělo, tak byla vlastně nějaká jakoby náplň, vlastně
15 já nevím, smysl, hm, jako jak to uchopit. Já jsem trochu tápal a potom se
16 objevila zpráva, že tady se vlastně duchovní služba nějak jako rozhodla,
17 nebo představitelé DS ve spolupráci s ekumenickou radou církví
18 a biskupskou konferencí na tom, že by vlastně do té služby duchovní,
19 vojenské DS vysílali i trvalý jáhny což je vlastně takovej samozřejmě
20 institut jako kněžství, vlastně je to prvoinstanční kněžství, a to bych jako,
21 vlastně jako ženatý, ženatý katolík, že jo příslušník katolický církve
22 mohl, mohl nějak jako dosáhnout. Takže dá se říct, že jsem vlastně, že
23 tím pádem jakoby ta služba, že jsem o tom začal vlastně víc přemýšlet
24 o tom, o tom svým povoláním třeba i do služby jáhna a potažmo i do
25 služby vojenského kaplana, byť pořád to bylo v takový fázi co tam.
26 Představa naprosto mizivá tak jsem nicméně ale navázal kontakt tenkrát
27 s Tomášem Holubem, jsem si vyzjistil dotazník, který jsem mu poslal,
28 a absolutně žádná odpověď nebyla. Čekal jsem vlastně asi dva měsíce
29 a říkám, tak to asi jsem už nesplnil nějaký základní kritéria nebo něco pro
30 ten výběr. Nicméně po dvou měsících mně přišla odpověď, že mi děkuje
31 za můj mail a že se bude těšit na případnou další spolupráci. (*smích*) Já
32 jsem samozřejmě v té době nějak do té služby nespěchal, protože jsem
33 měl dobrou práci. V podstatě nic mě jako netlačilo k tomu, abych hned
34 teď musel někde něco absolvovat nebo prostě podnikat nějaký rychlý
35 kroky. Takže o to byla větší výhoda, že se to mohlo nějak tak pomalu
36 rozvinout a vlastně uzrát a musím říct, že vlastně ten kontakt s tou DS byl
37 takovej docela liknavej v tom, že jsme spolu vždycky půl roku
38 nekomunikovali, pak přišel nějaký dopis jako jo, že teda si mě někdo
39 převzal, kdo by tedy byl eventuálně odpovědný za moji přípravu
40 a nějakou formaci. No a tak to trvalo tuším asi tři roky jo jako od toho
41 prvotního impulzu. Nicméně mi to nevadilo, protože jsem měl pocit, že
42 není kam spěchat. Pak to nabralo nějak už konkrétních podob jako v tom,

43 tedy že by bylo dobře jít na nějakou zdravotní prohlídku, kterou jsem
44 teda absolvoval, a pak vlastně se to už začalo rýsovat opravdu
45 v konkrétních obrysech toho, že bych, protože jsem byl ..... a bydlel
46 jsem se svojí rodinou ....., že bych měl nastoupit na místo kaplana
47 ....., kterou shodou okolností toto místo opouštěl současný
48 hlavní kaplan, který šel na pozici hlavního kaplana na generální štáb.
49 A tudíž se tady ta pozice uvolnila. Takže pak vlastně ten závěr byl jakoby
50 velmi rychlejší, protože jsem tedy udělal nějaký ty zdravotní i fyzické testy
51 a následně na to pak v srpnu 2006 jsem nastoupil jako kaplan .....
52 ..... Předtím ovšem tomu předcházelo jáhenské svěcení, které jsem
53 přijal v červnu 2006. Takže jsem byl takový jakoby novopečený
54 duchovní a zároveň novopečený vojenský kaplan. Což v mnoha ohledech
55 to považuji docela za veliký projev důvěry, že řekněme po krátké praxi
56 v roli duchovního jsem tady hned nastoupil do armády, tedy ozbrojených
57 sil, vykonávat funkci vojenského kaplana.

58 *Tolik k první otázce? Děkuji*

59 Nemáte zač

60 **2. Setrval jste u armády ze stejného důvodu, jako jste k ní nastoupil?**
61 **Nebo se to nějak proměnilo? Nenapadlo Vás někdy, že by bylo dobré**
62 **od toho odejít? Kdy?**

63 Stejný důvod to znamená na začátku a vlastně jaké přetrvává doteď nebo
64 nepřetrvává. Tak je fakt, že ty důvody samozřejmě člověk nějak lovil na
65 tom počátku asi motivaci, ptal se kolegů, kteří už byli ve službě kaplana,
66 vlastně o čem to je pořádně, že jo. Samozřejmě máte představy různé, ale
67 pak ta realita jaká bude, tak je to asi různý. Je fakt, že ti mí kolegové mi
68 toho moc neřekli. Spíš takovéto to - uvidíš, a neboj se toho - takový slova
69 povzbuzení, že jo, ale to jak k lidem přijít, a jak se k nim chovat, jak k
70 nim mluvit, tak to opravdu je asi na každým z nás, každý to třeba má
71 trochu jinak, každé je jinak nastavené v komunikaci, důvěře k lidem
72 a podobně. Musím ale říct, že vlastně hned po tom nástupu, že jo,
73 člověka ta služba nějak hodně chytla, ty lidi jsou doteďka velice
74 vnímavý, a že ty důvody myslím, že určitě přetrvávají tak jak jsem je
75 vnímal na tom počátku, protože skutečně mám pocit, že těm lidem pořád
76 jakoby mám co dát. Mám pocit, že mě vnímají jako součást jednotky, že
77 se ke mně nestaví zády, že prostě mám možnost je oslovit. V mnoha
78 ohledech třeba nějak i duchovně ovlivnit, nebo ovlivnit jejich duchovní
79 život, a to mě samozřejmě naplňuje, protože kdyby vás ty lidi nevzali,
80 nepřijali, tak budete mít pocit asi marnosti, zbytečnosti a pak ta motivace
81 zůstat by byla značně tížená. Ale zdá se mi, že tady tomu tak není, že
82 prostě ty důvody, které byli na počátku jít a sloužit a být vlastně tady
83 mezi lidmi tady, tak že pořád nějak setrvávají. Já už jsem tady přes šest
84 let a teď jsem měl je to nedávno měnit pozici nebo určitě měnit pozici,

85 ale pak z toho sešlo. Nemám pocit, že bych tím něco ztratil nebo o něco
86 přišel, protože pořád tady máte vlastně co dělat. A pořád se daří vymýšlet
87 nové věci jak lidi oslovovat. Takže mám pocit, že pořád vlastně ty
88 důvody setrvávají. No, a jestli se něco proměnilo? Možná se proměnilo
89 jenom trošku vnímání, to vám asi říkal hlavní kaplan v souvislosti,
90 řekněme, s omezeným mandátem naší služby. Původně byla stanovena na
91 4 - 6 let, s tím vědomím do toho člověk šel, že třeba po šesti letech
92 skončí a bude nová etapa v jeho životě. Já když jsem nastupoval do
93 armády, tak jsem vlastně podepisoval kontrakt na dva roky, protože v té
94 době nedávali víc. V Rekrutačním středisku prostě napsali dva roky.
95 Takže vlastně i tam byla určitá řekněme forma, rovina nejistoty
96 existenční, protože vlastně opustil jsem svoji práci, zpřetrhal jsem nějaké
97 vazby, a nastoupil jsem do armády do ozbrojených sil, a to vlastně
98 s vidinou dvou let, že jo. S tím, že teda se třeba pak najde, určitě se najde
99 později příležitost nějak ten závazek prodloužit. No takže, vlastně ta
100 jediná tedy změna je tom, že se služba vojenského kaplana vlastně z té
101 roviny šesti let posunula někam dál, protože nevíme přesně kam.
102 Nevíme, co bude za pár let, ale nicméně už to není vlastně taková ta
103 krátkodobá rovina služby 4 - 6 let, ale posouvá se prostě na tu hranici
104 deseti a třeba i více let. Tak to by snad byla nějaká jediná proměna.
105 A kdyby bylo dobré z té služby odejít? Tak to si taky jako někdy člověk
106 klade tu otázku, jestli by třeba byl tak vyšeptalej, nebo tak prázdněj, tak
107 by ho třeba i ta práce nudila, že by zvažoval odchod, anebo v případě,
108 kdy by vás vlastně okolí začalo vnímat jako třeba *nežádoucí element*,
109 *ktej ty lidi nesbližuje, ale naopak je třeba deptá, nebo ničí* a likviduje,
110 ničí přátelství a vazby. Pak by bylo na místě tydle věci zvažovat. Já
111 osobně se tady cítím jako velice spokojenej. Jako člověk, kterej má pocit,
112 že zapadl, že vlastně je v kolektivu lidí, kteří ho vnímají jako svojí
113 součást a berou ho mezi sebe. Takže do práce chodím skutečně rád.
114 A nějak nemám pocit, že by již nastala ta chvíle, kdy je čas odejít. A snad
115 to ještě nějaký čas vydrží. Stačila by takhle ta odpověď?

116 *Ano, stačila.*

117 **3. Dostal jste se někdy do situace, kdy si Vaše povolání duchovního** 118 **a vojáka odporovalo?**

119 Nemám ten pocit, že bych se někdy do této situace dostal. Kdyby vlastně
120 tady to povolání duchovního nějak kolidovalo s tím posláním, které
121 mám, a v boji já jsem třeba byl na misi v Kosovu, ale tam se vlastně
122 nedá mluvit o misi, která by byla vyloženě nějaká bojová. Vlastně
123 všechny ty mise jsou svým způsobem mírové, ale ta kosovská byla
124 zvlášť, vlastně bych řekl, klidně v tom, že tam skutečně nenastávaly
125 situace, kdy by po vás někdo střílel nebo, že by vás někdo ohrožoval na
126 životě. Byť ještě vlastně v nedávné době, že jo tam byli třeba různá

127 povstání. A opravdu krajně vyhocené situace. V době kdy jsem tam byl
128 já se svým kontingentem, tak to bylo v roce 2008, a to už byla situace
129 hodně, hodně klidná. Takže ani tam vlastně jsem se nedostal nikdy do
130 žádný jakoby krajní situace, kdybych si řekl tak teď si plně svým
131 chováním znevážil posláni duchovního nebo ses mu zpronevěřil. To asi
132 ne. Duchovní vlastně by asi měl bejt svým způsobem trošičku odlišný
133 než běžný řadový voják. Který duchovní má hodnost prostě důstojnickou,
134 tak by měl být svým způsobem stejný, ale vlastně zároveň trochu jiný. Já
135 nevím, jak bych to teďka definoval v tom, že i to stejné tvrzení očekává
136 voják, že ten duchovní je trošku někde jinde. Byť je v uniformě, byť má
137 hodnost, byť se třeba účastní stejného výcviku stejně jako ostatní, ale
138 vnímá ten rozdíl. Že bych se tedy někdy dostal do nějaké takovéto
139 situace, že by si to odporovalo, to snad asi ne. Já třeba nemám problém
140 s nošením zbraně, střelením, samozřejmě do terče tedy, ale s tím jako
141 problém nemám. Samozřejmě jsou kolegové, kteří řeknou, že by zbraň
142 nepoužili nebo by z ní ani nevystřelili. Ale tohle je třeba věc, která je
143 Bohu díky, která je na rozhodnutí každého konkrétního duchovního. Není
144 nikdo nucen k tomu, aby tu zbraň nosil nebo aby ji používal byť jen třeba
145 z důvodů cvičných, což mně žádný problém nedělá, vlastně v tom
146 nevidím ani nějaké zpronevěření. Křesťan v armádě určitě sloužit může
147 i se zbraní, že jo. Otázka je, co by nastalo, kdyby třeba skutečně přišla
148 nějaká extrémní situace. Vlastně člověk by měl zbraň, měl by zvážít
149 použití proti nepříteli nebo proti nevím komu, to už by byla samozřejmě
150 jiná věc, určitě jsem o tom přemýšlel, zvláště před tím, když jsem jel do
151 té mise, jsem si tyto otázky kladl dost často a člověk se pak vlastně vžívá
152 do situace, kdy, já třeba nevím, je v nějakým místě a má tam sebou
153 vlastně třeba raněný kolegy a v podstatě je jedinej, kdo by mohl aktivním
154 způsobem zasáhnout, třeba způsobem obranným nebo ochranným těch
155 svezch kolegů a tam by vlastně určitě jednoznačně vyplynulo, jak bych se
156 měl zachovat tak, že bych je měl bránit. Co by to udělalo potom,
157 samozřejmě nevím, ale určitě vlastně by stálo za to se nějaké té ochraně
158 či obraně svěřených lidí nějak věnovat a třeba i v tom extrémním případě
159 tu zbraň použít. Prostě svět není ideální a je tady vlastně potřeba
160 odpovědnosti za ostatní. Je tady samozřejmě odpovědnost za můj život,
161 je tady odpovědnost za moji rodinu, to všechno musí člověk brát v potaz
162 v tý extrémní situaci. Takže v tomhle bych třeba jasno měl, ovšem
163 nevím, samozřejmě, co by ta reálná situace se mnou udělala. Teoretizuje
164 se velmi dobře, ale kdyby pak došlo, že jo, skutečně k nějakému extrému,
165 tak asi bych si tak jistý taky nebyl, jak jsem si jistý teď. Nicméně
166 vnímám to jako správnou cestu. Někdo by třeba udělal něco jiného. Je to
167 opravdu na zvážení každého.

168 **4. Dostal jste se při výkonu této služby do situace, kdy jste vnímal, že**
169 **nemůžete dělat vůbec nic? Pokud ano, co jste v takové situaci dělal,**
170 **jak jste s ním naložil? Pomáhal Vám v té situaci někdo? Nebo něco?**
171 **Co jste dělal potom?**

172 Jsou to věci, které se čas od času stanou, ale ne v takovém rozměru.

173 To že nemůžete dělat nic, to se opravdu stane v životě i v té naší profesi,
174 ale vždycky, myslím si, že je vždy možnost minimálně v tom, že ty věci
175 můžete nějak svěřit a odevzdat a modlit se za ně. Tak to je tu ještě pořád
176 varianta, není to konečná, jako to že vyčerpал jsem všechny možnosti
177 a teď už mi nezbývá absolutně nic, ale je tu prostor pro modlitbu. To mě
178 třeba docela posiluje, když už vím, že jsem vyčerpал všechno, co jsem
179 mohl, tak že pak je tu ještě tato možnost. Samozřejmě ta možnost je tu po
180 celou dobu. Myslím si, že tohle by se vztahovalo řekněme spíš na
181 nějakou činnost, kdy vlastně někoho doprovázíte v jeho životě radou,
182 pomocí, posilou. Někdo vám přijde a v podstatě vám svěří něco ze svého
183 života, ze svého trápení. To je také výhoda tom, že k vám ti lidé mají
184 důvěru. Takže opravdu jsou vám schopni svěřit věci, které by nikomu
185 jinému neřekli. A ani s tím nemají v zásadě problém. Jsou tu vlastně
186 i velitelé, kteří automaticky své vojáky, když mají nějaký problém,
187 posílají vlastně sem, aby vlastně šli ke kaplanovi. Řeknou, půjdeš ke
188 kaplanovi a tam mu ty věci vylíšíš. A ten voják samozřejmě nemusí,
189 protože ví, tedy měl by vědět, že tu službu může odmítnout, že ji nemusí
190 vůbec využít, takže není jeho povinností se někde zpovídat z toho, co
191 dělá ve svém životě. Nebo to někomu vykládat, ale on přesto jde.
192 V podstatě v uvozovkách plní rozkaz, zní to blbě, protože není to vlastně
193 žádný rozkaz, ale je to obyčejná důvěra. Skutečně vojáci chodí a ty své
194 trable popisují a snažíme se třeba najít nějaké řešení, pokud je to v našich
195 silách jo. Já jsem tu měl různé případy a občas se tu objeví někdo, kdo
196 má problémy, třeba s hraním, gamblerstvím, pár lidí tady určitě takových
197 je a snažíme se najít nějaké východisko z toho problému. Samozřejmě, že
198 si nehraju na nějakého doktora, že bych ty lidi léčil, na to nemám, že jo.
199 To neznám, nikdy jsem to nestudoval a mám nějaké základy, že jo, ale
200 jsem schopen je nasměrovat, prostě ukázat cestu a doprovázet, ptát se
201 a nějak skutečně to korigovat, ale že bych vyloženě prostě už pak, že víc
202 to nejde. Asi jo, pokud ten člověk v případě toho gamblera nastoupí cestu
203 léčení, tak je to třeba úleva, je to pocit toho, že se něco povedlo, že má
204 tendenci splácet dluhy, že vnímá, že je to problém ve svém životě, a pak
205 po léčení přijde a zjistí, že je na tom podobně a znovu začne hrát, tak tam
206 už je opravdu ten pocit, že v tuto chvíli nejde dělat nic kromě modlitby,
207 protože ta závislost je silnější než ten dotyčný jedinec. No a myslím si, že
208 tydle věci člověka také posilují aspoň mě osobně. Mám tedy tendenci je
209 i hodně prožívat s těma lidma, nejsem úplně nějak naladěnej k tomu,

210 abych prostě zavřel kancl a spadlo to ze mě, samozřejmě si ty věci nosím
211 s sebou i domů a byt' vím, že to není úplně dobře, ale prostě mi to nějak
212 nedá, abych se od toho absolutně oprostil. Pak kdo mi pomáhal v té
213 situaci. Tak určitě nespolehám v tomhle směru jen sám na sebe, ale
214 snažím se hledat i odbornou pomoc, mám třeba síť známých, kterým
215 můžu zavolat s jejich svolením, zda by mi s tím v nějaké situaci mohli
216 pomoci i odborně. Jsou to lidé z finanční sféry, protože tu jsou lidé,
217 kterým hrozí exekuce, nebo už do ní spadli. Nebo ať jsou to
218 psychologové psychiatři. Takž v tomhle směru spolehám na své kolegy
219 odborníky a jiné pomáhající profese. Protože vnímám, že bych to
220 samozřejmě sám nedal. Nejsem odborník v mnoha ohledech. Extrémní
221 situace, kdybych opravdu stál naprosto bezradně, asi nenastala, třeba ani
222 v té misi, tam to bylo podobný, že vlastně ty věci, tam se vždycky dalo
223 najít nějaké řešení. Tam se tedy nejčastěji řešili partnerské vztahy,
224 rozchody, nevěry.

225 **5. Uvažujete-li znovu o své zkušenosti s duchovní službou, vnímáte**
226 **svůj nástup do ní jako dobré rozhodnutí?**

227 No to by vám asi měl zodpovědět někdo jinej, ale pokud mám mluvit
228 sám za sebe, tak jo. Já si myslím, že jsme se nějak našli a vyhovuje mi to.
229 Jestli to vyhovuje hlavnímu kaplanovi, tak to nevím, to byste se musela
230 zeptat jeho nebo mých kolegů, ale nemám pocit, že bych byl nějakéj
231 vyčleněnej outsaidr a nezapadl do kolektivu vojenských kaplanů. Ty naše
232 vazby bych řekl, že jsou na výborné úrovni vlastně opravdu takové
233 bratrské společenství. Z toho mám opravdu radost, že se známe, že si
234 telefonujeme, scházíme se pětkrát do roka, a že o sobě víme, mne
235 naplňuje optimismem. Myslím si, že bych neměnil a šel bych do této role
236 znova. Určitě to nepovažuji za chybu či přešlap, rozhodně ne. Mám pocit,
237 že jsem se tady v tom nějak našel a angažuji se a plní mě to radostí.

238 **6. Jaký je teď váš profesní a životní čas vzhledem ke službě v armádě**
239 **ČR? Co je před vámi?**

240 Profesní a osobní čas nebo životní čas vzhledem ke službě tak jo je nutný
241 to rozdělit, určitě to vnímám, ne vždy se to daří, to je pravda. Kolikrát
242 mám tendenci vlastně ten profesní život nějak trošku jakoby nadsazovat,
243 a což je blbě, doma to vnímají potom negativně. Já to vím, ale prostě
244 v mnoha ohledech na to moc jako nedbám, rád bych, ale je to tak jako
245 složitý nějak to skloubit. Vzhledem k tomu že teda mám rodinu, vlastně
246 mám tři děti, a tak se snažíme nějakým způsobem fungovat a myslím si,
247 že to docela jde. Nicméně prostě domov je pro mne velice důležitý.
248 Pokud bych neměl se kam vracet, určitě by se to projevilo na tom
249 profesním životě. Nedovedu si dost dobře představit, že bych byl sám. To
250 si nějak nedokážu představit. To, že bych se vracel do prázdného baráku,
251 že bych neměl kde čerpat, protože to nabíjí a posiluje, když máte doma ty

252 vazby v pořádku. Samozřejmě pak se můžete plně věnovat té profesní
253 dráze a nic vás moc nelimituje. Kdybych to měl doma rozhozený, nebyl
254 bych spokojenej, tak samozřejmě se to odrazí zákonitě v profesi. Nemohl
255 bych fungovat. Vnímám to tak, že prostě musím to mít v první řadě
256 urovnané doma a relativně v pořádku k tomu, abych vlastně těm lidem
257 mohl být nablízku tady a pomáhat jim, být pro ně přínosem. Kdyby tomu
258 tak nebylo, tak to bude haprovat tady. Je fakt, že teda mě lidé tady v práci
259 vnímají jinak, nežli mě vnímá samozřejmě moje rodina. Mám ten pocit,
260 že tady by vlastně člověk měl ukazovat nějakou tu dobrou tvář jo,
261 v podstatě ne ale pokryteckou, ale takovou tu vstřícnost, řekněme být nad
262 věcí, mít dobrou náladu, a vlastně to se nějak daří. Není to snad póza,
263 není to pokrytectví, je to vlastně taková jakoby snaha spíš ukázat třeba
264 i to, že život se dá žít hezky, že vlastně se dá naplnit úsměvem, pomocí,
265 dobrým skutkem. A potom pak mi to někdy chybí doma, že bohužel se
266 člověk v mnoha ohledech jakoby chodí domů nabíjet a to je třeba
267 problém můj, že vlastně to zázemí tedy považuji za velmi důležitý, mu
268 v mnoha ohledech moc nedám. Myslím si, že dám, ale na druhou stranu
269 třeba si to má rodina si to tolik nemyslí. Potom mi i mnohé věci vyčte, že
270 na jiné věci si čas udělám a vlastně na moji rodinu až tolik ne. Což je
271 v mnoha ohledech pravda jo a samozřejmě to se stává.
272 Také mne povzbuzuje evangelium. Sice by bez něj člověk uměl dočasně
273 fungovat, ale to, že teda vnímáte třeba biblické verše úryvky z bible, a že
274 si je najdete a proložíte jimi svůj život, že vás nějak posilují ve službě i
275 v rodinném životě, tak to určitě. Bez toho by to opravdu nešlo. Vnímám
276 to jako důležitý, když pak člověk něco zanedbá, nebo prostě se na něco
277 vykašle, takže je to tak. Odhodlání tady je, byť se říká, že cesta do pekla
278 je vydlážděna těmi dobrými úmysly. Rozhodně jo, tohle vnímám jako
279 hodně důležitý a určitý čas pro modlitbu se snažím vždycky nějak najít
280 a dát do toho každodenního prožívání dne. Co je před vámi? Já doufám,
281 že stále fungující rodina, prostě vůbec teď to neberte, jako že by to bylo
282 před krachem, to ne. Někdy to tak může vypadat, ale není to tak,
283 rozhodně ne. Mám přání, aby ten rodinný život přetrvával, že jo, v nějaké
284 harmonii, abychom se dál vlastně měli rádi a abychom se vlastně nadále
285 vzájemně doplňovali a pomáhali. V tom profesním životě, vlastně já jsem
286 měl tady to místo měnit již dvakrát a musím tedy přiznat, že vlastně se mi
287 odtud moc nechce, ale je to vlastně i kus díla třeba velitele, s kterým
288 máme velice, jak bych to řekl, velmi bych řekl nadstandardní vztahy.
289 Vážím si ho velmi jako člověka i jako velitele a myslím si, že si dokonale
290 rozumíme a dokážeme se i vzájemně nějak podpořit takže v mnoha
291 ohledech беру i názor velitele na můj odchod docela důležitě. Ne, že
292 bych ho úplně nadřazoval nad názor hlavního kaplana, ale беру ho
293 opravdu vážně v potaz. Samozřejmě že nějaký posun nastane dřív nebo

294 později, že se otevře další perspektiva v rámci DS. S tím nějak je možné
295 do budoucna počítat. V mém dalším profesním či kariérním životě, jak to
296 nazvat. Tak uvidíme, co to přinese. Je to otázka budoucích let. Věřím, že
297 jo.

298 **7. Kdybyste měl něco doporučit faráři, který chce být vojenským**
299 **kaplanem, co by to bylo? Čeho by si měl všímat, na co si dát pozor?**

300 No tak je fakt, že už jsem třeba pár lidí zkoušel jakoby přesvědčit o tom,
301 aby šli do té služby. Nemám pocit, že by se mi to nějak podařilo. Jo
302 abych si mohl říct, tohohle člověka se mi podařilo vnitřně přesvědčit, aby
303 to zkusil, vždycky mi řekli, že o tom třeba budou uvažovat, ale pak si to
304 rozmysleli, že se na to necítí nebo si to nedovedou představit a tak
305 podobně. No a co bych doporučil? Asi bych mu samozřejmě popsal krásu
306 té služby i drsnost, že to není pro každého toto prostředí.

307 *Co je podle vás ta krása?*

308 Myslím si, že ta krása spočívá v, řekněme, já nevím, asi v takové
309 jedinečnosti toho, že člověk má vlastně v popisu práce, být mezi lidma,
310 který třeba toho o Bohu moc nevědí, nebo ho třeba ignorují, je jim
311 lhostejný a vlastně vy máte tu možnost těm lidem o Bohu něco předávat,
312 byť samozřejmě nějak skrytě, implicitně. Asi těžko by se tady uplatnil
313 člověk, který by přišel s tím, že Bůh člověka miluje a všem to tu vykládal
314 na potkání, to prostě nejde. To by vás ty lidi nevzali a odmítli by vás
315 a řekli, že jste nějaký fanatik. A hlavně tu není prostor pro to začít jako
316 první. Byť v dnešní době si to mohu v mnoha ohledech dovolit, ale
317 protože ty lidi znám a vím, co snesou. Právě v tom je třeba ta krása, že
318 jste tady mezi lidma, kteří vás svým způsobem berou, mají k vám důvěru
319 a vy vlastně máte možnost mezi nima působit. V prostředí kam by se
320 normální kněz, farář nebo duchovní vlastně neměl nikdy šanci dostat.
321 Protože to možný není. Já jsem zažil třeba jeden případ v misii. Kdy jsme
322 spolu seděli s jedním kolegou, kterej teda byl takovej jakoby trošku
323 odtažitej vlastně v pohledu na vojenského duchovního a vím, že na
324 začátku mise jsme někde spolu seděli v jídelně a byl tam i ještě velitel
325 kontingentu prostě se jen tak debatovalo, říkal, hele já vůbec vlastně
326 nevím, proč ty jsi vlastně tady. To by mě fakt zajímalo, na co tady
327 vlastně potřebujeme kaplana. Jako pochopím, že tady je psycholog,
328 pochopím, že tady je velitel kontingentu, každej tady má nějakou roli, ale
329 vůbec nechápu, proč jsi tady ty. Tak to byla taková trošku sprcha. Ale
330 nicméně to bylo fakt jako krátce po měsíci po měsíci a půl v té misii a já
331 jsem mu říkal, hele fakt já ti teď na tudle otázku nejsem moc schopn
332 odpovědět, protože ti tady můžu začít vyprávět nějaký své teorie nebo
333 svoji náplň práce, ale myslím si, že stejně nebudeš asi dostatečně vnímat
334 nebo to třeba nevezmeš, ale zkus počkat třeba se svým hodnocením
335 a uvidíš, třeba jaký to bude na konci jo, a třeba se dostaneme někam

336 jinam no a s tím jsme se rozešli. No a vídali jsme se, potkávali, zdravili
337 jsme se, bydleli jsme od sebe nedaleko. Takže nějak jsme si k sobě
338 postupně nacházeli cestu, a vím, že pak třeba fakt asi měsíc před koncem
339 tý mise že jsme tak jako byli u něho a on mi říká, víš, ty seš jako já jsem
340 měl možnost nějak tě tak jako poznat a přijde mi, že ty jsi takovej jinej
341 třeba než jiný faráři. A já říkám, počkej, jak to myslíš? A on no ne, že seš
342 takovej jinej, že jsi normální, jiní faráři jsou zvláštní, ale ty jsi takovej
343 normální. Takže vlastně takovýto poznání, že i duchovní může být
344 normální, tak vlastně na to musí člověk přijít až po několika měsících. To
345 je taky taková krása. Já to nechci příkládat sobě jako nějakou přednost,
346 prostě to že vlastně člověk může se pohybovat v tomto kolektivu, že má
347 tu možnost vůbec se dostat sem mezi tyto lidi a může prokázat, že je
348 stejný jako oni, byť je trošku jinej, samozřejmě vymezenej někde jinde,
349 ale že prožívá stejné věci, stejné starosti i radosti, že těm lidem rozumí
350 a že s nima nese třeba ty jejich věci. Tak to si myslím, že je naplňuje
351 právě tím pocitem, ano on nám rozumí a připadá nám normální v tomhle
352 ohledu. Byť je trošku jinej, samozřejmě, ale tomu zas my se tolik
353 nevěnujeme, a ty věci tolik neřešíme, je tady mezi námi a je normální.
354 Tak to pro mě bylo potěšující. Já samozřejmě nechci vůbec hanět svoje
355 kolegy, nemám pocit, že by nebyli normální, ale prostě nemají tu výhodu
356 toho prostředí, prostě být tady mezi těmi lidmi tak to třeba považuji za
357 krásu tohohle toho, že mohu být tady s nimi nějak na ně působit,
358 ovlivňovat a něco jim dát. Na co by si měl dát pozor, čeho by si měl
359 všímat. Takový to nedělat mistra světa, že jo, hned na začátku, na to jsou
360 tu lidi hodně háklivý, ale to je běžný v jakémkoliv kolektivu, když tam
361 přijdete a jste tam nověj, tak nemáte hned těm lidem říkat, že byste to
362 dělal takhle a že oni to dělají špatně. Spíš jako vyčkat, nechat se vést
363 v mnoha ohledech. Trošku sondovat, zjišťovat a pak třeba i do něčeho
364 vstoupit, ale takový to hraní si na to všechno vím, všude jsem byl,
365 všechno znám, tím ty lidi víc odradíte. Než abyste je nějak oslovili. No
366 tak Možná tohle no že skutečně Necpat se někde do předu od samého
367 začátku to se mi teda vyplatilo v tom, že fakt jsem nějak tyhle věci
368 vnímal, zpovzdálí že jsem se včlenil mezi lidi postupně a příliš jsem
369 nevyčníval, tak to si myslím, že byl asi dobrý tah a asi bych ho v každém
370 kolektivu zopakoval, protože vlastně podobnej scénář se mi vyplatil
371 i v misii, kde jsem nikoho neznal, že jo. Znáte pár lidí z přípravy, že jo,
372 ale ve finále tam přijdete a před vámi je šest set lidí, které jste před tím
373 nikdy neviděl, že jo Ted' se musí s nimi během ani ne půl roku vlastně
374 nějak sžít, dát dohromady, nějak pomáhat jim, existovat s nima, takže
375 tam se mi tato taktika skutečně vyplatila, zkušenost odsud. Kolektivy
376 jsou většinou podobný, všude jsou lidi, který mají své dobré a špatné
377 vlastnosti, že se v tomto směru dá najít nějaký smysl soužití tak to určitě.

378 Bylo by dobrý, kdyby se někdo objevil, protože je fakt, že je nouze
379 sehnat teď duchovního, kterej by se chtěl stát vojenským kaplanem,
380 prostě ty lidi o to moc velký zájem nemaj.

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
EVANGELICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

Diplomová práce

Dosavadní duchovní služba Armády České Republiky

Petra Náhlovská

Katedra: Praktické teologie
Vedoucí práce: ThDr. Ladislav Beneš
Studijní program: Teologie (M6141)
Studijní obor: Evangelická teologie

Praha 2013

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci s názvem Dosavadní duchovní služba v Armádě České republiky napsala samostatně a výhradně s použitím uvedených pramenů.

Souhlasím s tím, aby práce byla zveřejněna pro účely výzkumu a soukromého studia.

V Pardubicích dne 13. 7. 2013

Petra Náhlovská

Bibliografická citace

Dosavadní duchovní služba v Armádě České republiky:

Diplomová práce / Petra Náhlovská; vedoucí práce: ThDr. Ladislav Beneš,

Praha, 2013. 85 s.

Anotace

Tato práce pojednává o dosavadní duchovní službě v Armádě České republiky.

Práce je rozdělena do dvou částí, teoretické a praktické.

Teoretická část práce je soustředěna na poslání, cíle a význam duchovní služby v Armádě České republiky. Dále zkoumá její vývoj a představy zástupců jednotlivých církví, jak by dle nich měla duchovní služba v armádě vypadat až po její současnou strategii. Také obsahuje představení činnosti vojenských kaplanů od výběru kandidátů na pozici vojenského kaplana, jeho náplň práce, potřebné vzdělávání a následně srovnání jeho pozice s pozicí vojskového psychologa.

Praktická část zahrnuje vymezení výzkumného problému, cíle výzkumu a výzkumné otázky pro rozhovory s vojenskými kaplany, které jsou součástí kvalitativního výzkumu, který je zaměřen na duchovní službu očima vojenských kaplanů.

Klíčová slova

Duchovní služba, vojenský kaplan, necombatant, etika.

Summary

Nowadays pastoral care in the Czech army:

Diploma Thesis / Petra Náhlovská, Leader of work: ThDr. Ladislav Beneš,
Praha, 2013. 85 p.

This work is focused on nowadays pastoral care in the Czech army. All work is divided into two parts, theoretical and practical.

The theoretical part is interested in mission, meaning of pastoral care in the Czech army. There are also ideas of conception pastoral care in the point of view through the specific churches representatives. Importance is given to the idea of mission the army chaplain from their selection to the real situation inside the army.

The practical part includes research problems with specific questions aimed to the attitude to army chaplains in real situations.

Keywords

Pastoral care, army chaplains, noncombatant, ethics.

Poděkování

Touto cestou bych ráda poděkovala svému vedoucímu diplomové práce ThDr. Ladislavu Benešovi za odborné vedení práce. Dále potom děkuji konzultantce Dr. Bohumile Baštecké za vstřícný přístup, cenné rady a připomínky k praktické části. Především ale za její trpělivost.

Mé poděkování patří také vojenským kaplanům, kteří se spolupodíleli na kvalitativním výzkumu. Bez jejich zkušeností, názorů a připomínek by tato práce nemohla být napsána.

Dále děkuji svým spolužákům, kteří mě podporovali v těžkých chvílích.

Ale především mé díky patří Bohu za to, že i přes drobné překážky, mi bylo dovoleno práci dokončit.

Obsah

Úvod	7
1 TEORETICKÁ ČÁST	10
1.1 Duchovní služba.....	10
1.1.1 Poslání a cíle duchovní služby	10
1.1.2 Význam duchovní služby v Armádě České republiky.....	15
1.1.3 Teologická východiska duchovní služby v Armádě České republiky	18
1.1.4 Vývoj duchovní služby v Armádě České republiky	21
1.2 Vojskový kaplan.....	30
1.2.1 Proces přijetí vojenského kaplana do duchovní služby Armády České republiky.....	30
1.2.2 Postavení vojenského kaplana v Armádě České republiky	31
1.2.3 Náplň práce vojenského kaplana v Armádě České republiky.....	32
1.2.4 Nástroje vojenského kaplana k realizaci duchovní služby v Armádě České republiky.....	34
1.2.5 Rizika spojená s výkonem práce vojenského kaplana	36
1.2.6 Vzdělávání vojenského kaplana.....	37
1.3 Srovnání profese vojenského kaplana s vojskovým psychologem	41
2 PRAKTICKÁ ČÁST.....	45
2.1 Vymezení výzkumného problému	45
2.2 Cíl výzkumu	45
2.3 Výzkumné otázky.....	46
2.4 Charakteristika vzorku	48
2.5 Metodologie výzkumu	49
2.6 Interpretace rozhovorů	51
2.7 Příběhy vyplývající z výzkumu.....	64
2.8 Diskuse	75
Závěr	78
Seznam použitých zkratk	81
Seznam literatury	82
Přílohy	85

Úvod

Motto:

„Seděli jsme s jedním kolegou, který byl takový jakoby trochu odtažitý v pohledu na vojenského duchovního a vím, že na začátku mise jsme někde spolu seděli v jídelně a byl tam i ještě velitel kontingentu. Prostě se jen tak debatovalo, říkal, hele já vůbec vlastně nevím, proč ty jsi vlastně tady. To by mně fakt zajímalo, na co tady vlastně potřebujeme kaplana. Jako pochopím, že tady je psycholog, pochopím, že tady je velitel kontingentu, každý tady má nějakou roli, ale vůbec nechápu, proč jsi tady ty.“

Mgr. Václav Hudousek

Téma této práce nese název „*Dosavadní duchovní služba v Armádě České Republiky*“.

První impuls pro výběr tématu vyšel z osobních rozhovorů s vojáky, kteří se účastnili válečných zahraničních misí. Po návratu zpět museli čelit střetu s civilním světem a v této souvislosti zvládnout adaptaci na středoevropské poměry. O pomoc přitom nežádali vojskového psychologa, ale vojenského kaplana. Jejich volba se stala základem pro tuto práci, kde zkoumáme dosavadní duchovní službu v Armádě České Republiky z pohledu vojenských kaplanů.

Práce je rozdělena na dvě části: teoretickou a praktickou. V první kapitole teoretické části popisujeme poslání, cíle a význam duchovní služby podle vybraných autorů, protože se domníváme, že je nejdříve potřebné vymezit, čím se duchovní služba obecně zabývá a jakými metodami pracuje, abychom

následně mohli představit duchovní službu ve specifickém prostoru, jímž Armáda České republiky je. Duchovní služba je péče, která je poskytována představiteli církví, proto uvádíme i teologická východiska a přibližujeme zde její vývoj. Neopomíjíme také představy jednotlivých církví, které vedly k jejímu vzniku a zaměřujeme se na její současnou strategii v rámci Armády České republiky. Druhá kapitola je věnována vojenským kaplanům, kteří duchovní službu poskytují. Popisujeme proces přijetí vojenského kaplana do duchovní služby a jeho postavení u přidělené jednotky, dále potom uvádíme náplň práce, která je ukotvena v dohodě mezi Ekumenickou radou církví, Českou biskupskou konferencí a Ministerstvem obrany. Kapitola též detailně popisuje čtyři nástroje nezbytné k realizaci duchovní služby v armádě. Pro hlubší pochopení problematiky zaměřujeme svoji pozornost na rizika, která jsou s výkonem práce vojenského kaplana spojena. Zaměřujeme se také na vzdělávání, samovzdělávání a obsahy etických seminářů, které vojenští kaplani lektorují. Teoretická část je zakončena kapitolou s názvem: Srovnání profese vojenského kaplana s vojskovým psychologem s ohledem na silné a slabé stránky těchto profesí, neboť se domníváme, že v praxi dochází ze strany samotných vojáků k jejich záměně. Tuto část zakončujeme návrhy možných doporučení jak eliminovat napětí mezi těmito profesemi.

Praktická část má za cíl popsat problematiku duchovní péče v Armádě České republiky očima vojenského kaplana, který ve své roli nemůže na armádním poli šířit evangelium tak, jako duchovní ve sborech a farnostech. Cíl naplňujeme prostřednictvím dvou dílčích cílů: analyzovat postoj k porozumění vlastní seberealizace vojenského kaplana uvnitř společenství majícího pevně stanovená pravidla a získat vhled pro porozumění jak služba duchovního v armádě ovlivňuje jeho víru a naopak. Následně uvádíme výzkumné otázky, které jsou nástrojem pro naplnění výše stanovených cílů. Výběr komunikačních

partnerů popisujeme v následující kapitole. Následně v metodologii výzkumu vysvětlujeme proces, jak výzkumné šetření probíhalo a jak byly plánovány osobní rozhovory. Následně interpretujeme jednotlivé rozhovory prostřednictvím výzkumných otázek. Na základě stanovených kategorií tvoříme příběhy jednotlivých komunikačních partnerů, které otevírají prostor pro následnou diskusi o zjištěných faktech a která je uzavřena naším doporučením jak je toto téma možné dále zkoumat a rozkrývat.

1 TEORETICKÁ ČÁST

1.1 Duchovní služba

V současném světě je těžké pro křesťana i nekřesťana nepochybovat nebo dokonce neztratit víru ani smysl života. Obzvláště je to těžké pro lidi, kteří jsou nezřídká vystaveni mezním situacím a prožijí tak šokující událost, např. ve válce nebo při přírodních katastrofách. V těchto situacích nabízejí církve svoji účast, podporu a pomoc prostřednictvím duchovní služby.

1.1.1 Poslání a cíle duchovní služby

Duchovní služba je péče, kterou poskytuje církev v různých oblastech života na základě Ježíšova přikázání lásky k bližnímu. Využívá ve své praxi mnohé nástroje z oblastí psychologie, sociologie a teologie, aby v odlišných sférách, které mají svá daná specifika, mohla přiměřeně a nenásilně poskytovat svoji službu. Definování obsahu duchovní péče přineslo a stále přináší bohaté varianty, které vyzdvihují jednotlivé prvky ve službě. Profesor Kozák, psycholog, se přiklání ke stanovisku, že pojem duchovní péče nemá zcela jasný a přesně ohraničený význam. Tudíž existuje široké spektrum definic, které vymezují duchovní péči z mnoha různých úhlů.¹

Salajka chápe duchovní péči jako médium, „jež na základě svých cílů, didaktických postupů a terapeutických i emancipačních snah chtějí pomoci člověku k jeho osobní odpovědnosti a zralosti“.² Duchovní péče dle něj nese

---

¹ Srov. KOZÁK, Jaroslav, *Východiska a perspektivy duchovní služby u policie*, JCU: Karolinum 2012, s. 127.

² SALAJKA, Milan, *Teologie a praxe církve - Praktická teologie křesťanského západu - Ekumenismus*, UK, Praha: Karolinum, 2000, s. 81.

rys svědecký a vyznavačský, stará se o obsahovou čistotu a o životnost víry z hlediska teologické jistoty o spáse dosvědčené svatými Písmy.³

Salajka ve své definici zdůrazňuje osobní odpovědnost člověka. Úloha duchovní péče spočívá v tom, že člověku umožní překonat momentálně prožívanou krizi a vzít si z ní životní poučení a zkušenost do dalšího života. Cílem duchovní péče je vedení člověka ke zralosti jemu přirozené a k převzetí zodpovědnosti za sebe i za svůj život a k uvědomění si svých povinností vůči společenskému povědomí. V péči se uskutečňují prověřené emancipační a terapeutické postupy, které spočívají v postupném ulevování duši z jejího aktuálního trápení a v tom, že dodávají klientovi zdravou sebejistotu a posilují pocit jeho důstojnosti. Na poli duchovní péče jsou si všichni rovni, není tedy ponížených ani povýšených. Rámec, ve kterém se odehrává duchovní péče, je křesťanství, přičemž pro Salajku je důležitá obsahová čistota a věrnost křesťanským postojům, pravidlům a ideovým principům. Církev ve své činnosti zvěstuje kérygma⁴, tj. evangelium, které přináší zvěst o spáse.⁵

Klessemann duchovní péči označuje za „*nížkoprahovou nabídku církve k mezilidskému doprovodu, setkávání a smyslu života v horizontu křesťanské víry s cílem posilovat životní jistotu a jistotu víry lidí*“.⁶ Pro Klessemanna je důležitý moment nízkoprahovosti, která spočívá v nevytváření pomyslných zdí a žádných příčin k překážkám mezi duchovním a člověkem. Tato přístupnost

---

³ Tamtéž, s. 81.

⁴ Kérygma = Je to hlásání základního jádra evangelijního poselství («smrti a vzkříšení Ježíše Krista»), které z Božího pověření uskutečňuje církev a které se předkládá jako výzva k víře. <http://www.iencyklopedie.cz/kerygma/>

⁵ Spása = není dílem člověka, ale děje se, přichází k člověku, je mu darována.

Laňka, Jiří, *Východiska a perspektivy duchovní služby u policie*, JCU: Karolinum 2012 s. 117.

⁶ KLESSEMANN, Michael, *Seelsorge : Begleitung, Begegnung, Lebensdeutung im Horizont des christlichen Glaubens : ein Lehrbuch*, Neukirchen-Vluyn : Neukirchener, 2008, s. 8.

není nijak svazována rituály, zvláštními požadavky a nároky, ale je dostupná a poskytována člověku bezprostředně v průběhu osobního rozhovoru. Je mu nabídnuta služba provázení a poukazování na smysl života v horizontu víry. Poskytovatel duchovní péče je služebník církve, který vykonává pastýřskou péči. Podobně jako Bůh doprovází církev, tak i duchovní doprovází potřebné. Toto pojetí vychází ze žalmu 23,1, kde je Hospodin označený jako pastýř svého lidu. Úlohou, ba dokonce povinností duchovního, je tedy všemi silami podporovat potácející se nebo jinak zeslabené v křesťanské víře a poskytovat jim duchovní oporu a útěchu. Ve své službě duchovní vychází z křesťanských základů a zprostředkovává pomoc člověku a účast v duchu křesťanské lásky a poselství, tj. vše se zohledňuje v rámci evangelia.

Podle Křivohlavého „*duchovní péče staví člověka a všechny problémy do světla Božího slova. V tomto světle vše vidí a prohlédá. Tím dochází k opravdovému a správnému porozumění člověku a k vnitřnímu setkání s ním*“.⁷ Toto je nástrojem, jak pomoc bližnímu vidět svět v Božím světle. Výsledek však není jen naší zásluhou, ale je cele Božím dílem. Centrum duchovní péče podle Křivohlavého je Boží Slovo, které umožňuje nazírat člověku jeho aktuální problémy a starosti v jeho optice. Dává mu odpovědi na všechny bytostné otázky, na jeho místo a úlohy v tomto světě, tj. duchovní péče přispívá člověku dívat se na sebe, na svět a dění v něm úhlem pohledu Božího Slova. A na základě toho porozumět své identitě na tomto světě. Náplň duchovní péče pak dělí do tří oblastí:

1. „*Problémy (víry), které má člověk sám se sebou.*
2. *Problémy (víry), které má člověk s druhým člověkem.*
3. *Problémy (víry), které má člověk s Bohem.*“⁸

---

⁷ KŘIVOHLAVÝ, Jaro, *Pastorální Péče*, Praha: Oliva, 2000, s. 18.

⁸ Tamtéž, s. 19.

Opatrný ve své knize *Pastorace postmoderní společnosti* poukazuje na to, že je třeba k duchovní péči jasně definovat předpoklady. Pokud tyto předpoklady dobře nedefinujeme, nepoznáme, kým jsme, kam jdeme, kam chceme jít a co máme činit a učinit pro to, abychom poznaným směrem mohli směřovat dál. Hrozí však nebezpečí, že budeme zaměňovat přání za skutečnost, budeme přinášet odpovědi na otázky, které si lidé nekladou, a nebudeme odpovídat na otázky skutečné. Těmi předpoklady jsou:

- „*Problémy a očekávání jedince;*
- *odpověď evangelia na prožívané problémy;*
- *směr cesty, po níž lze jedince doprovázet.*“⁹

Opatrný se také zaměřuje na to, že služba se poskytuje v nějakém kontextu situace, v reálném dění. Na tomto musí duchovní pracovat v těsné sounáležitosti s principy, vycházejícími z kořenů křesťanství, protože poskytuje péči právě duchovní, nikoli pouze světskou. Úloha duchovního spočívá ve vyslechnutí člověka a poskytnutí mu odpovídajícího slova útěchy, jež je očekáváno a nepřímo se tak nabízí. Ve své činnosti vychází z biblických příběhů a evangelia, přičemž cílem je, aby porozumění příběhu mohlo být řešením pro jeho danou situaci, jak se vyrovnat s nastolenými problémy. Smyslem rozhovorů je zasadit podobenství, která člověku mohou nabídnout odpovídající východisko, plynoucí přímo z životní situace jedince anebo mu poskytnout pomoc při hledání majoritní cesty k řešení problémů.

Kozák definuje duchovní péči jako „*činnost zaměřenou na člověka, jeho doprovázení, utěšující přítomnost, společné snášení obtíží, které je v posledku*

---

⁹ OPATRŇÝ, Aleš, *Pastorace postmoderní společnosti*, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2001, s. 9.

*zaměřeno pouze na to, aby bylo umožněno každému člověku lidské bytí“.*¹⁰

Duchovní péče se stává podstatnou pomocí v životních krizích, v otázkách nacházení smyslu života, k podpoře vědomí k vlastní odpovědnosti i sebejistotě, identity a v neposlední řadě k uschopnění lidí vnímat sebe sama.

Za důležité považuje Kozák utěšující přítomnost, která znamená, že člověk ZDE není jen sám se sebou a se svými bolestmi, starostmi a utrpením, ale je vedle něho zastoupen člověk, duchovní, který už jen svou přítomností ulevuje druhému a přináší mu pocit jistoty a sounáležitosti s ostatními lidmi, což eliminuje osamělost a mírní strach. V tom spočívá prvotní účinek duchovní péče. Dalším účinkem přítomnosti duchovního je probíhající rozhovor, v jehož průběhu si člověk ujasňuje svoji situaci nebo dostává patřičné rady, podporu a útěchu.

Všichni výše uvedení autoři mají společný zájem, a tím je člověk, který tápe, hledá. Služba se odehrává prostřednictvím rozhovoru, v němž je kladen důraz na osobní rozměr a péči o člověka. Služba má být poskytována bezprostředně, přičemž Klessemann zdůrazňuje její nízkoprahovost. Každý z autorů definuje rámeček a obsah duchovní péče, tj. rozdílnou váhu přikládá roli církve a Písma.

Pro Křivohlavého je podstatné Boží Slovo, které má osvětlovat situaci a nabízet řešení problémů. Evangelium představuje dle Opatrného odpověď na problémy člověka v rozličných a nezřídka mezních situacích a pro Salajku je důležitý moment vyznavačský a svědecký, přičemž zároveň zdůrazňuje osobní zralost a zodpovědnost člověka. Klessemann považuje za podstatný úkol předjímání smyslu života v horizontu křesťanské víry. Společné snášení

---

¹⁰ KOZÁK, Jaroslav, *Východiska a perspektivy duchovní služby u policie*, JCU - Karolinum 2012 s. 128.

problému představuje pro Kozáka základ pro duchovní péči, přičemž Písmu ani církvi nepřikládá pro duchovní péči podstatnější váhu.

1.1.2 Význam duchovní služby v Armádě České republiky

Svět armády je tvořen souborem pravidel, který byl zformulován na základě nasazování vojáků do konfliktních situací. Struktura této činnosti se přizpůsobila skutečnosti a vytvořila si hierarchický systém s uspořádaným vedením. Vznikl tak prostor, který je vizuálně oddělen od zbytku společnosti pouhým nošením uniformy a přidělováním hodností.

Tyto charakteristiky naplňuje Armáda České republiky, která je hlavní složkou ozbrojených sil České republiky. Armáda byla vytvořena „za účelem účasti na zajištění bezpečnosti České republiky“.¹¹ Vznikla k 1. lednu 1993, přičemž prošla v posledním období několika reformami. Jednalo se jak o koncepční přeměnu z komunistické lidové armády¹² na armádu demokratického státu, tak o diverzifikaci spojenou s dělením Československa. V roce 2005 byla realizována její tzv. profesionalizace¹³, kde podle Rašky šlo o dva základní pilíře procesu. Za první šlo o profesionalizaci výkonů a za druhé šlo o změnu náhledu na armádu, kdy se „vojenská služba vykonávaná jako zaměstnání, za

---

¹¹ PERANICA, Bohuslav, *Profesionalizace ozbrojených sil: trendy, teorie a zkušenosti*, Praha: MO ČR, 2007, s. 23.

¹² Odpolitizování armády zrušením stranických organizací a politického aparátu ve složkách armády, zákaz členství vojáků z povolání v politických stranách a propuštění některých generálů a důstojníků. Viz DP: *FENOMÉN NÁBOŽENSTVÍ V OZBROJENÝCH SLOŽKÁCH, Možnosti kaplanství u PČR na základě reflexe zkušeností DS AČR*, Praha 2010 s. 15.

¹³ Profesionalizace armády byla realizována na základě zákona zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon) a český stát definitivně odstoupil od mírového výkonu branné povinnosti. Po 130 letech byla zrušena všeobecná branná povinnost.

kerou jsou profesionálové i příslušně odměňováni.“¹⁴ Profese vojáka se tedy stala zaměstnáním, které je vykonáváno na základě smlouvy a má být přiměřeně tomu odměněná. K tomu je nutná řádná příprava vojáka, tj. voják během svého působení v armádě prochází řadou výcviků, v nichž je simulován boj, ve kterém musí „Na povel“ sbalit výstroj, přemístit se do terénu, splnit úkol a je-li třeba vykonat i rozkaz, který zní „Zabít“. Monsignor Holub konstatuje, že výcviky „vedou k potlačení emočních reakcí a k významu týmové spolupráce“.¹⁵ Výsledkem výcviku má být tedy vytvoření a posílení týmového ducha, což má mezi vojáky vytvářet hlubinné vazby.¹⁶

Ve vojenském společenství vidíme prostor pro realizaci duchovní péče, neboť vojáci jsou také lidští jedinci, kteří potřebují mít ve svém zaměstnání patřičnou podporu s duchovním rozměrem. Jako argument proto uvádíme koncepci Opatrného o duchovní službě, která vychází z Matouše (Mt 28,19-20a): „*jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky, křtěte je ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého a učte je, aby zachovávali všechno, co jsem jim přikázal*“. V tomto verši je dle něj zřetelně vyřčeno, že ke všem národům, ke všem lidem, do všech míst, kde lidé žijí, napříč spektrem všech vrstev lidské společnosti má přijít Ježíšovo poselství.¹⁷

Pro Martina Bocka je důležité zachovat v armádě náboženskou dimenzi, a proto navrhuje jako alternativu termín „náboženská služba v ozbrojených

---

¹⁴ PERANICA, Bohuslav, *Profesionalizace ozbrojených sil: trendy, teorie a zkušenosti*, Praha: MO ČR, 2007, s. 5.

¹⁵ HOLUB, Tomáš, *Pastorační služba v Armádě České republiky*, Praha: Pastorační středisko, 2007, s. 5.

¹⁶ Hlubinné vazby vojáků jsou pro civilní svět v jádru své jedinečnosti mnohdy nechápané. Paradoxně ženami vojáků.

¹⁷ Srov. OPATRNÝ, Michal, *Východiska a perspektivy duchovní služby u policie*, JCU: Karolinum 2012, s. 53.

*silách*¹⁸, neboť i vojáci mají své duchovní potřeby a otázky. Uskutečňovanou duchovní péčí vnímá Bock, jako „*specificky křesťanský způsob konání*“,¹⁹ který se projevuje v činnosti vojenských kaplanů mezi skupinami vojáků či jednotlivci. Dle Zimera zahrnuje „*více než jen osobní finanční příspěvek v osobní pastoraci*“²⁰. K tomu patří bohoslužby a organizace v oblasti obrany, jakož i spolupůsobení při výuce životního rytmu a s tím souvisejícími dovednostmi. Úkolem duchovní péče v armádě není tedy pouze osobní rozhovor mezi kaplanem a dotyčným vojákem, ale má i veřejný rozměr, který se projevuje konáním bohoslužeb. Potřebnost duchovní péče pro vojáky stanovil i Dekret o pastýřské službě biskupů v církvi *Christus dominus*, který v článku 43. stanovuje:

*„Protože vojenská duchovní správa vzhledem k zvláštním životním podmínkám vojáků vyžaduje obzvláštní péči, ať je podle možnosti v každé zemi zřízen vojenský vikariát. Jak vikář tak i vojenští duchovní se mají ve svorné spolupráci s diecézními biskupy horlivě věnovat tomuto těžkému dílu.“*²¹

Dekret uznává, že profese vojáků je vykonávána ve specifických podmínkách a to vyžaduje péči, která bude přizpůsobena vojenskému prostoru. Pro zabezpečení tohoto úkolu umožňuje zřízení vojenského vikariátu, který toto bude zabezpečovat. V Čechách se Česká biskupská konference vzdala této možnosti a přistoupila k dohodě s Ekumenickou radou církví, na základě které byla zřízena ekumenická vojenská duchovní služba.

---

¹⁸ „Religiöser Dienst in (den) Streitkräften“

¹⁹ BOCK, Martin, *Religion im Militär - Soldatenseelsorge im internationalen Vergleich*, München: Olzog 1994, s. 100.

²⁰ ZIEMER, Jürgen, *Seelsorge, Eine Einführung für Studium und Praxis*, Göttingen: Vandenhoeck and Ruprecht, 2000, s. 334

²¹ Dokumenty II. Vatikánského koncilu, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství: 2002, s. 296.

Tato služba má dvě roviny. První rovina služby, tj. se týká, působení duchovního na půdě armády, kde se zúčastňuje každodenního běhu jednotky bez služby liturgických úkonů, a také významných událostí v armádě, kterou je např. žehnání praporu. Druhou platformou je působení vojenského kaplana na půdě kontingentu za hranicemi ČR při jejích misích. V zahraničním působení, kde je jeho činnost rozšířena v liturgických úkonech dle patřičného denominačního zařazení.

1.1.3 Teologická východiska duchovní služby v Armádě České republiky

Křesťanství vychází z učení Ježíše Krista, který svým životem a svou smrtí přinesl světu nové měřítko hodnot. Přišel, aby sloužil člověku, přijal ho v jeho nedokonalosti a nahotě, bez ohledu na jeho hříšnost. Chodil mezi celníky a nevěstky a hlásal, že i oni a ony jsou dětmi jeho Otce a i jim je určena jeho zvěst o Božím království. Z toho lze tedy poznat, že žádná profese nebránila Ježíši k přijetí člověka, tedy k bytosti, jíž byl i On sám.

Církev, která vychází z jeho učení, se stala domovem těm, kteří se rozhodli následovat cestu Kristovu. Své trvalé poslání podle Salajky získala církev založením Kristovým, tj. „*setrvávat v následování Kristových apoštolů zvěstně, svědecky a misijně, a to mezi všemi národy a jejich generacemi, po všechny časy.*“²² Služba tvoří poznávací znamení Jeho následovníků. Církev má být na základě dokumentu *Lumen gentium* „*znaméním a nástrojem vnitřního spojení s Bohem a jednoty celého lidstva*“²³. Z jednoho úhlu pohledu definuje dokument úlohu církve být znaméním pro člověka tápajícím ve tmě, který

---

²² SALAJKA, Milan, *Teologie a praxe církve - Praktická teologie křesťanského západu - Ekumenismus*, UK, Praha: nakladatelství Karolinum, 2000, s. 9.

²³ *Lumen gentium*, čl. 1.

hledá Boha a na straně druhé svou službou přinášet pokoj všem národům. I slova proroka Izajáše „*zkují meče své v motyky, a oštípy své v srpy. Nepozdvihne národ proti národu meče, a nebudou se více učití boji.*“ (Iz, 2, 4.) vybízejí k tomu, aby vládcové zemí hledali řešení problémů mírovou cestou. Vládcové zemí a to platí i dnes nesou přímou zodpovědnost za životy lidí v jejich zemi. Pro pořádek a bezpečí v zemi vládcové vždy hledali podporu z řad obyvatel státu k jeho obraně. Kvůli těmto hrozbám se v průběhu dob postupně formovala profese vojáka, jehož hlavní úlohou je obrana daného území.

Ve své profesi se často voják střetává s násilím a konfliktními situacemi, které přímo vyplývají ze situací, ve kterých se ocitne. Posouzení a následné řešení těchto mnohdy mezních situací není jednoduché, protože jsou rozdílné a specifické, není tedy možné použít způsob hodnocení měřením jedním metrem. Daná situace má zásadní vliv na výběr nástrojů a jejich užití při odpovědi na střet s tématem násilí. Ojedinelý problém v armádě představuje neuposlechnutí vojenského rozkazu. Střetávají se tu dva rozměry. V prvním se zohledňuje postoj vojáka, jako člověka, který má svědomí a není pouhým automatickým strojem na plnění rozkazů a ve druhém se zohledňuje jeho profese, která je založená na jejich plnění.

Tato profese svou činností nabízí i širší otázky, týkající se problematik jako např. jaký je zaujat postoj křesťanství k politice a společenskému zřízení nebo jak církve vnímá legitimitu a spravedlnost ve světě organizovaného násilí. Na tyto otázky se nabízí dle Mičky „*množství odpovědí na škále od pomyslného "pacifismu" až k jakémusi "militantnímu" přístupu.*"²⁴ Zástupci jednoho proudu

---

²⁴ MIČKA, Roman, *Východiska a perspektivy duchovní služby u policie*, JCU: Karolinum 2012, s. 18.

argumentují nepřipustným spojením církví se světskou mocí a pro druhé je podstatná ochrana zájmu, která se může realizovat i formou za použití zbraně. Dále hrozí dle jeho názoru nebezpečí, že „*pacifistická tradice věci náboženské a věci politické příliš odděluje a militantní tradice zase naproti tomu příliš spojuje*.“²⁵ Největší hrozbu v tomto případě shledáváme ve ztrátě dialogu mezi různými teologickými přístupy. Proto je nezbytné, aby byl vojenský kaplan dobře obeznámen s touto problematikou křesťanských tradic nazíranou různými pohledy, aby tak jeho neznalost neměla neblahé důsledky pro porozumění v pastoraci, armádě a sborech.

Teologická diskuse je tematicky velmi obsáhlá. Pro ilustraci uvádíme příklad klasické koncepce, která se snaží hledat odpověď na otázku oprávněného užití násilí. Tato koncepce je obsažena v doktríně o tzv. spravedlivé válce, kterou zformuloval Tomáš Akvinský, přičemž stanovil tři podmínky legitimního vyhlášení války. První podmínka se vztahuje na oprávněnou autoritu, kterou může být buď stát, nebo jiná kompetentní moc. Druhá podmínka se váže k příčině války, tj. příčinou může být obrana anebo vymáhání práva a poslední podmínka se kloní k úmyslu, ve smyslu vést války je možné buď ve prospěch dobra anebo k odvrácení zla.

V podobném duchu jako doktrína se vyjadřuje i pastorální konstituce o církvi v dnešním světě *gaudium et spes* v čl. 79 : „*Ti, kteří slouží vlasti ve vojsku, ať se považují za služebníky bezpečnosti a svobody národů. Když tento úkol správně plní, opravdu přispívají k upevnění míru.*“²⁶ Vojáci tedy jsou v tomto dokumentu přirovnáni k služebníkům bezpečnosti, jejichž úlohou je především přispívat k míru a ke svobodě národů.

---

²⁵ Tamtéž, s. 18.

²⁶ Dokumenty II. Vatikánského koncilu, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství: 2002, s. 296.

Z výše uvedeného je zřejmé, že probíhající diskuse o násilí a jeho přiměřeném užití jsou a stále budou v centru řešení do doby, než se celosvětově prosadí Ježíšova koncepce o lásce k bližnímu a národy nebudou používat válku jako zásadní způsob řešení svých problémů.

1.1.4 Vývoj duchovní služby v Armádě České republiky

Duchovní služba v AČR během posledních sto let prošla znatelným vývojem, protože procházela obdobím, kdy mohla být poskytována a dobou, kdy její činnost byla zakázána. Časová rozmezí, kdy duchovní služba byla živou součástí armády²⁷, je období první Československé republiky (1918 – 1939) a v průběhu let 1946-1950. Opačná situace nastala po nastolení vlády, vedené Komunistickou stranou Československa, která zaujímala silný nepřátelský postoj k myšlence náboženství. Proto nebylo oficiálně možné duchovní péči poskytovat. Situace se změnila po politickém převratu roku 1989, kdy byly umožněny podmínky pro obnovu pastorační služby v armádě.

Ministerstvo obrany, tehdejšího federativního státu, stálo před úkolem zapracovat do struktury armády duchovní službu. Touto úlohou byl pověřen PhDr. F. Novotný²⁸, který byl ve funkci poradce náměstka ministra obrany pro

---

²⁷ Nejvyšší řídicí orgán duchovní služby se nalézal v duchovním oddělení všeobecně vojenského odboru MNO, tj. Ministerstvo národní obrany, které se dělilo od r. 1922 na tři skupiny podle náboženských vyznání: skupina katolická, skupina evangelická, skupina církve československé. Byl i částečně převzat Rakousko-uherský systém správy duchovenské služby, který se během duchovenské služby u armád Rakouska-Uherska osvědčil. Viz DP: *FENOMÉN NÁBOŽENSTVÍ V OZBROJENÝCH SLOŽKÁCH, Možnosti kaplanství u PČR na základě reflexe zkušeností DS AČR*, Praha 2010, s. 15.

²⁸ V letech 1950 až 1970 sloužil v armádě: stal se redaktorem dějin a sociálních věd, mj. ve vojenskopolitickém časopise *A-revue*. Po vpádu vojsk Varšavské smlouvy byl z armády propuštěn a pracoval nejdříve jako skladový dělník a později jako pedagog v Ústředním domu pionýrů a mládeže. Po odchodu ze služeb Ministerstva obrany se stal pedagogem na Katolické teologické fakultě a spolupracoval s Fakultou sociálních věd UK <http://publication.fsv.cuni.cz/publication.php?id=7811>

sociální a humanitární věci a vypracoval koncepci duchovní péče v armádě nazvanou „*Humanizace armády pomocí univerzitního vzdělávání a duchovní péče*“. Tato koncepce byla zformulována velmi obecně, protože dle Laňky²⁹ existovala „*absurdní obava z toho, že zrušenou marxisticko-leninskou přípravu a politické školení nahradí povinná výuka náboženství*“,³⁰ tak aby se tato problematika nestala konfliktním prvkem tehdejší celospolečenské morálky.

Jeho koncepce byla zamítnuta, ale myšlenka obnovy duchovní péče pokračovala tím, že MO začalo jednat se zástupci registrovaných církví a náboženských společenství. Účelem těchto jednání bylo objasnění, jakou konkrétní podobu bude mít poskytování duchovní péče v Armádě České republiky. Na starosti to měl monsignor Josef Šupa, jehož úkolem byla „*pomoc při demokratizaci armády a humanizaci vojenské služby*“.³¹ Výsledkem jednání mezi MO a církvemi bylo zpracování dokumentu s názvem *Postoje hlavních církví vůči armádě*, který vzniknul na základě vzájemné korespondence. Byl vypracován příslušnými pracovníky MO České republiky v roce 1993.

Představy jednotlivých církví o duchovní službě v AČR

Z dopisů církví vyplynulo, že církve vnímají cíl pastorační služby rozdílně, ale existuje mezi nimi shoda o potřebě prosté lidské přítomnosti a sdílení lidské skutečnosti v armádním prostředí, kterou by měl zprostředkovávat vojenský kaplan. Katolická církev zastoupená F. Lobkowiczem vyjadřovala zájem

---

²⁹ Mjr. Mgr. et Mgr. Jiří Laňka římskokatolický jáhen. Jeden ze zakládajících členů Křesťanské policejní asociace. Pracuje u Policie ČR u Útvaru rychlého nasazení.

³⁰ Viz DP: *FENOMÉN NÁBOŽENSTVÍ V OZBROJENÝCH SLOŽKÁCH, Možnosti kaplanství u PČR na základě reflexe zkušeností DS AČR*, Praha 2010 s. 17.

³¹ DUS, Jaromír, přednáška *Historie Duchovní služby v Kostelním Vydří* 2012 [nepublikováno].

o „prohlubování spolupráce s armádou, jak v oblasti náboženských potřeb příslušníků armády, tak i na převzetí části odpovědnosti na přeměně ducha armády“,³² neboť v ní viděli důležité misijní pole, kterému se chtěla intenzivně věnovat.

Církev Československá husitská v listech zdůrazňovala především aspekt pastorační a pedagogický. Její spolupráce s armádou se měla dle ní odehrávat na úrovni vojenských posádek a v duchu odpovědnosti své církve a „všech církví“, za všechny vojáky v armádě, nikoli jen za příslušníky vlastní církve. Také v listě navrhovali možnost vzdělávání vojáků formou přednášek a diskusí, jejichž obsahem měly být vlastenecké a etické otázky.

Českobratrská církev evangelická³³ vyzdvihovala moment pastorační, zároveň ale vyjadřovala obavu, že „případným začleněním představitelů církve přímo do struktury armády, by byla omezena jejich nezávislost“³⁴. Prosazovala model, ve kterém by duchovní nebyli interně zaměstnáni v armádě, ale pravidelně by docházeli k posádkám ze svých sborů.

Pravoslavná církev navrhovala nejprve zabezpečit přítomnost duchovních v armádě, především při vojenských přísahách a při oslavách státních svátků. Následně by dle ní měla, být ustanovena komise ekumenické rady církví, která by vyzývala duchovní všech církví k ochotě při těchto příležitostech veřejně promluvit a podporovat tak vlastenecké uvědomění vojáků.

---

³² Dopis biskupa F. Lobkowicze ze 6. 10. 1993.

³³ Církev se touto otázkou zaobírala na svém 28. synodě, kde přijala stanovisko na podnět armády.

³⁴ Dopis tajemníka M. Brože z 15. 10. 1993.

Církev bratrská, ústy svého zástupce žádala, aby byla ve vojenských posádkách zřízena jakási „místa bezpečí“, místnosti k tomu určené, kde by byla k dispozici jak duchovní literatura, bible a církevní časopisy, tak i možnost každého vojáka nerušeně si odpočinout, vzdělávat se a stýkat s duchovním za účelem individuálního osobního rozhovoru.³⁵

Vznik duchovní služby v AČR

Na základě těchto dopisů, které dokumentují představy církví o fungování duchovní služby v AČR, se podařilo prosadit experimentální ověření modelu humanitní služby, které se uskutečnilo v první polovině roku 1995.³⁶ Tato forma byla zvolena kvůli obavám ze strany politiků. Ověřování skončilo úspěšně a na základě rozkazu ministra obrany č. 59/1995 bylo vytvořeno oddělení humanitní služby. Zástupce oddělení humanitní služby monsignor Tomáš Holub byl vyslán jako první vojenský kaplan v novodobé historii na vojenskou misi³⁷ do Bosny a Hercegoviny, kde mu byli přiděleni na starost všichni příslušníci kontingentu bez rozdílu vyznání.³⁸

Tato zkušenost se stala základním podkladem pro rozhodnutí generálního štábu AČR, aby touto institucí byla zřízena duchovní služba v AČR s garantem v podobě Mgr. Tomáše Holuba. Současně Holub byl jmenován poradcem náměstkyně ministra obrany Demlové v otázkách zabezpečení činnosti

---

³⁵ DUS, Jaromír, přednáška *Historie Duchovní služby v Kostelním Vydří* 2012 [nepublikováno].

³⁶ V tom sejném roce byl požádán o konzultaci Keith Jenkins, generální sekretář Evropské ekumenické komise pro církev a společnost Keith Jenkins, který ve svém dopise z roku 1995 uváděl, že se „nepodařilo najít nějakou evropskou organizaci, která by jednotlivé duchovní služby zastřešovala a mohla poskytnout ucelený obraz toho, jak jsou vojenské duchovní služby v jednotlivých zemích organizovány“³⁶.

³⁷ Začátek této mise je datován k 29. 7. 1996.

³⁸ Jako vojenský kaplan spadl pod velení vojenského kontingentu, měl hodnost podporučíka a nosil vojenský stejnokroj s náboženskou insignií.

vojenských kaplanů v zahraničních misích. Ekumenická rada církví se připojila a přihlásila k ustanovení duchovní služby v armádě. Demonstrovala to tím, že zřídila komisi zabývající se touto problematikou pod vedením Daniela Stehlíka, který vypracoval návrh duchovní služby v armádě v roce 1997. Stehlík navrhoval, aby duchovní služba v armádě byla podřízena generálnímu štábu s vytvořením koncepční a normotvorné složky pro její potřeby. Navrhoval dva modely duchovní služby v AČR. Samostatnou službu zřídit na velitelství sborů, na brigádách, u praporů a na vojenských školách, druhý model se měl uplatnit u ostatních útvarů prostřednictvím externí spolupráce s duchovními v místě posádek na částečný úvazek.

Služba měla být vykonávána prostřednictvím vojenských kaplanů, beze zbraně, ve služebním poměru vojáka z povolání s důstojnickou hodností, na základě dohody mezi církvemi a armádou. Jejich činnost by měla plně respektovat všeobecné i partikulární církevní právo v záležitostech spojených s pastoračí a církevní disciplínou. Tito kaplani by však z popudu jejich funkce nesměli jít proti vojenským pravidlům v záležitostech vojenské disciplíny, protože by byli zároveň ve funkci poradce velitele pro podporu a rozvíjení lidských hodnot.

3. - 7. února roku 1997 se uskutečnila v Praze konference vedoucích vojenských kaplanů Evropy a Severní Ameriky, kde zaznělo veřejné prohlášení hlavních představitelů AČR i MO, o zřízení duchovní služby v AČR do konce roku 1997³⁹. Toto prohlášení bylo realizované v dubnu 1997 po návratu podporučíka Mgr. Tomáše Holuba z bosenské mise. Dále byl zřízen institut hlavního kaplana na MO se zástupcem a dvoučlenným sekretariátem. Byly také vytvořeny tabulky pro kaplana na Generálním štábu, ve sborech a vojenských školách. V této počáteční fázi zabezpečovali duchovní službu absolventi

---

³⁹ To bylo realizováno vydáním rozkazu MO v roce 1998.

teologických fakult po dobu konání své vojenské základní povinnosti a zároveň byla uzavřena dohoda mezi církvemi a armádou o externí spolupráci civilních duchovních. Tento stav trval do podepsání dohody o spolupráci mezi církvemi⁴⁰ a následně s MO⁴¹.

Při formulování základních principů dohody se vychází z náboženské situace v zemi, neboť v evropských zemích duchovní péče závisí na právním postavení církve a náboženské společnosti. Je-li v určité krajině dominantní a etablovaná určitá náboženská tradice, smlouva o duchovní péči je jiného charakteru, než v krajině, kde se žádné dominantní náboženství⁴² nevyskytuje.

Česká dohoda o duchovní službě v armádě vychází ze skutečnosti, že náboženství v České republice je zastoupeno menšinově a nebylo by v silách jednotlivých církví, aby byl na každé posádce anebo misích katolický či protestantský kaplan, židovský rabín nebo muslimský imám, podobně jako je tomu v jiných zemích. Proto přistoupily české církve k myšlence služby poskytované ekumenickou formou a na základě toho mezi sebou podepsaly smlouvu, kde kněz nebo farář, který bude svou církví vyslaný do služby v armádě, bude pečovat o všechny vojáky bez ohledu na jejich denominační příslušnost.⁴³

---

⁴⁰ ERC a ČBK uzavřeli dohodu k 3. 6. 1998. o duchovní službě v AČR. Zástupcem za ERC byl Mgr. Pavel Smetana a za ČBK předseda prezidia kardinál Dr. Miloslav Vlk.

⁴¹ Dohoda o duchovní službě k 3. 6. 1998 byla podepsána zástupci MO M. Lobkowiczem, za ERC P. Smetanou a za ČBK kardinálem M. Vlkem.

⁴² Např. Polsko, Holandsko.

⁴³ Tuto myšlenku vyjadřuje prohlášení smlouvy mezi církvemi, kde je stanovené, že konflikty se vždy budou „řešit na základě této smlouvy v duchu bratrské jednoty a křesťanské lásky, s úctou k tradici každé jednotlivé církve a s přesvědčením, že každý duchovní v rezortu ministerstva obrany nezastupuje pouze svoji církev, ale také a především, že je společným zástupcem všech církví sdružených v Ekumenické radě církví a České biskupské konferenci“. Prohlášení A, ve smlouvě o duchovní službě v AČR podepsané k 3. 6. 1998 mezi ERC a ČKB.

Zároveň musela být dle Klessemanna vyřešena otázka, zda vojenští duchovní mají být přímo či nepřímo zařazeni do struktur armády a tím být využíváni pro ryze vojenské potřeby, nebo zda jim má být přidělen nezávislý status, který by se soustředil na nábožensky-pastorační doprovod vojáků a vojaček a s pohledem na etické otázky o válce a svobodě zaujímat také kritické stanovisko.

Klessmannem výše naznačené otázky Česká dohoda⁴⁴ řeší následujícím způsobem. „*V čele duchovní služby stojí hlavní vojenský kaplan⁴⁵, který je přímo podřízen náčelníkovi Generálního štábu AČR.*“⁴⁶ Vojenští kaplani jsou ve výsledku zařazeni jako řádní zaměstnanci AČR na dobu určitou, s kompetentním rozdílem, že slouží beze zbraně.⁴⁷ Jsou přímo podřízeni veliteli příslušného útvaru, zároveň fungují i jako jejich poradci a pomáhají mu „*v jejich odpovědnosti za naplňování a ochranu lidského rozměru života každého vojáka v činné službě a občanského zaměstnance*“⁴⁸. V rámci jeho služby mu nesmí být ukládány žádné úkoly, které nesouvisí s jeho posláním

---

⁴⁴ Je velkou hvězdou na mezinárodním poli, nejenže posouvá naši armádu ke standardům NATO, ale vytváří zajímavý precedens. Někteří odborníci totiž očekávají, že námi vyvinutý ekumenický model v budoucnu převzou i ostatní státy NATO. Neoficiálně už projevíli zájem vojáci z Německa a Francie. DUS, Jaromír, přednáška: *Historie Duchovní služby* v Kostelním Vydří 2012 [nepublikováno].

⁴⁵ Hlavní kaplan Armády České republiky je jeden duchovní z církví, které se účastní této dohody, který působí jako poradce MO pro duchovní službu a kterého jmenuje ministr obrany ČR na základě doporučení těchto církví;

– zástupce ERC;

– zástupce ČBK;

– zástupce AČR, kterého určí náčelník Generálního štábu AČR;

– zástupce Civilní ochrany, kterého určí velitel Civilní ochrany České republiky ředitel

Hlavního úřadu Civilní ochrany. Smlouva čl. B, odst. 4.

⁴⁶ LAŇKA, J., *Východiska a perspektivy duchovní služby u policie*, JCU: Karolinum 2012, s. 68.

⁴⁷ 3. Ženevská konvence, I. Doplňkový protokol, část III. oddíl II. z roku 1949.

⁴⁸ Článek B *pojetí a úkol duchovní služby*, ve smlouvě o duchovní službě v AČR podepsané k 3. 6. 1998 mezi ERC a ČKB.

vojenského duchovního.⁴⁹ Podstatou jejich činností je pastorece a „řešení osobních krizí i těžkostí, které vznikají v pracovním, osobním a rodinném životě pracovníků rezortu MO“⁵⁰ Je zde zahrnuto také vzdělávání všech vojáků bez ohledu na hodnost v rámci své posádky a tím je nepochybně přispíváno zásadním způsobem „k rozvíjení a prohlubování demokratických tradic evropské kultury v resortu MO“.⁵¹

Současná strategie duchovní služby v Armádě České republiky

Současná taktika vojenské duchovní služby „je rozvíjet strukturu duchovní služby⁵² v mírových počtech do všech:

- bojových jednotek a jednotek přímé bojové podpory, zvláště u jednotek předurčených k nasazení do zahraničních operací, a to do organizační úrovně prapor;
- do všech formačních, výcvikových a vzdělávacích institucí v rezortu MO.“⁵³

Současná strategie vojenské duchovní služby, je představována vojákům v propagačních materiálech vojenské duchovní služby tímto způsobem:

- „Je uskutečňována formou dlouhodobé, stálé a osobní přítomnosti vojenského kaplana uprostřed vojenského kolektivu ztělesňovat trvale přítomnou nabídku široce míněné duchovní služby směřovanou ke všem příslušníkům rezortu MO a jejich rodinám, k níž má každý právo ji pro sebe vyžádat nebo odmítnout.

---

⁴⁹ Tamtéž, čl. B.

⁵⁰ Tamtéž, čl. B.

⁵¹ Tamtéž, čl. B.

⁵² Inkorporací systematizovaných míst vojenských kaplanů, propagační materiál AČR, příloha č. 1.

⁵³ Tamtéž.

- *Podporovat velitele v jejich odpovědnosti za lidský rozměr života a služby vojáků a za všestranný rozvoj vztahu k lidským hodnotám.*
- *Být poradcem velitele v oblasti vojenské etiky a mezilidských vztahů.*
- *Účinně a adekvátně asistovat při mimořádných situacích*
- *Navštěvovat rodiny pozůstalé po vojácích, kteří přišli o život při výkonu služby.*
- *Dlouhodobě asistovat vážně zraněným vojákům a jejich rodinám.*
- *Nabízet, navrhovat a koordinovat formy vypořádání se kolektivu se slavnostními a smutečními okamžiky a událostmi a zabezpečovat jejich uskutečnění.*
- *Provádět úpravu v oblasti vojenské etiky.*
- *Pořádat semináře a diskuse k hodnotám společným pro vojáky AČR, hodnotám vyznávaným a chráněným ČR a společenstvími, ke kterým se ČR, jako celek, trvale hlásí.*
- *Pořádat semináře s adekvátními historicko-kulturními tématy, především před výjezdem jednotky do zahraniční operace.*
- *Organizovat setkání rodin příslušníků rezortu, a to především před odjezdem a po návratu z nasazení v zahraniční operaci.*
- *Provozovat Pastorační centrum Duchovní služby AČR, jako místo pro služební i volnočasové setkávání vojenských kaplanů s vojáky a jejich rodinami.*
- *Zabezpečovat pozornost rezortu MO k aktuálním záležitostem vznikajícím v rámci kolektivu rezortu.*
- *Zabezpečovat, rozvíjet a koordinovat komunikaci rezortu s náboženskými subjekty.“⁵⁴*

Tím kdo se drží této strategie a naplňuje ji, je vojenský kaplan, kterému je věnována následná kapitola.

---

⁵⁴ Tamtéž.

1.2 Vojenský kaplan

1.2.1 Proces přijetí vojenského kaplana do duchovní služby Armády České republiky

„Já XY, duchovní církve Z prohlašuji, že jsem seznámen s podmínkami stanovenými smlouvou mezi ERC a ČBK a dohodou mezi ERC a ČBK a rezortem MO o Duchovní službě v rezortu MO, za jakých budu jako společný zástupce všech církví účastných na této smlouvě působit v duchovní službě. Přijímám toto poslání jako skutečnou službu, chci veškerou svoji vnější činnost podporovat osobní modlitbou. Spoléhám se na Boží pomoc a také na modlitby všech církví, které mne do této služby vysílají. Jsem si vědom, že mohu působit v této službě jen tehdy, jestliže bude trvat platnost mého pověření od mé vlastní církve, od ERC a ČBK. Chci přispívat k vytváření bratrského společenství mezi vojenskými duchovními. Kéž mi Bůh k tomu pomáhá. Amen.“⁵⁵

Toto prohlášení podepisuje duchovní, který splnil nezbytná základní kritéria ze tří oblastí, tj. oblast osobní, vojenská a církevní. V osobní oblasti se klade důraz na „*schopnost komunikace v drsném prostředí, schopnost snášet samotu, soběstačnost, znalost cizího jazyka*“,⁵⁶ ve vojenské „*věk do 40 let v době nástupu, absolvování základní vojenské služby či tomu odpovídající vojenský výcvik, odpovídající zdravotní stav, vojenská klasifikace A nebo B, fyzická zdatnost*.“⁵⁷ v církevní je třeba „*dokončené obecně uznávané teologické vzdělání, praxe ve farnosti či ve sboru minimálně 2 roky, církevní pověření od vlastní církve, ekumenické chápání DS v armádě, chápání služby vojenského*

---

⁵⁵ Smlouva o duchovní službě v AČR podepsaná k 3. 6. 1998 mezi ERC a ČKB, čl. C, odst. 14.

⁵⁶ Tamtéž, čl. C, odst. 9.

⁵⁷ Tamtéž.

duchovního jako primárně neevangelizační.“⁵⁸ A následně uspěl u ustanovené komise⁵⁹, která má za úkol posoudit vhodnost duchovního pro tuto službu a pak byl jednomyslně či nadpoloviční většinou hlasů řídicího výboru⁶⁰ povolán k vykonávání duchovní služby v AČR jako vojenský kaplan.

1.2.2 Postavení vojenského kaplana v Armádě České republiky

V propagačních materiálech AČR, které jsou vojákům k dispozici, je vojenský kaplan prezentován takto:

- *„Vojenský kaplan je křesťanský duchovní.*
- *Je vojákem z povolání se všemi právy a povinnostmi, které k tomu náležejí.*
- *Je pevnou součástí jednotky, ve které je služebně zařazen.*
- *Zároveň patří k duchovní službě AČR, kterou tvoří skupina všech vojenských kaplanů sloužících v AČR.*
- *Motivaci a schopnost ke službě čerpá ze svého vzdělání, životních zkušeností a ze své osobní víry.*
- *O tématech víry nebo náboženství mluví, až když je k tomu vyzván nebo o to požádán.*
- *Věřící, že platí: Sdílená bolest je poloviční, sdílená radost je dvojnásobná. V každém vojákovi vidí především člověka a ne funkci nebo hodnost, přestože se ve služebních souvislostech a provázanostech dobře orientuje. Vnímá každého vojáka jako někoho, kdo má své úkoly a povinnosti, ale také má svou rodinu, zázemí, své touhy, osobní cíle, i starosti, obavy, strachy nebo nejistoty. Svou přítomností a službou se snaží garantovat každému i uprostřed vojenských akcí a činnosti*

---

⁵⁸ Tamtéž.

⁵⁹ V komisi je hlavní vojenský kaplan, psycholog, zástupce ERC a zástupce ČBK. tamtéž.

⁶⁰ Srov. Smlouva, čl. C, odst. 12.

dostatečný prostor, aby i čistě osobním záležitostí byla věnována pozornost.

- *Každému garantuje diskrétnost a mlčenlivost. V tom nedělá žádné rozdíly i s ohledem na vojenskou hodnost či zastávanou funkci.*
- *Nabízí pomyslné provázení a doprovázení v jakékoliv záležitosti, a to svou osobní účastí, nasloucháním, svým odborným vzděláváním a životní zkušeností.*⁶¹

Vojenský kaplan je tedy dle svého statusu v armádě řazen do důstojnické hodnosti s označením řádně viditelného kříže na pravé náprsnice armádní uniformy a oficiálním znakem vojenské duchovní služby AČR.⁶² Platí pro něj stejné povinnosti a práva jako pro vojáka, pokud nejsou s jeho statutem v rozporu. Status vojenského kaplana zaručuje tedy duchovnímu mezinárodní právo. Dále také není dotčeno jeho právo mlčenlivosti. Jeho službu může každý voják si buď vyžádat, přijmout anebo ji také odmítnout.⁶³

1.2.3 Náplň práce vojenského kaplana v Armádě České republiky

Náplň práce vojenského kaplana je ustanovena ve smlouvě ČBK s EKC a MO v článku D, odst. 10. dle ní vojenský kaplan má vykonávat tuto činnost:

- *„Být poradcem velitele v oblasti lidských hodnot, vojenské etiky, morálky a mezilidských vztahů.*
- *Svým osobním příkladem a aktivní motivací vytváří pozitivní atmosféru pro zlepšování a prohlubování vzájemné důvěry u útvaru.*

---

⁶¹ Propagační materiál AČR, příloha č.2.

⁶² Tamtéž.

⁶³ Srov. Dohoda mezi ČBK a ERC, čl. C, odst. 9.

- *Je k dispozici příslušníkům jednotky, ve které působí, i jejich rodinným příslušníkům pro osobní rozhovor; je-li potřeba, doporučuje další odbornou pomoc.*
- *Preventivně působí proti konfliktům v oblasti mezilidských vztahů.*
- *Má právo na přístup ke každému pracovníkovi rezortu MO ve své jednotce, má právo účastnit se velitelských porad a vyslovovat se k otázkám, jež se týkají lidského rozměru služby pracovníků rezortu MO v jeho jednotce, etických a jiných problémů, které souvisejí s činností vojenského duchovního.*
- *Vykonává nebo zabezpečuje duchovní službu pro pracovníky rezortu MO a jejich rodiny včetně bohoslužeb pro všechny církevní denominace sdružené v rámci České biskupské konference a v ekumenické radě církví.*
- *Hájí zájmy pracovníků rezortu MO jiných vyznání a jejich rodin a zprostředkovává jim kontakt s jejich duchovními, pokud služba těchto duchovních není v rozporu se stanovenou působností rezortu MO.*
- *Spolupracuje s duchovními ostatních církví a náboženských společností, není-li činnost těchto duchovních v rozporu s posláním a působností rezortu MO.*
- *Spolupracuje s duchovními jiných armád v rámci mezinárodních vojenských aktivit.*
- *Spolupracuje s vojenskými lékaři, psychology a dalšími pracovníky, kteří zabezpečují sociální politiku v rezortu MO.“*

1.2.4 Nástroje vojenského kaplana k realizaci duchovní služby v Armádě České republiky

Duchovní služba není v AČR uplatněním právního nároku každého věřícího vojáka na praktikování své víry.⁶⁴ Hlavní vojenský kaplan jí formuluje jako službu, „*kteřá velmi v sobě zúžila tu šířku metod praktické teologie, nebo pastorační teologie, na celkem takový malý rozměr, který spočívá v tom, co se někdy nazývá preevangelizace, tj. pečujeme o vojáky nekategorizovaně, tzn., nerozlišujeme, zdali je věřící nebo nevěřící.*“⁶⁵ Základní myšlenkou služby, která vytváří i její obsah, je v duchu nezištné služby postavené na principu křesťanské lásky vyvěrající z evangelií, tj. smysluplná nabídka pomoci pro všechny příslušníky AČR.⁶⁶ Duchovní služba v AČR je rozložena do čtyř forem potřebné pro pastorační práci v AČR:⁶⁷

Služba přítomnosti – je výchozí formou nezbytnou k poskytování duchovní služby, tzn. duchovní je aktivně účasten svou přítomností na každodenním životě vojenské jednotky, tj. být s vojáky, nesedět v kanceláři a čekat, jestli někdo zavolá nebo zaťuká na dveře, nýbrž prostě být s nimi, navštěvovat je na těch místech a v té práci, kterou zrovna vykonávají. Tato forma služby je společná jak pro to domácí prostředí, tak pro tu zahraniční misi.

Služba diskrétních rozhovorů – jde o druhou podstatnou formu služby, která se odvíjí od nabyté důvěry ke kaplanům. Jejich forma je velmi variabilní „*mnoho rozhovorů o osobních věcech vzniká prostě tím, že se bavíme o fotbale,*

---

⁶⁴ Srov. HOLUB, Tomáš, *Pastorační služba v Armádě České republiky*, Praha:Pastorační středisko, 2007, s. 8.

⁶⁵ Osobní rozhovor s Jaromírem Kozlerem. V osobním archivu Petry Náhlovské

⁶⁶ Srov. HOLUB, Tomáš, *Pastorační služba v Armádě České republiky*, Praha:Pastorační středisko Praha, 2007, s. 8.

⁶⁷ Tamtéž, s. 8-9.

o politice, já nevím, o těch věcech, věcech všedního života.(...) jsou i lidi, co sem přijdou, ale spousta hovorů je prostě tehdy, když jsme v terénu, nebo když člověk jde taky třeba na nějakou akci, kterou ty děcka prožívají (...) vím, že x důležitých hovorů jsem měl s tím, že jsem si šel s někým zaběhat, nebo při pochodech. Mnoho důležitých rozhovorů začíná větou: „Ty, hele, když jsme se potkali, mohl bych jenom takovou maličkost?“⁶⁸ Tato citace potvrzuje i Holubova slova, že obsahem rozhovoru vojáka s duchovním není většinou náboženské povahy.

Služba liturgických úkonů – tato část služby se koná převážně v zahraničních misích, kde má podobu pravidelných bohoslužeb. Kvůli dodržení ekumeny bývá užita bohoslužba Slova, jejíž součástí není eucharistie ani večeře Páně, pro uchování jejího rozměru, že je pro nevěřící a nepokřtěné. Kaplan je zavázán své církvi sloužit liturgii, která je příslušná jejímu statusu. Tato služba je využívána i při důležitých událostech jednotky, jako je žehnání bojového praporu nebo bohoslužba za padlé. Křest lze provést jen v nouzi a to se dosud nestalo. Jiný křest v této službě než křest v nouzi nelze, a to na základě nepsaného pravidla, neboť je třeba, *„aby ti vojáci, tak jak jsou, jak známe společnost v ČR a její vztah k soužití s církví, pochopili, že křtem se připojují k nějakému společenství, že to není nějaká okrasa v podobě nějakého okamžiku pro jejich život, ale že je to taky konkrétní začlenění nebo členství prostě v církvi, v konkrétním společenství.“⁶⁹*

Služba skryté modlitby – Tento nástroj služby i přes svou skrytost je velmi potřebný pro dokreslení celku služby, protože utváří duchovní zázemí mezi vojáky. To jak, kdy a kde volí kaplan sám podle svých zvyklostí a povahy.

---

⁶⁸ Srov. Osobní rozhovor s J. Pacnerem. V osobním archivu Petry Náhlovské.

⁶⁹ Srov. Osobní rozhovor s J. Kozlerem. V osobním archivu Petry Náhlovské.

„Cestou do práce se ve vlaku modlím růženec, za všechny vojáky,(...) Do přímluv v breviáři vkládám prosby za všechny, které mi Pán svěřil, (...) přes den přidávám někdy tichou, někdy hlasitou „střelnou modlitbu“⁷⁰ Je důležité, aby modlitba nebyla násilná, ale vždy v souladu s danou situací.⁷¹

V rámci mise může být kaplan pověřen svým velitelem k výkonu tiskového informačního důstojníka, tj. zajištění fotografické dokumentace. Do zahraniční mise vysílá vojenského kaplana vždy hlavní kaplan. Vyjíždí-li do mise větší jednotka, je snaha, aby jel s nimi jejich kaplan, kterého již vojáci znají.

1.2.5 Rizika spojená s výkonem práce vojenského kaplana

S výkonem práce vojenského kaplana jsou spojena určitá rizika, která v sedmi bodech uvádí Holub ve svém studijním textu *Pastorační služba AČR*.⁷² Jedná se o následující:

- „Ztráta kněžské pastorační identity, neboť je konfrontován se zcela jiným způsobem práce v systému, nežli je v církevním prostředí. Je zde ohrožen pohled, kterým by měl vojenský kaplan vnímat vojáka, tj. vidět vojáka jako člověka, který je milovaný Bohem.
- *Moralizující pojetí duchovní služby. Jde tu o nerespektování pravidla postupné graduality ve schopnosti činění dobra, tj. požadovat po vojácích kteří se na něho s důvěrou obrátí křesťanské maximy.*
- *Stažení se do nabídky pouze expertní duchovní pomoci bez aktivní snahy o trvalou službu přítomnosti.*
- *Porušení kněžského tajemství*

---

⁷⁰ Komunikační partner č. 3.

⁷¹ Srov. KOZÁK, J., *Charakter pastorační práce duchovní služby u policie; Východiska a perspektivy duchovní služby u policie*, JCU: Karolinum 2012. s. 131.

⁷² Srov. HOLUB, T., *Pastorační služba v Armádě České republiky*, Praha:Pastorační středisko Praha, 2007, s. 13-14.

- *Ztráta zakotvenosti, tj. ztráta zájmu o vlastní církevní a kněžské vztahy.*
- *Relativizace všech hodnot při konfrontaci se zlem v zahraničních misích.*
- *Nepřijetí vojenského prostředí za své.*⁷³

Stejně tak jako i v jiných pomáhajících profesích je tu riziko syndromu vyhoření. Tudiž je nezbytné i v této službě zajištění duchovní péče pro pečující kaplany. Tím je pověřen Hlavní kaplan AČR, neboť jsou mu všichni vojenští kaplani podřízeni. Proto je dle dohody mezi církvemi povinen:

- *„Starat se o možnost jejich dalšího teologického vzdělávání;*
- *pořádat pro vojenské kaplany každoroční duchovní obnovy nebo jim zajistit možnost účasti na jiné duchovní obnově;*
- *starat se o možnost pravidelného setkávání vojenských duchovních.*⁷⁴

1.2.6 Vzdělávání vojenského kaplana

Tato kapitola je věnována vzdělávání vojenských kaplanů, neboť vzdělávání, je úzce spjato s vývojem duchovní služby v armádě České republiky. Sama armáda jej považuje, za nezbytné k zajištění kvality a odbornosti a proto je automaticky řazeno do její organizační strategie.⁷⁵ Díky tomu má i duchovní služba v AČR na základě svých specifík důkladně rozpracované koncepty sloužící ke vzdělávání vojenských kaplanů, které převážně probíhá formou kurzů. Tyto kurzy svým obsahem nahrazují klasický vojenský důstojnický kurz, který je tematicky zaměřen na taktiky velení, což pro vojenského kaplana

---

⁷³ HOLUB, T., *Pastorační služba v Armádě České republiky*, Praha:Pastorační středisko , 2007, s. 14.

⁷⁴ Smlouva mezi ERC a ČKB, čl. G, odst. 27- 28.

⁷⁵ Vzdělávání vojenského kaplana je ošetřeno ve smlouvě, čl. H, odst. 22- 24., kde je uvedeno, že rezort MO umožňuje další odborné vzdělávání, vojenským kaplanům, které zabezpečuje a je za ně zároveň odpovědný Hlavní vojenský kaplan.

se statusem nekomatanta není kardinální. Dějem důstojnického kurzu vojenského kaplana jsou tedy tyto kurzy:

- „*Kurz odborné přípravy, který je základním uvedením do služby kaplana;*
- *Kurz první pomoci;*
- *Kurz krizové intervence;*
- *Kurz mezinárodního humanitárního práva;*
- *Kurz služba křesťanského duchovního v necírkevních oblastech;*
- *Kurz etiky ozbrojeného konfliktu.*⁷⁶
- *Kurz cizího jazyka;*
- *Kaplanský kurz v zahraničí v rámci NATO.*“⁷⁷

Těmito kurzy však vzdělávání vojenských kaplanů nekončí, tak jako v každé pomáhající profesi jsou vojenští kaplani vystaveni nekončícímu procesu „*samovzdělávání*“, protože jsou nepřetržitě konfrontováni otázkami identity a smyslu⁷⁸, jak ze strany vojáků a jejich rodin tak ze strany církve a jich samých. Tudíž se *samovzdělávání* stává důležitým nezbytným prvkem pro udržení kvality poskytování duchovní služby.

Ve Vyškově, tak i u různých útvarů AČR se konají etické semináře, které vedou lektorské týmy složené z vojáků, vojenských kaplanů vrchních praporčíků, popřípadě vojskových psychologů.

---

⁷⁶ Vojenští kaplani na vojenské výcvikové základně ve Vyškově v rámci kariérních kurzů pro vojáky, připravují a vedou etické semináře.

⁷⁷ Srov. Osobní rozhovor s P. Matouškem. V soukromém archivu Petry Náhlovské.

⁷⁸ Otázky identity a smyslu vyvěrají, ze samé profese např. Jak funguji v roli vojenského kaplana? Co mě v mé činnosti potvrzuje a co oslabuje? Jak se to dotýká mne samého? Jak to zasahuje moje soukromí? Jaký podíl mám na konečném rozhodnutí vojáka? Srov. ZAHRADNÍK, M., *Kontaktní práce; Kontaktní pracovník a jeho kompetence v sociálním poli*, Anotace textů České asociace streetwork vydané v rámci projektu „Profesní vzdělávání pracovníků a odborníků v nízkoprahových zařízeních pro děti a mládež a streetwork sdružených v ČAS.“, 2007, s. 145.

Jedná se o kurzy v rozsahu čtyř vyučovacích hodin. Uvedení do etických témat začíná už v té základní přípravě, kde mají vojenští nováčci možnost zjistit, že armáda se zajímá nejenom o jejich fyzické a psychické schopnosti, ale také o jejich etický a duchovní rozměr. Semináře jsou zaměřeny na jejich cítění a vnímání vojenského života, jejich radosti i starosti a také na seznámení se s lidmi, kteří je budou v této oblasti během jejich vojenské kariéry, jejich vojenského života, doprovázet. Tedy s vojenskými kaplany, vrchními praporčíky a psychology. Tyto semináře se konají v pastoračním centru⁷⁹. Už tato skutečnost vyučování v nekasárenském objektu usnadňuje otevřenou diskusi a využití neformálního vyučování. Efektivita takto získaných poznatků a závěrů je mnohem vyšší než u forem standardní přednášky nebo prezentace. Zároveň je zaručena diskrétnost, a mlčenlivost o všem, co je zde řečeno i řešeno.

Na etický seminář pro kurz základní přípravy navazují semináře v pokračovacích kariérových kurzech. Ty jsou věnovány tématům spojených s funkčním zařazením, na které se účastníci kurzů připravují, a také samozřejmě nejčastějším problémům v této oblasti. Důraz je kladen na etické aspekty práce s lidmi, velení, autoritu a mravní integritu člověka a příslušníka ozbrojených sil. Témata všech seminářů vycházejí z kodexu profesionálního vojáka⁸⁰, který je právě tím nosným prvkem výchovy k vojenským hodnotám. Pro představu uvádíme příklad:

- U poddůstojnického kurzu je tématem „*věrnost*“ z pohledu loajality a korektnosti a dalším tématem je v tomto kurzu „*obětavost*“ kde se

---

⁷⁹ Pastorační centrum duchovní služby, které je v Lulči, asi 10 km od Vyškova služby patří k Vyškovské posádce. Vojenští kaplani zde pro vojáky, kteří přichází, do Vyškova na vojenský výcvik připravují kariérové kurzy a etické semináře. Příloha č. 3.

⁸⁰ Příloha č. 4.

hovoří především o zázemí a prioritách vojáka s vědomím důsledků pro jeho rodinu.

- U praporčického kurzu se pak semináře zaměřují na „*odvahu*“ v pohledu zodpovědnosti za zásady, které armáda nesmí překročit, a také na „*schopnost prosazovat správné postupy*“ i proti lenosti a nedůslednosti.
- U důstojnického kurzu je tématem „*čest – morální integrita důstojníka*“.

Jako forma výuky je používána „zážitková pedagogika“. Ta umožňuje vtažení posluchačů do problému, který je dále diskutován a uzavřen zobecněním. Důraz je kladen na otevřenost diskuse bez oficiálních proklamací a na propojení hodnot s praxí života na útvarech a v zahraničních misích. Velká pozornost je věnována začlenění etiky do systému, který vyžaduje specifické nastavení hodnotového rámce. Stejně tak se pozornost zaměřuje i na ryze osobní postoje, které se mohou s těmi systémovými dostávat do konfliktu.⁸¹

---

⁸¹ Srov. Osobní rozhovor s P. Matouškem. V soukromém archivu Petry Náhlovské.

1.3 Srovnání profese vojenského kaplana s vojskovým psychologem

Tato kapitola nás vrací k samému úvodu, kde byla položena otázka PROČ vojáci, kteří se prohlašují za ateisty, během mise v zahraničí i po návratu zvolili raději službu vojenského kaplana a ne službu vojskového psychologa, který je podobně zařazen u jednotky jako vojenský kaplan. Považujeme ji tedy za nutnou k objasnění, vydefinování a popsání rozdílů mezi vojenským kaplanem a vojskovým psychologem. Jestliže vojskový psycholog zachovává „stavovský princip priority péče o jedince.“⁸², u vojáků nepraktikujících náboženství, je srovnatelný se službou vojenského kaplana. Liší se pouze, jak píše monsignor Holub „v motivaci a v prostředcích, které je možné použít pro dosažení cíle.“⁸³ Abychom mohli provést samotné srovnání těchto dvou profesí, je nejprve nutné vymezit práce vojskového psychologa.

Vojskový psycholog vede vždy dialog mezi potřebami společnosti, armády a vojáků. Nesmí být obhájcem ani loajálním expertem, ale měl by stát v roli prostředníka a být nástrojem k humanizaci armády.⁸⁴ Vojskový psycholog se dle Dziákové zabývá:

- „Efektivitou činnosti subjektu velení, ukazuje na podmínky a možnosti zvýšení kvality procesu velení uplatňováním psychologických poznatků.
- Podílí se na řešení otázek spojené se získáváním nových, kvalitních vojáků, s výběrem velitelů a různých specialistů. Hodnotí zaměstnance

---

⁸² HOLUB, T., *Pastorační služba v Armádě České republiky*, Praha:Pastorační středisko Praha, 2007, s. 16.

⁸³ tamtéž

⁸⁴ Srov. DZIÁKOVÁ, O., *Vojenská psychologie*, Triton; Praha, 2009, s. 11.

AČR, podílí se na stanovení optimálního vojenského režimu a režimu vojenské bojové služby.

- Analyzuje organizační struktury a procesy v AČR, objasňuje postavení a funkci vojáků v různých sociálních uskupeních, řeší problematiku sociálně-psychologického klimatu, autority, pravomoci, odpovědnosti a dalších atributů činností jednotlivých stupňů velení.
- Analyzuje dynamiku správného utváření vztahu nadřízený – podřízený.
- Dává doporučení k řešení problémů souvisejících se zaváděním nových technických systémů do systému velení.⁸⁵

Laňka ještě k tomuto výčtu, v rámci činnosti psychologické služby v AČR, dodává:

- *„Poskytuje své služby v souladu se všeobecně závaznými právními normami ČR a interními normativními akty MO.*
- *Spolupracuje s jinými službami v péči o lidské zdroje.*
- *Spolupracuje s mimoresortními a zahraničními psychologickými pracovišti“⁸⁶*

Porovnávání rozdílů mezi vojskovým psychologem a vojenským kaplanem došlo v květnu 1998, kde se formou analýzy Marek Preiss s monsignorem Holubem věnovali silným a slabým stránkám těchto dvou profesí. K čemu došli, můžeme porovnat v následující tabulce:⁸⁷

---

⁸⁵ Srov. tamtéž, s. 11.

⁸⁶ Laňka, J., *Východiska a perspektivy duchovní služby u policie*, JCU - Karolinum 2012. s.76.

⁸⁷ Srov. tamtéž, s. 77-79.

	Vojskový psycholog	Vojenský kaplan
Silné stránky	<ul style="list-style-type: none"> - Psychologická péče je standard NATO; - psychologické výběry představují pro armádu zdroj úspor za neadekvátně vynaložené prostředky; - psychologie je samozřejmou součástí vyspělé společnosti; - psychologická péče umožní v krátkodobé perspektivě snížit frekvenci sociálně patologických jevů tam, kde budou psychologové dislokováni; - postavením psychologa jako poradce velitele umožní veliteli efektivně řešit mezilidské vztahy. 	<ul style="list-style-type: none"> - Duchovní je vnímán ve své identitě primárně jako duchovní a teprve sekundárně jako důstojník. To vytváří možnost jeho snadnějšího přijetí a získání důvěry na rozdílných úrovních; - určitá jinakost a vydělenost, charakterizovaná i navenek nenošením zbraně, dává duchovnímu velké možnosti k propustnosti mezi jednotlivými skupinami a stupni ve struktuře armády; - duchovní může řešit i problémy nebo přání, která jsou přímo spojena s náboženskou problematikou; - duchovní jako poradní hlas v etice rozhodování velitele nemluví sám za sebe, ale vychází z hodnot, na kterých stojí celá evropská kultura.
Slabé stránky	<ul style="list-style-type: none"> - Jméno v armádě spojeno silně s pracovníky pro věci politické, kteří se v prvních polistopadových měsících přeměnili na „psychology“, ale styl jejich práce se nezměnil; - je vystaven podezření, že slouží skrze testy jako kritérium pro rozhodování velitele a tím ztrácí důvěru; - v řadě případů je zaměňován za personalistu. 	<ul style="list-style-type: none"> - Nebezpečí ideologizace; - nebezpečí malé důvěry k duchovnímu ze strany nevěřících, - neodpovídající vojenské vzdělání a vojenská praxe.
Navržené eliminace	<ol style="list-style-type: none"> 1. Na základě rozkazu o psychologické službě se vyloučí osoby s nedostatečným vzděláním. 2. Postupně „odnaučit“ armádu, že psycholog je ten, kdo pouze testuje. 3. Vybudovat jednotnou psychologickou službu, složenou ze zástupců klinické, vojenské, pedagogické psychologie a výzkumu. 4. Psychologickou službu stavět na přísně profesním základě. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ideologizace nemusí hrozit, jestliže bude armádou jasně stanoveno, že nábožensky orientovaná identita duchovního je motivací pro jeho službu, ne však primárním obsahem, který má být nabízen. (S tímto pojetím církve jednoznačně souhlasí) 2. Podle zkušeností je důvěra značně vysoká, jestliže se duchovní jasně zaváže, že nebude mluvit o náboženských věcech jako první, 3. Samy církve žádají, aby vojenský duchovní absolvoval základní vojenskou službu a prošel speciální přípravou pro službu v armádě.

Z výše uvedené analýzy Preisse a Holuba vyplývá, že:

1. „*Duchovní společně s psychologem jsou vzájemně se doplňujícím a nezastupitelným způsobem přínosem pro armádu jako celek.*
2. *Duchovní služba a psychologická služba jsou spolupracující a nekompetitivní. To se odráží jak v koncepcích a návrzích rozkazů ministra obrany, které zahrnují článek o vzájemné spolupráci, tak ve skutečnosti vzájemné spolupráce při tvorbě těchto dokumentů.*
3. *Duchovní pokládá oblast psychických poruch za primárně psychologickou, eventuálně lékařskou.*
4. *Psycholog a duchovní si nejsou navzájem podřízeni nebo nadřízeni.*
5. *Není možné činnost jedné služby nahradit činností služby druhé.“⁸⁸*

Vojeňští kaplani s vojskovými psychology se setkávají výhradně na necentrální úrovni, tzn. u své jednotky. Spolupráce mezi těmito profesemi je tedy podmíněná předpokladem „*vzájemného respektu a uznání práce druhého.*“⁸⁹

Monsignor Holub neopomíjí ani možnost určitého napětí mezi vojskovým psychologem a vojenským kaplanem, které charakterizuje jako napětí tvůrčí.⁹⁰

Vojsková psycholožka Vrzalová⁹¹ z pozorování těchto dvou služeb v praxi vnímá spíše konkurenci těchto služeb místo spolupráce. Přesto tuto konkurenci charakterizuje jako tu, která „*mobilizuje síly u obou služeb plnit své poslání, co nejlépe*“, Vrzalová navrhuje, že by mohla nastat daleko lepší situace, „*pokud by měly obě služby v ozbrojených silách plnohodnotné postavení a zahájily by opravdovou spolupráci*“⁹² Pro tento návrh by bylo zajisté nutné zpracovat podrobnou analýzu rovin plnohodnotnosti obou služeb a následně vše řádně prodiskutovat.

---

⁸⁸ Tamtéž, s. 79.

⁸⁹ HOLUB, T., *Pastorační služba v Armádě České republiky*, Praha: Pastorační středisko Praha, 2007, s. 17.

⁹⁰ Srov. Tamtéž.

⁹¹ Srov. LAŇKA, J., *Východiska a perspektivy duchovní služby u policie*, JCU: Karolinum, 2012, s. 80.

⁹² Tamtéž.

2 PRAKTICKÁ ČÁST

V praktické části nejprve vymezujeme výzkumný problém, dále potom cíl výzkumu, který je rozdělen na dva dílčí cíle. Následně uvádíme výzkumné otázky a zdůvodňujeme výběr komunikačních partnerů. V kapitole metodologie výzkumu popisujeme proces průběhu výzkumného šetření. Interpretace rozhovorů uvádíme prostřednictvím odpovědí na stanovené výzkumné otázky. Na tuto část navazují příběhy jednotlivých komunikačních partnerů, které považujeme za výsledky celého výzkumného šetření. Praktická část je uzavřena závěrečnou diskusí o zjištěných faktech.

2.1 Vymezení výzkumného problému

Výzkumným problémem pro moji diplomovou práci se stalo postavení duchovního ve službě AČR, který ve své roli vojenského kaplana nemůže šířit evangelium tak, jako duchovní ve sborech a farnostech. To nás vedlo k hlubšímu prostudování náplně práce vojenského kaplana, ze které pro nás vyvstala otázka, jak se s tímto ustanovením ztotožňuje a zároveň v něm realizuje svou profesi. Neboť je při své práci vystavován nejenom existenčním otázkám, ale i konfrontacím a argumentům proč nevěřit v Boha. Přesto je členy jednotky každodenně vyhledáván k pastoračním rozhovorům.

2.2 Cíl výzkumu

Hlavním cílem výzkumného šetření je popsat problematiku duchovní péče v AČR očima vojenského kaplana. Dílčími cíli je nejprve analyzovat postoj k porozumění vlastní seberealizace vojenského kaplana uvnitř společenství majícího pevně stanovená pravidla a získat vhled pro porozumění jak služba duchovního v AČR ovlivňuje jeho víru a naopak.

2.3 Výzkumné otázky

Výzkumná otázka č. 1

Proč duchovní vstoupí do AČR?

Tato otázka zjišťuje, co daného kaplana motivovalo vstoupit do AČR. Mapuje první kroky příčin motivu před samotným rozhodnutím a následným vstupem do AČR. Zda-li své rozhodnutí konzultoval s rodinou, přáteli apod.

Výzkumná otázka č. 2

Dochází v průběhu výkonu služby ke změně motivace, která byla důvodem vstupu do AČR?

Tato otázka by měla zmapovat, zůstává-li stále stejný důvod setrvat v AČR jako při vstupu nebo před vstupem, tedy zachytit proměnu případné motivace být a pracovat v AČR.

Výzkumná otázka č. 3

Existují situace, které staví vojenské kaplany do rozporu s jejich činností či jejich postoji ke službě?

Tato otázka má rozkrýt, zda-li se vojenský kaplan díky své důstojnické hodnosti někdy ocitl v roli velitele, která mu nepřísluší (protože neabsolvoval požadované vojenské vzdělání). Nebo byl v rozporu se svými vnitřními postoji.

Výzkumná otázka č. 4

Existují v povolání vojenského kaplana situace bezmoci? Pokud ano, jak jsou řešeny?

Tato otázka má za cíl popsat jednotlivé stresové a vypjaté situace, ve kterých se vojenští kaplani v průběhu služby ocitají a zjistit, jaké metody, postupy, techniky, používají k jejich zvládnutí.

Výzkumná otázka č. 5

Bylo rozhodnutí vojenských kaplanů vstoupit do AČR dle jejich slov správné?

Tato otázka je zaměřena na vlastní sebereflexi a seberealizaci kaplanů uvnitř AČR, která má pevně stanovené pravidla. Jejím cílem je porozumět jak služba vojenského kaplana ovlivňuje jeho víru, zda-li svůj vstup do AČR vnímají jako správné rozhodnutí.

Výzkumná otázka č. 6

Jakým způsobem vojenští kaplani oddělují profesní a osobní život? Jaká je budoucnost vojenských kaplanů?

Tato otázka je zacílena na rozdělení času vojenského kaplana. Jeho nastavení vzhledem k profesi, jak rozděluje svůj profesní a osobní život, kde se nyní nachází, zda-li více žije profesí nebo svůj osobní život. Zda-li jsou tyto dva světy vyvážené a případně jakým způsobem mezi nimi nastavuje rovnováhu. Otázka je také zaměřena na osobní budoucnost jednotlivých kaplanů, zda-li ve službě setrvají či ne.

Výzkumná otázka č. 7

Existují ve funkci vojenského kaplana nepsané situace, doporučení, kterých by se měl nově příchozí kaplan vyvarovat?

Tato otázka dává kaplanům prostor pro vyjádření vlastních, prožitých zkušeností při službě v AČR, které se nedají popsat v manuálech ani v jiných textech, protože pracuje s lidmi, kteří toho o Bohu moc nevědí nebo ho ignorují. Jejich odpovědi mají ulehčit nově příchozím kaplanům porozumět světu duchovního v systému AČR, který není prvotně evangelizační.

2.4 Charakteristika vzorku

Zkoumaný vzorek byl tvořen 4 současnými vojenskými kaplany, kteří působí ve své profesi již delší dobu a působili v rámci zahraniční mise, kde má služba duchovního jinou podobu než na území ČR, jak je popsáno v teoretické části. Tito vojenští kaplani souhlasili se všemi fázemi, které uvádím v následující kapitole. Pro zajištění co největší objektivity výzkumu jsem zvolila zachovat jejich identitu v anonymitě.

Bližší informace o jednotlivých komunikačních partnerech:

Komunikační partner č. 1 (KP 1)

– muž, 53 let, ve své profesi působí 15 let, účastnil se 4 zahraničních misí

Komunikační partner č. 2 (KP 2)

– muž, 57 let, ve své profesi působí 14 let, účastnil se 4 zahraničních misí

Komunikační partner č. 3 (KP 3)

– muž, 46 let, ve své profesi působí 5 let, účastnil se 2 zahraničních misí

Komunikační partner č. 4 (KP 4)

– muž, 47 let, ve své profesi působí 7 let, účastnil se 1 zahraniční mise

S prosbou o uskutečnění rozhovorů k praktické části mé diplomové práce jsem se obrátila celkem na 10 vojenských kaplanů a 1 vojenskou kaplanku. 4 vojenští kaplani s výzkumem souhlasili, viz výše. 1 vojenský kaplan byl v termínu mého výzkumu na vojenské misi v Afganistánu, 1 vojenský kaplan na mou prosbu nereagoval a 1 vojenský kaplan byl pracovní zaneprázdněn. 3 vojenští kaplani se samotným rozhovorem souhlasili, ten byl uskutečněn, ale přepis textu mi nebyl dovolen zpracovat a následně zveřejnit. Kaplanka Gabriela Horáková, kterou jsem oslovila, vykonává svoji funkci krátce, tři měsíce. Společně jsme usoudily, že nesplňuje mnou nastavená kritéria zkoumaného vzorku.

2.5 Metodologie výzkumu

Před samotným výzkumem (16. 4 2013) byl proveden předvýzkum formou rozhovoru s hlavním kaplanem Janem Kozlerem. Po konzultaci s vedoucí praktické části byl počet výzkumných otázek zredukován z počtu 11 na 7. Otázky byly více propracovány tak, aby splnily cíl kvalitativního výzkumu, techniku strukturovaného rozhovoru s otevřenými otázkami, jehož výhodou je snadná analýza získaných dat a také je vhodná v případech, kdy není možné rozhovor znovu opakovat.

Po stanovení 7 výzkumných otázek bylo vytvořeno 7 tazatelských otázek, se kterými jsme se obrátili prostřednictvím e-mailu na zmíněných 11 vojenských kaplanů s prosbou o uskutečnění rozhovoru. 7 vojenských kaplanů s rozhovorem souhlasilo. Následně bylo telefonicky domluveno osobní setkání. Rozhovory byly vždy uskutečněny v místě pracovišť jednotlivých kaplanů. Po vzájemném představení byl každý komunikační partner seznámen s cílem diplomové práce, postupem, jak bude rozhovor probíhat a jak bude následně zpracován. Rozhovor byl uskutečněn vždy po podepsání Prohlášení o poučeném souhlasu k rozhovoru do Diplomové práce a jeho přílohy⁹³

Čas rozhovoru trval přibližně 60 minut a byl zcela dobrovolný, komunikační partner z něho mohl kdykoliv odstoupit. V celém jeho průběhu byl nahráván na diktafon z důvodů následného doslovného přepisu. Takto bylo uskutečněno 7 rozhovorů. Výzkumné šetření probíhalo v období od 18. 4. 2013 do 7. 5. 2013.

---

⁹³ Příloha č. 5 a 6

Po sběru dat bylo provedeno doslovné přepsání rozhovorů, které bylo prostřednictvím e-mailu posláno zpět komunikačním partnerům k souhlasu s autorizací. Jestliže byla nějaká část rozhovoru nepřijatelná a komunikační partneři nesouhlasili s jejím uveřejněním, byli ujištěni, že tato věta, či pasáž bude z přepisu vyjmuta. 3 z komunikačních partnerů nesouhlasili s uveřejněním celého rozhovoru (viz výše).

Odsouhlasené rozhovory byly opakovaně pročitány a po okrajích textu byly umísťovány poznámky. Na jejich základě byla vyzdvihnuta témata na obecnější rovinu. Důraz byl kladen také na reflexi témat s ohledem na skutečné výroky komunikačních partnerů. Následně byla témata přepsána a byly vyhledávány jednotlivé souvislosti – tak došlo k eliminaci nevýznamných, méně podstatných témat.

Takto vytvořené kategorie daly vzniknout jednotlivým příběhům, které podávají ucelený obraz jednotlivých komunikačních partnerů o problematice duchovní péče v AČR jejich očima.

2.6 Interpretace rozhovorů

V této části práce se zaměříme na samotné interpretace rozhovorů s jednotlivými komunikačními partnery. Přepisy rozhovorů jsou zařazeny do příloh.⁹⁴

Výzkumná otázka č. 1

PROČ DUCHOVNÍ VSTOUPÍ DO AČR?

KP 1: „*Tak mě bylo nabídnuto, že když se mě nepodařilo sehnat nikoho, že se přehodnotila situace, a že věk už nehraje takovou roli, takže bych mohl nastoupit podruhé.*“ (10-12)

„*A to jsem si uvědomil, že bych to chtěl dělat a dělal jsem to rád.*“ (16-17)

KP 2: „*Já jsem byl osloven kolegy faráři, kteří byli svými církvemi pověřeni k tomu, aby budovali duchovní službu v Armádě České republiky.*“ (3-4)

„*A ten původní motiv nebyl spojen s armádou, byla to už jako očekávání změny, což v tom farářském životě je normální. Po těch patnácti letech cirka, člověk cítí, že by už měl.*“ (20-23)

KP 3: „*No a v době, kdy jsem už mohl být vysvěcen na trvalého jáhna, tak zrovna DS v armádě rozbíhala akci – „staň se trvalým jáhnem - vojenským kaplanem“.* (5-7)

„*Pak jak jsem nad tím, jestli to není opravdu cesta pro mě, dlouho přemýšlel a modlil se, no a až jsem si to jako pro sebe takto rozžvýkal, tak mě z toho „proč já“, vyšlo „a proč ne já“.* (12-14)

---

⁹⁴ Přílohy č. 8, 10, 12, 14

„Tak to nakonec dopadlo tak, že od toho roku 2005 kdy jsem byl vysvěcen, jsem čekal ještě 3 roky, než bylo to místo ve Vyškově a já jsem mohl do armády v roce 2008.“ (20-22)

KP 4: *„Nebo v podstatě po škole jsem se rozhodl, že do této sféry nějak jako zatím nechci vstupovat. A živil jsem se normálně v civilním zaměstnání, založil jsem rodinu a ovšem po čase vlastně si člověk řekl, že by asi ty hřivny, který dostal, nějakým způsobem mohl zúročit.“ (10-14)*

„Že jsem o tom začal vlastně víc přemýšlet o tom, o tom svém povoláním třeba i do služby jáhna a potažmo i do služby vojenského kaplana. (23-25)

„Já jsem samozřejmě v té době nějak do té služby nespěchal, protože jsem měl dobrou práci.“ (32-33)

„Že se to mohlo nějak tak pomalu rozvinout a vlastně uzrát.“ (35-36)

„Předtím ovšem tomu předcházelo jáhenské svěcení, které jsem přijal v červnu 2006. Takže jsem byl takový jakoby novopečený duchovní a zároveň novopečený vojenský kaplan.“ (52-54)

Motivace vstupu uvedené komunikačními partnery se vždy u dvou kaplanů shodují. První dva byli ke službě vyzváni zástupci duchovní služby. A pro jejich přijetí bylo sleveno z věku, který je pro vstup do duchovní služby v AČR ustanoven již v základu její dohody. Následující dva využili nabídky své církve „staň se trvalým jáhnem - vojenským kaplanem“, která u obou komunikačních partnerů nastartovala tříletý proces příprav a utvrzování v jejich rozhodnutí konat tuto službu.

Výzkumná otázka č. 2

**DOCHÁZÍ V PRŮBĚHU VÝKONU SLUŽBY KE ZMĚNĚ
MOTIVACE, KTERÁ BYLA DŮVODEM VSTUPU DO AČR?**

KP 1: „Tak, zůstávám u armády rád, a, vyjádřil jsem svůj vztah k armádě tím novým nástupem, protože opravdu jsem se našel v téhle službě.“ (40-41)

„A zdá se mi někdy, že je to daleko ještě hlubší služba, nebo smysluplnější, než v církvi.“ (44-45)

„Jsou některé těžkosti, které se v té službě vyskytnou, kvůli kterým jsem si říkal, jestli jsem si nepřidělal zbytečně problémů, jestli to nebylo klidnější mezi křesťany v církvi, že přeci jenom dá se vejít mezi nevěřící lidi, i což vidím za velmi důležité pro církev, aby sloužila světu, lidem ve společnosti.“ (51-55)

„V armádě vidím, že je skvělé, to že mohu v armádě být s lidmi, kteří by se jinak do církve, ani k myšlenkám křesťanství nedostali.“ (57-58)

„Ale vím, že je to potřebné a že to musím s těmi vojáky, oni tím také procházejí, takže já potřebuji být s nimi. Tak si tam vždycky najdu něco kladného.“ (67-68)

KP 2: „V armádě jsem pořád ze stejného důvodu, z jakého, z jakých, nebo ze stejných důvodů, on to není jen jeden důvod, proč jsem do ní přišel. Když řeknu tamto, že to první byla touha po změně, nebo očekávání změny, tak to ta armáda splňuje dokonale dodnes. Takže s tím souvisí i více důvodu.“ (30-34)

„Jestli jsem chtěl odejít? Jestli se mi to stalo? Ano, stalo se mi to. Opakovaně.“ (39-40)

„Jenže jak se to vyvíjelo, tak to k tomuhle tomu dospělo. A já jsem opakovaně, to znamená už dvakrát, ohlásil, že odcházím do civilu, protože jsem byl v armádě déle, než se tehdy předpokládalo.“ (43-48)

„Jakoby ze slušnosti, že už se mám vrátit. Vždycky mne oslovili hlavní kaplani, bývalí i současní, ať ten závazek prodloužím. Já jsem si nikdy o to neřekl, abych ho prodlužoval.“ (50-52)

KP 3: „Setrval jsem a setrvávám.“ (41)

„Nestačil jsem se divit a žasnout od první chvíle v armádě a v podstatě to asi zůstalo, že se divím a žasnu mnohdy nad spoustou věcí, které se tady v tom zeleném světě odehrávají.“ (45-48)

„Nikdy jsem nelitoval toho, že jsem tady tento krok udělal.“ (49-50)

„Občas mě napadne – „co já tady vlastně dělám, Pane Bože, proč zrovna já mám dělat tady takovou práci?“ (52-53)

„Vzhledem k tomu, že ale moc duchovních o službu v armádě nejeví zájem, tak se doba služby prodlužuje na 10 nebo 12 let. Kdož ví, jak to bude pokračovat, jestli nedopadneme jako v jiných armádách, že jako vojenští kaplani v armádě zestárneme až do důchodového věku.“ (62-65)

KP 4: „Samozřejmě člověk nějak lovil na tom počátku asi motivaci, ptal se kolegů, kteří už byli ve službě kaplana, vlastně o čem to je pořádně.“ (64-66)

„Musím ale říct, že vlastně hned po tom nástupu, že jo, člověka ta služba nějak hodně chytla, ty lidi jsou doteďka velice vnímavý, a že ty důvody myslím, že určitě přetrvávají tak jak jsem je vnímal na tom počátku, protože skutečně mám pocit, že těm lidem pořád jakoby mám co dát.“ (72-76)

„Kdyby vás ty lidi nevzali, nepřijali, tak budete mít pocit asi marnosti, zbytečnosti a pak ta motivace zůstat by byla značně ztížená.“ (79-81)

„Takže mám pocit, že pořád vlastně ty důvody setrvávají.“ (87-88)

„Jediná tedy změna je tom, že se služba vojenského kaplana vlastně z té roviny šesti let posunula někam dál, protože nevíme přesně kam. Nevíme, co bude za pár let, ale nicméně už to není vlastně taková ta krátkodobá rovina služby 4 - 6 let, ale posouvá se prostě na tu hranici deseti a třeba i více let.“ (100-104)

„Tak to si taky jako někdy člověk klade tu otázku, jestli by třeba byl tak vyšeptalý, nebo tak prázdný, tak by ho třeba i ta práce nudila, že by zvažoval odchod, anebo v případě, kdy by vás vlastně okolí začalo vnímat jako třeba

nežádoucí element, který ty lidi nesbližuje, ale naopak je třeba deptá, nebo ničí a likviduje, ničí přátelství a vazby.“ (105-110)

„Takže do práce chodím skutečně rád.“ (113)

Všichni komunikační partneři ne jen, že potvrzují svou původní motivaci, kterou měli při vstupu, a před vstupem do této služby, ale i upozorňují na její prohloubení. Všem čtyřem tato služba umožňuje nepřetržitý přísun situací, ve kterých jim je armádou zpětně zrcadleno, že jsou potřební. Tyto úryvky citací také odkrývají pružnost služby a její přijmutí armádou, neboť ta, je schopna pro vojenské kaplany, kteří se v službě osvědčí vytvořit i nové pracovní pozice, které umožňují jejich profesní růst. Zároveň tyto armádní změny mohou sloužit vojenským kaplanům jako ochranný systém před syndromem vyhoření, ale pozor ukazuje se zde i riziko, že konat službu v armádě, by mohlo být pro vojenského kaplana smysluplnější, nežli jejich služba v domovské církvi.

Výzkumná otázka č. 3

EXISTUJÍ SITUACE, KTERÉ STAVÍ VOJENSKÉ KAPLANY DO ROZPORU S JEJICH ČINNOSTÍ ČI JEJICH POSTOJI K SLUŽBĚ?

KP 1: *„Víte, že si nevzpomínám.“* (74)

„Občas někdo řekne: „Co zbraně?“ Třeba. Nebo co křesťanská etika, není to v rozporu? A mně se zdá právě, že by to bylo v rozporu, kdyby se ta zbraň užila ne na obranu.“ (80-82)

„A učím se i tu zbraň ovládat, protože vím, že jinak bych to házel jenom na vojáky.“ (84-85)

KP 2: „Cítil jsem jednou velmi silně, ve chvíli, kdy propukali a zveřejňovali se korupční veřejné zakázky, že se podílím na práci resortu, který je známý, a že mi je to velmi nepříjemný se v tom vést.“ (60-62)

„I ty akce vojenský, i ten podíl na válce, na který jsem se podílel svojí účastí a myslel jsem si, že ta válka je debilní, založená na lži a špatně vedená, tak stejně to jsou vedlejší pocity. Hlavní pocit bylo, že je to správný, že to tak je, že tam v tom jsem.“ (74-77)

KP 3: „Nedostal jsem se do takové situace, ani v Afghánistánu odkud jsem se před nedávnem vrátil.“ (72-73)

„Pokud jsem šel do služby, tak jsem byl samozřejmě ozbrojený, to problém nebyl, protože jak už jsem říkal, kaplan je voják skoro jako všichni ostatní.“ (76-78)

„Od kaplana, i když je to důstojník, prostě nikdo z vojáků nečeká, když by nastala nějaká extrémní situace, kdy by velitel jednotky byl zabit, že převezme velení a bude řídit boj. Pokud bych se do nějaké takové situace dostal, tak se budu samozřejmě bránit spolu s ostatními a bránit ostatní. Můžu nebo respektive mám nastavit svou tvář, když mě někdo uhodí, ale nikdy nemůžu nastavit tvář někoho jiného a zvláště toho, za koho mám zodpovědnost a kdo v takové chvíli na mně závisí.“ (81-88)

KP 4: „Nemám ten pocit, že bych se někdy do této situace dostal. (119)

Já třeba nemám problém s nošením zbraně, střílením, samozřejmě do terče tedy, ale s tím jako problém nemám.“ (139-141)

„Bohu díky, je to na rozhodnutí každého konkrétního duchovního.“ (143)

„Člověk se pak vlastně vžívá do situace, kdy, já třeba nevím, je v nějakém místě a má tam sebou vlastně třeba raněný kolegy a v podstatě je jediný, kdo by mohl aktivním způsobem zasáhnout, třeba způsobem obranným nebo ochranným

těch svých kolegů a tam by vlastně určitě jednoznačně vyplynulo, jak bych se měl zachovat tak, že bych je měl bránit.“ (151-156)

„Je tady vlastně potřeba odpovědnosti za ostatní.“ (159-160)

Z teoretické části o vojenském kaplanovi víme, že při nástupu do služby mu je přidělena důstojnická hodnost. Výše uvedené citace potvrzují, že se žádný z komunikačních partnerů nedostal do situace, kdy by musel kvůli své přidělené důstojnické hodnosti vystoupit ze své role duchovního a velet vojákům. Dále komunikační partneři uvádí své postoje k použití zbraní. Kromě KP 2, který se k tématu nevyjádřil, se ostatní přiklání k jednotnému názoru, že v případě nouze by zbraň použili, neboť mají zodpovědnost nejen za své kolegy, ale i za své rodiny. Při rozhovoru s nimi panovala ale převážná shoda, že ve skutečnosti opravdu neví, jak by se v reálné situaci zachovali, možná že úplně jinak....

Výzkumná otázka č. 4

EXISTUJÍ V POVOLÁNÍ VOJENSKÉHO KAPLANA SITUACE BEZMOCI? POKUD ANO, JAK JSOU ŘEŠENY?

KP 1: *„A když se zdálo, že pro ně už nemůžu nic udělat, tak jsem vždycky viděl, že to slovo povzbuzení je to nejcennější.“ (143-144)*

„Tak v téhle oblasti asi mnohokrát. Že jsem si uvědomil, že záleží na tom, jak ten člověk to pojme.“ (164-165)

„V tu chvíli já jsem křesťan, já se modlím a takto docházím k téhle hranici a modlím se za ně, prosím Pána Boha, aby jim dal k tomu sílu to zvládnout, aby jim dal sílu se rozhodnout správně. Mnohokrát to potřebuju já zase odventilovat, takže to zase řeknu lidem, kteří jsou důvěryhodní a se kterými to mohu probrat.“ (180-184)

„Pokud to bylo v mých silách, tak jsem hledal kontakty, doporučoval jsem a nechal jsem to zase na tom člověku samotném.“ (188-189)

„Někdy jsme se radili s psychologem.“ (222)

KP 2: *„Já si teď nevzpomenu na nic z doby, kdy jsem byl s vojáky.“ (96-97)*

„Ve vojenské nemocnici, ty situace nastávají a opakují se pravidelně.“ (99)

„S některými specifickými diagnózami opravdu nejde dělat vůbec nic. Ani modlitba nepřinese úlevu. Ani mě, ani tomu člověku. Takže to jsou, ale jsou to opakované situace. Není to jednou.“ (101-103)

„Jsou, je s tím spojené trauma, které si já musím ošéfovat nějak, oléčit, nějak se z toho vylízt.“ (105-107)

„Tak vím, že se tam pravděpodobně setkám s naprostou bezmocí svojí a pacientovu.“ (109-110)

KP 3: *„Někdy jsou situace, kdy se nezbyvá než se jen modlit. Ale to není zase tak málo!“ (95-96)*

KP 4: *„To že nemůžete dělat nic, to se opravdu stane v životě i v té naší profesi, ale vždycky, myslím si, že je vždy možnost minimálně v tom, že ty věci můžete nějak svěřit a odevzdat a modlit se za ně.“ (173-175)*

„Není to konečná, jako to že vyčerpал jsem všechny možnosti a teď už mi nezbyvá absolutně nic, ale je tu prostor pro modlitbu.“ (176-177)

„Extrémní situace, kdybych opravdu stál naprosto bezradně, asi nenastala, třeba ani v té misi, tam to bylo podobný, že vlastně ty věci, tam se vždycky dalo najít nějaké řešení.“ (220-223)

Tři komunikační partneři odpověděli, že se nikdy nesetkali s takovou mezní situací, kdy si nevěděli rady, která by pro ně byla bezvýchodná. Společně

konstatují, že dosud neprožili osobní bezmoc, protože jí vždy předcházelo odevzdání situace Bohu prostřednictvím přímluvných modliteb se skrytou nadějí. Pocit bezmoci i přes možnost modlitby přesto zažil KP 2 v situaci, kdy byly pacientům v nemocnici stanoveny diagnózy, které již nelze zvrátit.

Napříc tomu jsou KP ve většinové shodě, že se s těmito situacemi setkávají spíše u doprovázení druhých než-li u sebe.

Výzkumná otázka č. 5

BYLO ROZHODNUTÍ VOJENSKÝCH KAPLANŮ VSTOUPIT DO AČR DLE JEJICH SLOV SPRÁVNÉ?

KP 1: *„Já nedám na duchovní službu v armádě dopustit a podporuji ji od té chvíle, kdy jsem v ní tenkrát byl.“ (234-235)*

„Ale tak se vracím právě ke svým začátkům, kdy jsem musel přesvědčit svojí službou ty vojáky, že je to dobrá služba a že je to pro ně užitečné, a oni to přijali.“ (245-247)

KP 2: *„Takže já to považuji za dar z nebes a zázrak.“ (122)*

KP 3: *„Dělám práci, o které jsem přesvědčen, že má smysl. Jak říkám rozhodnutí to bylo velmi dobré a udělal bych to znovu.“ (106-107)*

KP 4: *„Myslím si, že bych neměnil a šel bych do této role znova. Určitě to nepovažuji za chybu či přešlap, rozhodně ne. Mám pocit, že jsem se tady v tom nějak našel a angažuji se a plní mě to radostí.“ (235-237)*

Všichni KP se shodují na tom, že vstoupit do služby duchovního v AČR bylo jedním z jejich nejlepších rozhodnutí. Všem KP bylo v této službě umožněno

realizovat se a poznat sebe samé, což vedlo k poskytování kvalitní služby, kterou provádějí rádi. To, že smlouva s vojenskými kaplany, která v původním záměru měla trvat 2 až 4 roky, je stále obnovována je známkou potřeby této služby a KP se jako její poskytovatelé osvědčili. KP společně poukazují také na fakt, že je služba armádou vítána a chtěna.

Výzkumná otázka č. 6

JAKÝM ZPŮSOBEM VOJENŠTÍ KAPLANI ODDĚLUJÍ PROFESNÍ A OSOBNÍ ŽIVOT? JAKÁ JE BUDOUCNOST VOJENSKÝCH KAPLANŮ?

KP 1: *„A mám za sebou jenom pár měsíců služby a podepsal jsem šest let. Což je pro mne tentýž závazek, k jakému jsem se dopracoval při té minulé službě natřikrát.“* (326-328)

„Požadavek byl, aby to byl člověk, který už ve vojenské duchovní službě je doma a seznámil se s chodem celé armády, jinak by měl asi úplně zkreslený pohled na armádu jako takovou pro ty specifické úkoly, které ta moje jednotka plní a tím je jim příjemné, že mám povědomí o celé armádě, mám zkušenost, třeba i z misí.“ (332-335)

„Moje představa je, že bude větší podíl služby vojenské duchovní službě kaplanů.“ (339-340)

„Já to plánuju, tak těch šest let v armádě, jo, a pak zase se vrátit zpátky a sloužit zase ve své církvi.“ (347-348)

KP 2: *„Dostal jsem nabídku od hlavního kaplana na nové místo, které dosud nebylo, což se mi opakuje v armádě potřetí.“* (129-131)

„Tím pádem se oddaluje návrat do civilu, na farářinu, ale já si myslím, že to pořád ještě není navzdory mým šedinám definitivní, že mne pořád ta fara bude čekat. Úplně nakonec mé služby.“ (143-145)

KP 3: *„Tak mně vlastně pomalu končí závazek, já jsem jej podepsal na 6 let, proto se budu rozhodovat, jestli podepíšu zas dál. Podepíšu! Jestli teda o mou službu budou jak církev, tak vojsko stát.“ (121-123)*

KP 4: *„Mám tendenci vlastně ten profesní život nějak trošku jakoby nadsazovat, a což je blbě, doma to vnímají potom negativně. Já to vím, ale prostě v mnoha ohledech na to moc jako nedbám, rád bych, ale je to tak jako složitý nějak to skloubit.“ (242-245)*

„Nicméně prostě domov je pro mne velice důležitý.“ (247)

„Kdybych to měl doma rozhozené, nebyl bych spokojený, tak samozřejmě se to odrazí zákonitě v profesi. Nemohl bych fungovat. Vnímám to tak, že prostě musím to mít v první řadě urovnané doma a relativně v pořádku k tomu, abych vlastně těm lidem mohl být nablízku tady a pomáhat jim, být pro ně přínosem.“ (253-257)

„A potom pak mi to někdy chybí doma, že bohužel se člověk v mnoha ohledech jakoby chodí domů nabíjet a to je třeba problém můj, že vlastně to zázemí tedy považuji za velmi důležitý, mu v mnoha ohledech moc nedám.“ (265-268)

„Také mne povzbuzuje evangelium.“ (272)

„Bez toho by to opravdu nešlo.“ (275)

„Já doufám, že stále fungující rodina.“ (280-281)

„Samozřejmě že nějaký posun nastane dřív nebo později, že se otevře další perspektiva v rámci DS. S tím nějak je možné do budoucna počítat. V mém dalším profesním či kariérním životě, jak to nazvat. Tak uvidíme, co to přinese.“ (293-296)

Plně na tuto otázku odpovídá pouze KP 4, který otevřeně přiznává, že je pro něj fungující rodina velmi potřebným prvkem, který má veliký vliv na výkon jeho služby. Ostatní KP se více ve svých odpovědích zaměřili na opětovné setrvání ve službě s tím, že vidinu návratu sloužit opět ve sboru či farnosti své domovské církvi vidí jako hudbu zatím daleké budoucnosti, protože v současné době je z řad duchovních o službu vojenského kaplana projevován malý zájem. Takže i po patnácti letech existence této služby není plně personálně zajištěna tak, aby docházelo k pravidelnému střídání duchovních, jak je tomu napsáno ve smlouvě mezi EKC, ČBK a MO.

Výzkumná otázka č. 7

EXISTUJÍ VE FUNKCI VOJENSKÉHO KAPLANA NEPSANÉ SITUACE, DOPORUČENÍ, KTERÝCH BY SE MĚL NOVĚ PŘÍCHOZÍ KAPLAN VYVAROVAT?

KP 1: *„Sportovat, učit se jazyky, nezanedbat žádnou teologickou disciplínu, protože všechno se v armádě užije.“ (371-373)*

KP 2: *„Doporučil bych, aby se staral o svoje zdraví a fyzickou kondici.“ (178)*

KP 3: *„Aby měl na paměti, že není vojenským kaplanem hned od začátku v tom prvním tříměsíčním kurzu, ale že je žákem kurzu, to znamená, že musí dělat všechno stejně jak všichni ostatní nováčci, včetně výcviku se zbraněmi a že se teprve připravuje na službu vojenského kaplana.“ (146-149)*

„Kázat od začátku hlavně svým životem. Pak se může těšit i na hovory o Bohu.“ (153-154)

KP 4: „Asi těžko by se tady uplatnil člověk, který by přišel s tím, že Bůh člověka miluje a všem to tu vykládal na potkání, to prostě nejde. To by vás ty lidi nevzali a odmítli by vás a řekli, že jste nějaký fanatik.“ (312-315)

„Spíš jako vyčkat, nechat se vést v mnoha ohledech. Trošku sondovat, zjišťovat a pak třeba i do něčeho vstoupit, ale takový to hraní si na to všechno vím, všude jsem byl, všechno znám, tím ty lidi víc odradíte. Než abyste je nějako oslovili. No tak Možná tohle no že skutečně Necpat se někde dopředu od samého začátku to se mi teda vyplatilo.“ (362-367)

Z odpovědí vyplývá pro nově příchozí duchovní do služby v první řadě doporučení dbát o svůj fyzický stav, který je nezbytnou podmínkou pro přijetí duchovního do služby vojenského kaplana, protože špatná kondice a špatný zdravotní stav, je tím nejzávažnějším faktorem, který způsobuje nedostatek vojenských kaplanů. Druhé doporučení se týká samotné víry. Dva KP radí být po příchodu do AČR nejprve zdrženlivým pozorovatelem než-li akčním evangelizátorem se slovy: Bůh Tě miluje. Důležité je být opravdový a církevní slovník používat ve správných okamžicích.

2.7 Příběhy vyplývající z výzkumu

Příběhy jsou vytvořeny na základě vzešlých kategorií⁹⁵, které byly definovány díky postupné selekci jednotlivých témat. Příběhy podávají ucelený obraz jednotlivých KP o problematice duchovní péče v AČR jejich očima a tím dokazují, jakým způsobem jsou naplňována psaná pravidla v praxi.

Příběh KP 1:

Tak já jsem případ člověka, který vstoupil už podruhé do vojenské duchovní služby. Před lety jsem byl druhý v pořadí po Tomášovi Holubovi. Byla to dobrá služba, ale já už své církvi slíbil, že se po šesti letech v armádě vrátím. Za osm let se mi nepodařilo sehnat ze své církve nástupce a tak mi bylo nabídnuto nastoupit podruhé, že se přehodnotila situace, a že věk už nehraje takovou roli. Tak zůstávám u armády rád a vyjádřil jsem svůj vztah k armádě tím novým nástupem, protože opravdu jsem se našel v téhle službě. Je to služba vzácná, cenná, a zdá se mi někdy, že je hlubší, nebo smysluplnější, než v církvi. Jeden čas jsem si myslel, jestli profesionalizovaná armáda nebude chtít upustit od duchovní služby a někde jsem to naznačil. Dostalo se mi krásného vyjádření od armády: my vás chceme, potřebujeme, buďte tady s námi.

Někdy jsou tu těžkosti, kvůli kterým jsem si říkal, jestli jsem si nepřidělal zbytečně problémy, jestli by to nebylo klidnější mezi křesťany v církvi než vejít mezi nevěřící lidi. Ale v armádě vidím, že mohu být s lidmi, kteří by se jinak do církve, ani k myšlenkám křesťanství nedostali. Měl jsem vždycky dojem, že člověk nachází duchovní řešení u situací, které jsou absolutně neduchovní, ale ne v rozporu. Občas třeba někdo řekne: „Co

---

⁹⁵ Interpretací kategorií k jednotlivým příběhům viz Přílohy 7, 9, 11, 13

zbraně?“ A co křesťanská etika, není to v rozporu? To by bylo v rozporu, kdyby se ta zbraň užila ne na obranu, ale k útoku, a to podle mého v armádě nehrozí. Sám se učím i tu zbraň ovládat, jinak bych to házel jenom na vojáky, a to by nebylo čestné, myslet si, že já se nepošpiním zbraní. Užití zbraně může být právě velký problém i pro vojáky. Není snadné si to zodpovědět před svým svědomím, použil správně tu zbraň, ale vnitřně neustále se s tím pere. Pak je tu možnost vypovědět se tomu duchovnímu, probrat to s ním a jít dál.

Vždycky jsem v životě viděl někam dál, přemýšlel, co se dá dělat všeobecně, co mohu dělat já. A když jsem si nebyl úplně jistý, tak jsem se ptal, co pro vás mohu udělat. A někteří lidé přicházeli a iniciativně říkali přesně, co si představují. Tedy co vojenský kaplan může dělat v té chvíli, a co od něj očekávají. A já jsem se naučil, že pomáhat na objednávku je někdy vzácnější, než nějakou pomoc vymýšlet, že mě přesně nasměrovali. A když se zdálo, že pro ně už nemůžu nic udělat, tak jsem vždycky viděl, že to slovo povzbuzení je to nejcennější. Já se cítil skoro bezradný, ale oni byli už spokojeni, povzbuzeni, děkovali mi za pomoc. Mě se zdálo, že jsem pro ně neudělal nic, ale vojáci mě zaskočili, když řekli: my už vlastně nic dalšího nepotřebujeme, věděli jsme, že tady jsi, že můžeme kdykoliv přijít.

Vojáci, mnohokrát měli chuť do křesťanství, ale vnitřně se vlastně tomu bránili. A to jsem si uvědomil, že je to případ té mojí bezmoci, ale že tím lidem dávám neustále svobodu v rozhodnutích. Řekl jsem, jaký mám pohled já a vedl k tomu zodpovědnému, vlastnímu rozhodnutí. Někteří mne ubezpečovali: nebudeme přemýšlet stejně, jako jsme přemýšleli, ovlivnil jsi náš život, a že jsou teď vlastně zodpovědní za to svoje chování úplně jinak. Člověk dostal návod, dostal nasměrování a tam už záleží na něm.

Mnohokrát to potřebuju já zase zventilovat, v takových mezních situacích,

a tak si sloužíme navzájem takhle s vojenskými kaplany některými nebo v kolektivu vojenských duchovních jiných armád. V misích jsem mohl navštěvovat bohoslužby jiných armád, nebo jiných duchovních a naslouchat, a cítil jsem, že oni zase opečovávají mne, stojí při mně a byla z toho hluboká přátelství, kdy si kaplan jiné církve bere za svůj úkol modlit se za české vojáky. Ubezpečit se vzájemně, že se za sebe modlíme, tak to byla velikánská pomoc. A velká pomoc byla v korespondenci.

Někdy jsme se radili s psychologem, konzultovali jsme některé případy, každý z toho svého pohledu. Uvědomuju si, že je to náročná služba a jsem rád při ruce. Musím svojí službou ty vojáky přesvědčit, že se nemusí bát za mnou přijít, že je to pro ně užitečné, a oni to přijali. Těch patnáct let duchovní služby mluví taky za nás.

Dřív byl velmi silný argument, že armáda o to v podstatě nestojí, ale musí naplnit nějaké kvóty. Já jsem se přesvědčil, že to tak není, že ti velitelé oceňují službu vojenských kaplanů, a sloužil jsem celým rodinám a chodí se radit o dětech, o manželských problémech. Unikátnost duchovní služby jsem vnímal v misi, kde se ustálil zhruba počet dvaceti posluchačů průměrně na mých bohoslužbách, a z toho dva to říkali naprosto otevřeně, že jsou křesťani a o dalších jsem věděl, že do kostela nechodí, a přišli se podívat jenom tak pro zajímavost, jako součást svého programu. A sami zvali svoje kamarády: máme tady svoje české bohoslužby, daleko od domova, přijď si poslechnout kaplana, má zajímavý zamyšlení.

Plánuji po šesti letech v armádě, vrátit se zpátky a sloužit zase ve své církvi. Mne to osvěžuje obojí, být s lidmi a být jim nablízku a sloužit jim. Přes všechny negativní pohledy lidí církev znamená takový záchytný bod. Církev se

mnou neustále počítá jako se svým duchovním, jezdím na společné akce a pak můžu těm vojákům říkat: církev se za vás modlí. Mnohokrát mi řekli, nevěřím, že to něco znamená, ale je to příjemné, modlete se za nás dál. Nikdy mě nikdo neřekl, že nechce, že to odmítá, abych se za ně modlil, za tu jejich těžkost. Otázky vojáků jsou tak různorodé, že bych potřeboval být pochodující encyklopedií. Ptají se, proč jsem ženatý, a jaké jsou církve, jak se jednotlivá společenství prezentují před společností. Připomínám jim, aby se nenechali omezit v tom svém vnímání církve, jednou jedinou negativní zkušeností, aby nevnímali jenom to, v čem je církev zklamala a zkusili vnímat i to další a podávám jim, ještě ten pohled, který oni nevidí z těch sdělovacích prostředků, že to může být i jinak. To, že věřím Pánu Bohu, považuji za veliký zázrak. Vidím, jak se s tím lidmi perou a jak je to pro ně těžké. Na rovinu mi říkají, já bych rád, ale mě to nějak vnitřně nejde. Jsem rád, že mi nemusí vadit to, co neustále lidé berou jako argument proti víře a proti křesťanství. Změnil se zde můj postoj vůči křesťanským bohoslužbám, přeceňování bohoslužeb. Po té zkušenosti v armádě spíš zjednodušuji a chci být s těmi lidmi a chci v tom vidět tu bohoslužbu všedního dne, ale uvědomuji si, že pro liturgické církve je to problém a že mě to jakoby vzdaluje od těch duchovních církví, které to takto nastavené mají. Uvědomuji si, že jsem s Bohem úplně všude, On je se mnou všude, a to je asi posun mojí víry.

Příběh KP 2:

Já jsem byl osloven kolegy faráři, kteří byli svými církvemi pověřeni k budování duchovní služby v Armádě České republiky. Byl to tehdy Tomáš Holub a Jaromír Dus. S tím jsem se setkal shodou okolností, ateisti by řekli náhodou. On mne oslovil, jestli nechci nastoupit. Pak mi řekl, že to nejde, protože jsem starej podle tehdejšího zákona. Mně bylo dvaadvacet, rekrutovalo se do čtyřiceti a pak mi Jaromír zavolal, že by to šlo. Původní

motiv nebyl spojený s armádou, bylo to očekávání změny, já jsem byl přesně nahlodaný, že už bych měl změnit místo. A v tu dobu přišlo pozvání z města X a z města Y. Rodině a dětem se nechtělo jít, protože to byl náš domov. Jediný, kdo chtěl změnu, jsem byl já. Nakonec jsme se nemuseli stěhovat, manželka pokračovala jako farářka a já vyrazil do armády. První byla touha po změně, ta k vojenskému životu patří, měnil jsem místa v průběhu kariéry, dostal jsem se do zdravotnictví, což bylo na začátku vojenské služby nečekané. Nikdo jsme nevěděli, že se naše služba bude rozvíjet. Duchovní služba byla budována na čtyři roky, v té době si nikdo nedovedl představit, že by bylo možné sloužit v armádě deset, patnáct let. A já jsem opakovaně, už dvakrát, ohlásil, že odcházím do civilu. Vždycky mě oslovili hlavní kaplani, bývalý i současný, ať ten závazek prodloužím. Což mě překvapilo a potěšilo. Když vám někdo řekne, že o vás stojí, tak se to dobře poslouchá. Když propukali a zveřejňovali se korupční veřejné zakázky, tak mi to bylo velmi nepříjemné, ale ukázalo se, že ty „hnusy“ dělali převážně politici, nikoliv vojáci. Na farnosti, kde jsme hospodařili, bylo hospodaření naprosto průhledné, kontrolované a být pak ve světě, kde se stále tvrdí, že nejsou peníze a na druhou stranu se strašně krade, tak to není osobní úplně dobrý pocit.

Myslel jsem si, že válka je „debilní“, založená na lži a špatně vedená, ale hlavní pocit bylo, že je to správné, že tam v tom jsem. My v misi se správně nemáme dostat do situace, že bychom měli velet. Kaplan by si měl posichrovat, aby se na velení podílel co nejmenší chvíli, to je prostě vojenský džob. My nemáme takové vojenské vzdělání jako velitelé.

Ne v armádě, ale po dobu mého působení ve vojenské nemocnici nastávají a pravidelně se opakují situace, kdy tváří v tvář lidem, kteří jsou vážně nemocní, nejde dělat vůbec nic. Ani modlitba nepřinese úlevu. Ani mně, ani

tomu člověku. Je s tím spojené trauma, které si já musím oléčit sám. Vím, že když jdu k člověku s konkrétní diagnózou, že se tam pravděpodobně setkám s naprostou bezmocí svojí i pacientovou. Když jsme studovali fakultu tak jsme měli dvě perspektivy, farářovat na sboru celý život, anebo nedostat státní souhlas a dělat myče oken. To, že dnes jsou vězeňští a vojenští faráři, a teď i nemocniční, o tom se nám nikdy ani nesnilo. Takže já to považuji za dar z nebes a zázrak. Teď jsem opět dostal nabídku od hlavního kaplana na nové místo, které dosud nebylo a bylo potřeba ho uvést do života. To souviselo s koncem mojí práce ve vojenské nemocnici, protože tuto práci spojenou s péčí o pacienty já nemohu dělat až do důchodu, to by bylo nad moje síly. A nakonec se ukázalo, že mohu setrvat v armádě, že tu budu platný. Tím se oddaluje návrat do civilu, na „farařinu“. Já si myslím, že fara bude čekat úplně na konec mé služby.

Víra je samozřejmě součástí života, mně jí to posílilo, osvěžilo, a měl-li jsem krizi, jako že měl, tak to nesouviselo s vírou. Když jsem nastupoval, tak jsem měl jedenáct útvarů v sedmi městech. V každých kasárnách jsem znal tři lidi a musel jsem pokračovat a ťukat na další dveře. A pořád znova dokola. Nemáte se čeho chytit, to bylo náročné. Pamatuju si, že jsem seděl v autě a říkal si: „To je prostě konec, já už se neseberu.“ No a šlo to. První mise mi hodně pomohla, najednou jsem znal čtyři sta lidí. Tam se navážou vztahy, které potom platí doteďka. Takže pro víru to je hnojivo.

Příběh KP 3:

Já jsem trvalý jáhen v katolické církvi, vysvěcen jsem mohl být až po dosažení 35 let věku. Studium na Teologické fakultě jsem dokončil ale dávno předtím. Než jsem nastoupil do armády, dělal jsem 20 let konstruktéra. Nebyl jsem duchovním na plný úvazek. To mi trochu vadilo. V té době právě DS v armádě

rozbíhala akci – „staň se trvalým jáhnem, vojenským kaplanem“. A já jsem si říkal, co když se mě pan biskup Cikrle, zeptá, jestli se mi nechce na vojnu, do armády? Jak mu vysvětlím, že nechce, že už jsem na vojně byl a nebylo to nic moc. Že to není cesta pro mě, dlouho jsem přemýšlel a modlil se, no a z toho „proč já“, vyšlo „a proč ne já“. A tak jsem do duchovní služby v armádě šel. Nechtěl jsem dojíždět domů jednou za týden, bylo pro mě důležité sloužit co nejbliž svému bydlišti, protože jsem ženatý. S manželkou máme tři dcery. Od roku 2005 jsem čekal 3 roky na místo ve městě X a v roce 2008 nastoupil znovu do přijímače. Vojenský kurz byl poměrně náročný, ale zajímavý. Seznámil jsem se s vojenským životem, člověk tam dostane do těla. Je připravený tak, aby si každý opravdu sáhl na dno všech svých sil. A je to dobře. Vojenský kaplan je nejenom duchovním v armádě, ale také vojákem z povolání. Už od úplného začátku tak může naplňovat slova: „radosti a starosti vojáků jsou radostmi a starostmi vojenského kaplana.“

Setrval jsem u armády a setrávám. Nestačil jsem se divit a žasnout od první chvíle v armádě. Mám tady tu práci strašně rád, i když je to služba v úplně jiném prostředí, než jakými jsou naše farnosti. Nikdy jsem toho nelitoval, i když připouštím, že mě občas napadne: „co já tady vlastně dělám, Pane Bože, proč zrovna já mám dělat tady takovou práci?“

Místo posádky X bylo moje první místo, na které jsem nastoupil a doufám, že to tak ještě dlouho zůstane. Služba vojenského kaplana měla být původně na dobu určitou, tedy na 4 až 6 let. Po této době se budou kaplani ve službě v armádě měnit. Mnoho duchovních o službu v armádě nejeví zájem, doba služby se prodlužuje na 10 nebo 12 let. Kdo ví, jak to bude pokračovat, jestli jako vojenští kaplani v armádě zestárneme až do důchodového věku.

Úžasným rozměrem této služby, je ekumena, to si myslím, že věřící člověk nikde jinde nezažije. Právě to mě hodně přesvědčuje o tom, že duchovní služba v AČR je Božím dílem a že je dobré být u toho.

Nedostal jsem se do situace kdy si mé povolání duchovního a vojáka odporovalo a to ani v Afghánistánu, díky přístupu velitelů. Po základně v Kábulu jsem chodil beze zbraně a prezentoval jiné síly, než ty, co si vynucují respekt zbraněmi. Do služby jsem byl samozřejmě ozbrojený, to problém nebyl, protože kaplan je voják skoro jako všichni ostatní, měl jsem balistickou ochranu (vesta – přilba) a s dlouhou a krátkou zbraní. Od kaplana nikdo z vojáků nečeká, že převezme velení a bude řídit boj. Pokud bych se do nějaké takové situace dostal, tak se budu samozřejmě bránit spolu s ostatními a bránit ostatní. Mám nastavit svou tvář, když mě někdo uhodí, ale nikdy nemůžu nastavit tvář někoho jiného a zvláště toho, za koho mám zodpovědnost a kdo v takové chvíli na mně závisí. Někdy jsou situace, kdy nezbývá nic jiného, než se jen modlit. Ale to není zase tak málo! Jak říkám rozhodnutí to bylo velmi dobré a udělal bych to znovu. Nyní mi končí závazek na 6 let, proto se budu rozhodovat, jestli podepíšu zase dál. Podepíšu!

Krizi víry jsem neměl. Asi ani mít nebudu. Rozhodně ne kvůli armádě či lidem v ní. Spíše naopak. Velice silně vnímám Boží působení, Boží moc, Boží přítomnost jak ve společenství vojenských kaplanů, tak i v samotném vojenském prostředí. „Povinnost modlit se“ plním nejraději, hned když přijedu do kasáren, někdy přes den přidávám tichou a někdy hlasitou „střelnou modlitbu“.

Příběh KP 4:

To byl dlouhodobý proces. O duchovní službě v armádě jsem vlastně neměl absolutně žádné povědomí. Jediné co jsem věděl, tak je, že byl nějaký feldkurát někde ve Švejkovi. V podstatě po škole jsem se rozhodl, že do této sféry zatím nechci vstupovat. Živil jsem se v civilním zaměstnání, založil jsem rodinu. Po čase vlastně si člověk řekl, že by asi ty hřivny, které dostal, nějakým způsobem mohl zúročit. Když katolická církev umožnila vysílat do duchovní služby trvalé jáhny a to jsem vlastně, jako ženatý katolík, mohl dosáhnout. Tím jsem o tom začal víc přemýšlet a kontaktoval jsem se tenkrát s Tomášem Holubem. Kontakt s duchovní službou byl takový docela liknavý. Nicméně mi to nevadilo, protože jsem měl pocit, že není kam spěchat. Tak to trvalo tuším asi tři roky. Od prvotního impulzu, kdy jsem byl vysvěcen na jáhna a následně nastoupil do služby vojenského kaplana.

Musím ale říct, že hned po nástupu, člověka služba hodně chytila. Lidi jsou velice vnímaví, protože skutečně mám pocit, že těm lidem pořád jakoby mám co dát. Mám pocit, že mě vnímají jako součást jednotky, že se ke mně nestaví zády, že mám možnost je oslovit. V mnoha ohledech i nějak ovlivnit jejich duchovní život, a to mě samozřejmě naplňuje, protože kdyby vás ty lidi nevzali, nepřijali, tak budete zažívat pocit marnosti, zbytečnosti a pak by byla motivace zůstat značně ztížená. Ale zdá se mi, že tady tomu tak není. Já už jsem tady přes šest let. Teď nedávno jsem měl měnit pozici, ale pak z toho sešlo. Nemám pocit, že bych tím něco ztratil nebo o něco přišel, protože pořád tady máte vlastně co dělat. Takže do práce chodím skutečně rád. A nějak nemám pocit, že by již nastala ta chvíle, kdy je čas odejít. A snad to ještě nějaký čas vydrží.

Duchovní i přes to, že má důstojnickou hodnost, měl by být svým způsobem stejný, ale vlastně zároveň trochu jiný. Byť je v uniformě, byť má hodnost, byť se třeba účastní stejného výcviku stejně jako ostatní, vnímám ten rozdíl. Já třeba nemám problém s nošením zbraně, střelením, samozřejmě tedy do terče. Mám však i kolegy, kteří řeknou, že by zbraň nepoužili nebo by z ní ani nevystřelili. Ale tohle díky Bohu je věc, která je na rozhodnutí každého konkrétního duchovního. Nikdo není nucen k tomu, aby zbraň nosil nebo ji používal byť jen třeba z důvodů cvičných. Nevidím v tom ani nějaké zpronevěření, neboť křesťan v armádě určitě sloužit může i se zbraní, protože je tady odpovědnost za moji rodinu, za můj život, to všechno musí člověk brát v potaz v té extrémní situaci.

Nemyslím si, že v této situaci nemůžete dělat vůbec nic. Vždy je tu možnost minimálně v tom, že ty věci můžete nějak svěřit a odevzdat Bohu a modlit se za ně. Skutečně vojáci chodí a ty své trable popisují a snažíme se třeba najít nějaké řešení, pokud je to v našich silách. Samozřejmě, že si nehraji na nějakého doktora, že bych ty lidi léčil, na to nemám. To neznám, nikdy jsem to nestudoval, ale jsem schopen je nasměrovat, prostě ukázat cestu a doprovázet, ptát se a skutečně to korigovat, víc to ale nejde. No a myslím si, že tyto věci člověka také posilují aspoň mě osobně. Mám tedy tendenci je i hodně prožívat s těmi lidmi. Nejsem úplně nějak naladěný k tomu, abych prostě zavřel kancelář a spadlo to ze mě. Samozřejmě si ty věci nosím s sebou i domů, byť vím, že to není úplně dobře, ale prostě mi to nějak nedá, abych se od toho absolutně oprostil. Nespolehám v tomhle směru jen sám na sebe, ale snažím se hledat i odbornou pomoc, mám třeba síť známých, kterým můžu zavolat s jejich svolením, zda by mi s tím v nějaké situaci mohli pomoci i odborně. Jsou to lidé z finanční sféry, protože tu jsou lidé, kterým hrozí exekuce, nebo už do ní spadli. Nebo ať jsou to psychologové, psychiatři. Takže v tomto směru

spoléhám na své kolegy odborníky a jiné pomáhající profese. Extrémní situace, kdybych opravdu stál naprosto bezradně, asi nenastala, třeba ani v té misi, tam to bylo podobné, v těch věcech se vždycky dalo najít nějaké řešení.

Já si myslím, že jsem se v této službě nějak našel a vyhovuje mi to. Ovšem profesní a osobní čas je nutné rozdělit. Určitě to vnímám, ne vždy se to ale daří, to je pravda. Nicméně domov je pro mě velice důležitý. Pokud bych neměl kam se vrátet, určitě by se to projevilo na profesním životě. Nedovedu si dost dobře představit, že bych byl sám. To, že bych se vracel do prázdného domu, že bych neměl kde čerpat. To, že máte doma ty vazby v pořádku, vás nabíjí a posiluje. Samozřejmě pak se můžete plně věnovat té profesní dráze a nic vás nelimituje. Kdybych to měl doma rozhozené, nebyl bych spokojený, zákonitě se to odrazí v profesi. Nemohl bych fungovat. Abych lidem mohl být nablízku tady a pomáhat jim, být pro ně přínosem. Mám ten pocit, že tady by vlastně člověk měl ukazovat nějakou tu dobrou tvář, v podstatě ne ale pokryteckou, ale takovou tu vstřícnost, řekněme být nad věcí, mít dobrou náladu. Je to taková snaha spíš ukázat to, že život se dá žít hezky, že se vlastně dá naplnit úsměvem, pomocí, dobrým skutkem. V mnoha situacích mne povzbuzuje evangelium.

Samozřejmě že nějaký posun nastane dřív nebo později, že se otevře další perspektiva v rámci duchovní služby. S tím je možné do budoucna počítat. Také už jsem zkoušel oslovit pár lidí, aby šli do této služby, vždycky mi řekli, že o tom třeba budou uvažovat, ale pak si to rozmysleli, že se na to necítí nebo si to nedovedou představit a tak podobně.

No a co bych doporučil? Asi bych mu samozřejmě popsal krásu té služby i její drsnost. Že to není pro každého toto prostředí. Co je ta krása? Myslím si, že ta

krása spočívá v takové jedinečnosti toho, že člověk má vlastně v popisu práce, být mezi lidmi, kteří třeba toho o Bohu moc nevědí, nebo ho třeba ignorují, je jim lhostejný a vlastně vy máte tu možnost těm lidem o Bohu něco předávat, byť samozřejmě nějak skrytě, implicitně. V prostředí kam by se normální kněz, farář nebo duchovní vlastně neměl nikdy šanci dostat.

2.8 Diskuse

Stanovený cíl výzkumu byl dle našeho názoru naplněn.

Seberealizace vojenského kaplana dokládá spokojenost dotazovaných vojenských kaplanů. Armáda je schopna zajistit jejich profesní růst. Dennodenní kontakt s vojáky jim nabízí neustále nová témata k řešení, což je vede k trvalému sebezdokonalování. Služba je tedy neustále aktivní a kaplan musí pružně reagovat na přicházející podněty od vojáků a na jiné nepředvídatelné situace. Výzkum také potvrdil, že se motivace vojenských kaplanů vstoupit do AČR nemění, ale naopak získává širší rozměr. I přes svoji „odlišnost“ jsou vojáky, především těmi nekategorizovanými, přijímáni a oslovováni s prosbou o rozhovor. Prostedí, které má svá pravidla (být vojákem) respektují bez výjimek. Za pozitivní vnímají také spolupráci s vojskovým psychologem.

Každý výzkumný příběh zrcadlí procesy, se kterými byl vojenský kaplan během své praxe konfrontován. Jsou mu kladeny především existenční otázky typu: Proč Bůh existuje? Kdyby Bůh existoval, tak toto nedopustí! Bůh mi nepomůže! Proč se to stalo právě mně? apod. Tyto konfrontace a jiné vypjaté situace ale naopak kaplany utvrzují v jejich víře a dodávají jim sílu – jak bylo řečeno KP 2 jsou pro vojenské kaplany HNOJIVEM.

Na základě uskutečněných rozhovorů nám byla vyvrácena naše představa, že duchovní služba v AČR je pro vojáky nadstandard. Během výzkumu se potvrdila unikátnost této služby, která spočívá v nekategorizované péči, tj. nerozlišuje věřící, nevěřící. Jedná se o primární asistenci člověku. Její důležitost spočívá v tom, že přijímá každého jedince takového, jaký je, tak jak káže evangelium.

I přes to, že je dáno dohodou mezi MO a církvemi, že vojenský kaplan nebude vykonávat misijní a evangelizační činnost, tak zůstává v této službě duchovní přesah, který je uskutečňován formou bezpodmínečného přijímání. Duchovní nabourává předsudky vůči církvi jako instituci. Vojáci mohou při styku s kaplanem pozměnit své dosavadní představy o křesťanství a jiných náboženstvích.

Z rozhovorů také vyplynulo, že do budoucna dojde k reorganizaci postavení vojenského kaplana ve vojenské výcvikové základně Vyškov, kde v současné době působí čtyři vojenští kaplani, kteří jsou přímo podřízeni veliteli jednotky. Je zamýšlen model, kdy bude pouze jeden z nich podřízen veliteli jednotky a ostatním třem se stane vedoucím.

Z výzkumu vyvstává i riziková situace pro samotnou církev a to ten fakt, že armáda, která uznává tuto službu za velmi důležitou, bude chtít dosavadní vojenské kaplany ve své službě ponechat. Při výzkumu jsme totiž došli k poznání, že v současné době nemá církev dostatek nových vhodných duchovních k výkonu služby v AČR. Důvodem toho je jejich nevyhovující zdravotní stav či nízká motivace do služby vstoupit – strach z vojenského prostředí, z přijetí vojenské hodnosti, uniformy. Domníváme se, že téma motivace duchovních vstoupit do AČR by bylo přínosné podrobně rozpracovat

a vytvořit tak manuál či jiné propagační materiály, které by měly za cíl nadchnout duchovní pro vstup do služby AČR. Zajímavé by jistě také bylo zkoumat, zda-li by model preevangelizace mohl být využit i v dalších oblastech jako jsou například: Hasičský záchranný sbor, Policie České republiky či komerční oblast tak jak tomu bylo zamýšleno v 50. letech v závodě Škoda auto.

Závěr

Duchovní službu, péči v AČR nevyužívají pouze věřící vojáci, ale také ti, co se sami považují za nevěřící. Pro některé se stala, při zahraniční misi, bezpečným prostorem, o kterém vědí, který mohou kdykoliv využít a kde dojdou k odpočinku. Nejedná se o náhradnici psychologa. Služba má v AČR své místo. Jejím cílem je nabízet pomoc při řešení krizí i těžkostí, které vznikají v osobním, pracovním i rodinném životě jednotlivých vojáků. Vojáci jsou také lidští jedinci, kteří potřebují mít ve svém zaměstnání patřičnou podporu s duchovním rozměrem. Potřebnost služby pro vojáky stanovil již Dekret z II. Vatikánského koncilu (1962-1965) o pastýřské službě biskupů v církvi *Christus Dominus*.

Služba prošla během posledních let znatelným vývojem. V období 1950-1989 byla zcela zakázána. Myšlenku obnovy duchovní péče přineslo MO, kdy oslovilo zástupce registrovaných církví a náboženských společenství k diskusi o podobě duchovní služby v AČR. Výsledkem této diskuse bylo uzavření dohody ze dne 3. 6. 1998 mezi Ekumenickou radou církví, Českou biskupskou konferencí a Ministerstvem obrany na ustanovení duchovní služby jako součást armády, kterou vykonává vojenský kaplan. Ten je křesťanským duchovním a současně vykonává důstojnickou hodnost, která je symbolizována čtyřmi hvězdičkami, které doplňuje řádně viditelný kříž na pravé náprsnice. V armádě ale zastává status nekomatanta. Do služby vstupuje podepsáním prohlášení, ve kterém se zavazuje, že bude podporovat veškerou svoji vnější činnost osobní modlitbou, chce přispívat k vytváření bratrského společenství mezi vojenskými duchovními. Každému garantuje diskretnost a mlčenlivost.

Mezi nástroje nezbytné k realizaci duchovní služby v armádě patří služba přítomnosti, služba diskretních rozhovorů, služba liturgických úkolů a služba skryté modlitby. Nástroje jsou používány s ohledem na dané situace. Služba liturgie je používána pouze při zahraničních misích.

S výkonem služby jsou spojena rizika. Ztráta kněžské pastorační identity, moralizující pojetí duchovní služby, stažení se do nabídky, porušení kněžského tajemství.

Aby se stal duchovní vojenským kaplanem, musí obstát v třech základních oblastech: osobní (schopnost komunikace v drsném prostředí, schopnost snášet samotu, soběstačnost, znalost cizího jazyka), vojenské (věk do 40 let, absolvování základní vojenské služby, odpovídající zdravotní stav, vojenská klasifikace A nebo B, fyzická zdatnost) a církevní (požadované vzdělání, praxe, církevní pověření). Po vstupu absolvuje kurz, který nahrazuje klasický důstojnický kurz a následně další předepsané kurzy. Vojenský kaplan své nabitě vědomosti dále předává vojákům prostřednictvím realizovaných etických seminářů, které jsou zaměřeny na cítění jednotlivých vojáků, vnímání vojenského života a také jsou prostředkem k seznámení se s lidmi, kteří je budou během vojenského života doprovázet.

Při srovnání poslání vojenského kaplana a vojskového psychologa jsme vymezili jejich silné a slabé stránky a navrhli možné postupy pro eliminaci rizik, že dojde mezi těmito profesemi k nedorozuměním.

Praktická část měla za cíl popsat problematiku duchovní péče v Armádě České republiky očima vojenského kaplana, který ve své roli nemůže na armádním poli šířit evangelium tak, jako duchovní ve sborech a farnostech. Cíl byl dle

našeho názoru naplněn prostřednictvím provedeného výzkumu, který byl realizován se čtyřmi vybranými kaplany, kteří se zúčastnili vojenských zahraničních misí. Jejich autentické výpovědi, které byly získány prostřednictvím kvalitativního výzkumu, techniky rozhovoru s otevřenými otázkami, nám umožnily nahlédnout do problematiky duchovní služby v Armádě České republiky. Důkazem toho jsou odpovědi na stanovené výzkumné otázky a předložené příběhy jednotlivých komunikačních partnerů. Ty byly dále rozvinuty v kapitole diskuse, která ve svém závěru nabízí doporučení dále se danou problematikou zabývat a pokusit se motivovat duchovní ke vstupu do služby vojenského kaplana, případně tento model služby aplikovat do dalších oblastí pomáhajících profesí, neboť se domníváme, že by v nich byla přítomnost kaplana také potřebná.

Seznam použitých zkratk

AČR – Armáda České republiky

ČBK – Česká biskupská konference

ČL – článek

ERC – Ekumenická rada církví

KP – Komunikační partner

MO – Ministerstvo obrany

TJ – To jest

TZN – To znamená

Seznam literatury

Knižní tituly

BOCK, Martin, *Religion im Militär - Soldatenseelsorge im internationalen Vergleich*, München: Olzog 1994.

DUS, Jaromír, přednáška *Historie Duchovní služby* v Kostelním Vydří 2012 [nepublikováno]

DZIÁKOVÁ, Olga, *Vojenská psychologie*, Triton; Praha, 2009

Holub, Tomáš, *Pastorační služba v Armádě České republiky*, Praha: Pastorační středisko, 2007.

KLESSEMANN, Michael, *Seelsorge : Begleitung, Begegnung, Lebensdeutung im Horizont des christlichen Glaubens : ein Lehrbuch*, Neukirchen-Vluyn : Neukirchener, 2008.

KŘIVOHLAVÝ, Jaro, *Pastorální Péče*, Praha: Oliva, 2000.

OPATRNÝ Michal, Jaroslav KOZÁK, Jiří LAŇKA, Roman MIČKA, *Východiska a perspektivy duchovní služby u policie*, JCU: Karolinum, 2012.

OPATRNÝ, Aleš, *Pastorace postmoderní společnosti*, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2001.

PERANICA, Bohuslav, *Profesionalizace ozbrojených sil: trendy, teorie a zkušenosti*, Praha: MO ČR, 2007.

SALAJKA, Milan, *Teologie a praxe církve - Praktická teologie křesťanského západu - Ekumenismus*, UK, Praha: Karolinum, 2000.

ZAHRADNÍK, Michal, *Kontaktní práce; Kontaktní pracovník a jeho kompetence v sociálním poli*, Anotace textů České asociace streetwork vydané v rámci projektu „Profesní vzdělávání pracovníků a odborníků

v nízkoprahových zařízeních pro děti a mládež a streetwork sdružených v ČAS.“, 2007.

ZIEMER, Jürgen, *Seelsorge, Eine Einführung für Studium und Praxis*, Göttingen: Vandenhoeck and Ruprecht, 2000.

Církevní dokumenty

Dohoda o duchovní službě, podepsána zástupci MO M. Lobkowiczem, za ERC P. Smetanou a za ČBK kardinálem M. Vlčkem, Praha: 1998

Gaudium et spes, *Dokumenty II. Vatikánského koncilu*, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství: 2002.

Christus dominus, *Dokumenty II. Vatikánského koncilu*, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství: 2002.

Lumen gentium, *Dokumenty II. Vatikánského koncilu*, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství: 2002.

Závěrečné studentské práce

DP: Mgr. LAŇKA, Jiří, *FENOMÉN NÁBOŽENSTVÍ V OZBROJENÝCH SLOŽKÁCH, Možnosti kaplanství u PČR na základě reflexe zkušeností DS AČR*, Praha 2010.

VYMĚTAL, Mikuláš, *Evangelium v uniformě, (otázky, úkoly a odpovědnost církve ve vztahu k ozbrojeným silám)*, Evangelická teologická fakulta, Praha 1999.

Elektronické zdroje

Www.fsv.cuni.cz [online]. Fakulta sociálních věd Univerzity Karlovy v Praze
[cit. 2013-05-25]. Dostupné z www:
<<http://publication.fsv.cuni.cz/publication.php?id=7811>>.

Www.kaplani.army.cz [online]. Oficiální stránky Duchovní služby AČR.
[cit. 2013-05-25]. Dostupné z www:
<http://www.kaplani.army.cz/htm/3_0.html>.

Www.kaplani.army.cz [online]. Oficiální stránky Duchovní služby AČR.
[cit. 2013-04-20]. Dostupné z www:
<http://www.kaplani.army.cz/htm/5_1.html>.

Osobní komunikace

Kozler, J., [cit. 16. 4. 2013], osobní rozhovor
Hudousek, V., [cit. 18. 4. 2013], osobní rozhovor
Matoušek, P., [cit. 6. 5. 2013], osobní rozhovor
Pacner, J., [cit. 6. 5. 2013], osobní rozhovor

Ostatní zdroje

3. Ženevská konvence, I. Doplňkový protokol, část III. oddíl II. z roku 1949.

Přílohy

Příloha č. 1 – Propagační materiál AČR, Duchovní služba v resortu MO

Příloha č. 2 – Propagační materiál AČR, Vojenský kaplan a jeho služba

Příloha č. 3 – Propagační materiál AČR, Etické kodexy v AČR

Příloha č. 4 – Propagační materiál AČR, Pastorační centrum Luleč

Příloha č. 5 – Prohlášení o poučeném souhlasu k rozhovoru do Diplomové práce

Příloha č. 6 – Příloha k prohlášení o poučeném souhlasu

Příloha č. 7 – Interpretační kategorie KP 1

Příloha č. 8 – Přepis rozhovoru KP 1

Příloha č. 9 – Interpretační kategorie KP 2

Příloha č. 10 – Přepis rozhovoru KP 2

Příloha č. 11 – Interpretační kategorie KP 3

Příloha č. 12 – Přepis rozhovoru KP 3

Příloha č. 13 – Interpretační kategorie KP 4

Příloha č. 14 – Přepis rozhovoru KP 4

Příloha č. 1 – Propagační materiál AČR, Duchovní služba v resortu MO

vision

- Všichni lidé, které za účelem společného úsilí o bezpečí České republiky sdružuje ministerstvo obrany, jsou lidské bytosti v plné míře obdařené vůlí a schopností samostatně hledat, nacházet a pořádat svůj individuální postoj k veškerým skutečnostem, danostem a situacím a schopností i potřebou je individuálně i společně prožívat.
- Toto prožívání, které probíhá především v emocionálních, duchovních, etických/morálních a sociálních obzorech lidské osobnosti, je nevyhnutelné, nevyhnutelné a ve své podstatě nepotlačitelné.
- Zvlášť vojenská služba přivádí člověka do duchovně či eticky komplikovaných či mezních situací.

mission

- Existence rezortní duchovní služby je zárukou svépomocné schopnosti rezortu MO adekvátním způsobem, s podrobným zřetelem ke specifickým okolnostem vojenské služby a ke zvláštním nárokům kladeným na vojáka, vytvářet prostor, jak pro jedince, tak pro kolektiv, k svobodnému hledání, nacházení a rozvíjení vlastní identity, k sebereflexi, k vyjádření nebo sdílení osobní situace a jejím prožívání.
- Na jedné straně je služba vojenského kaplana založena na jedné straně na poskytování nekategorizované asistence člověka člověku, na prokazování nezištné vnímavosti pro radost i nebo těžkosti pramenící z osobního nebo služebního života, a to za obecně přijatého předpokladu, že komunikace s vojenským kaplanem se děje v důvěrné rovině a není principiálně určena k dalším (např. analytickým) účelům.

DUCHOVNÍ SLUŽBA

V REZORTU MO

www.kaplani.army.cz

strategy

- Na druhé straně služba vojenského kaplana spočívá v odborné podpoře rozvoje duchovního a etického potenciálu přirozeně existujícího uvnitř kolektivů a vojenských jednotek, a to jeho trvalou přítomností uvnitř těchto kolektivů.
- Ke všem příslušníkům rezortu a jejich rodinám směřuje prostřednictvím vojenských kaplanů univerzálně pojatá nabídka duchovní služby, jejíž kontext, forma a obsah nejsou nutně náboženské; služby, která respektuje individuální duchovní zakotvení, osobní názory nebo ovzduší v kolektivu či jednotce.

tactics

- V mírových počtech rozvíjet strukturu duchovní služby (inkorporaci systemizovaných míst vojenských kaplanů) především do:
  - všech bojových jednotek a jednotek přímé bojové podpory, zvláště jednotek předurčených k nasazení do zahraničních operací, a to do organizační úrovně prapor,
  - všech formačních, výcvikových a vzdělávacích institucí v rezortu MO
  - úkolových uskupení vysílaných do zahraničních operací na podporu míru, a to podle určeného početního klíče, dále do každého celku polní nemocnice,
  - do všech úkolových uskupení na úrovni prapor vysílaných do zahraničních bojových operací nebo COIN-operací.
- Při nasazování jednotek ozbrojených sil při vyhlášení stavu ohrožení státu povolat vojenské kaplany v aktivní záloze, případně vojenské kaplany v záloze a inkorporovat je do nasazených vojenských jednotek, a to do úrovně prapor a do jednotky polní nemocnice a případně do vojenských nemocnic.
- Při rozvinutí válečných počtů ozbrojených sil povolat vojenské kaplany v záloze, duchovní v záloze a dále osoby, které hlavní vojenský kaplan pro tento účel průběžně eviduje jako osoby s předpoklady pro službu vojenského kaplana. U bojových jednotek začlenit vojenského kaplana do jednotek do úrovně prapor, u týlových jednotek do úrovně brigáda a dále u všech polních a vojenských nemocnic nebo jejich součástí podle celkového rozsahu a dislokací.

strategy

- Formou dlouhodobé, stálé a osobní přítomnosti vojenského kaplana uprostřed vojenského kolektivu ztělesňovat trvale přítomnou nabídku široce míněné duchovní služby směřovanou ke všem příslušníkům rezortu MO a jejich rodinám, k níž má každý právo ji pro sebe vyžádat, přijmout nebo odmítnout.
- Podporovat velitele v jejich odpovědnosti za lidský rozměr života a služby vojáků a za všestranný rozvoj vztahu k lidským (individuálním i společným) hodnotám.
- Být poradcem velitele v oblasti vojenské etiky a mezilidských vztahů.
- Účinně a adekvátně asistovat při mimořádných situacích.
- Navštěvovat rodiny pozůstalé po vojácích, kteří přišli o život při výkonu služby.

tactics

- Dlouhodobě asistovat vážně zraněným vojákům a jejich rodinám.
- Nabízet, navrhovat a koordinovat formy vypořádání se kolektivu se slavnostními a smutečními okamžiky a událostmi a zabezpečovat jejich uskutečnění.
- Provádět průpravu v oblasti vojenské etiky.
- Pořádat semináře a diskuse k hodnotám společným pro vojáky AČR, hodnotám vyznávaným a chráněným Českou republikou a společenstvími, ke kterým se Česká republika, jako celek, hrvale hlásí.
- Pořádat semináře s adekvátními historicko-kulturními tématy, především před výjezdem jednotky do zahraniční operace.
- Organizovat setkání rodin příslušníků rezortu, a to především před odjezdem a po návratu z nasazení v zahraniční operaci.
- Provozovat Pastorační centrum Duchovní služby AČR, jako místo pro služební i volnočasové setkávání vojenských kaplanů s vojáky a jejich rodinami.
- Nabízet odborný náhled na záležitosti přímo související s mezilidskými vztahy.
- Zabezpečovat pozornost rezortu MO k aktuálním záležitostem vznikajícím v rámci kolektivu rezortu, v současné společnosti nebo ve světovém dění, které mají svou etickou rovinu nebo důsledky, jež mohou mít přímou souvislost se službou příslušníků rezortu.
- Zabezpečovat, rozvíjet a koordinovat komunikaci rezortu s náboženskými subjekty.

Příloha č. 2 – Propagační materiál AČR, Vojský kaplan a jeho služba

K ČEMU JE VOJSKÝ KAPLAN?

- Vojský kaplan je připraven a chce sdílet jakékoli radosti a starosti všech, kteří se mu s nimi chtějí svěřit nebo se o ně podělit.
- Nabízí svou asistenci při hledání odpovědí a řešení v situacích, kdy do života zaměstnanců rezortu ministerstva obrany a jejich rodin vstoupí složitosti nebo problémy osobního, sociálního, etického nebo duchovního charakteru.
- Každému garantuje diskrétnost a mlčenlivost. Jednou ze základních charakteristik jeho služby je zachovávat tajemství druhých. V tom nedělá žádné rozdíly i s ohledem na vojenskou hodnost či zastávanou funkci.
- Kaplan vnímá každého člověka jako jedinečnou a neopakovatelnou lidskou bytost, jako rovnocenného partnera v dialogu. Nikoli jako „klienta“. Nikdo nemusí mít obavu, že pro něho nebude „dost“ dobrý nebo jeho záležitosti „dostatečně“ vhodné k rozhovoru.
- Nabízí pomyslné provázení a doprovázení v jakékoli záležitosti, a to svou osobní účastí, nasloucháním, svým odborným vzděláním a životní zkušeností.

VOJSKÝ KAPLAN

TVŮJ KAPLAN:

A JEHO SLUŽBA

www.kaplani.army.cz

www.kaplani.army.cz

KDO JE VOJSKÝ KAPLAN?

- Vojský kaplan je křesťanský duchovní.
- Je vojákem z povolání se všemi právy a povinnostmi, které k tomu náleží.
- Je pevnou součástí jednotky, ve které je služebně zařazen.
- Zároveň patří k Duchovní službě AČR, kterou tvoří skupina všech vojenských kaplanů sloužících v AČR.
- Motivací a schopnost ke službě čerpá ze svého vzdělání, životních zkušeností a ze své osobní víry.
- O tématech víry nebo náboženství mluví, až když je k tomu vyzván nebo o to požádán. Nikomu je nevnučuje a nepřichází je jakkoliv propagovat.

JAK HO MOHU KONTAKTOVAT?

Je možné mu kdykoliv zavolat na mobil – veškeré kontakty na všechny vojenské kaplany jsou na webových stránkách www.kaplani.army.cz. Nejvíce času tráví přímo mezi lidmi jednotky, u které slouží. Proto na něj lze narazit většinou velmi snadno, aniž by bylo nutné jej složitě hledat.

OPRAVDU SE NA NĚHO MOHU OBRÁTIT KDYKOLIV?

Ano. Smyslem jeho přítomnosti v armádě je být k dispozici vždy tehdy, když je to potřeba.

CO MU V ARMÁDĚ JDE?

Věř, že platí: Sdílená bolest je poloviční, sdílená radost je dvojnásobná. V každém vojákovi vidí především člověka a ne funkci nebo hodnost, přestože se ve služebních souvislostech a provázanostech dobře orientuje. Vnímá každého vojáka jako někoho, kdo má své úkoly a povinnosti, ale také má svou rodinu, zázemí, své touhy, osobní cíle, i starosti, obavy, strachy nebo nejistoty. Svou přítomností a službou se snaží garantovat každému i uprostřed vojenských akcí a činností dostatečný prostor, aby i čistě osobní záležitostí byla věnována určitá pozornost.

JAKÝ JE JEHO VZTAH K VELITELI?

Je jeho přímým podřízeným a jeho poradcem v záležitostech a otázkách, které vyvstávají na pomezí mezi vojenskou profesí (profesionalitou) a lidskou bytostí. Je také určitým alternativním obousměrným komunikačním mostem mezi velitelem a podřízenými jednotkami. V žádném případě však není cílem služby vojenského kaplana získávat citlivé informace o vojácích a předávat je veliteli.

CO PATŘÍ K JEHO SLUŽBĚ?

- Snaží se rozvíjet smysl pro soulněžitost a dobrou atmosféru ve vojenském kolektivu. Je patriotem jednotky, ve které slouží a pomáhá udržovat její vlastní identitu. Podporuje vnímání podstaty, tradic a vyznávaných hodnot evropské civilizace, ke které patříme.
- Je připraven zastávat svou roli v krizové intervenci při mimořádných událostech.
- Patří mezi takzvané pomáhající profese. Spolupracuje s vrchními praporečnými, zdravotníky, právníky, psychology a se všemi, kteří mají na starosti péči o lidi.
- Pomáhá kolektivu své jednotky uspořádat slavnosti nebo pietní akce a akty.
- Semináře o etice vojenského profesionála
- Programy pro rodiny vojáků vyslaných do zahraničních operací, před vyjezdem a po návratu

Příloha č. 3 – Propagační materiál AČR, Etické kodexy v AČR

VOJENSKÁ PŘÍSAHA

"Já, voják ozbrojených sil, vědom si svých občanských a vlasteneckých povinností, slavnostně prohlašuji, že budu věrný České republice. Budu vojákem statečným a ukázněným a budu plnit ustanovení vojenských předpisů. Svědomitě se budu učit ovládat vojenskou techniku a zbraně a připravovat se k obraně České republiky a bránit ji proti vnějšímu napadení. Pro obranu vlasti jsem připraven nasadit i svůj život. Tak přísahám!"

Její současné znění vzniklo v roce 1993 v souvislosti s obnovou samostatného českého státu.

SLIB VOJÁKA

"Jako příslušník ozbrojených sil České republiky slibuji, že budu hájit zájmy České republiky a jejích občanů ve shodě se svým svědomím a přesvědčením a podle svých nejlepších schopností. Ve svém jednání se budu řídit právním řádem České republiky a předpisy ozbrojených sil. Budu sdílet, dodržovat a prosazovat hodnoty ozbrojených sil - odpovědnost, obětivost, odvahu, věrnost a čest. Budu plnit rozkazy velitelů a nadřízených a budu dbát na profesionální přístup k plnění svých povinností. Budu bránit svobodu a demokracii, v případě ohrožení vlastní nebo spojenecké země jsem připraven pro jejich obranu nasadit i svůj život."

Slib vojáka (z povolání a vojáka v aktivní záloze dobrovolně) vznikl v souvislosti s realizací Konceptu profesionální AČR v listopadu 2002. Byl ustanoven 18. 12. 2002. Voják, který se rozhodne složit Slib vojáka, dobrovolně přebírá morální závazek v něm obsažený a slavnostním způsobem se zavazuje, že bude dodržovat Kodex etiky vojáka.

V ARMÁDĚ ČR EXISTUJÍ 4 ZÁKLADNÍ ZDROJE VÝCHOZÍCH ETICKÝCH HODNOT. JSOU TO:

- Vojenská přísaha
- Slib vojáka
- Kodex etiky vojáka
- Kodex etiky zaměstnanců ve veřejné správě

Vojenská přísaha má velmi výsadní postavení, protože nikdo nemůže vstoupit do vojenské služby, aniž by slavnostně a veřejně zavázal svou osobu k hodnotám a principům, které obsahuje.

Nástupem do služby vojáka z povolání se v našich podmínkách člověk automaticky stává zároveň příslušníkem resortu ministerstva obrany - subjektu státní správy - a proto se na něj přímo vztahuje také Kodex etiky zaměstnanců ve veřejné správě (není to tedy záležitost pouze civilních zaměstnanců, jak by se mohlo zdát).

U zbývajících etických kodexů - Slib vojáka a Kodex etiky vojáka se silně předpokládá loajalita jedince vůči hodnotám, které obsahují, ale její veřejně deklarovaná je dobrovolná.

Tyto etické kodexy jsou podřazeny vyšším etickým normám, které obsahují hodnoty, které jsou ctěny a hájeny na úrovni našeho státu a výše. Jsou však nadřazeny etickým kodexům nebo hodnotovým tradicím, které existují u jednotlivých součástí armády (jednotka, druh vojska atd.).

ETICKÉ KODEXY

V ARMÁDĚ ČR

www.kaplani.army.cz

KODEX ETIKY VOJÁKA

Kodex etiky vojáka (z povolání a vojáka v aktivní záloze dobrovolně) byl ustanoven taktéž dne 18. 12. 2002. Vyjadřuje 5 osobnostních rysů (hodnot), které má každý voják v sobě hledat a nacházet. Těmito hodnotami jsou: odpovědnost a smysl pro povinnost, obětivost, odvaha, věrnost a čest.

Odpovědnost a smysl pro povinnost: „uvědomuji si své povinnosti, projevu iniciativu a tvořivý přístup ke službě“. Tato hodnota představuje respektování a dodržování zákonů, nařízení a rozkazů. Základem je odpovědný vztah k plnění povinností. Neznamená však uposlechnutí rozkazů, jejich splněním by došlo ke spáchání trestného činu.

Obětivost: „dej všechno, dej víc, než dostáváš, uvědom si, že úspěch celku je víc, než tvůj osobní úspěch“. Je to hodnota zdůrazňující především správné řazení priorit. Nadřazuje zájmy celku nad individuální zájmy jednotlivce. Patří sem i rozhodnutí obětovat vlastní život.

Ovaha: „neboj se rozhodnout a přijímat nové výzvy, měj sílu překonat složité a nebezpečné situace“. Odvaha je hodnota představující odhodlání, morálně-volní a duševní sílu dělat to, co je správné, i v případě možných nepřiznivých následků a okolností. Pro velitele a řídící pracovníky zdůrazňuje nutnost umět převzít odpovědnost a rozhodovat i ve složitých, nebezpečných a riskantních situacích.

Věrnost: „bůd oddáný své zemi a její armádě a loajální ke svým nadřízeným, respektuj své spolupracovníky a podřízené“. Tato hodnota vyjadřuje oddanost zemi a armádě, která ji brání. Znamená ztotožnění vojáka se zájmy a osudy národa a armády. Blízko k této kvalitě má pojem hrdost, který vyjadřuje vztah jedince k útvaru, jednotce, k tradicím, kterými se cítí být zavázán, ale též k druhu vojska a jeho tradicím, k odbornosti, hodnostnímu sboru nebo hodnotě.

Čest: „bůd přímý a zásadový, jedné věci v souladu se svým svědomím, své poslání tě zavazuje“. Čest je závěrem etických hodnot v armádě. Upravuje morální rozhodnutí založené na osobních kvalitách a svědomí, propojuje všechny hodnoty, které jsou obsaženy v Kodexu etiky vojáka.

KODEX ETIKY ZAMĚSTNANCŮ VE VEŘEJNÉ SPRÁVĚ

Cílem jeho naplnění je zaměstnanec resortu MO, který usluje o budování a udržení důvěry veřejnosti, jeho rozhodování je v souladu se zákonem, má rovný přístup ke všem fyzickým i právnickým osobám a má zájem na efektivním výkonu své profesní role. V AČR nabyl účinnosti dnem 21. 5. 2001.

1. Základními hodnotami, které má každý zaměstnanec veřejné správy čti a vytvářet tak základ pro vybudování a udržení důvěry veřejnosti, jsou zákonnost při rozhodování a rovný přístup ke všem fyzickým i právnickým osobám. Zaměstnanec veřejné správy má zájem na efektivním výkonu veřejné správy, a proto si dalším vzděláváním prohlubuje svoji odbornost.
2. Účelem Kodexu je podporovat žádoucí standardy chování zaměstnanců ve veřejné správě a informovat veřejnost o chování, jež je oprávněna od zaměstnanců ve veřejné správě očekávat.
3. Zaměstnanec vykonává svou práci ve shodě s Ústavou České republiky, zákony a dalšími právními předpisy a zároveň činí vše nezbytné pro to, aby jednal v souladu s ustanoveními tohoto Kodexu.
4. Výkon veřejné správy je službou veřejnosti; zaměstnanec ji vykonává na vysoké odborné úrovni, kterou si studiem průběžně prohlubuje, s nejvyšší mírou slušnosti, porozumění a ochoty a bez jakýchkoli předsudků.
5. Zaměstnanec jedná korektně s ostatními zaměstnanci.
6. Zaměstnanec činí rozhodnutí a řeší záležitosti objektivně na základě jejich skutkové podstaty, přihlížející pouze k právně relevantním skutečnostem, a bez zbytečných průtahů. Nejedná svévolně k újmě jakékoliv osoby, skupiny nebo orgánu či složky právníké osoby, ale naopak prosazuje práva a oprávněné zájmy občanů.
7. Zaměstnanec nepřipustí, aby došlo ke střetu jeho soukromého zájmu s jeho postavením jako zaměstnance ve veřejné správě. Soukromý zájem zahrnuje jakoukoliv výhodu pro něj, jeho rodinu, blízké a příbuzné osoby a právnické nebo fyzické osoby, se kterými měl nebo má obchodní nebo politické vztahy.
8. Zaměstnanec se neúčastní žádných činností, která se neshoduje s řádným výkonem jeho pracovních povinností nebo tento výkon omezuje.
9. Pokud si není zaměstnanec jist, zda jde o činnost slučitelnou s jeho posláním na výkonu veřejné správy, projedná záležitost se svým nadřízeným.
10. Zaměstnanec jedná při výkonu veřejné správy politicky nestranným způsobem a nebude vykonávat takovou politickou nebo veřejnou

činnost, která by mohla narušit důvěru občanů v jeho schopnost nestranně vykonávat své služební povinnosti.

11. Zaměstnanec nevyžaduje ani nepřijímá dary, úsluhy, laskavosti, ani žádná jiná zvýhodnění, která by mohla ovlivnit nebo zdánlivě ovlivnit rozhodování ve věci, narušit profesionální přístup k věci, nebo která by bylo možno považovat za odměnu za práci, která je jeho povinností.
12. Zaměstnanec nedovolí, aby se v souvislosti se svým zaměstnáním ve veřejné správě dostal do postavení, ve kterém je zavázán oplátit prokázanou laskavost, nebo které jej čini přístupným nepatřičnému vlivu jiných osob.
13. Pokud je zaměstnanec v souvislosti s jeho zaměstnáním ve veřejné správě nabídnuta jakákoliv výhoda, odmítne ji a o nabídnuté výhodě informuje svého nadřízeného.
14. Zaměstnanec se v soukromém životě vyhýbá takovým činnostem, chování a jednání, které by mohlo snížit důvěru ve veřejnou správu v očích veřejnosti, nebo dokonce zavdat příčinu k vydírání zaměstnance v důsledku jeho jednání v rozporu s právními předpisy nebo etickými normami.
15. Zaměstnanec nevyužívá výhody vyplývající z jeho postavení, ani informace získané při výkonu veřejné správy pro svůj soukromý zájem. Je jeho povinností vyhnout se konfliktům zájmů předcházet takovým situacím, které mohou podezření z konfliktu zájmů vyvolat.
16. Zaměstnanec nenabízí ani neposkytuje žádnou výhodu jakýmkoliv způsobem spojenou s jeho postavením ve veřejné správě, pokud to zákon neumožňuje.
17. Zaměstnanec neuvádí vědomě v omyl ani veřejnost ani ostatní zaměstnance.
18. S informacemi získanými při výkonu veřejné správy zaměstnanec nakládá s potřebnou důvěrností a poskytuje jim příslušnou ochranu. Přihlíží přitom náležitě k právu veřejnosti na přístup k informacím v rozsahu daném příslušnými zákony.
19. Zaměstnanec vynakládá veškeré úsilí, aby zjistil maximálně efektivní a ekonomické spravování a využívání finančních zdrojů, zařízení a služeb, které mu byly svěřeny. V případě, že zjistí ztrátu nebo újmu na majetku ve státním vlastnictví nebo na majetku ve vlastnictví územních samosprávných celků, povodně či korupční jednání, oznámí tuto skutečnost nadřízenému vedoucímu zaměstnanci, popřípadě příslušnému orgánu činnému v trestním řízení.
20. V případě, že je zaměstnanec požádán, aby jednal v rozporu s právní úpravou, nebo způsobem, který představuje možnost zneužití úřední moci, odmítne. Takové jednání a oznámí tuto skutečnost svému nadřízenému.

Příloha č. 4 – Propagační materiál AČR, Pastorační centrum Luleč

Pastorační centrum Duchovní služby AČR je místem určeným pro všechny vojáky a příslušníky rezortu MO a jejich rodiny a pro nejšířší spektrum akcí a aktivit.

Nachází se v malebné obci Luleč, na úbočí Dražanské vrchoviny, asi 9 km od Vyškova.

Obec jako taková je vyhledávaným turistickým cílem a rekreační oblastí, zejména pro blízkost hlubokých lesů, množství turistických a cyklistických stezek, možnost letního koupání v přírodních podmínkách, ale i pro nedaleké turistické a kulturní zajímavosti.

Pastorační centrum DS AČR vzniklo v devadesátých letech jako přestavba famiálních objektů uzavřených do útulného nádvoří. Po rozsáhlých úpravách a přestavbách bylo centrum k plné využitelnosti slavnostně otevřeno 6. července 2007 jako vojenské výcvikové, školící a volnočasové středisko, provozované Duchovní službou AČR.

PASTORAČNÍ CENTRUM

LULEČ

www.kaplani.army.cz

Jednotliví vojáci, ale i vojenské jednotky a vojenská veřejnost centrum využívají například pro:

- Společenská setkání
- Osłavy narozenin
- Svatební hostiny
- „Opekáčky“ (po misi, na závěr kurzu atd.)
- Formální i neformální akce
- Rozlučkové večírky
- Předvánoční besídky

Vojenské jednotky a složky si v centru organizují:

- Velitelské přípravy
- Odborná shromáždění
- Kurzy
- Konference
- Metodické dny

V centru od roku 2007 již proběhlo několik mezinárodních služebních setkání a malých konferencí v rámci NATO.

Pravidelně se v centru konají:

- Setkání rodin vojáků před odjezdem a po návratu ze zahraničních misí
- Semináře z etiky vojenského profesionála (v rámci kariérových kurzů a v rámci přípravy před nasazením v zahraniční operaci)
- Školení a semináře Mezinárodního humanitárního práva (ve spolupráci s Českým červeným křížem).

Mnozí vojáci centrum využívají jako místo pro individuální rekreaci nebo rodinnou dovolenou.

Pastorační centrum je také jedním z míst setkávání a společných akcí Armády ČR a civilní veřejnosti. Mezi takové patří společenský večer s hudbou a tancem, který organizuje ředitel PC DS AČR za účasti představitelů AČR, státní správy a místní samosprávy každoročně k datu 5. července.

Centrum má ubytovací kapacitu cca 30 osob a veškeré vybavení pro stravování a pobyt. Ředitelem a manažerem centra je kaplan Velitelství výcviku-VA ve Vyškově.

Veškeré doplňující informace nebo přesný kontakt na centrum Vám podá každý vojenský kaplan.

Koordináty:

N 49° 15.2508', E 16° 55.4550'

Adresa:

Luleč 21, 683 03, okr. Vyškov

Prohlášení o poučení souhlasu k rozhovoru do Diplomové práce

Prosím, před podpisem tohoto Prohlášení o poučení souhlasu si pečlivě přečtete Informační list pro účastníka v příloze tohoto prohlášení.

Prohlášení o poučení souhlasu:

Já, níže podepsaný tímto stvrzuji, že moje účast na rozhovoru je dobrovolná a že mne studentka Petra Náhlovská informovala o průběhu rozhovoru. Bylo mi umožněno vše si řádně rozvážit, a měl jsem také možnost zeptat se na vše, co považuji za podstatné. Považuji mé poučení za dostatečné, nemám dalších otázek a souhlasím s účastí na rozhovoru tak, jak mi byl popsán. Kopie tohoto formuláře poučeného souhlasu mi byla poskytnuta.

Jméno a příjmení: .....

dne ..... v .....

podpis

Prohlášení výzkumníka

Já, níže podepsaná svým podpisem stvrzuji, že jsem účastníku rozhovoru panu

.....

předložila informační list a projednala jsem s ním podmínky našeho rozhovoru. Stvrzuji, že účastník rozhovoru rozumí tomu, jak budeme postupovat a spolupracovat. Také stvrzuji, že účastník rozhovoru měl možnost ptát se na otázky týkající se rozhovoru a výzkumu. Potvrzuji, že jsem na otázky odpověděla správně a korektně, jak nejlépe dovedu. Potvrzuji, že pan ..... souhlasil s rozhovorem svobodně a dobrovolně.

Kopie tohoto formuláře poučeného souhlasu byla účastníkovi poskytnuta.

Dne .....

podpis

Výzkumník: **Petra Náhlovská**

Příloha č. 6 – Příloha k prohlášení o poučeném souhlasu

Příloha k Prohlášení o poučeném souhlasu

Informační list pro účastníka rozhovoru do Diplomové práce

Kdo jsem a co je mou prosbou

Jsem studentka Evangelické teologické fakulty UK v Praze, oboru Evangelická teologie jednooborová. Píši Diplomovou práci na téma: Dosavadní duchovní služba v AČR.

Cíl Diplomové práce: je popsat problematiku duchovní péče v AČR očima vojenského kaplana. Dovoluji si Vás požádat o spolupráci pomocí rozhovoru.

Rozhovor, výstupy

Čas rozhovoru bude přibližně hodina. Ráda bych Vás požádala o souhlas se zvukovým záznamem rozhovoru, který je pro mne nezbytný k následnému zpracování z rozhovoru získaných dat. Nahraný rozhovor přepíši do písemné podoby a poté zvukový záznam vymažu. Doslovný přepis rozhovoru Vám pošlu k přečtení a autorizaci. Jestliže pro Vás bude nějaká část rozhovoru nepřijatelná k uveřejnění, domluvíme se na odstranění této věty či pasáže.

Doslovné znění rozhovoru bude přílohou Diplomové práce. Po domluvě je také možné zveřejnit rozhovor jako anonymní.

Dobrovolnost

Rozhovor je pro Vás zcela dobrovolný a máte možnost od něj kdykoli v jeho průběhu odstoupit.

Pokud Vám nebude cokoliv jasné, spojte se prosím se mnou kontaktech uvedených v následujících řádcích. Také je možné s připomínkami kontaktovat Evangelickou teologickou fakultu Univerzity Karlovy, kontakt na vedoucího Diplomové práce je uveden v následujících řádcích.

Velmi Vám děkuji,

Petra Náhlovská

Kontakt: Petra Náhlovská, Palackého 292, 530 02 Pardubice

tel.: 604 381 085 e-mail: mazha@seznam.cz,

Vedoucí Diplomové práce: ThDr. Ladislav Beneš

P. O. Box 529, Černá 9, 115 55 Praha 1

tel.: 221 988 415; Fax: 221 988 215 e-mail: benes@etf.cuni.cz

Příloha č. 7 – Interpretační kategorie KP 1

Jsem v armádě podruhé: řekli mi, potřebujeme vás

2 Tak já jsem případ člověka, který vstoupil už podruhé, do téhle služby.

11-13 že se přehodnotila situace, a že věk už nehraje takovou roli, takže bych mohl nastoupit podruhé. A jestli to všechno projde, to znamená fyzicky, zdravotně, všechno klapne i u církvi a u mé církve povolí tu službu, tak že potom bych mohl nastoupit.

28-30 A já jsem si uvědomil, že to je krásné vyjádření od armády, že my vás chceme, potřebujeme, buďte s námi.

40-42 zůstávám u armády rád, a, vyjádřil jsem svůj vztah k armádě tím novým nástupem, protože opravdu jsem se našel v téhle službě. Líbilo se mě to moc, vojáky. Líbí se mně pestrost té služby, že je mnoho lidí, se kterými se mohu zkontaktovat.

Někdy jsou takové těžkosti

53-55 jestli jsem si nepřidělal zbytečně problémů, jestli to nebylo klidnější mezi křesťany v církvi, že přeci jenom dá se vejít mezi nevěřící lidi, i což vidím za velmi důležité pro církev, aby sloužila světu, lidem ve společnosti.

62-63 organizační, že, že je složité je někdy některé věci oficiálně prosadit, nebo ta organizace armády je hodně přísně a přesně daná a to může způsobovat některé těžkosti.

65-66 Takové ty velitelské přípravy, kdy člověk musí neustále procházet vojenskou přípravou a udržovat si vědomosti i dovednosti vojenské.

88-91 A že to není snadné v tom si to zodpovědět před svým svědomím, i když třeba vnitřně to má ujasněné, použil správně tu zbraň, ale vnitřně neustále se s tím pere, že musel zasáhnout takovýmhle způsobem a znamená to nějaké těžkosti pro druhého a to pak se dá řešit.

108-110 A lidé, kteří byli v těžkostech, které zřejmě je silně nějak ovlivnili, tak nechtěli mluvit o té situaci dopodrobna. A byli hodně uzavřeni do sebe.

Křesťanství

76-80 přemýšlel o tom, jak do té situace, která vznikla, jak tak bych vnesl tu křesťanskou morálku a snažil jsem se nějak tu situaci zjemnit, nebo ovlivnit k lepšímu těch lidí zpříjemnit tu situaci a ukázat na jiná řešení, nebo bohaté možnosti, které se najednou otevírají, když si člověk připustí, že ten farář to vidí trochu jinak a jsou lidé, kteří naslouchali a kteří to vnímali, že to není v rozporu.

123 A někteří lidé přicházeli a iniciativně říkali přesně, co si představují, že vojenský kaplan může dělat v té chvíli, co od něj očekávají.

166-171 jsou důvody, proč třeba nemůže, vysvětlovali mě to někteří vojáci, mnohokrát měli chuť do křesťanství a říkali To se tak hezky poslouchá, to by bylo hrozně příjemný, to je styl, kterej by nám vyhovoval, ale v těch důsledcích. Ale ne v těch prostředcích. A tak se vlastně tomu bránili vnitřně. Řekli: „Museli bychom pro to mnoho udělat a to je pro nás těžké. Takže děkujeme, budeme o tom přemýšlet, a vidíme co s tím dál.

292-297 třeba i na ty bohoslužby přichází zdaleka nejenom křesťani, ale lidi, kteří si chtějí popřemýšlet, odpočinout, nebo vidět něco zajímavého, je to pro ně zvláštní, poslechnout si pěkná zamyšlení a vnímal jsem to ve své misii, kde se ustálil zhruba počet dvaceti posluchačů průměrně na mých bohoslužbách, a z toho dva to říkali naprosto otevřeně, že jsou křesťani,

445-453 že si říkám, tak my tady připravujeme krásné bohoslužby, do detailů propracované, ale je to jenom pro malý výsek lidí ze společnosti, ale pro ty moje ovečky, v zeleném teď, tohle je úplně, úplně podružné a my vymýšlíme jak sestavit ekumenickou bohoslužbu, aby vyhovovala úplně všem lidem a pro ty vojáky je tohle boj úplně zbytečný, nad jejich chápání a jsou nad to povznesení, protože neví, proč se o to církve dohadují. Takže já se dostávám do té polohy člověka, který hodně sympatizuje s těmi svými ovečkami a tím, jako když odlehčuji ten svůj pohled na, na, na to oč se my dohadujeme v církvích a třeba i mezi kaplany někdy o tu bohoslužbu a o to vyjádření své víry.

Církev se mnou počítá; že se vrátím

7-8. ale já už jsem slíbil církvi, že se vrátím. Takže jsem se po šesti letech vrátil. Cítil jsem, že mám úkol sehnat ze své církve nástupce, a to se mně za osm let nepodařilo.

272-274. Takže pro ty lidi, kteří jsou rádi ve své církvi, kterým to církev vyjadřuje, že je to dobře, že je mají, tak je to odejít a začít pracovat v armádě. Myslím si, že se už podařilo přesvědčit některé duchovní, že armáda o to stojí.

357-360 církev neustále a je to pro ně dobré, že o tom mohou poslouchat člověka, který v té církvi je zakořeněný a proto je pro mě důležité, že ta církev se mnou neustále počítá jako se svým duchovním, jezdím na společné akce celé církve a církev mě vyjadřuje i tu podporu velkou a já to můžu těm vojákům říkat. Církev se za vás modlí

1 **Co Vás vedlo k tomu, že jste do duchovní služby v armádě vstoupil?**

2 Tak já jsem případ člověka, který vstoupil už podruhé, do téhle služby. Protože jsem
3 před lety začal dělat vojenského kaplana v začátcích vojenské duchovní služby. Byl
4 jsem druhý v pořadí po Tomášovi Holubovi. A nastavené to bylo na základáky
5 a s tím, že když profesionální armáda potom převzala ten úkol, tak se ukázalo, že je
6 to dobrá služba, že je to možné pokračovat, ale já už jsem slíbil církvi, že se vrátím.
7 Takže jsem se po šesti letech vrátil. Cítil jsem, že mám úkol sehnat ze své církve
8 nástupce, a to se mně za osm let nepodařilo. A když si neustále udržuji kontakt
9 s vojenskou duchovní službou, navíc jsem byl v aktivních zálohách a zrovna u téhle
10 jednotky, kde teď působím. Tak mě bylo nabídnuto, že když se mě nepodařilo sehnat
11 nikoho, že se přehodnotila situace, a že věk už nehraje takovou roli, takže bych mohl
12 nastoupit podruhé. A jestli to všechno projde, to znamená fyzicky, zdravotně, všechno
13 klapne i u církvi a u mé církve povolí tu službu, tak že potom bych mohl nastoupit.
14 Ono to všechno proběhlo, nastoupil jsem podruhé. A. Vycházím při tom druhém
15 nástupu z té první zkušenosti, že jsem viděl, že je to služba vzácná, cenná. Že je tam
16 pěkná reakce vojáků, že přicházejí, radí se, vzali toho kaplana mezi sebe. A to jsem si
17 uvědomil, že bych to chtěl dělat a dělal jsem to rád.

18 *Vidíte mezi těmi obdobími rozdíly pro vaši práci?*

19 Já jsem v podstatě zažil profesionální armádu už tenkrát. A bylo to myslím zhruba tři
20 roky, co jsem sloužil, kdy už byla plně profesionalizovaná armáda. Uvědomil jsem
21 si, že tam jsou rozdíly. Dokonce jsem jeden čas myslel, jestli armáda nebude chtít
22 upustit od té duchovní služby a někde jsem to naznačil a to bylo testovací pro mě,
23 protože jsem vnímal, že ti lidé najednou cítili, jako když bych byl jenom pro ty
24 základáky. A to snad nemyslíte vážně, vy faráři. Copak ti základáci měli za
25 problémy za ten rok. Rok to tady vydrželi a odešli a my nemáme problémy, copak
26 my nejsme lidi, kteří by měli stejné těžkosti, třeba v rodinách, nebo v té struktuře
27 armády, my máme přeci větší problémy. Tím, že jsme tady delší dobu, ta služba je
28 daleko závažnější, než u těch základáků. Máme zodpovědnosti daleko větší. A já
29 jsem si uvědomil, že to je krásné vyjádření od armády, že my vás chceme,
30 potřebujeme, buďte s námi. A i když v jednotlivcích se někdy stane, že dají najevo,
31 že nechcú faráře v armádě, my si poradíme sami. Tak všeobecně je to služba
32 přijímaná. A já jsem sloužil u jednotek, které jsou úplně odlišné od té, ve které
33 sloužím já. A tím je jiné tohle. Ale jinak oproti té minulé službě, ta dnešní si myslím,
34 že není tak moc rozdílná. Jenom ty úkoly jednotky jsou jiné. Ale vztahy v armádě
35 zůstaly a nemůžu tam vnímat nějaký výrazný rozdíl.

36 Stačí to k té první otázce?

37 *Ano*

38 **2. Setrval jste u armády ze stejného důvodu, jako jste k ní nastoupil? Nebo se to**
39 **nějak proměnilo? Nenapadlo Vás někdy, že by bylo dobré od toho odejít? Kdy?**

40 Tak, zůstávám u armády rád, a, vyjádřil jsem svůj vztah k armádě tím novým
41 nástupem, protože opravdu jsem se našel v téhle službě. Líbilo se mě to moc, vojáky.
42 Líbí se mně pestrost té služby, že je mnoho lidí, se kterými se mohu zkontaktovat.
43 Vidím, že na každém člověku je něco zajímavého, zvláštního, něčím je cenný, a toto
44 já hledám, toho si všímám, a proto rád setrávám v armádě. A zdá se mi někdy, že je
45 to daleko ještě hlubší služba, nebo smysluplnější, než v církvi, i když člověk nejde
46 tak hluboko v tématech rozhovorů, v některých tématech, ale určitě je to hodně velká
47 šíře toho, co postihuje v problémech lidí, nebo to množství u lidí, kteří by jinak

48 duchovního nevyhledali. A takhle se jim podává vlastně ta ruka církve, nebo víry
49 křesťanů v Pána Boha, já ještě tam vidím prodlouženě. A oni si najednou uvědomují,
50 že mohou vyžít tu službu vojenského kaplana, i když by s tím jinak nepočítali.
51 A proto já rád setrvávám a potom mě utvrzuje v tom, že je to nějak dobře, že jsem
52 nastoupil. Jsou některé těžkosti, které se v té službě vyskytnou, kvůli kterým jsem si
53 říkal, jestli jsem si nepřidělal zbytečně problémů, jestli to nebylo klidnější mezi
54 křesťany v církvi, že přeci jenom dá se vejít mezi nevěřící lidi, i což vidím za velmi
55 důležité pro církev, aby sloužila světu, lidem ve společnosti. Ale v církvi to není tak
56 moc možné, těch aktivit je hodně právě zaměřených dovnitř. A minimum se dá
57 zaměřit ven. V armádě vidím, že, že skvělé, to že mohu v armádě být s lidmi, kteří by
58 se jinak do církve, ani k myšlenkám křesťanství nedostali. A takhle mají možnost
59 neustále zaměřovat ten svůj život k těm myšlenkám, které nese ten kaplan. A to
60 považuji za velmi cenné. Někdy jsou to takové těžkosti, povrchní bych řekl,
61 organizační, že, že je složité je někdy některé věci oficiálně prosadit, nebo ta
62 organizace armády je hodně přísně a přesně daná a to může způsobovat některé
63 těžkosti. Ale přes ty se dostávám a ty беру jako takové nutné naplnění svého času
64 a přes ty se dostávám taky k některým lidem. Takové ty velitelské přípravy, kdy
65 člověk musí neustále procházet vojenskou přípravou a udržovat si vědomosti
66 i dovednosti vojenské. A ten duchovní si myslí, že, že by měl dělat víc tu duchovní
67 práci. Ale vím, že je to potřebné a že to musím s těmi vojáky, oni tím také procházejí,
68 takže já potřebuji být s nimi. Tak si tam vždycky najdu něco kladného.

69 *Děkuji*

70 *Můžu dál?*

71 *Můžete*

72 **3. Dostal jste se někdy do situace, kdy si Vaše povolání duchovního a vojáka** 73 **odporovalo?**

74 Víte, že si nevzpomínám. Měl jsem vždycky dojem, že člověk nachází duchovní
75 řešení u situací, které jsou absolutně neduchovní, ale ne v rozporu. Že jsem vždycky
76 přemýšlel o tom, jak do té situace, která vznikla, jak tak bych vnesl tu křesťanskou
77 morálku a snažil jsem se nějak tu situaci zjemnit, nebo ovlivnit k lepšímu těch lidí
78 zpříjemnit tu situaci a ukázat na jiná řešení, nebo bohaté možnosti, které se najednou
79 otevírají, když si člověk připustí, že ten farář to vidí trochu jinak a jsou lidé, kteří
80 naslouchali a kteří to vnímali, že to není v rozporu. Občas někdo řekne: „Co
81 zbraně?“ Třeba. Nebo co křesťanská etika, není to v rozporu? A mně se zdá právě, že
82 by to bylo v rozporu, kdyby se ta zbraň užila né na obranu, ale buď k útoku, nebo
83 k nějaké hmm teroristické akci. A to podle mého nehrozí v armádě. A v tom případě
84 jsem v klidu. A učím se i tu zbraň ovládat, protože vím, že jinak bych to házel jenom
85 na vojáky. Vy se zabývejte tou špinavou prací a já se nepošpiním zbraní třeba, a to já
86 jsem shledal, že by to nebylo čestné a že je to úkol nás všech a hájit dobré a hájit lidi,
87 kteří nemají tu zbraň v ruce a že to může být právě velký problém i pro vojáky, když
88 by muselo dojít k užití zbraně. A že to není snadné v tom si to zodpovědět před svým
89 svědomím, i když třeba vnitřně to má ujasněné, použil správně tu zbraň, ale vnitřně
90 neustále se s tím pere, že musel zasáhnout takovýmhle způsobem a znamená to
91 nějaké těžkosti pro druhého a to pak se dá řešit. A je možné vypovědět tomu
92 duchovnímu, probrat s ním a jít dál.

93 *Myslela jste třeba nějaký jiný jako spor třeba?*

94 *Teď mě vyvstala myšlenka na mého kamaráda, který byl odstřelovač a musel zabít na*

95 *rozkaz. Přišel za Vámi někdo, kdo zabil na rozkaz, měl potřebu řešit, že musel zabít*
96 *na rozkaz?*

97 Asi bych měl vysvětlit, že jsem nebyl u jednotek, které plnily tyhle speciální úkoly.
98 Byli to lidé, kteří sice dělali strážní službu, patroly, ale bylo to většinou v situacích,
99 kdy nemuseli zasahovat, nebo se nestalo, že by někomu život vzali. A potom jsem
100 sloužil u chemiků a tam vůbec ne. Ty si drželi úplně stranou toho konfliktu, aby
101 nedošlo náhodou k tomu, že by jim někdo takhle třeba zabil příslušníka té jednotky,
102 protože to by znamenalo potom ohrožení celé jednotky a oni tam byli jako pomoc.
103 Pro armádu, pro civilisty, měli možnost monitorovat, jestli tam nedošlo k použití
104 chemických, nebo dokonce biologických zbraní, radiálních. A z toho důvodu oni si
105 je hlídali a tím oni nemuseli zasahovat. A i když v jednotce měli strážní družstvo
106 a odstřelovače, tak, tak stejně nemuseli takhle zasáhnout. A tím já jsem byl ušetřený,
107 toho šetření. A byli lidé, kteří vyprávěli o nějakých minulých misích, ale neřešili taky
108 tuhle situaci, nebyl to jejich akutní problém. A lidé, kteří byli v těžkostech, které
109 zřejmě je silně nějak ovlivnili, tak nechtěli mluvit o té situaci dopodrobna. A byli
110 hodně uzavřeni do sebe. A já jsem si nebyl jistý, jestli tam k něčemu podobnému
111 došlo, nebo jestli to bylo jinak traumatizující, ale oni se uzavřeli vůči všemu
112 a nechtěli si ani připomínat, ani nechat nějak ovlivňovat svoji situaci. Takže takhle
113 je to.

114 Můžu ke čtyřce?

115 *Ano, můžete ke čtyřce.*

116 **4. Dostal jste se při výkonu této služby do situace, kdy jste vnímal, že nemůžete**
117 **dělat vůbec nic? Pokud ano, co jste v takové situaci dělal, jak jste s ním naložil?**
118 **Pomáhal Vám v té situaci někdo? Nebo něco? Co jste dělal potom?**

119 Tak já jsem asi člověk, který vždycky v životě viděl někam dál. A nikdy jsem si
120 neřekl, že se nedá už nic dělat. A vždycky jsem vymýšlel, co se dá dělat všeobecně,
121 co mohu dělat já. A když jsem si nebyl úplně jistý, tak jsem se ptal, co pro vás mohu
122 udělat. A někteří lidé přicházeli a iniciativně říkali přesně, co si představují, že
123 vojenský kaplan může dělat v té chvíli, co od něj očekávají. A já jsem se naučil, že
124 pomáhat na objednávku je někdy vzácnější, než nějakou pomoc vymýšlet a pak
125 zkoušet, jestli to zrovna zapadá do situace. A mnohokrát lidé řekli, že to se mě ještě
126 nikdo nezeptal, to je hezká nabídka, děkuju, budu o tom přemýšlet a potom
127 přicházeli s tím hele pomohlo by mi, kdybys mohl to a to udělat, nebo jsme
128 spokojení, že děláš to a to a že mě přesně nasměrovali na to, co je pro ně
129 nejšikovnější, a nebo když jsem já přicházel a nabízel jsem různé varianty pomoci,
130 tak oni si vybrali z té pomoci, která jim vyhovuje, protože některá pomoc znamená
131 jít třeba za velitelem a řešit to s ním a je to přijatelné jenom pro některé lidi.
132 A někteří jsou spokojení, že řeknou, ventiloval jsem to před tebou, tobě věřím, dál
133 nechci, aby se to dostávalo, a jsem spokojený. Někdo to bere tak, že pro to nejde nic
134 udělat a někdo řekne, já pro to nechci nic dalšího dělat, protože si myslím, že by to
135 nemuselo zrovna být k užitku, tak zůstaneme u toho, že jsme si o tom popovídali, že
136 ty jsi mi řekl, co si o tom myslíš, nebo co má pro to ten voják dělat dál a tím byli
137 spokojeni. A někteří velitelé taky, takže jsem měl zkušenost s tím, že byli velitelé,
138 kteří řekli, máme tam kaplana, ten to řeší s vojáky a my se o to nemusíme obávat. Co
139 potřebuje, to s ním probere, co může, to vyřeší, coby nevyřešil, tak s tím on přichází
140 a to řeší společně s námi. A měli jsme vždy takovou souhru s většinou velitelů, že to
141 takhle brali a já jsem jim nějakou zpětnou vazbu dával, to co jsem věděl, že se může

142 k nim pustit a s čím jsem byl domluvený třeba u vojáků, že se něco bude dělat, a to
143 se řešilo. A když se zdálo, že pro ně už nemůžu nic udělat, tak jsem vždycky viděl, že
144 to slovo povzbuzení je to nejcennější a někde i vyjádření Je mi líto, že pro to nemůžu
145 nic dalšího udělat, omlouvám se za to, a několikrát mne vojáci zaskočili až tím, že
146 řekli, ale my už vlastně nic dalšího nepotřebujeme, my jsme ti to řekli a ty už jsi nám
147 pomohl, takže když jsem se já cítil skoro bezradný co dál s tím dělat, tak oni byli už
148 spokojeni, to už byla ta pomoc, že jsme to mohli společně probrat, a šlo se dál. A oni
149 byli povzbuzeni a potěšeni, že mají místo, kam mohou jít. Někdy dokonce se mně
150 zdálo, že jsem neudělal nic pro ně. A když jsme se loučili po nějaké době, buď mise,
151 nebo nějaké spolupráce, kdy jsem byl už zase poslán k jiným vojákům, a oni mi
152 děkovali za pomoc, tak jsem musel konstatovat, že jsem jim vlastně nepomohl, že
153 jsme neřešili spolu nic. A oni mě řekli, To, že jsme věděli, že tady jsi, že můžeme
154 kdykoliv přijít, kdyby se naskytla nějaká příležitost, že bychom tě potřebovali, tak to
155 byla ta pomoc, kterou jsme v tobě měli. Že jsme věděli, máme tady připravená,
156 otevřená zadní vrátka, kdykoliv cokoliv by se mělo řešit, tak to budeme řešit s tebou.
157 A když jsme nemuseli, tak jsme byli rádi, že tě tím nemusíme obtěžovat a že to řešit
158 nemusíme, byli jsme spokojeni, že všechno je zabezpečené.

159 *Mohu se zeptat?*

160 Ano

161 *Stalo se Vám tu někdy, že jste se ocitl v situaci, kdy jste nebyl schopen udělat vůbec*
162 *nic? Kdy nemůžete tu situaci ze své pozice ovlivnit? Zažil jste někdy takovou vnitřní*
163 *osobní bezmoc?*

164 Tak v téhle oblasti asi mnohokrát. Že jsem si uvědomil, že záleží na tom, jak ten
165 člověk to pojme. A mně se zdálo, že pomoc by byla, kdyby poslechl moji radu, a on
166 nechce, jsou důvody, proč třeba nemůže, vysvětlovali mě to někteří vojáci,
167 mnohokrát měli chuť do křesťanství a říkali To se tak hezky poslouchá, to by bylo
168 hrozně příjemný, to je styl, kterej by nám vyhovoval, ale v těch důsledcích. Ale ne
169 v těch prostředcích. A tak se vlastně tomu bránili vnitřně. Řekli: „Museli bychom pro
170 to mnoho udělat a to je pro nás těžké. Takže děkujeme, budeme o tom přemýšlet,
171 a vidíme co s tím dál. A to jsem si uvědomil, že je to ten případ té bezmoci mojí, ale
172 zase tím, že lidem dávám neustále svobodu v rozhodnutích, tak jsem si říkal, moc
173 bych ti to přál, ale záleží na tobě. Takže třeba jednou, to že jsme to spolu probrali, že
174 jsem ti řekl, jaký mám pohled já. Někteří lidé mne o tom ubezpečovali, řekli Od téhle
175 chvíle už nebudeme přemýšlet stejně, jako jsme přemýšleli, ovlivnil jsi náš život.
176 Někdo to řekl ve zlém, že to ovlivnění tam je, a že je to špatně, protože oni jsou teď
177 vlastně zodpovědní za to svoje jednání úplně jinak, než když bych jim to neřekl, tak
178 jak vidím situaci já. Ať už jsem je třeba vedl k tomu zodpovědnému, vlastnímu
179 rozhodnutí v určité situaci, nebo jsem jim řekl, jak já vidím situaci jako takovou
180 a jaksi jak to vyjádřit. V tu chvíli já jsem křesťan, já se modlím a takto docházím
181 k téhle hranici a modlím se za ně, prosím Pána Boha, aby jim dal k tomu sílu to
182 zvládnout, aby jim dal sílu se rozhodnout správně. Mnohokrát to potřebuju já zase
183 odventilovat, takže to zase řeknu lidem, kteří jsou důvěryhodní a se kterými to mohu
184 probrat. Sloužíme si navzájem takhle s vojenskými kaplany některými. Že si to
185 řekneme, že si vypovíme tyhle mezní situace. A mnohokrát mne napadlo, že teď už
186 to nemůžu řešit já jako kaplan, a že by to měl řešit buď psycholog, psychiatr, nebo
187 nějaký specialista, poradce, třeba manželský poradce, nebo nějaký sexuolog. A tak
188 pokud to bylo v mých silách, tak jsem hledal kontakty, doporučoval jsem a nechal

189 jsem to zase na tom člověku samotném. A protože jsou to velmi choulostivé věci, tak
190 se snažím dát tomu člověku tolik prostoru, aby to mohl řešit on co nejlépe sám a já
191 tam byl ten asistující. A tam hodně šetřím nějakými dotazy, jak to dopadlo, jak si se
192 měl. Dát najevo účast, ale aby ten člověk neměl dojem, že ho někdo pronásleduje.
193 Tak dostal návod, dostal nasměrování a tam už záleží na něm.

194 *Jo, dobrý*

195 Přemýšlím ještě, pomáhal vám v té situaci někdo, že bych možná řekl, kdo mi
196 pomáhal v takových mezních situacích. Asi nejlépe jich bylo v misi zahraniční, kdy
197 člověk neměl tolik lidí při sobě těch hodně blízkých. A tam mi pomohlo, že jsem byl
198 v kolektivu vojenských duchovních jiných armád. A že jsem měl tam otevřené dveře
199 a kdykoliv jsem mohl přijít, mohl jsem jim říci, že se modlím za svoje vojáky a že
200 tam mám nějaký těžký případ, za který se modlím. A nemusel jsem popisovat a věděl
201 jsem, že oni se budou modlit se mnou, a dělali to. A stejně tak, když jsem měl
202 možnost jít na bohoslužby jiných armád, nebo jiných duchovních a naslouchat, když
203 jsem nemusel já kázat a opečovávat druhé, a když jsem cítil, že oni opečovávají mne
204 a byla to skvělá pomoc, že jsem cítil, že mám možnost říct otevřeně o svém
205 problému, a že hned sesypali na mne modlitby těch druhých a že jsem věděl, že stojí
206 při mně a byla z toho hodně hluboká přátelství, kdy jsem třeba po celou dobu misi
207 měl možnost se pravidelně potom s těmi lidmi potkávat a ptali se jak se posunula ta
208 situace s tím, co jsem jim řekl, a nebo mne ubezpečovali modlíme se dál, modlíme se
209 za vás. Nebo když se vyskytnul kaplan jiné církve, jiné armády a řekl, že to bere za
210 svůj úkol modlit se za české vojáky. A pravidelně sobotu co sobotu prošel naší
211 základnou, nebo tou částí základny jejich, kde my jsme sídlili. A buď se mnou
212 potkal, když jsem tam zrovna byl. Anebo jenom se pozdravil s dozorcím a řekl,
213 pozdravujte kaplana vašeho, myslím na vás. Jazyková bariéra s některými vojáky
214 byla, takže oni nevěděli, co vlastně chtěl, ale já jsem vždycky věděl přesně. Takže
215 když mi vyřizovali, byl tady ten černý padré a chtěl tě, chtěl s tebou mluvit, tak jsem
216 věděl moc dobře, co chtěl, že se přišel podívat a zeptat se a že se v duchu modlí
217 a prochází tou naší základničkou a vysílá svoje modlitby k Pánu Bohu. Tak to bylo
218 hodně příjemné a za to jsem byl rád, anebo když jsem měl možnost navštívit místní
219 církve a mluvit s těmi představiteli církve a ubezpečit se vzájemně, že se za sebe
220 modlíme, tak to byla velikánská pomoc. A hodně velká pomoc byla v korespondenci,
221 to, možnost s lidmi zakorespondovat a připomenout se a tak jsme to řešili takhle.
222 Někdy jsme se radili s psychologem. My jsme měli v misi vždycky psychologa, co
223 já si vzpomínám a tak jsme konzultovali některé případy, že jsme si každý řekli
224 z toho svého pohledu, co by bylo dobré, a poradili jsme se s tou druhou stranou
225 a zaběhali jsme nějaké stanovisko společné, nebo každý si šel potom po svém, ale už
226 ovlivněný pohledem toho druhého.

227 *Jo, děkuji moc*

228 **5. Uvažujete-li znovu o své zkušenosti s duchovní službou, vnímáte svůj nástup**
229 **do ní jako dobré rozhodnutí?**

230 Já jsem si nebyl jistý, jak je přesně myšlená tahle otázka, tak to poprosím, abyste mi
231 to vysvětlila.

232 *Je tím míněno, když zpětně byste zhodnotil své působení v armádě, jestli byste se pro*
233 *to rozhodl znova, nebo byste učinil ve svých krocích něco jinak.*

234 Já nedám na duchovní službu v armádě dopustit a podporuji ji od té chvíle, kdy jsem
235 v ní tenkrát byl. A neustále mluvím i ve své církvi, jsem z ..... duchovní,

236 tak o potřebě sloužit armádě, lidem v armádě. A já bych nevolil jinou cestu. Tak jsem
237 byl vždycky velmi obohacený armádou a bylo to pro mě vzácné spolupracovat
238 s lidmi z armády.

239 *Takže jste se tady našel?*

240 Našel vyloženě. Uvědomuju si, že je to náročná služba a že z toho důvodu jsem rád
241 při ruce, abych těm lidem vyjádřil náklonnost, že jsem tady pro ně, že chci s nimi
242 spolupracovat a že chci s nimi být dál. Někdy je to o tom přesvědčování se vzájemně,
243 že je to důležité a že se nemusí bát za mnou přijít. Tahle jednotka, u které teď
244 sloužím, nikdy kaplana neměla. Tak u nich je to o to složitější, že si to neumí
245 představit. Ale tak se vracím právě ke svým začátkům, kdy jsem musel přesvědčit
246 svojí službou ty vojáky, že je to dobrá služba a že je to pro ně užitečné, a oni to
247 přijali. Ty zkušenosti, které již máme z duchovní služby, těch patnáct let mluví taky
248 za nás. Ale pro mě je to hlavně důležité si to uvědomovat, když pak mezi ně jdu, tak,
249 že oni to potřebují trochu vstřebat. A že na to potřebují víc času, jsem s nimi pár
250 měsíců, tak že to nějakou dobu třeba u někoho bude ještě trvat. Vidím, že hodně
251 rychle se dostanu k lidem, kteří už kaplana potkali. Obzvlášť jestli s ním měli
252 nějakou osobní zkušenost, a dobrou, tak to je fajn. Hodně dobré je, když ho měli
253 v misi a oni to zažili právě daleko od domova, nebo v nějaké vypjaté situaci, tak toto
254 umožňuje i mě se postavit na tuhle zkušenost a z ní vycházet. Skvělá práce je
255 u vojenských kaplanů, kteří jsou na těch výcvikových základnách, kde se teď všichni
256 noví vojáci připravují a oni musí projít nějakými rozhovory s vojenskými kaplany
257 a takovými semináři, které je ubezpečí, že vojenský kaplan je dobrá služba a že měli
258 možnost poradit, nebo povzbudit. A tihle lidé potom přicházejí daleko snáze ke mě,
259 že vyšli z téhle dobré zkušenosti a já na tom stavím, a stejně tak chci připravit i půdu
260 pro další. Jo, to je hrozně moc důležité. Co ještě k tomu?

261 Já, já neustále přemlouvám moje kolegy, aby šli do téhle služby a aby se toho
262 neobávali. Víím ale, že jsou tam určitá rizika, pro která je to složité je přesvědčit.
263 Jednak je to velká nejistota, co bude třeba s tou jednotkou, jestli bude na tom místě,
264 kde teď je. Takže u nekatolických duchovních obzvlášť to znamená hodně velkou
265 vazbu na rodinu a vliv na celou rodinu. Přesídlit se do toho nového města, co když na
266 dva roky armáda řekne, že tam s tou jednotkou končí a bude to znamenat další
267 stěhování, nebo dojíždět a to znamená ztratit na celý týden vlastně toho tátu od dětí
268 a manžela a znamená to takové to manželství na dálku, tak to jsou komplikace.
269 Samozřejmě finance. Pořád je nejistota, co budou mít, nebo nebudou. Nebo se zdá,
270 že má o něco vyšší plat, než duchovní v církvi ale on potom to dá za ubytovnu, za
271 dojíždění, za diety, za, za ten život někde mimo svoji rodinu a to může být náročné.
272 Takže pro ty lidi, kteří jsou rádi ve své církvi, kterým to církev vyjadřuje, že je to
273 dobře, že je mají, tak je to odejít a začít pracovat v armádě. Myslím si, že se už
274 podařilo přesvědčit některé duchovní, že armáda o to stojí. Dřív byl ten argument
275 velmi silný, že armáda o to v podstatě nestojí, ale musí naplnit nějaké kvóty, kolik
276 duchovních tam bude mít, tak po nich volá. Ale vnitřně, že tam ten souhlas není. Já
277 jsem se přesvědčil, že to tak není. Že opravdu i ti velitelé oceňují službu vojenských
278 kaplanů, i ti řadoví vojáci. Pro jejich rodiny, pro celé je to dobré. Sloužil jsem celým
279 rodinám a chodí se radit o dětech, o manželských problémech. A stejně tak občanští
280 zaměstnanci, taky to berou jako službu pro ně. To jsou nevojáci v armádě, tak jenom
281 na vysvětlenou, ti občanští zaměstnanci.

282 *Jak vidíte unikátnost duchovní služby v AČR, oproti jiným zemím, kde je slouženo*

283 *pouze v rámci kultu?*

284 Já si nejsem jistý, jak je to u ostatních armád. Asi je to trošku problém právě
285 v národech, kde je křesťanství daleko víc zakořeněné. Právě jako Slovensko, nebo
286 Poláci, Italové. Tam jsem se s tím trošku setkával, ale já jsem se potkával i s kaplany,
287 kteří opravdu to brali, že slouží všem lidem. Měl jsem kolegu německého kaplana
288 vedle naší základny a ten byl v tom opravdu poctivý, že prošel celou tu základnu.
289 A i když dělal bohoslužby, na které se předpokládalo, že budou chodit hlavně věřící
290 vojáci, tak v podstatě myslel na všechny. A ti, američtí kaplani si myslím, že to taky
291 tak dělali. Ale zase procento těch, věřících vojáků je daleko vyšší v té armádě a je
292 pravda, že u nás je to o to tím viditelnější, že to nabízíme všem vojákům. A třeba i na
293 ty bohoslužby přichází zdaleka nejenom křesťani, ale lidi, kteří si chtějí popřemýšlet,
294 odpočinout, nebo vidět něco zajímavého, je to pro ně zvláštní, poslechnout si pěkná
295 zamyšlení a vnímal jsem to ve své misii, kde se ustálil zhruba počet dvaceti
296 posluchačů průměrně na mých bohoslužbách, a z toho dva to říkali naprosto
297 otevřeně, že jsou křesťani, o některých jsem věděl, že do kostela nějak víceméně
298 chodí ale ne, že by se tím nějak moc holedbali a spíše je to jejich osobní záležitost,
299 narazili jsme na to v nějakém osobním rozhovoru. No ale velká většina jsem věděl,
300 že nejsou křesťani, že do kostela nechodí, že možná někdy občas se jdou podívat
301 jenom tak pro zajímavost, ale tam to přijali jako součást svého programu a byli tam
302 neděli co neděli a vyjadřovali to, co to pro ně znamená, jak je to skvělá příležitost,
303 jak z toho berou, a že čerpají hodně nových myšlenek, povzbuzení, síly, a že pro ně
304 znamená hodně i to společenství, i to nasměrování k Pánu Bohu. A někdy i taková
305 spojitost s tím co prožili hezkého s křesťanstvím, třeba v dětství, s babičkou do
306 kostela, nebo o svátcích. Tak najednou jim to ožilo s tím, že tady je taky kostel, tady
307 je taky farář, tak jdeme na ty bohoslužby a oni zjistili, že je to pro něj otevřené
308 a chodili vždycky. Někdy se stalo, že přišel člověk a řekl: Jdu na bohoslužby, protože
309 mám manželku nemocnou a já jsem si uvědomil, za kým půjdu, za Pánem Bohem
310 mám jít. To je to, ta hlavní instance a já chci tedy vyjádřit tu svoji potřebu pro
311 uzdravení té mojí manželky tím, že jsem tady a že se tady tiše modlím, nebo že
312 poslouchám tvoje modlitby.

313 Nebo když jsem třeba dal nějaké avízo o křesťanských myšlenkách, nápadech, věšel
314 jsem to na nástěnky, rozdával jsem nějaká taková zamyšlení, povzbuzení vojákům,
315 takže to rádi četli, připomínali si a najednou jim to připomnělo, vždyť tady máme
316 svoje české bohoslužby, daleko od domova, tak tam jdeme, takže i tohle se stalo. Ale
317 jsou to ojedinělé případy, víc je takového toho úsilí, že teď tady máme ty svoje
318 bohoslužby, tak na ně chodíme, protože jsou naše a protože nám to něco dává.
319 A zvali sami, třeba ti nevěřící vojáci zvali ty svoje kamarády, přijď si poslechnout
320 kaplana, má zajímavý zamyšlení, a že to bylo skvělý, jak to prožili společně.

321 *Jé, to je moc hezký, jak o tom povídáte.*

322 *Můžeme jít dál*

323 *Samozřejmě*

324 **6. Jaký je teď váš profesní a životní čas vzhledem ke službě v armádě ČR? Co je**
325 **před vámi?**

326 Tak je pravda, že já jsem podruhé na začátku. A mám za sebou jenom pár měsíců
327 služby a podepsal jsem šest let. Což je pro mne tentýž závazek, k jakému jsem se
328 dopracoval při té minulé službě natřikrát. Jsem měl závazek na rok, pak na dva
329 a ještě prodloužený o tři. A tím jsem se dostal na šest let a teď jsem podepsal rovnou

330 šest let. Pokud budu zdrav, pokud se nic nepříhoda, tak bych mohl takovýmhle
331 způsobem sloužit. Kdyby to bylo možné, tak budu sloužit rád tady v téhle jednotce.
332 Protože i požadavek byl, aby to byl člověk, který už ve vojenské duchovní službě je
333 doma a seznámil se s chodem celé armády, jinak by měl asi úplně zkreslený pohled
334 na armádu jako takovou pro ty specifické úkoly, které ta moje jednotka plní a tím je
335 jim příjemné, že mám povědomí o celé armádě, mám zkušenost, třeba i z misí.
336 I vojáci přicházejí dost často, Vy máte za sebou už mnoho v armádě, povězte nám
337 něco, nebo jak vy se na to díváte, když jste byl i v misích, vyprávějte nám něco, nebo
338 jak co posuzujete. Ano, mám takový dojem, že ten kredit asi vzrostl tou mojí
339 minulou zkušeností. Moje představa je, že bude větší podíl služby vojenské duchovní
340 službě kaplanů. A to musí ta jednotka nějak strávit. Nedívají se na to úplně přejně,
341 spíš by rádi viděli, abych byl jenom pro ně, nebo hlavně pro ně. Tak tam musím
342 hodně opatrně našlapovat, aby nevnímali jakoukoliv mojí aktivitu služební pro
343 ostatní kaplany, nebo mimo tu jednotku, jako něco rušivého. Tak tam jsem hodně
344 opatrný.

345 *Chtěl byste se někdy vrátit na faru jako farář?*

346 Chtěl. Počítám s tím a myslím si, že to ještě můžu stíhat. Takže jestli to tak půjde, jak
347 já to plánuju, tak těch šest let v armádě, jo, a pak zase se vrátit zpátky a sloužit zase
348 ve své církvi. Je to pravda, že mne to osvěžuje obojí. Osvěžila mne tenkrát velmi ta
349 služba v armádě a viděl jsem najednou ty obrovské možnosti být s lidmi a být jim
350 nablízku a sloužit jim. A měl jsem plno nových nápadů jak sloužit církvi a teď zase
351 po osmileté přestávce je to pro mě osvěžením se vracet do armády a ty nápady z té
352 služby v církvi se skvěle využijou tady. Protože mnoho lidí se ptá co v církvi, co
353 církev znamená. A já jsem si uvědomil, že církev přes všechny negativní pohledy lidí
354 na církev, tak je to pro ně láza určitá, která pro ně znamená takový záchytný bod.
355 Jdou se třeba alespoň podívat někdy do kostela, nebo si tam sednou na chvíličku
356 a nechají na sebe působit tu atmosféru. Nebo jim to nějak rozšiřuje obzor, vnímají tu
357 církev neustále a je to pro ně dobré, že o tom mohou poslouchat člověka, který v té
358 církvi je zakořeněný a proto je pro mě důležité, že ta církev se mnou neustále počítá
359 jako se svým duchovním, jezdím na společné akce celé církve a církev mě vyjadřuje
360 i tu podporu velkou a já to můžu těm vojákům říkat. Církev se za vás modlí. Říkám
361 to tak, aby to přijali, nehlásám to nějak, hodně nějak okatě, ale je to pro ně velké
362 povzbuzení zase. Mnohokrát mi řekli, nevěřím, že to něco znamená, ale je to
363 příjemné, modlete se za nás dál. Tak toto pro mě je hrozně příjemné překvapení, že to
364 takhle berou a neodmítají někteří lidé při těch osobních rozhovorech, abych se za ně
365 modlil, a já je ubezpečuju, že se modlím za tu jejich těžkost, nebo za to složité, co
366 zrovna prožívají. A ptám se, jestli mohu, třeba hned nahlas v tu chvíli v tu chvíli, kdy
367 o tom mluvíme. Nikdy mě nikdo neřekl, že nechce, že to odmítá.

368 Dál

369 **7. Kdybyste měl něco doporučit farářovi, který chce být vojenským kaplanem,**
370 **co by to bylo? Čeho by si měl všimnout, na co si dát pozor?**

371 Tak já bych asi doporučil, nevím, jestli je to vhodné od toho začínat, ale sportovat,
372 učit se jazyky, nezanedbat žádnou teologickou disciplínu, protože všechno se
373 v armádě užije. A mnohokrát jsem si říkal, i ve službě v církvi, že některé teologické
374 složitosti, že v podstatě neřeší v církvi, že to není tak potřebné, abych se tomu kdy
375 věnoval a v armádě mě přišlo, že užiju opravdu všechno ať je to z historie,
376 z biblických věd, z jazyka, původních jazyků bible, z religionistiky, z nauky

377 o církvích, z filozofie, psychologie, všechno se opravdu moc hodí, takže nepolevit,
378 studovat, nic nebrat, že by to bylo méněcenné, nebo méně potřebné, ono se to tak
379 může při tom studiu zdát a když se to hrne na studenta, nebo potom třeba i na faráře,
380 tak možná, že si řekne, tak musím být rozumný a musím selektovat co je důležitější
381 a pak se najednou prokáže, že je to třeba ta pastorační práce, nebo výklad bible,
382 nebo nějaká rétorická stránka i jeho služby, ale v armádě mě přišlo, že je potřeba
383 úplně všechno a že z disciplín. Napadá mě sociální teologie třeba, že jsme s tím hodně
384 bojovali jako studenti a přišlo nám to, že je to zbytečné se tím zabývat. Tak jsem
385 najednou v armádě přicházel na příklady, které se mi hodí právě ze sociální teologie
386 a které se dají sdílet s těmi vojáky, aby se jim vysvětlilo, proč je církev angažovaná
387 třeba v některých situacích, nebo jakým způsobem to církev dělá, jak se to osvědčilo
388 anebo právě ne. A že je mi to k dobru. Potřeboval bych být pochodující encyklopedií.
389 To jsem zjistil, protože ty otázky jsou tak různorodé, co se vojáci ptají a co je zajímavá
390 a najednou když stojí před tím farářem, tak se opravdu množí ty otázky a přicházejí
391 z takových množství nápadů, co bych jim mohl pomoci pochopit a přijmout, že jsem
392 někdy na pokraji sil jak to vysvětlit a co všechno se dá a jsou to nekonečné
393 rozhovory a nutí mne to studovat a být v tom daleko pozornější i vůči tématům, která
394 bych jinak pominul. A oni mne to právě přicházejí říct to co je pálí, nebo trápí anebo
395 co je jenom zajímavá a přesto se najednou dochází k vážnějším problémům. církve jak
396 se navenek projevují, tak to, to je hodně zřetelné, tak tam se říká, že hodně velká
397 zodpovědnost církevních představitelů, o čem se rozhoduje, jak se rozhoduje, jak se
398 jednotlivá společenství prezentují před společností. Je hrozně důležité, jak je
399 viditelná církev. Když se mne ptají, jaké jsou církve, jejich zvyklosti, proč jsem
400 ženatý třeba, to je takové hodně viditelné na první pohled, tak jim připomínám,
401 podívejte, u vás, tam odkud jste, tam je přece, já nevím, modlitebna, nebo malý
402 kostel jiné církve, všímejte si to všechno je křesťanství, ne jenom jedna církev, ale to,
403 to všechno vytváří ten obraz a nenechte se omezit v tom svém vnímání církve, nebo
404 Pána Boha jenom tou jednou jedinou negativní zkušeností, všímejte si všeho. A tam
405 je mě dobré právě znát kolegy, jejich aktivity, různá společenství, různost pojetí
406 různých církví a to jim připomínám, že tohle všechno je církev, to je všechno
407 křesťanství, nevnímejte jenom to, v čem vás církev zklamala a zkuste vnímat i to
408 další. Takže i tu pozornost farářů navenek všeobecně vůči společnosti, nemusí to být
409 hned v armádě, armáda je jenom malinká část společnosti, ale já mám tady vzorek
410 společnosti v těch lidech a vnímám to, jak se jich něco bolestně dotýká, teď
411 samozřejmě jsou to restituce, že jo. Tak to neustále vysvětluju, že to nejsou jenom
412 restituce, že to je pokus o narovnání při ve vztahu k církvím a že to má svoje
413 opodstatnění proč, co za tím všechno vidím a skvěle mi tam poslouží právě znalost
414 historie vlastní církve, zkušenosti, které jsme měli, konkrétní případy z toho a to jim
415 neustále připomínám. Nebo když s kolegy z různých církví probereme tuhle situaci,
416 tak to je zase bohatý materiál pro to, abych jim řekl, ještě ten pohled, který oni nevidí
417 z těch sdělovacích prostředků, protože tam se skočí jenom, peníze, ostuda, že jo nějaké
418 delikty duchovních. A když mám možnost říct, ale já tu církev znám, já v ní žiju
419 desítky let a já ji vidím jinak a podívejte, co všechno se dělá, tak většinou jsou
420 schopní to zapracovat do svého přemýšlení a vidět to jinak. Kdo rýpe, tak rýpe dál.
421 Ale myslím si, že hodně se to zklidňuje a že si uvědomují, že to může být i jinak,
422 než jak jenom sdělovací prostředky třeba profiltrují to, co církev dělá.

423 **8. Bonusová otázka jak to ovlivnilo vaši víru či naopak? (vzájemný smích)**

424 Asi tou zkušeností v armádě jsem daleko šťastnější, že věřím Pánu Bohu a považuju
425 to za veliký zázrak, že mohu věřit, protože vidím, jak se s tím lidí perou a jak je to
426 pro ně těžké. A v církvi člověk spíš vnímá tu radost toho společenství, které společně
427 žije, společně vymýšlí aktivity pro lidi a dělají věci, které je naplňují a tady si
428 uvědomují, že je to hrozně těžké pro lidi najednou vystoupit z toho svého obrazu
429 společnosti, nebo světa a přijmout, že by Pán Bůh mohl být, že by mohl být takový,
430 jak se nám představuje v Bibli. Takže první asi můj prožitek je, že jsem šťastný, že
431 Pánu Bohu patřit mohu, že ho mohu brát jako milujícího Boha, že mi nemusí vadit
432 to, co neustále lidé berou jako argument proti víře, že a proti křesťanství, a že to
433 naopak mám jako velikou pomoc, že Pán Bůh je ten, který přichází s dobrou
434 zprávou, pro člověka. Pak mě to hodně postrčilo asi v modlitbách, abych se modlil za
435 lidi, protože si kolikrát říkám to já jim nedám, oni si to taky nemohou tu svojí
436 zkušenost víry vymyslet, rádi by někteří věřili, to mě na rovinu říkají, já bych rád, ale
437 mě to nějak vnitřně nejde, sympatizuji s některými názory, ale vnitřně se nedovedou
438 nějak s tím ztotožnit, takže o to víc se snažím se za ně modlit a to je asi ta reakce
439 mojí víry a změna v mém postoji víry. Mám takový dojem, že ještě se změnil i můj
440 postoj vůči křesťanským bohoslužbám, protože si uvědomuju, že pro lidi to není tak
441 důležité a vnímají to jenom jako okrajovou záležitost, kdežto pro křesťany účast na
442 bohoslužbách je to, to nejvrcholnější, co oni prožijí. A já vnímám tu přítomnost Pána
443 Boha v každodenním životě, v běžných událostech, a to zpracovávám nějak.
444 A nevím, k čemu dojdou, někdy mne to výrazně oslabilo v tom přeceňování
445 bohoslužeb, že si říkám, tak my tady připravujeme krásné bohoslužby, do detailů
446 propracované, ale je to jenom pro malý výsek lidí ze společnosti, ale pro ty moje
447 ovečky, v zeleném teď, tohle je úplně, úplně podružné a my vymýšlíme jak sestavit
448 ekumenickou bohoslužbu, aby vyhovovala úplně všem lidem a pro ty vojáky je tohle
449 boj úplně zbytečný, nad jejich chápání a jsou nad to povznesení, protože neví, proč
450 se o to církve dohadují. Takže já se dostávám do té polohy člověka, který hodně
451 sympatizuje s těmi svými ovečkami a tím, jako když odlehčuji ten svůj pohled na, na,
452 na to oč se my dohadujeme v církvích a třeba i mezi kaplany někdy o tu bohoslužbu
453 a o to vyjádření své víry. Ale nevím, jestli je to posun, kam mě posun, ale je to prostě
454 změněná poloha a já vnímám to, že někteří lidé, i z duchovních, civilních třeba,
455 obdivují krásu bohoslužby, ale já po té zkušenosti v armádě spíš zjednodušuji a chci
456 být s těmi lidmi a chci v tom vidět tu bohoslužbu všedního dne a to jednoduché
457 a uvědomuju si, že pro liturgické církve obzvláště tohle je problém a že mě to když
458 jakoby vzdaluje od těch duchovních církví, které to takhle nastavené mají a trochu se
459 toho obávám, aby to nebylo příliš vzdálené, abych se nedostal příliš k těm lidem
460 a všeobecně takové vnější úkony spíš oslabuju, protože si uvědomuju, já jsem
461 s Bohem úplně všude, On je se mnou všude, On je se mnou v tomhle prostředí a tak
462 já se mohu modlit při cestě, modlím se za ty lidi, když chodím po těch chodbách,
463 když se jdu podívat na nástupiště, když s mima hovořím, tak se v duchu modlím
464 a svolávám na ně boží požehnání, přeju jim ho a to je asi posun mojí víry.
465 *Teď jste mi popsal krásně formu skryté modlitby, která je jednou z náplní Vaší práce.*
466 (smích)

Příloha č. 9 – Interpretační kategorie KP 2

Byl jsem osloven kolegy

3-6 kteří byli svými církvemi pověřeni k tomu, aby budovali duchovní službu v Armádě České republiky. Byl to tehdy Tomáš Holub za katolickou stranu, a za evangelickou farář Jaromír Dus. A s tím jsem se potkal a on mne oslovil.

128-131 Dostal jsem opět nabídku od hlavního kaplana ve chvíli, kdy jsem jasně sdělil, že končím. Že můj závazek končí a že odcházím do civilu. Dostal jsem nabídku od hlavního kaplana na nové místo, které dosud nebylo, což se mi opakuje v armádě potřetí. Ocítl jsem se na novém místě, které dosud nebylo a bylo potřeba ho uvést do života. Oslovil mě tedy, abych to místo vzal, abych do něj nastoupil a rozvinul ho.

Kdo chtěl změnu, byl jsem já

23-25 A do toho prostě se přesně trefil, ve chvíli, kdy jsem byl přesně nahlodaný, že fakt jako už bych se měl, už bych měl měnit místo, tak do toho přišlo pozvání z armády.

30-33 V armádě jsem pořád ze stejného důvodu, z jakého, z jakých, nebo ze stejných důvodů, on to není jen jeden důvod, proč jsem do ní přišel. Když řeknu tamto, že to první byla touha po změně, nebo očekávání změny, tak to ta armáda splňuje dokonale dodnes.

39-43 No a vy jste se ptala, jestli jsem chtěl odejít? jestli se mi to stalo? Ano, stalo se mi to. Opakovaně. A bylo to z toho jednoho prostého důvodu, že celá ta duchovní služba byla budována tak, že faráři do ní budou přicházet přibližně na čtyři roky, takhle zněla dohoda.

46-48 A já jsem opakovaně, to znamená už dvakrát, ohlásil, že odcházím do civilu, protože jsem byl v armádě déle, než se tehdy předpokládalo.

To není osobní úplně dobrý pocit

60-62 ve chvíli, kdy propukali a zveřejňovali se korupční veřejné zakázky, že se podílím na práci resortu, kterej je profláklej, a že mi je to velmi nepříjemný se v tom vést.

64-69 Jinými slovy chci říct, že prostě nechci tvrdit, že církev je stoprocentně čistá organizace. Nicméně jsou to naprosto nesrovnatelný světy. Například co se týče zacházení s penězma. Jo. To znamená, že na té farnosti, kde jsme hospodařili, bylo hospodaření naprosto průhledný, naprosto čistý, dokonale kontrolovaný a hlavně se dobře hospodařilo.

74-77 I ty akce vojenský, i ten podíl na válce, na který jsem se podílel svojí účastí a myslel jsem si, že ta válka je debilní, založená na lži a špatně vedená, tak stejně to jsou vedlejší pocity. Hlavní pocit bylo, že je to správný, že to tak je, že tam v tom jsem.

100-105 někdy tváří v tvář lidem, kteří jsou nemocní, vážně nemocní a zvlášť s některými specifickými diagnózami opravdu nejde dělat vůbec nic. Ani modlitba nepřinese úlevu. Ani mě, ani tomu člověku. Takže to jsou, ale jsou to opakovaný situace. Není to jednou. Tím, že se to opakuje, tak je to méně pro mě naléhavý, protože prostě vím, teď bude situace ve který nebudu schopen dělat nic.

109-110 tak vím, že se tam pravděpodobně setkám s naprostou bezmocí svojí a pacientovu **potřebujeme pořád nové kaplany.**

1 **1. Co Vás vedlo k tomu, že jste do duchovní služby v armádě**
2 **vstoupil?**

3 Já jsem byl osloven kolegy faráři, kteří byli svými církvemi pověřeni
4 k tomu, aby budovali duchovní službu v Armádě České republiky. Byl to
5 tehdy Tomáš Holub za katolickou stranu, a za evangelickou farář Jaromír
6 Dus. A s tím jsem se potkal a on mne oslovil. Oslovil mne shodou
7 okolností. Ateisti by řekli náhodou. Bylo to shodou okolností, míjeli jsme
8 se ve velikém davu, já jsem na něj hulákal: „Jak se máš v tý armádě?“
9 a on na mne volal, jestli nechci nastoupit. Pak mně řek, že to nejde,
10 protože jsem starej podle tehdejšího zákona. Mě bylo dvaadvacet,
11 rekrutovalo se do čtyřiceti a pak mne volal, že by to šlo. A bylo to
12 v době, kdy já jsem doma prohlásil, že na místě, kde jsme farářovali, po
13 třinácti letech, že jak mne přijde nějaké pozvání z církve odněkud, že se
14 s tím budeme jako rodina zabývat. A v tu dobu přišlo pozvání z .....
15 a z ..... A přesně do té doby přišli vojáci, aniž bychom to tušili.
16 Rodině, dětem se nechtělo jít, protože to byl náš domov a bylo to krásný,
17 jedinej, kdo chtěl změnu, jsem byl já. Takže to nakonec dopadlo velmi
18 jednoduše, že manželka pokračovala jako farářka, já jsem vyrazil do
19 armády, měli jsme domov tam, kde jsme byli, nemuseli jsme se stěhovat.
20 A všichni byli spokojeni. Takže takto to bylo. A ten původní motiv nebyl
21 spojen s armádou, byla to už jako očekávání změny, což v tom farářským
22 životě je normální. Po těch patnácti letech cirkva, člověk cítí, že by už
23 měl. A do toho prostě se přesně trefil, ve chvíli, kdy jsem byl přesně
24 nahodaný, že fakt jako už bych se měl, už bych měl měnit místo, tak do
25 toho přišlo pozvání z armády.

26 *Umh,*

27 **2. Setrval jste u armády ze stejného důvodu, jako jste k ní nastoupil?**
28 **Nebo se to nějak proměnilo? Napadalo Vás někdy, že by bylo dobré**
29 **od toho odejít? Kdy?**

30 V armádě jsem pořád ze stejného důvodu, z jakého, z jakých, nebo ze
31 stejných důvodů, on to není jen jeden důvod, proč jsem do ní přišel.
32 Když řeknu tamto, že to první byla touha po změně, nebo očekávání
33 změny, tak to ta armáda splňuje dokonale dodnes. Takže s tím souvisí
34 i více důvodu. Že, ty změny k tomu vojenskému životu patří, takže ne
35 jenom, že jsem měnil potom místa v průběhu kariéry, ale nakonec jsme
36 se dostali do zdravotnictví, což bylo na začátku, když jsem šel do
37 vojenský služby naprosto nečekaný a nepředstavitelný. To bylo
38 nepředstavitelný, to jsme nikdo nevěděli, že to takhle může bejt. *Ehm* Že
39 se vůbec i ta naše služba bude rozvíjet. No a vy jste se ptala, jestli jsem
40 chtěl odejít? jestli se mi to stalo? Ano, stalo se mi to. Opakovaně. A bylo

41 to z toho jednoho prostého důvodu, že celá ta duchovní služba byla
42 budována tak, že faráři do ní budou přicházet přibližně na čtyři roky,
43 takhle zněla dohoda. A já jsem taky první závazek na čtyři roky
44 podepisoval. V té době si nikdo nedovedl představit, že by bylo možné
45 sloužit v armádě deset let, nebo patnáct let a podobně. Jenže jak se to
46 vyvíjelo, tak to k tomuhle tomu dospělo. A já jsem opakovaně, to
47 znamená už dvakrát, ohlásil, že odcházím do civilu, protože jsem byl
48 v armádě déle, než se tehdy předpokládalo. A bylo to z toho důvodu, že
49 hmm prostě se mi zdálo, že takhle dohoda zněla, takže by to tak mělo
50 bejt. Jakoby ze slušnosti, že už se mám vrátit. Vždycky mne oslovili
51 hlavní kaplani, bejvalej i současnej, ať ten závazek prodloužím. Já jsem
52 si nikdy o to neřek, abych ho prodloužoval. Vždycky mne k tomu vyzvali,
53 takže to moje rozhodování, že pujdu zpátky do civilu vždycky tady bylo
54 a vždycky bylo dementováno nadřízenými. Což mne překvapilo
55 a potěšilo, protože, když vám někdo řekne, že o vás stojí, a že o vás
56 nechce přijít, tak se to moc dobře poslouchá.

57 *Jo*

58 **3. Dostal jste se někdy do situace, kdy si Vaše povolání duchovního**
59 **a vojáka odporovalo?**

60 Cítil jsem jednou velmi silně, ve chvíli, kdy propukali a zveřejňovali se
61 korupční veřejné zakázky, že se podílím na práci resortu, kterej je
62 profláklej, a že mi je to velmi nepříjemný se v tom vést. A prostě se
63 ukázalo, jak čas šel, že ty hnusy tam převážně dělali politici, nikoliv
64 vojáci. Takže to je takhle. Patří to k tomu. Jinými slovy chci říct, že
65 prostě nechci tvrdit, že církev je stoprocentně čistá organizace. Nicméně
66 jsou to naprosto nesrovnatelný světy. Například co se týče zacházení
67 s penězma. Jo. To znamená, že na tý farnosti, kde jsme hospodařili, bylo
68 hospodaření naprosto průhledný, naprosto čistý, dokonale kontrolovaný
69 a hlavně se dobře hospodařilo. Zkrátka být pak ve světě, kde se furt tvrdí,
70 že peníze nejsou, na druhou stranu se strašně krade a teče to prostě
71 miliardama furt dokola; tak to není osobní úplně dobrej pocit.

72 *Byla v misi nějaká podobná situace?*

73 Na misi ne, tam to štymovalo.

74 I ty akce vojenský, i ten podíl na válce, na který jsem se podílel svojí
75 účastí a myslel jsem si, že ta válka je debilní, založená na lži a špatně
76 vedená, tak stejně to jsou vedlejší pocity. Hlavní pocit bylo, že je to
77 správný, že to tak je, že tam v tom jsem.

78 *Dostal jste se někdy do situace, kdy jste musel velet?*

79 My v misi se správně nemáme dostat do situace, že bychom měli velet.

80 Takže to, i když chodíme do služby, jako jo, třeba v tom Kuvajtu za

81 války jsem chodil do služby dozorčího. Čtyřicetihodinová služba,
82 čili v tu noc se prostě předpokládá, že velitel spí a v té první chvíli velí
83 ten dozorčí, kterej je vzhůru. Tak to by mohlo nastat. Ale to je okamžik,
84 než předáte ty pravomoce tomu, kdo má velet. Ale jiná věc je, já sám
85 myslím si, i většina kaplanů, se do takový situace může dostat. O to víc
86 by bylo, kdyby to bylo v nějakém konfliktu, nebo na něčem kde by to
87 bylo velmi složitý, tak ten kaplan by si měl opravdu posichrovat tak, aby
88 prostě na velení se podílel co nejmenší chvíli, protože to je prostě
89 vojenský džob. My nemáme takový vojenský vzdělání, jako velitelé, že
90 jo.

91 *Tak jo*

92 **4. Dostal jste se při výkonu této služby do situace, kdy jste vnímal, že**
93 **nemůžete dělat vůbec nic? - Pokud ano, co jste v takové situaci dělal,**
94 **jak jste s ní naložil? – Pomáhal Vám v té situaci někdo? Nebo něco?**
95 **– Co jste dělal potom?**

96 Že jsem nevěděl, že nemůžu dělat vůbec nic? Já si teď nevzpomenu na
97 nic z doby, kdy jsem byl s vojáky, to bylo šest roků. A mám dojem, že
98 bych možná ani takovou situaci nevymyslel. Ale po dobu mého působení
99 tady ve vojenské nemocnici, ty situace nastávají a opakují se pravidelně.
100 Protože někdy tváří v tvář lidem, kteří jsou nemocní, vážně nemocní
101 a zvláště s některými specifickými diagnózami opravdu nejde dělat vůbec
102 nic. Ani modlitba nepřinese úlevu. Ani mě, ani tomu člověku. Takže to
103 jsou, ale jsou to opakovaný situace. Není to jednou. Tím, že se to
104 opakuje, tak je to méně pro mě naléhavý, protože prostě vím, teď bude
105 situace ve který nebudu schopn dělat nic. Takže to je celý. Jsou, je s tím
106 spojené trauma, které si já musím ošéfovat nějak, oléčit, nějak se z toho
107 vylízat. A protože mám tuto zkušenost, že vím, že když jdu k člověku
108 s tou konkrétní diagnózou, na jakou já třeba teď myslím, a myslím dvě
109 diagnózy, nebudu je zmiňovat, protože to není důležitý, tak vím, že se
110 tam pravděpodobně setkám s naprostou bezmocí svojí a pacientovu.
111 Není to onkologické onemocnění, onkologická onemocnění pořád dávají
112 určitou naději, jsou horší nemoci.

113 **5. Uvažujete-li znovu o své zkušenosti s duchovní službou, vnímáte**
114 **svůj nástup do ní jako dobré rozhodnutí?**

115 Ano. Je to dar z hůry. Dar z nebes. Já i moji kolegové, když jsme
116 studovali fakultu, tak jsme měli dvě perspektivy. Dostat státní souhlas
117 a farářovat na sboru celej život. Anebo nedostat státní souhlas a dělat
118 myče oken v Jungmannově, nebo v Černé ulici, když by to dobře
119 dopadlo. Anebo ten státní souhlas dostat a pak o něj přijít. Žádná jiná
120 varianta nebyla. A to, že někdy budeme dělat toto, že jsou vězenští faráři,

121 že jsou vojenští faráři, že teď jsou i nemocniční faráři, o tom se nám
122 nikdy ani nesnilo. Takže já to považuji za dar z nebes a zázrak.

123 **6. Jaký je teď Váš profesní a životní čas vzhledem ke službě**
124 **v Armádě ČR. Co je před vámi?**

125 Kdy vy to budete mít napsaný?

126 *Já to budu mít napsaný, musím to v polovině června odevzdat.*

127 Tak to můžu povídat.

128 Dostal jsem opět nabídku od hlavního kaplana ve chvíli, kdy jsem jasně
129 sdělil, že končím. Že můj závazek končí a že odcházím do civilu. Dostal
130 jsem nabídku od hlavního kaplana na nové místo, které dosud nebylo,
131 což se mi opakuje v armádě potřetí. Ocitl jsem se na novém místě, které
132 dosud nebylo a bylo potřeba ho uvést do života. Oslovil mě tedy, abych
133 to místo vzal, abych do něj nastoupil a rozvinul ho. A ta nabídka nebo
134 výzva byla natolik zajímavá, že jsem se tím zabýval a pak jsem posléze
135 řekl, že ano. A bylo to také z toho důvodu, že když jsem ohlásil konec
136 své vojenské kariéry, tak to souviselo s koncem práce ve vojenské
137 nemocnici, protože tuto práci spojenou s péčí o pacienty já nemůžu dělat
138 až do důchodu, to znamená dalších osm let, protože by to bylo nad moje
139 síly. Takže z tohoto důvodu se nakonec ukázalo, že můžu setrvat
140 v armádě. Nemusím být v nemocnici dál a ještě se zdá, že mohu být
141 platný, což je rozhodnutí hlavního šéfa, ten má o tom mít přehled. Když
142 mi to nabídl, tak asi věděl proč. Takže to vypadá ještě takhle, nová
143 změna. Tím pádem se oddaluje návrat do civilu, na farářinu, ale já si
144 myslím, že to furt ještě není navzdory mým šedinám definitivní, že mne
145 pořád ta fara bude čekat. Úplně nakonec mé služby.

146 **7. Kdybyste měl něco doporučit farářovi, který chce být vojenským**
147 **kaplanem, co by to bylo? Čeho by si měl všimnout, na co si dát pozor?**

148 Doporučil bych, aby se staral o svoje zdraví a fyzickou kondici.

149 *To je celý.*

150 Ano.

151 *Aha*

152 **Jak Vaše působení v AČR ovlivnilo Vaši víru, či naopak?**

153 Víra samozřejmě je součástí života, takže se mění, ale celkově vzato mně
154 jí to posílilo, osvěžilo, všecko obohatilo, jo. A měl-li jsem krizi, jakože
155 měl, tak to byly krize, který nesouvisely s vírou. Takže si pamatuju velmi
156 dobře, že jsem přijel do ..... na buzerák, zaparkoval jsem tam auto,
157 prostě seděl a říkal jsem si: „Já jsem tady úplně sám. To je prostě
158 v prdeli.“ A chvíli jsem se tam hroutil a pak jsem vyrazil a šel jsem
159 zařukat na první kancelář. Ono v samotných začátcích to bylo prostě
160 jinak než teď. Vy děláte rozhovory s více kaplany. Prostě ti mladší si

161 nedovedou představit, že jsem nastoupil na čtvrtou brigádu rychlého
162 nasazení.
163 *K dělostřelcům?*
164 Ne k parašutistům velitelství bylo v ..... Pak jsme měli
165 jedenáct útvarů, které byly v sedmi městech, přes půl Čech. Já jsem to za
166 jeden měsíc vždycky všechno objel, jo. A v každých těch kasárnách jsem
167 znal tři lidi a musel jsem pokračovat a ťukat na další dveře. A furt znova,
168 furt dokola. Dneska to máme tak, že co kaplan, to je jedna posádka.
169 Čtvrtá brigáda rychlého nasazení má tři kaplany a je třetinou té velikosti,
170 co jsem měl já. Takže toto objíždění bylo výborný, to potkávání lidí bylo
171 výborný, nicméně prostě tam jako přijet, ve chvíli, kdy tam fakt znáte tři
172 lidi, nemáte se čeho chytit a razíte do terénu. Tak to bylo docela náročný.
173 Takže si pamatuju, velmi dobře v ..... na parkovišti za
174 velitelstvím, že jsem seděl v tom autě, říkal jsem si: „To je prostě konec,
175 já už se neseberu.“ No a šlo to. Hodně bylo tohle na začátku, ty nejistoty
176 a takovýchle věci. Pak se to prostě rozfrčí, první mise mi hodně pomohla,
177 protože co jsem byl s tou svou brigádou, najednou jsem znal čtyři sta lidí.
178 Ještě z takových mimořádných podmínek, tam se navážou vztahy, který
179 potom platí doteďka. Takže takhle. Takže pro víru to je hnojivo.

Příloha č. 11 – Interpretační kategorie KP 3

Trvalý jáhen v katolické církvi

5-7 No a v době, kdy jsem už mohl být vysvěcen na trvalého jáhna, tak zrovna DS v armádě rozbíhala akci – „staň se trvalým jáhnem - vojenským kaplanem“.

11-14 co když se mě pan biskup Cikrle. Tak jak mu vysvětlím, že teda nechce, že už jsem na vojně byl a nebylo to nic moc. Pak jak jsem nad tím, jestli to není opravdu cesta pro mě, dlouho přemýšlel a modlil se, no a až jsem si to jako pro sebe takto rozžvejkal, tak mě z toho „proč já“, vyšlo „a proč ne já“.

21-22 byl vysvěcen, jsem čekal ještě 3 roky, než bylo to místo ve /název města/ a já jsem mohl do armády v roce 2008 nastoupit.

53-55 Občas mě napadne – „co já tady vlastně dělám, Pane Bože, proč zrovna já mám dělat tady takovou práci?“- ale to bývá jenom spíš v afektu, když něco nejde podle mých představ, nebo když narážím na nedobrotu některých.

106-107 dělám práci, o které jsem přesvědčen, že má smysl. Jak říkám rozhodnutí to bylo velmi dobré a udělal bych to znovu.

Také vojákem z povolání

27-32 kdo projde výběrovým řízením, tak musí absolvovat tady tento kurz. Je to poměrně náročný, ale zajímavý seznámení se s vojenským životem a s novým prostředím a člověk tam dostane do těla jak po fyzické stránce, tak i po té psychické. Je to – ten kurz – připravený tak, aby si každý, kdo jím prochází opravdu sáhl na dno všech svých sil.

35-37 Už od úplného začátku tak může vojenský kaplan naplňovat slova, která službu kaplana v armádě charakterizují: „radosti a starosti vojáků jsou radostmi a starostmi vojenského kaplana.“

86-88 mám nastavit svou tvář, když mě někdo uhodí, ale nikdy nemůžu nastavit tvář někoho jiného a zvlášť toho, za koho mám zodpovědnost a kdo v takové chvíli na mně závisí.

178-183 Život na misi se od života doma liší tím, že člověk má hodně času na práci a nemusí po splnění pracovních povinností spěchat domů, aby vyřídil nákupy, vyřešil problémy dětí, partnera atd. Takže z toho vyplývá, že je daleko víc času na rozhovory, na setkávání. Je čas na hovory o životě, o jeho smyslu, o Bohu, náboženství, o chudé či bohaté církvi, prostě o všem. Život kaplana na misi je tedy velice intenzivním způsobem prožívaná služba přítomnosti.

Setrvávám

62-65 Vzhledem k tomu, že ale moc duchovních o službu v armádě nejeví zájem, tak se doba služby prodlužuje na 10 nebo 12 let. Kdož ví jak to bude pokračovat, jestli nedopadneme jako v jiných armádách, že jako vojenští kaplani v armádě zestárneme až do důchodového věku.

66-68 úžasným rozměrem této služby, je ekumena, to si myslím, že věřící člověk nikde jinde nezažije v českém církevním či duchovním prostředí. Právě to mě hodně přesvědčuje o tom, že Duchovní služba v AČR je Božím dílem a že je dobré být u toho.

1 **Co Vás vedlo k tomu, že jste do duchovní služby v armádě vstoupil?**

2 Já jsem trvalý jáhen v katolické církvi, to znamená, že jsem vlastně mohl
3 být vysvěcen až po dosažení 35 let věku. Studium na Teologické fakultě
4 jsem dokončil ale dávno předtím než jsem ho dosáhl.

5 No a v době, kdy jsem už mohl být vysvěcen na trvalého jáhna, tak
6 zrovna DS v armádě rozbíhala akci – „staň se trvalým jáhnem -
7 vojenským kaplanem“. A já jsem si říkal, co když se mě pan biskup
8 Cikrle, který je mým biskupem a zároveň měl v té době na starosti,
9 v rámci České biskupské konference, katolickou část Duchovní služby
10 v armádě, co když se mě zeptá, jestli se mi nechce na vojnu – do armády.
11 Tak jak mu vysvětlím, že teda nechce, že už jsem na vojně byl a nebylo
12 to nic moc. Pak jak jsem nad tím, jestli to není opravdu cesta pro mě,
13 dlouho přemýšlel a modlil se, no a až jsem si to jako pro sebe takto
14 rozžvejkal, tak mě z toho „proč já“, vyšlo „a proč ne já“. Tak jsem potom
15 takto připravený šel za panem biskupem Cirklem, s tím, že bych teda do
16 Duchovní služby v armádě šel. No, pak jsem čekal, až bude volné místo,
17 respektive až bude pro mne připravená „tabulka“ ....., a bych
18 mohl sloužit co nejbliž svému bydlišti. To bylo pro mě taky dost
19 důležitý. Protože jsem nechtěl být někde v.....anebo u .....
20 a dojíždět domů jednou za týden. Tak to nakonec dopadlo tak, že od toho
21 roku 2005 kdy jsem byl vysvěcen, jsem čekal ještě 3 roky, než bylo to
22 místo ve ..... a já jsem mohl do armády v roce 2008 nastoupit;
23 znovu do přijímače, znovu si zažít to co jsem zažíval před těma více jak
24 20 rokama jako základák, kdy jsem prošel dvouletou základáckou
25 vojnou.

26 Přijímač dnes je tříměsíční kurz základní přípravy, jak se to správně
27 jmenuje, a každý, kdo nastoupí do armády, kdo projde výběrovým
28 řízením, tak musí absolvovat tady tento kurz. Je to poměrně náročný, ale
29 zajímavý seznámení se s vojenským životem a s novým prostředím
30 a člověk tam dostane do těla jak po fyzické stránce, tak i po té psychické.
31 Je to – ten kurz – připravený tak, aby si každý, kdo jím prochází opravdu
32 sáhl na dno všech svých sil. Tím, že vojenský kaplan je nejenom
33 duchovním v armádě, ale také vojákem z povolání, tak musí absolvovat
34 i tady tento základní kurz, projít touto zkušeností. A je to dobře. Už od
35 úplného začátku tak může vojenský kaplan naplňovat slova, která službu
36 kaplana v armádě charakterizují: „radosti a starosti vojáků jsou radostmi
37 a starostmi vojenského kaplana.“

38 **2. Setrval jste u armády ze stejného důvodu, jako jste k ní nastoupil?**
39 **Nebo se to nějak proměnilo? Nenapadlo Vás někdy, že by bylo dobré**
40 **od toho odejít? Kdy?**

41 Setrval jsem a setrvávám. I přesto, že jak jsem v tom roce 2008 - 1. října,
42 kdy jsem stál se spoustou dalších spolubojovníků na nástupišti Kurzu
43 základní přípravy, a nestačil se divit, protože se mně v první chvíli zdálo,
44 že se vlastně nic moc nezměnilo, za těch víc jak 20 let, kdy jsem se,
45 z ještě bolševické armády, vrátil do civilu. Nestačil jsem se divit
46 a žasnout od první chvíle v armádě a v podstatě to asi zůstalo, že se
47 dívím a žasnu mnohdy nad spoustou věcí, které se tady v tom zeleném
48 světě odehrávají. Mám tady tu práci strašně rád, i když je to služba v ale
49 úplně jiném prostředí, než jakými jsou naše farnosti. Nikdy jsem
50 nelitoval toho, že jsem tady tento krok udělal. To že někdy přemýšlím
51 nad tím, že bych od toho odešel a že by to bylo určitě dobře, to
52 připouštím. Občas mě napadne – „co já tady vlastně dělám, Pane Bože,
53 proč zrovna já mám dělat tady takovou práci?“- ale to bývá jenom spíš
54 v afektu, když něco nejde podle mých představ, nebo když narážím na
55 nedobrotu některých. Jinak je mi tady velice dobře, mezi těma všema
56 vojenskejma lidičkama. Doufám, že oni mají ze mne podobný dobrý
57 pocit, že mě rádi vidí, aspoň někteří.

58 Vyškov bylo moje první místo na které jsem nastoupil a doufám, že to
59 tak ještě dlouho zůstane. Služba vojenského kaplana měla být původně
60 na dobu určitou, tedy na 4 až 6 let. Takový byl původní záměr a dohoda
61 s církvemi, že se budou kaplani po této době ve službě v armádě měnit.
62 Vzhledem k tomu, že ale moc duchovních o službu v armádě nejeví
63 zájem, tak se doba služby prodlužuje na 10 nebo 12 let. Kdož ví jak to
64 bude pokračovat, jestli nedopadneme jako v jiných armádách, že jako
65 vojenští kaplani v armádě zestárneme až do důchodového věku.

66 Co je ale úžasným rozměrem této služby, je ekumena, to si myslím, že
67 věřící člověk nikde jinde nezažije v českém církevním či duchovním
68 prostředí. Právě to mě hodně přesvědčuje o tom, že Duchovní služba
69 v AČR je Božím dílem a že je dobré být u toho.

70 **3. Dostal jste se někdy do situace, kdy si Vaše povolání duchovního** 71 **a vojáka odporovalo?**

72 Nedostal jsem se do takové situace, ani v Afghánistánu odkud jsem se
73 před nedávnem vrátil. Bylo to taky asi díky přístupu velitelů, kteří mě
74 nevystavovali situacím, ve kterých bych musel něco podobného řešit. Po
75 základně v Kábulu jsem chodil beze zbraně a prezentoval jiné síly, než
76 ty, co si vynucují respekt zbraněmi. Pokud jsem šel do služby, tak jsem
77 byl samozřejmě ozbrojený, to problém nebyl, protože jak už jsem říkal,
78 kaplan je voják skoro jako všichni ostatní. A pokud jsem základnu
79 opouštěl a cestoval na jinou, tak samozřejmě jsem měl balistickou
80 ochranu (vesta – přilba) a s dlouhou a krátkou zbraní.

81 Říkám, nedostal jsem se do takové situace. Od kaplana, i když je to
82 důstojník, prostě nikdo z vojáků nečeká, když by nastala nějaká extrémní
83 situace, kdy by velitel jednotky byl zabit, že převezme velení a bude řídit
84 boj. Pokud bych se do nějaké takové situace dostal, tak se budu
85 samozřejmě bránit spolu s ostatními a bránit ostatní. Můžu nebo
86 respektive mám nastavit svou tvář, když mě někdo uhodí, ale nikdy
87 nemůžu nastavit tvář někoho jiného a zvlášť toho, za koho mám
88 zodpovědnost a kdo v takové chvíli na mně závisí.

89 *Podle čeho vy jezdíte do mise?*

90 Je to na rozhodnutí hlavního kaplana.

91 **4. Dostal jste se při výkonu této služby do situace, kdy jste vnímal, že**
92 **nemůžete dělat vůbec nic? Pokud ano, co jste v takové situaci dělal,**
93 **jak jste s ním naložil? Pomáhal Vám v té situaci někdo? Nebo něco?**
94 **Co jste dělal potom?**

95 Někdy jsou situace, kdy se nezbyvá než se jen modlit. Ale to není zase
96 tak málo!

97 **5. Uvažujete-li znovu o své zkušenosti s duchovní službou, vnímáte**
98 **svůj nástup do ní jako dobré rozhodnutí?**

99 Velice dobré. Předtím než jsem nastoupil do armády, tak jsem 20 let
100 dělal konstruktéra, v jedné firmě. Nemyslel jsem si, že bych byl nějak
101 jako vyčerpanej nebo vyhořelej, nebo že bych prožíval nějakou krizi a že
102 bych měl teda začít dělat něco jiného. S civilním zaměstnáním jsem ale
103 nebyl duchovním na plný úvazek. To mě trochu vadilo.

104 No a v Duchovní službě v armádě jsem duchovním a jáhnem na plný
105 úvazek mezi lidma, které mám rád, ve společenství kaplanů, kteří se mají
106 rádi a dělám práci, o které jsem přesvědčen, že má smysl. Jak říkám
107 rozhodnutí to bylo velmi dobré a udělal bych to znovu.

108 *Vy máte první stupeň svěcení nebo druhej?*

109 Mám první stupeň ze svátosti svěcení, jako ho chápe Římskokatolická
110 církev, to znamená že jsem jáhen a byl jsem vysvěcen už jako ženatý,
111 takže jsem jáhnem trvalým. S manželkou ..... máme tři dcery.

112 *Nemůžete vykonávat bohoslužbu?*

113 Trvalý jáhen vede bohoslužbu Slova, slavnostně čte evangelium, podává
114 sv. přijímání, křtí, oddává, vede pohřební obřady, vyučuje náboženství,
115 žehná atd. Nemůže ale vykonávat věci, které jsou vyhrazeny biskupovi
116 nebo knězi – sv. eucharistie, sv. smíření, sv. pomazání nemocných. Jáhen
117 má v podstatě všechny kněžské povinnosti, nemá ale všechna kněžská
118 práva, není posvěcen k výkonu moci, ale ke službě.

119 **6. Jaký je teď váš profesní a životní čas vzhledem ke službě v armádě**
120 **ČR? Co je před vámi?**

121 Tak mně vlastně pomalu končí závazek, já jsem jej podepsal na 6 let,
122 proto se budu rozhodovat, jestli podepíšu zas dál. Podepíšu! Jestli teda
123 o mou službu budou jak církve, tak vojsko stát.

124 No a pak má tady u nás ve ..... vzniknout oddělení Duchovních
125 služeb, ve kterém budou 4 kaplani. Vlastně 3 kaplani a jedna kaplanka.
126 Dosud jsme tady byli 3 katolíci, teď se to má změnit, jeden kolega odešel
127 do civilu a přišla místo něho, po úspěšném absolvování přijímače,
128 kaplanka z Českobratrské církve a má také přijít, v rámci reorganizace
129 armády, kaplan ze Společných sil v Olomouci. Ten je ze Starokatolické
130 církve. Tak si budeme užívat ekumenického prostředí a také si řídit
131 vojenský život už ne pouze jako jednotlivci, ale jako oddělení.

132 *Jak se stalo, že ve ..... jsou 4 a jinde jenom po jednom?*

133 Protože sem z ....., kde sice stálý stav tvoří asi tisíc lidí a jeden kaplan
134 by to zřejmě zvládal, přichází během roku téměř polovina armády.
135 Přichází sem na různé kurzy, kariérové, odborné i účelové. Jsou to řidiči,
136 dělostřelci, chemici, potápěči, hasiči, logisté, letecký personál, prostě
137 všechny odbornosti i funkce co armáda má. A to už je takové množství
138 lidí, že je dobře, aby ve ..... těch kaplanů bylo víc současně.
139 K ..... posádce patří také Pastorační centrum DS, které je v Lulči,
140 asi 10 km od Vyškova. Vojenští kaplani zde pro vojáky, kteří přichází do
141 Vyškova na ty kariérové kurzy, připravují a vedou etické semináře, kde
142 pomocí metody zážitkové pedagogiky společně řeší etické problémy,
143 které život a služba v armádě přináší.

144 **7. Kdybyste měl něco doporučit faráři, který chce být vojenským** 145 **kaplanem, co by to bylo? Čeho by si měl všimnout, na co si dát pozor**

146 Aby měl na paměti, že není vojenským kaplanem hned od začátku v tom
147 prvním tříměsíčním kurzu, ale že je žákem kurzu, to znamená, že musí
148 dělat všechno stejně jak všichni ostatní nováčci, včetně výcviku se
149 zbraněmi a že se teprve připravuje na službu vojenského kaplana. Že
150 hlavním posláním vojenského kaplana je služba přítomnosti, to znamená
151 být s vojáky, nikoliv evangelizace. A přesto, že má dělat všechno jako
152 ostatní, měl by se možná víc než ostatní snažit se být velice lidský
153 a přístupný, všimnout si všech kolem sebe. Kázat od začátku hlavně svým
154 životem. Pak se může těšit i na hovory o Bohu. Na to samozřejmě taky
155 dojde, ale až později, až kaplana přijmou jako člověka, kamaráda, až pak
156 se ptají a budou ptát „po důvodech jeho radosti a naděje.“

157 **Ještě jedna otázka, která tam není napsaná – jak to ovlivnilo vaši** 158 **víru, jak se to dotklo vaší víry, krize víry?**

159 Krizi víry jsem neměl. Asi ani mít nebudu. Rozhodně ne kvůli armádě či
160 lidem v ní. Spíš naopak. Velice silně vnímám Boží působení, Boží moc,

161 Boží přítomnost jak ve společenství vojenských kaplanů, tak
162 i v samotném vojenském prostředí.

163 *Co skryté modlitby?*

164 Dojíždím denně do Vyškova ze svého bydliště něco přes 50 km. Tak se
165 po cestě modlím růženec, za všechny vojáky, kteří jsou zrovna se mnou
166 na cestě. Na cestě do práce i do nebe. Tak abychom tam všichni bezpečně
167 dorazili. Jako římskokatolický duchovní mám povinnost modlit se Denní
168 modlitbu církve. Tuto „povinnost modlit se“ plním nejraději, hned když
169 přijedu do kasáren, někdy se mi podaří splnit tuto radostnou povinnost
170 v naší kapli. Do přímluv v breviáři vkládám prosby za všechny, které mi
171 Pán svěřil, za všechny, kteří jsou venku – na misi, za všechny naše
172 vojáky i za ty „cizí“ které jsem tam poznal. Také prosby za pomoc při
173 řešení všech starostí, které život v armádě přináší a díky za radosti, které
174 prožíváme (kaplani a vojáci).

175 Potom přes den přidávám při nejrůznějších příležitostech a situacích
176 někdy tichou, někdy hlasitou „střelnou modlitbu“.

177 *Jak vypadá váš každodenní život na misi?*

178 Život na misi se od života doma liší tím, že člověk má hodně času na
179 práci a nemusí po splnění pracovních povinností spěchat domů, aby
180 vyřídil nákupy, vyřešil problémy dětí, partnera atd. Takže z toho
181 vyplývá, že je daleko víc času na rozhovory, na setkávání. Je čas na
182 hovory o životě, o jeho smyslu, o Bohu, náboženství, o chudé či bohaté
183 církvi, prostě o všem. Život kaplana na misi je tedy velice intenzivním
184 způsobem prožívaná služba přítomnosti. Doplněná: přednáškami
185 o islámu, křesťanství o smrti, o zabíjení o odloučení od rodiny, o návratu
186 domů.; bohoslužbou, biblickými hodinami. Návštěvou zdravotního
187 personálu a nemocných či zraněných v nemocnici na KAIA. Ke službě
188 kaplana také patří služba tiskového a informačního důstojníka, takže
189 fotografování, psaní článků a reportáží, starost o novináře a další hosty
190 kontingentu. A jako voják účast na výcviku, poradách, velitelských
191 přípravách.

192 *Stávalo se vám, že se na bohoslužbách sešli nevěřící, kultura?*

193 Ze začátku přicházelo na bohoslužbu větší množství vojáků věřících
194 i „jinak věřících“, protože se teprve rozhlíželi po základně a objevovali
195 možnosti vyžití. Někteří pak zjistili, že mají v neděli v čase bohoslužby
196 jiný důležitější program. Tak pravidelných účastníků nedělní bohoslužby,
197 po tomto rozjezdu, bylo asi deset. Ostatní buď odpočívali, nebo hráli
198 nejrůznější sportovní či společenské hry, byli na tržnici, na kávě možnost
199 kulturního vyžití je na letišti KAIA dost velká.

200 Jinak já jsem se pravidelně účastnil nedělní mše, kterou sloužil americký
201 kaplan polského původu, v jednu hodinu po poledni. Mše byla hodně
202 navštěvovaná Američany, Poláky, Němci, Španěly, Portugalci, Italy
203 a dalšími příslušníky nejrůznějších armád dislokovaných na Kábulském
204 letišti. Na tuto mši v angličtině, jsem pak navazoval já o půl třetí
205 odpoledne, českou bohoslužbou slova spojenou s přijímáním eucharistie
206 a následným agapé.

Příloha č. 13 – Interpretační kategorie KP 4

Dlouhodobý proces; úročení hřiven

5-8 povědomí a vůbec jsem o těch věcech ani nějak moc netušil. A jediný co jsem věděl, tak je, že byl nějaký feldkurát někde ve Švejkovi, a to bylo vlastně jediný nějaký vědomí toho, že kdysi, že jo byli nějakí vojenští kaplani, ale tu práci jsem si jako takovou vůbec nedovedl představit.

17-20 představitelé DS ve spolupráci s ekumenickou radou církví a biskupskou konferencí na tom, že by vlastně do té služby duchovní, vojenské DS vysílali i trvalý jáhny což je vlastně takovej samozřejmě institut jako kněžství, vlastně je to prvoinstanční kněžství, a to bych jako, vlastně jako ženatý katolík mohl.

30-33 Nicméně po dvou měsících mně přišla odpověď, že mi děkuje za můj mail a že se bude těšit na případnou další spolupráci. (*smích*) Já jsem samozřejmě v té době nějak do té služby nespěchal, protože jsem měl dobrou práci.

40-41 No a tak to trvalo tuším asi tři roky jo jako od toho prvotního impulzu.

Ta služba člověka nějak hodně chytla

76-77 Mám pocit, že mě vnímají jako součást jednotky, že se ke mně nestaví zády, že prostě mám možnost je oslovit.

79-81 a to mě samozřejmě naplňuje, protože kdyby vás ty lidi nevzali, nepřijali, tak budete mít pocit asi marnosti, zbytečnosti a pak ta motivace zůstat by byla značně ztížená.

151-156 a člověk se pak vlastně vžívá do situace, kdy, já třeba nevím, je v nějakým místě a má tam sebou vlastně třeba raněný kolegy a v podstatě je jedinej, kdo by mohl aktivním způsobem zasáhnout, třeba způsobem obranným nebo ochranným těch svých kolegů a tam by vlastně určitě jednoznačně vyplynulo, jak bych se měl zachovat tak, že bych je měl bránit.

159-160 a je tady vlastně potřeba odpovědnosti za ostatní.

326-327 To by mě fakt zajímalo, na co tady vlastně potřebujeme kaplana.

331-336 jsem mu říkal, hele fakt já ti teď na tudle otázku nejsem moc schopn odpovědět, protože ti tady můžu začít vyprávět nějaký své teorie nebo svoji náplň práce, ale myslím si, že stejně nebudeš asi dostatečně vnímat nebo to třeba nevezmeš, ale zkus počkat třeba se svým hodnocením a uvidíš, třeba jaký to bude na konci jo, a třeba se dostaneme někam jinam no a s tím jsme se rozešli.

339-343 něho a on mi říká, víš, ty seš jako já jsem měl možnost nějak tě tak jako poznat a přijde mi, že ty jsi takovej jinej třeba než jiný faráři. A já říkám, počkej, jak

to myslíš? A on no ne, že seš takovej jinej, že jsi normální, jiní faráři jsou zvláštní, ale ty jsi takovej normální.

Domov je pro mne velice důležitý

12 založil jsem rodinu.

249-252 Nedovedu si dost dobře představit, že bych byl sám. To si nějak nedokážu představit. To, že bych se vracel do prázdného baráku, že bych neměl kde čerpat, protože to nabijí a posiluje, když máte doma ty vazby v pořádku.

253-255 Kdybych to měl doma rozhozený, nebyl bych spokojenej, tak samozřejmě se to odrazí zákonitě v profesi. Nemohl bych fungovat.

1 **1. Co Vás vedlo k tomu, že jste do duchovní služby v armádě**
2 **vstoupil?**

3 Tak to je, vlastně to byl takovej dlouhodobej proces, že jo, protože já
4 jsem samozřejmě o DS v Armádě vlastně neměl absolutně žádný, žádný
5 povědomí a vůbec jsem o těch věcech ani nějak moc netušil. A jediný co
6 jsem věděl, tak je, že byl nějaký feldkurát někde ve Švejkovi, a to bylo
7 vlastně jediný nějaký vědomí toho, že kdysi, že jo byli nějakí vojenští
8 kaplani, ale tu práci jsem si jako takovou vůbec nedovedl představit.
9 A protože já jsem vlastně nějak jako roli duchovního nevykonával, že jo,
10 dlouhý léta. Nebo v podstatě po škole jsem se rozhodl, že do týdlectý
11 sféry nějak jako zatím nechci vstupovat. A živil jsem se normálně
12 v civilním zaměstnání, založil jsem rodinu a ovšem po čase vlastně si
13 člověk řekl, že by asi ty hřivny, který dostal, nějakým způsobem mohl
14 zúročit, ale co mi chybělo, tak byla vlastně nějaká jakoby náplň, vlastně
15 já nevím, smysl, hm, jako jak to uchopit. Já jsem trochu tápal a potom se
16 objevila zpráva, že tady se vlastně duchovní služba nějak jako rozhodla,
17 nebo představitelé DS ve spolupráci s ekumenickou radou církví
18 a biskupskou konferencí na tom, že by vlastně do té služby duchovní,
19 vojenské DS vysílali i trvalý jáhny což je vlastně takovej samozřejmě
20 institut jako kněžství, vlastně je to prvoinstanční kněžství, a to bych jako,
21 vlastně jako ženatý, ženatý katolík, že jo příslušník katolický církve
22 mohl, mohl nějak jako dosáhnout. Takže dá se říct, že jsem vlastně, že
23 tím pádem jakoby ta služba, že jsem o tom začal vlastně víc přemýšlet
24 o tom, o tom svým povoláním třeba i do služby jáhna a potažmo i do
25 služby vojenského kaplana, byť pořád to bylo v takový fázi co tam.
26 Představa naprosto mizivá tak jsem nicméně ale navázal kontakt tenkrát
27 s Tomášem Holubem, jsem si vyzjistil dotazník, který jsem mu poslal,
28 a absolutně žádná odpověď nebyla. Čekal jsem vlastně asi dva měsíce
29 a říkám, tak to asi jsem už nesplnil nějaký základní kritéria nebo něco pro
30 ten výběr. Nicméně po dvou měsících mně přišla odpověď, že mi děkuje
31 za můj mail a že se bude těšit na případnou další spolupráci. (*smích*) Já
32 jsem samozřejmě v té době nějak do té služby nespěchal, protože jsem
33 měl dobrou práci. V podstatě nic mě jako netlačilo k tomu, abych hned
34 teď musel někde něco absolvovat nebo prostě podnikat nějaký rychlý
35 kroky. Takže o to byla větší výhoda, že se to mohlo nějak tak pomalu
36 rozvinout a vlastně uzrát a musím říct, že vlastně ten kontakt s tou DS byl
37 takovej docela liknavej v tom, že jsme spolu vždycky půl roku
38 nekomunikovali, pak přišel nějaký dopis jako jo, že teda si mě někdo
39 převzal, kdo by tedy byl eventuálně odpovědný za moji přípravu
40 a nějakou formaci. No a tak to trvalo tuším asi tři roky jo jako od toho
41 prvotního impulzu. Nicméně mi to nevadilo, protože jsem měl pocit, že
42 není kam spěchat. Pak to nabralo nějak už konkrétních podob jako v tom,

43 tedy že by bylo dobře jít na nějakou zdravotní prohlídku, kterou jsem
44 teda absolvoval, a pak vlastně se to už začalo rýsovat opravdu
45 v konkrétních obrysech toho, že bych, protože jsem byl ..... a bydlel
46 jsem se svojí rodinou ....., že bych měl nastoupit na místo kaplana
47 ....., kterou shodou okolností toto místo opouštěl současný
48 hlavní kaplan, který šel na pozici hlavního kaplana na generální štáb.
49 A tudíž se tady ta pozice uvolnila. Takže pak vlastně ten závěr byl jakoby
50 velmi rychlejší, protože jsem tedy udělal nějaký ty zdravotní i fyzické testy
51 a následně na to pak v srpnu 2006 jsem nastoupil jako kaplan .....
52 ..... Předtím ovšem tomu předcházelo jáhenské svěcení, které jsem
53 přijal v červnu 2006. Takže jsem byl takový jakoby novopečený
54 duchovní a zároveň novopečený vojenský kaplan. Což v mnoha ohledech
55 to považuji docela za veliký projev důvěry, že řekněme po krátké praxi
56 v roli duchovního jsem tady hned nastoupil do armády, tedy ozbrojených
57 sil, vykonávat funkci vojenského kaplana.

58 *Tolik k první otázce? Děkuji*

59 Nemáte zač

60 **2. Setrval jste u armády ze stejného důvodu, jako jste k ní nastoupil?**
61 **Nebo se to nějak proměnilo? Nenapadlo Vás někdy, že by bylo dobré**
62 **od toho odejít? Kdy?**

63 Stejný důvod to znamená na začátku a vlastně jaké přetrvává doteď nebo
64 nepřetrvává. Tak je fakt, že ty důvody samozřejmě člověk nějak lovil na
65 tom počátku asi motivaci, ptal se kolegů, kteří už byli ve službě kaplana,
66 vlastně o čem to je pořádně, že jo. Samozřejmě máte představy různé, ale
67 pak ta realita jaká bude, tak je to asi různý. Je fakt, že ti mí kolegové mi
68 toho moc neřekli. Spíš takovéto to - uvidíš, a neboj se toho - takový slova
69 povzbuzení, že jo, ale to jak k lidem přijít, a jak se k nim chovat, jak k
70 nim mluvit, tak to opravdu je asi na každém z nás, každý to třeba má
71 trochu jinak, každé je jinak nastavené v komunikaci, důvěře k lidem
72 a podobně. Musím ale říct, že vlastně hned po tom nástupu, že jo,
73 člověka ta služba nějak hodně chytla, ty lidi jsou doteďka velice
74 vnímavý, a že ty důvody myslím, že určitě přetrvávají tak jak jsem je
75 vnímal na tom počátku, protože skutečně mám pocit, že těm lidem pořád
76 jakoby mám co dát. Mám pocit, že mě vnímají jako součást jednotky, že
77 se ke mně nestaví zády, že prostě mám možnost je oslovit. V mnoha
78 ohledech třeba nějak i duchovně ovlivnit, nebo ovlivnit jejich duchovní
79 život, a to mě samozřejmě naplňuje, protože kdyby vás ty lidi nevzali,
80 nepřijali, tak budete mít pocit asi marnosti, zbytečnosti a pak ta motivace
81 zůstat by byla značně tížená. Ale zdá se mi, že tady tomu tak není, že
82 prostě ty důvody, které byli na počátku jít a sloužit a být vlastně tady
83 mezi lidmi tady, tak že pořád nějak setrvávají. Já už jsem tady přes šest
84 let a teď jsem měl je to nedávno měnit pozici nebo určitě měnit pozici,

85 ale pak z toho sešlo. Nemám pocit, že bych tím něco ztratil nebo o něco
86 přišel, protože pořád tady máte vlastně co dělat. A pořád se daří vymýšlet
87 nové věci jak lidi oslovovat. Takže mám pocit, že pořád vlastně ty
88 důvody setrvávají. No, a jestli se něco proměnilo? Možná se proměnilo
89 jenom trošku vnímání, to vám asi říkal hlavní kaplan v souvislosti,
90 řekněme, s omezeným mandátem naší služby. Původně byla stanovena na
91 4 - 6 let, s tím vědomím do toho člověk šel, že třeba po šesti letech
92 skončí a bude nová etapa v jeho životě. Já když jsem nastupoval do
93 armády, tak jsem vlastně podepisoval kontrakt na dva roky, protože v té
94 době nedávali víc. V Rekrutačním středisku prostě napsali dva roky.
95 Takže vlastně i tam byla určitá řekněme forma, rovina nejistoty
96 existenční, protože vlastně opustil jsem svoji práci, zpřetrhal jsem nějaké
97 vazby, a nastoupil jsem do armády do ozbrojených sil, a to vlastně
98 s vidinou dvou let, že jo. S tím, že teda se třeba pak najde, určitě se najde
99 později příležitost nějak ten závazek prodloužit. No takže, vlastně ta
100 jediná tedy změna je tom, že se služba vojenského kaplana vlastně z té
101 roviny šesti let posunula někam dál, protože nevíme přesně kam.
102 Nevíme, co bude za pár let, ale nicméně už to není vlastně taková ta
103 krátkodobá rovina služby 4 - 6 let, ale posouvá se prostě na tu hranici
104 deseti a třeba i více let. Tak to by snad byla nějaká jediná proměna.
105 A kdyby bylo dobré z té služby odejít? Tak to si taky jako někdy člověk
106 klade tu otázku, jestli by třeba byl tak vyšeptalej, nebo tak prázdněj, tak
107 by ho třeba i ta práce nudila, že by zvažoval odchod, anebo v případě,
108 kdy by vás vlastně okolí začalo vnímat jako třeba *nežádoucí element*,
109 *ktej ty lidi nesbližuje, ale naopak je třeba deptá, nebo ničí* a likviduje,
110 ničí přátelství a vazby. Pak by bylo na místě tydle věci zvažovat. Já
111 osobně se tady cítím jako velice spokojenej. Jako člověk, kterej má pocit,
112 že zapadl, že vlastně je v kolektivu lidí, kteří ho vnímají jako svojí
113 součást a berou ho mezi sebe. Takže do práce chodím skutečně rád.
114 A nějak nemám pocit, že by již nastala ta chvíle, kdy je čas odejít. A snad
115 to ještě nějaký čas vydrží. Stačila by takhle ta odpověď?

116 *Ano, stačila.*

117 **3. Dostal jste se někdy do situace, kdy si Vaše povolání duchovního** 118 **a vojáka odporovalo?**

119 Nemám ten pocit, že bych se někdy do této situace dostal. Kdyby vlastně
120 tady to povolání duchovního nějak kolidovalo s tím posláním, které
121 mám, a v boji já jsem třeba byl na misii v Kosovu, ale tam se vlastně
122 nedá mluvit o misii, která by byla vyloženě nějaká bojová. Vlastně
123 všechny ty mise jsou svým způsobem mírové, ale ta kosovská byla
124 zvlášť, vlastně bych řekl, klidně v tom, že tam skutečně nenastávaly
125 situace, kdy by po vás někdo střílel nebo, že by vás někdo ohrožoval na
126 životě. Byť ještě vlastně v nedávné době, že jo tam byli třeba různá

127 povstání. A opravdu krajně vyhocené situace. V době kdy jsem tam byl
128 já se svým kontingentem, tak to bylo v roce 2008, a to už byla situace
129 hodně, hodně klidná. Takže ani tam vlastně jsem se nedostal nikdy do
130 žádný jakoby krajní situace, kdybych si řekl tak teď si plně svým
131 chováním znevážil poslání duchovního nebo ses mu zpronevěřil. To asi
132 ne. Duchovní vlastně by asi měl být svým způsobem trošičku odlišný
133 než běžný řadový voják. Který duchovní má hodnost prostě důstojnickou,
134 tak by měl být svým způsobem stejný, ale vlastně zároveň trochu jiný. Já
135 nevím, jak bych to teďka definoval v tom, že i to stejné tvrzení očekává
136 voják, že ten duchovní je trošku někde jinde. Byť je v uniformě, byť má
137 hodnost, byť se třeba účastní stejného výcviku stejně jako ostatní, ale
138 vnímá ten rozdíl. Že bych se tedy někdy dostal do nějaké takovéto
139 situace, že by si to odporovalo, to snad asi ne. Já třeba nemám problém
140 s nošením zbraně, střelením, samozřejmě do terče tedy, ale s tím jako
141 problém nemám. Samozřejmě jsou kolegové, kteří řeknou, že by zbraň
142 nepoužili nebo by z ní ani nevystřelili. Ale tohle je třeba věc, která je
143 Bohu díky, která je na rozhodnutí každého konkrétního duchovního. Není
144 nikdo nucen k tomu, aby tu zbraň nosil nebo aby ji používal byť jen třeba
145 z důvodů cvičných, což mně žádný problém nedělá, vlastně v tom
146 nevidím ani nějaké zpronevěření. Křesťan v armádě určitě sloužit může
147 i se zbraní, že jo. Otázka je, co by nastalo, kdyby třeba skutečně přišla
148 nějaká extrémní situace. Vlastně člověk by měl zbraň, měl by zvážit
149 použití proti nepříteli nebo proti nevím komu, to už by byla samozřejmě
150 jiná věc, určitě jsem o tom přemýšlel, zvláště před tím, když jsem jel do
151 té mise, jsem si tyto otázky kladl dost často a člověk se pak vlastně vžívá
152 do situace, kdy, já třeba nevím, je v nějakém místě a má tam sebou
153 vlastně třeba raněný kolegy a v podstatě je jedinej, kdo by mohl aktivním
154 způsobem zasáhnout, třeba způsobem obranným nebo ochranným těch
155 svezích kolegů a tam by vlastně určitě jednoznačně vyplynulo, jak bych se
156 měl zachovat tak, že bych je měl bránit. Co by to udělalo potom,
157 samozřejmě nevím, ale určitě vlastně by stálo za to se nějaké té ochraně
158 či obraně svěřených lidí nějak věnovat a třeba i v tom extrémním případě
159 tu zbraň použít. Prostě svět není ideální a je tady vlastně potřeba
160 odpovědnosti za ostatní. Je tady samozřejmě odpovědnost za můj život,
161 je tady odpovědnost za moji rodinu, to všechno musí člověk brát v potaz
162 v té extrémní situaci. Takže v tomhle bych třeba jasno měl, ovšem
163 nevím, samozřejmě, co by ta reálná situace se mnou udělala. Teoretizuje
164 se velmi dobře, ale kdyby pak došlo, že jo, skutečně k nějakému extrému,
165 tak asi bych si tak jistý taky nebyl, jak jsem si jistý teď. Nicméně
166 vnímám to jako správnou cestu. Někdo by třeba udělal něco jiného. Je to
167 opravdu na zvážení každého.

168 **4. Dostal jste se při výkonu této služby do situace, kdy jste vnímal, že**
169 **nemůžete dělat vůbec nic? Pokud ano, co jste v takové situaci dělal,**
170 **jak jste s ním naložil? Pomáhal Vám v té situaci někdo? Nebo něco?**
171 **Co jste dělal potom?**

172 Jsou to věci, které se čas od času stanou, ale ne v takovém rozměru.

173 To že nemůžete dělat nic, to se opravdu stane v životě i v té naší profesi,
174 ale vždycky, myslím si, že je vždy možnost minimálně v tom, že ty věci
175 můžete nějak svěřit a odevzdat a modlit se za ně. Tak to je tu ještě pořád
176 varianta, není to konečná, jako to že vyčerpал jsem všechny možnosti
177 a teď už mi nezbývá absolutně nic, ale je tu prostor pro modlitbu. To mě
178 třeba docela posiluje, když už vím, že jsem vyčerpал všechno, co jsem
179 mohl, tak že pak je tu ještě tato možnost. Samozřejmě ta možnost je tu po
180 celou dobu. Myslím si, že tohle by se vztahovalo řekněme spíš na
181 nějakou činnost, kdy vlastně někoho doprovázíte v jeho životě radou,
182 pomocí, posilou. Někdo vám přijde a v podstatě vám svěří něco ze svého
183 života, ze svého trápení. To je také výhoda tom, že k vám ti lidé mají
184 důvěru. Takže opravdu jsou vám schopni svěřit věci, které by nikomu
185 jinému neřekli. A ani s tím nemají v zásadě problém. Jsou tu vlastně
186 i velitelé, kteří automaticky své vojáky, když mají nějaký problém,
187 posílají vlastně sem, aby vlastně šli ke kaplanovi. Řeknou, půjdeš ke
188 kaplanovi a tam mu ty věci vylíčíš. A ten voják samozřejmě nemusí,
189 protože ví, tedy měl by vědět, že tu službu může odmítnout, že ji nemusí
190 vůbec využít, takže není jeho povinností se někde zpovídat z toho, co
191 dělá ve svém životě. Nebo to někomu vykládat, ale on přesto jde.
192 V podstatě v uvozovkách plní rozkaz, zní to blbě, protože není to vlastně
193 žádný rozkaz, ale je to obyčejná důvěra. Skutečně vojáci chodí a ty své
194 trable popisují a snažíme se třeba najít nějaké řešení, pokud je to v našich
195 silách jo. Já jsem tu měl různé případy a občas se tu objeví někdo, kdo
196 má problémy, třeba s hraním, gamblerstvím, pár lidí tady určitě takových
197 je a snažíme se najít nějaké východisko z toho problému. Samozřejmě, že
198 si nehraju na nějakého doktora, že bych ty lidi léčil, na to nemám, že jo.
199 To neznám, nikdy jsem to nestudoval a mám nějaké základy, že jo, ale
200 jsem schopen je nasměrovat, prostě ukázat cestu a doprovázet, ptát se
201 a nějak skutečně to korigovat, ale že bych vyloženě prostě už pak, že víc
202 to nejde. Asi jo, pokud ten člověk v případě toho gamblera nastoupí cestu
203 léčení, tak je to třeba úleva, je to pocit toho, že se něco povedlo, že má
204 tendenci splácet dluhy, že vnímá, že je to problém ve svém životě, a pak
205 po léčení přijde a zjistí, že je na tom podobně a znovu začne hrát, tak tam
206 už je opravdu ten pocit, že v tuto chvíli nejde dělat nic kromě modlitby,
207 protože ta závislost je silnější než ten dotyčný jedinec. No a myslím si, že
208 tydle věci člověka také posilují aspoň mě osobně. Mám tedy tendenci je
209 i hodně prožívat s těma lidma, nejsem úplně nějak naladěnej k tomu,

210 abych prostě zavřel kancl a spadlo to ze mě, samozřejmě si ty věci nosím
211 s sebou i domů a byt' vím, že to není úplně dobře, ale prostě mi to nějak
212 nedá, abych se od toho absolutně oprostil. Pak kdo mi pomáhal v té
213 situaci. Tak určitě nespolehám v tomhle směru jen sám na sebe, ale
214 snažím se hledat i odbornou pomoc, mám třeba síť známých, kterým
215 můžu zavolat s jejich svolením, zda by mi s tím v nějaké situaci mohli
216 pomoci i odborně. Jsou to lidé z finanční sféry, protože tu jsou lidé,
217 kterým hrozí exekuce, nebo už do ní spadli. Nebo ať jsou to
218 psychologové psychiatři. Takž v tomhle směru spolehám na své kolegy
219 odborníky a jiné pomáhající profese. Protože vnímám, že bych to
220 samozřejmě sám nedal. Nejsem odborník v mnoha ohledech. Extrémní
221 situace, kdybych opravdu stál naprosto bezradně, asi nenastala, třeba ani
222 v té misi, tam to bylo podobný, že vlastně ty věci, tam se vždycky dalo
223 najít nějaké řešení. Tam se tedy nejčastěji řešili partnerské vztahy,
224 rozchody, nevěry.

225 **5. Uvažujete-li znovu o své zkušenosti s duchovní službou, vnímáte**
226 **svůj nástup do ní jako dobré rozhodnutí?**

227 No to by vám asi měl zodpovědět někdo jinej, ale pokud mám mluvit
228 sám za sebe, tak jo. Já si myslím, že jsme se nějak našli a vyhovuje mi to.
229 Jestli to vyhovuje hlavnímu kaplanovi, tak to nevím, to byste se musela
230 zeptat jeho nebo mých kolegů, ale nemám pocit, že bych byl nějakéj
231 vyčleněnej outsaidr a nezapadl do kolektivu vojenských kaplanů. Ty naše
232 vazby bych řekl, že jsou na výborné úrovni vlastně opravdu takové
233 bratrské společenství. Z toho mám opravdu radost, že se známe, že si
234 telefonujeme, scházíme se pětkrát do roka, a že o sobě víme, mne
235 naplňuje optimismem. Myslím si, že bych neměnil a šel bych do této role
236 znova. Určitě to nepovažuji za chybu či přešlap, rozhodně ne. Mám pocit,
237 že jsem se tady v tom nějak našel a angažuji se a plní mě to radostí.

238 **6. Jaký je teď váš profesní a životní čas vzhledem ke službě v armádě**
239 **ČR? Co je před vámi?**

240 Profesní a osobní čas nebo životní čas vzhledem ke službě tak jo je nutný
241 to rozdělit, určitě to vnímám, ne vždy se to daří, to je pravda. Kolikrát
242 mám tendenci vlastně ten profesní život nějak trošku jakoby nadsazovat,
243 a což je blbě, doma to vnímají potom negativně. Já to vím, ale prostě
244 v mnoha ohledech na to moc jako nedbám, rád bych, ale je to tak jako
245 složitý nějak to skloubit. Vzhledem k tomu že teda mám rodinu, vlastně
246 mám tři děti, a tak se snažíme nějakým způsobem fungovat a myslím si,
247 že to docela jde. Nicméně prostě domov je pro mne velice důležitý.
248 Pokud bych neměl se kam vracet, určitě by se to projevilo na tom
249 profesním životě. Nedovedu si dost dobře představit, že bych byl sám. To
250 si nějak nedokážu představit. To, že bych se vracel do prázdného baráku,
251 že bych neměl kde čerpat, protože to nabíjí a posiluje, když máte doma ty

252 vazby v pořádku. Samozřejmě pak se můžete plně věnovat té profesní
253 dráze a nic vás moc nelimituje. Kdybych to měl doma rozhozený, nebyl
254 bych spokojenější, tak samozřejmě se to odrazí zákonitě v profesi. Nemohl
255 bych fungovat. Vnímám to tak, že prostě musím to mít v první řadě
256 urovnané doma a relativně v pořádku k tomu, abych vlastně těm lidem
257 mohl být nablízku tady a pomáhat jim, být pro ně přínosem. Kdyby tomu
258 tak nebylo, tak to bude haprovat tady. Je fakt, že teda mě lidé tady v práci
259 vnímají jinak, nežli mě vnímá samozřejmě moje rodina. Mám ten pocit,
260 že tady by vlastně člověk měl ukazovat nějakou tu dobrou tvář jo,
261 v podstatě ne ale pokryteckou, ale takovou tu vstřícnost, řekněme být nad
262 věcí, mít dobrou náladu, a vlastně to se nějak daří. Není to snad póza,
263 není to pokrytectví, je to vlastně taková jakoby snaha spíš ukázat třeba
264 i to, že život se dá žít hezky, že vlastně se dá naplnit úsměvem, pomocí,
265 dobrým skutkem. A potom pak mi to někdy chybí doma, že bohužel se
266 člověk v mnoha ohledech jakoby chodí domů nabíjet a to je třeba
267 problém můj, že vlastně to zázemí tedy považuji za velmi důležitý, mu
268 v mnoha ohledech moc nedám. Myslím si, že dám, ale na druhou stranu
269 třeba si to má rodina si to tolik nemyslí. Potom mi i mnohé věci vyčte, že
270 na jiné věci si čas udělám a vlastně na moji rodinu až tolik ne. Což je
271 v mnoha ohledech pravda jo a samozřejmě to se stává.
272 Také mne povzbuzuje evangelium. Sice by bez něj člověk uměl dočasně
273 fungovat, ale to, že teda vnímáte třeba biblické verše úryvky z bible, a že
274 si je najdete a proložíte jimi svůj život, že vás nějak posilují ve službě i
275 v rodinném životě, tak to určitě. Bez toho by to opravdu nešlo. Vnímám
276 to jako důležitý, když pak člověk něco zanedbá, nebo prostě se na něco
277 vykašle, takže je to tak. Odhodlání tady je, byť se říká, že cesta do pekla
278 je vydlážděna těmi dobrými úmysly. Rozhodně jo, tohle vnímám jako
279 hodně důležitý a určitý čas pro modlitbu se snažím vždycky nějak najít
280 a dát do toho každodenního prožívání dne. Co je před vámi? Já doufám,
281 že stále fungující rodina, prostě vůbec teď to neberte, jako že by to bylo
282 před krachem, to ne. Někdy to tak může vypadat, ale není to tak,
283 rozhodně ne. Mám přání, aby ten rodinný život přetrvával, že jo, v nějaké
284 harmonii, abychom se dál vlastně měli rádi a abychom se vlastně nadále
285 vzájemně doplňovali a pomáhali. V tom profesním životě, vlastně já jsem
286 měl tady to místo měnit již dvakrát a musím tedy přiznat, že vlastně se mi
287 odtud moc nechce, ale je to vlastně i kus díla třeba velitele, s kterým
288 máme velice, jak bych to řekl, velmi bych řekl nadstandardní vztahy.
289 Vážím si ho velmi jako člověka i jako velitele a myslím si, že si dokonale
290 rozumíme a dokážeme se i vzájemně nějak podpořit takže v mnoha
291 ohledech беру i názor velitele na můj odchod docela důležitě. Ne, že
292 bych ho úplně nadřazoval nad názor hlavního kaplana, ale беру ho
293 opravdu vážně v potaz. Samozřejmě že nějaký posun nastane dřív nebo

294 později, že se otevře další perspektiva v rámci DS. S tím nějak je možné
295 do budoucna počítat. V mém dalším profesním či kariérním životě, jak to
296 nazvat. Tak uvidíme, co to přinese. Je to otázka budoucích let. Věřím, že
297 jo.

298 **7. Kdybyste měl něco doporučit faráři, který chce být vojenským**
299 **kaplanem, co by to bylo? Čeho by si měl všímat, na co si dát pozor?**

300 No tak je fakt, že už jsem třeba pár lidí zkoušel jakoby přesvědčit o tom,
301 aby šli do té služby. Nemám pocit, že by se mi to nějak podařilo. Jo
302 abych si mohl říct, tohohle člověka se mi podařilo vnitřně přesvědčit, aby
303 to zkusil, vždycky mi řekli, že o tom třeba budou uvažovat, ale pak si to
304 rozmysleli, že se na to necítí nebo si to nedovedou představit a tak
305 podobně. No a co bych doporučil? Asi bych mu samozřejmě popsal krásu
306 té služby i drsnost, že to není pro každého toto prostředí.

307 *Co je podle vás ta krása?*

308 Myslím si, že ta krása spočívá v, řekněme, já nevím, asi v takové
309 jedinečnosti toho, že člověk má vlastně v popisu práce, být mezi lidma,
310 který třeba toho o Bohu moc nevědí, nebo ho třeba ignorují, je jim
311 lhostejný a vlastně vy máte tu možnost těm lidem o Bohu něco předávat,
312 byť samozřejmě nějak skrytě, implicitně. Asi těžko by se tady uplatnil
313 člověk, který by přišel s tím, že Bůh člověka miluje a všem to tu vykládal
314 na potkání, to prostě nejde. To by vás ty lidi nevzali a odmítli by vás
315 a řekli, že jste nějaký fanatik. A hlavně tu není prostor pro to začít jako
316 první. Byť v dnešní době si to mohu v mnoha ohledech dovolit, ale
317 protože ty lidi znám a vím, co snesou. Právě v tom je třeba ta krása, že
318 jste tady mezi lidma, kteří vás svým způsobem berou, mají k vám důvěru
319 a vy vlastně máte možnost mezi nima působit. V prostředí kam by se
320 normální kněz, farář nebo duchovní vlastně neměl nikdy šanci dostat.
321 Protože to možný není. Já jsem zažil třeba jeden případ v misii. Kdy jsme
322 spolu seděli s jedním kolegou, kterej teda byl takovej jakoby trošku
323 odtažitej vlastně v pohledu na vojenského duchovního a vím, že na
324 začátku mise jsme někde spolu seděli v jídelně a byl tam i ještě velitel
325 kontingentu prostě se jen tak debatovalo, říkal, hele já vůbec vlastně
326 nevím, proč ty jsi vlastně tady. To by mě fakt zajímalo, na co tady
327 vlastně potřebujeme kaplana. Jako pochopím, že tady je psycholog,
328 pochopím, že tady je velitel kontingentu, každej tady má nějakou roli, ale
329 vůbec nechápu, proč jsi tady ty. Tak to byla taková trošku sprcha. Ale
330 nicméně to bylo fakt jako krátce po měsíci po měsíci a půl v té misii a já
331 jsem mu říkal, hele fakt já ti teď na tudle otázku nejsem moc schopn
332 odpovědět, protože ti tady můžu začít vyprávět nějaký své teorie nebo
333 svoji náplň práce, ale myslím si, že stejně nebudeš asi dostatečně vnímat
334 nebo to třeba nevezmeš, ale zkus počkat třeba se svým hodnocením
335 a uvidíš, třeba jaký to bude na konci jo, a třeba se dostaneme někam

336 jinam no a s tím jsme se rozešli. No a vídali jsme se, potkávali, zdravili
337 jsme se, bydleli jsme od sebe nedaleko. Takže nějak jsme si k sobě
338 postupně nacházeli cestu, a vím, že pak třeba fakt asi měsíc před koncem
339 tý mise že jsme tak jako byli u něho a on mi říká, víš, ty seš jako já jsem
340 měl možnost nějak tě tak jako poznat a přijde mi, že ty jsi takovej jinej
341 třeba než jiný faráři. A já říkám, počkej, jak to myslíš? A on no ne, že seš
342 takovej jinej, že jsi normální, jiní faráři jsou zvláštní, ale ty jsi takovej
343 normální. Takže vlastně takovýto poznání, že i duchovní může být
344 normální, tak vlastně na to musí člověk přijít až po několika měsících. To
345 je taky taková krása. Já to nechci příkládat sobě jako nějakou přednost,
346 prostě to že vlastně člověk může se pohybovat v tomto kolektivu, že má
347 tu možnost vůbec se dostat sem mezi tyto lidi a může prokázat, že je
348 stejný jako oni, byť je trošku jinej, samozřejmě vymezenej někde jinde,
349 ale že prožívá stejné věci, stejné starosti i radosti, že těm lidem rozumí
350 a že s nima nese třeba ty jejich věci. Tak to si myslím, že je naplňuje
351 právě tím pocitem, ano on nám rozumí a připadá nám normální v tomhle
352 ohledu. Byť je trošku jinej, samozřejmě, ale tomu zas my se tolik
353 nevěnujeme, a ty věci tolik neřešíme, je tady mezi námi a je normální.
354 Tak to pro mě bylo potěšující. Já samozřejmě nechci vůbec hanět svoje
355 kolegy, nemám pocit, že by nebyli normální, ale prostě nemají tu výhodu
356 toho prostředí, prostě být tady mezi těmi lidmi tak to třeba považuji za
357 krásu tohodle toho, že mohu být tady s nimi nějak na ně působit,
358 ovlivňovat a něco jim dát. Na co by si měl dát pozor, čeho by si měl
359 všimát. Takový to nedělat mistra světa, že jo, hned na začátku, na to jsou
360 tu lidi hodně háklivý, ale to je běžný v jakémkoliv kolektivu, když tam
361 přijdete a jste tam nověj, tak nemáte hned těm lidem říkat, že byste to
362 dělal takhle a že oni to dělají špatně. Spíš jako vyčkat, nechat se vést
363 v mnoha ohledech. Trošku sondovat, zjišťovat a pak třeba i do něčeho
364 vstoupit, ale takový to hraní si na to všechno vím, všude jsem byl,
365 všechno znám, tím ty lidi víc odradíte. Než abyste je nějak oslovili. No
366 tak Možná tohle no že skutečně Necpat se někde do předu od samého
367 začátku to se mi teda vyplatilo v tom, že fakt jsem nějak tyhle věci
368 vnímal, zpovzdálí že jsem se včlenil mezi lidi postupně a příliš jsem
369 nevyčníval, tak to si myslím, že byl asi dobrý tah a asi bych ho v každém
370 kolektivu zopakoval, protože vlastně podobnej scénář se mi vyplatil
371 i v misii, kde jsem nikoho neznal, že jo. Znáte pár lidí z přípravy, že jo,
372 ale ve finále tam přijdete a před vámi je šest set lidí, které jste před tím
373 nikdy neviděl, že jo Ted' se musí s nimi během ani ne půl roku vlastně
374 nějak sžít, dát dohromady, nějak pomáhat jim, existovat s nima, takže
375 tam se mi tato taktika skutečně vyplatila, zkušenost odsud. Kolektivy
376 jsou většinou podobný, všude jsou lidi, který mají své dobré a špatné
377 vlastnosti, že se v tomto směru dá najít nějaký smysl soužití tak to určitě.

378 Bylo by dobrý, kdyby se někdo objevil, protože je fakt, že je nouze
379 sehnat teď duchovního, kterej by se chtěl stát vojenským kaplanem,
380 prostě ty lidi o to moc velký zájem nemaj.